

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A MUNICIPIULUI
SFÂNTU GHEORGHE
PE PERIOADA
2008-2018**

Iieni, 2009

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A MUNICIPIULUI SFÂNTU GHEORGHE**

©Dreptul de proprietate intelectuală asupra acestui material
îl aparține Comisiei Uniunii Europene

Materialul a fost elaborat de echipa de specialiști
din cadrul Erd Consult Srl

Benedek Erika
Benedek Márta
Fehér János
Gombos Zoltán
Mágori István
Nagy Tünde
Szócs Fruzsina
Szóts Zsuzsa

2008-2009

C U P R I N S

	pag.
1. REZUMAT EXECUTIV	5
1.1. Procesul de planificare.....	5
1.2. Profilul strategic al Municipiului Sfântu Gheorghe.....	5
2. ASPECTE METODOLOGICE ALE PROIECTULUI DE DEZVOLTARE	8
3. CADRUL STRATEGIC NAȚIONAL, REGIONAL, JUDEȚEAN	13
3.1. Cadrul strategic la nivel național	13
3.2. Cadrul strategic la nivel regional	18
3.3. Cadrul strategic la nivel județean	19
4. CADRUL NATURAL	21
4.1. Caracteristicile fizico-geografice	21
4.2. Geologie – Geomorfologie.....	22
4.3. Hidrologie.....	24
4.4. Clima.....	25
4.5. Soluri.....	26
4.6. Biodiversitatea	27
4.6.1. Flora.....	27
4.6.2. Fauna.....	28
4.6.3. Păduri.....	29
4.6.4. Aree protejate.....	29
4.7. Starea mediului.....	32
4.7.1. Apa.....	32
4.7.2. Solul	35
4.7.3. Aerul.....	37
4.7.4. Gestionarea deșeurilor.....	39
5. CADRUL INFRASTRUCTURAL	43
5.1. Infrastructura edilitară.....	43
5.2. Infrastructura de transport.....	47
5.3. Telecomunicații.....	47
5.4. Spații verzi și zone de agrement.....	48
5.5. Infrastructura de turism.....	49

6. CADRUL ISTORIC – ISTORICUL MUNICIPIULUI ȘI PATRIMONIUL CULTURAL CONSTRUIT.....	60
6.1. Sfântu Gheorghe.....	60
6.2. Chilieni.....	67
6.3. Coșeni.....	69
6.4. Valorificarea patrimoniului construit.....	70
7. CADRUL SOCIAL.....	74
7.1. Demografie.....	74
7.2. Învățământ.....	80
7.3. Sănătate.....	90
7.4. Societatea și organizațiile civile.....	92
7.5. Cultura.....	95
7.6. Sport.....	105
7.7. Tineret.....	110
7.8. Rromi.....	113
8. CADRUL ECONOMIC	118
8.1. Agricultură.....	118
8.1.1. Producția vegetală.....	118
8.1.2. Mecanizarea	124
8.1.3. Producția animală.....	126
8.2. Silvicultură.....	130
8.3. Întreprinderile.....	132
9. ANALIZA SWOT.....	142
10.1 Puncte forte.....	142
10.2 Puncte slabe.....	147
10.3 Oportunități.....	151
10.4 Amenințări.....	154
10. ARBORE DE PROBLEME ȘI OBIECTIVE.....	157
11. VIZIUNE DE VIITOR.....	159
12. OBIECTIVUL STRATEGIC GENERAL ȘI OBIECTIVELE SPECIFICE, PRIORITĂȚI, MĂSURI.....	160
13. PLANUL DE ACȚIUNE.....	171
14. IMPLEMENTARE, MONITORIZARE, ACTUALIZARE	202

1. REZUMAT EXECUTIV

1.1 Procesul de planificare

Orice comunitate modernă trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa viitoare. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse prețioase. Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic.

Procesul de planificare strategică (PPS) a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă de 10 ani. Procesul de planificare strategică s-a realizat prin: efectuarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic. Principiile care au stat la baza PPS au fost: asigurarea validității științifice, implicarea comunității, transparența, obiectivitatea, coerența și continuitatea demersului.

Pentru a da roade, însă, planificarea strategică trebuie însoțită de promovarea, la nivelul administrației publice, a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să profiteze de oportunitățile apărute în beneficiul comunității.

1.2 Profilul strategic al Municipiului Sfântu Gheorghe

Orice comunitate deține caracteristici specifice care o diferențiază de alte comunități similare. Astfel, PPS trebuie structurat în funcție de aceste caracteristici. Întrebările cele mai importante sunt: *Ce diferențiază Municipiul Sfântu Gheorghe de alte municipalități mai puțin sau mai mult asemănătoare din microregiunea Seps, din România și din regiune (Europa Centrală și de Est)? Care sunt elementele strategice pozitive și negative care pot fi identificate la nivelul Municipiului?*

PPS s-a raportat la mediul existent, în urma unei analize strategice efectuate orizontal, vertical și transversal asupra documentelor strategice sectoriale, precum și corelarea

rezultatelor acestei analize cu date statistice, sondaje de opinie și alte analize. În urma acestora a fost creionat un profil strategic a Municipiului (înțelegând prin aceasta totalitatea trăsăturilor locale ce sunt susceptibile a afecta - pozitiv sau negativ - determinant și pe termen lung dezvoltarea Municipiului Sfântu Gheorghe).

În urma analizelor și a dezbaterilor organizate a fost creată o viziune de dezvoltare a Municipiului Sfântu Gheorghe, pornind de la următoarele elemente: importanța regională a municipiului; afirmarea municipiului ca centru/pol a învățământului liceal și profesional; un mediu local plăcut pentru locuitori și pentru vizitatori (creșterea calității vieții); importanța crescută, ce trebuie acordată turismului; necesitatea structurării unei administrații locale eficiente, eficace, transparente și responsive la nevoile comunității; importanța activismului la nivelul cetățenilor, ca factor de stimulare a dezvoltării comunitare și, în fine, dezvoltarea unui mediu de afaceri bazat pe antreprenoriat, dinamism și implicare în viața comunității.

Viziunea propusă pentru municipiu este: ***Municipiul Sfântu Gheorghe va fi un oraș atractiv, prosper, un centru microregional și pol de dezvoltare, al cărui servicii asigură condiții de trai decente, la un nivel înalt, pentru locuitorii săi și pentru locuitorii microregiunii, al cărui mediu economic asigură competitivitatea sustenabilă a orașului și unde prin reabilitarea și valorificarea patrimoniului construit și natural se întărește identitatea locală și atractivitatea orașului, văzută din prisma vizitatorilor.***

Această viziune a rezultat în urma unor întâlniri organizate în municipiu cu participarea ONG-urilor și ai unor instituții de stat și private. Prin analiza documentelor strategice și a datelor statistice s-a identificat următoarele caracteristici strategice ale Municipiului Sfântu Gheorghe:

Caracteristicile pozitive identificate au fost: existența unui potențial în domeniul învățământului profesional, existența unui potențial economic, agricol și de resurse naturale, existența unui potențial crescut în domeniul medical, existența unui potențial civic, existența unui potențial turistic, existența unui potențial asociativ, existența unui potențial deosebit în ceea ce privește creativitatea și multiculturalismul. În sinteză putem considera că analiza profilului strategic la nivelul caracteristicilor “pozitive” arată atuuri importante ale comunității Municipiului Sfântu Gheorghe. Toate acestea oferă Municipiului Sfântu Gheorghe posibilitatea de a deveni un municipiu cu o dezvoltare economică și socială dinamică.

Caracteristicile negative identificate au inclus: constrângeri datorate poziționării geografice, deficiențe în infrastructura edilitară, mai ales în satele arondate Municipiului, migrația forței de muncă; probleme legate de resursele umane, insuficienta utilizare a surselor de informații, slaba valorizare a potențialului cultural.

În urma procesului s-au desprins următoarele concluzii, care au stat la baza articulării acestui document strategic: dezvoltarea Municipiului nu reprezintă doar o problemă a autorităților locale, ci ține de voința și capacitatea comunității de a defini obiective strategice și de a le transpune în programe operaționale.

Municipiul Sfântu Gheorghe se confruntă cu probleme specifice ale unui oraș în plină dezvoltare. Comunitatea locală trebuie să-și asume această poziționare și să o folosească în interesul dezvoltării locale. Municipiul Sfântu Gheorghe se diferențiază net de alte comunități din microregiune datorită rangului de oraș reședință de județ, cu resurse mult mai bogate și antreprenoriatului disponibil. Valorificarea la standarde de eficiență ridicată a acestor resurse poate duce la dezvoltarea unui profil creativ și inovativ unic în regiune. Municipiul deține un profil strategic deosebit de puternic în ceea ce privește dezvoltarea antreprenoriatului, orașul trebuie să își asume cu adevărat rolul regional în domeniul învățământului profesional, trebuie să gestioneze cu o strategie rațională și eficientă resursele sale naturale, trebuie să-și pregătească resursele umane pentru o provocare intensă venită din faptul dezvoltării dinamice a economiei. Creșterea calității vieții în comunitatea Municipiului Sfântu Gheorghe este un obiectiv strategic indispensabil dezvoltării viitoare al Municipiului.

Succesul strategiei la nivel tactic și operațional depinde de capacitatea comunității de a forma grupuri comune de lucru (administrație-grupuri interesate), care să implementeze programele structurate la nivel strategic, să le monitorizeze, evalueze și corecteze în timp.

2. ASPECTE METODOLOGICE ALE PROIECTULUI DE DEZVOLTARE

Procesul de planificare strategică (PPS) a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă de 10 ani. Etapele metodologice principale ale PPS au fost următoarele: **I. Colectarea și analiza datelor; II. Stabilirea strategiei de dezvoltare locală; III. Selectarea proiectelor de dezvoltare locală; IV. Construcția planurilor de acțiune.** Iar următoarele vor fi etapele implementării strategiei de dezvoltare: V. Specificarea detaliilor din proiecte (pregătirea planurilor de dezvoltare, realizarea studiilor de fezabilitate detaliate, dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea programului); VI. Pregătirea planului de dezvoltare generală și implementarea (stabilirea orarului pentru implementarea programului de dezvoltare, precizarea nevoilor de natură financiară, derularea programului general de dezvoltare).

Adunarea datelor s-a realizat pe doua niveluri:

1. cea mai mare parte a datelor au fost culese direct de la membrii comunității, de la instituțiile, ONG-urile, firmele din oraș. În această fază viitorul beneficiar a completat cât mai exact și folosind date cât mai recente, formularul privind evaluarea localității.

2. documentarea s-a făcut folosind date statistice, baze de date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna, de la alte instituții publice de nivel județean: Consiliul Județean Covasna, Camera de Comerț și Industrie Covasna, Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Covasna, Agenția pentru Protecția Mediului Covasna, Sistemul de Gospodărire a Apelor Covasna, Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna, Centrul de Cultură al Județului Covasna, Inspectoratul Școlar Județean Covasna, și nu în ultimul rând, de la Primăria orașului. Acest tip de date ne permite o încadrare mai bună a zonei într-un context mai larg.

În final, colectarea datelor pe cele două niveluri a condus la constituirea unei baze de date cuprinzătoare despre Municipiul Sfântu Gheorghe.

Plecând de la această bază de date, următorul pas pentru elaborarea strategiei de dezvoltare a fost analiza SWOT. Specificul analizei SWOT este că ea studiază concomitent caracteristicile interne și influențele mediului extern, ținând cont atât de factori pozitivi cât și de cei negativi. În cadrul analizei SWOT s-a evaluat mai întâi specificul intern al Municipiului Sfântu Gheorghe, respectiv punctele forte și punctele slabe. Apoi s-a analizat influențele exterioare, efectele pozitive fiind considerate oportunități iar cele negative, pericole.

Analiza SWOT este efectuată în colectiv de mai mulți factori implicați atât în elaborarea cât și în implementarea strategiei.

În faza stabilirii strategiei de dezvoltare locală am prevăzut:

1. stabilirea obiectivelor și a criteriilor de dezvoltare;
2. identificarea posibilităților de acțiune;
3. dezvoltarea unei strategii pe obiectivele operaționale de dezvoltare

În urma analizei SWOT au fost identificate punctele tari și cele slabe, oportunitățile de dezvoltare, dar și pericolele existente la nivelul comunității. Acest tip de analiză ne-a permis identificarea direcțiilor de dezvoltare locală. În elaborarea strategiilor sunt esențiale: obiectivele strategice de dezvoltare și obiectivele operaționale.

În etapa a III-a (selectarea proiectelor de dezvoltare locală) pe baza mai multor scenarii au fost grupate proiecte în funcție de necesitatea lor, de prioritizare și de perioada de implementare. Am prevăzut: identificarea posibilelor proiecte de dezvoltare; evaluarea viabilității proiectelor (din punct de vedere al comunității, al plasării, al implementării). În cadrul acestei etape am colaborat cu instituțiile administrației publice locale (APL), ONG-uri și agenți economici. Această colaborare a avut o dublă motivație: grupul de experți are o anumită viziune în ceea ce privește politicile de finanțare pentru proiectele de dezvoltare locală sau comunitară, iar instituțiile administrației publice locale cunosc cel mai bine care sunt resursele locale (financiare și nefinanciare) care pot fi alocate în cadrul unor proiecte de dezvoltare.

Faza construcției planurilor de acțiune cuprinde următoarele puncte: pre-evaluarea rezultatelor proiectelor; menționarea nevoilor pentru realizarea proiectului; menționarea posibilităților de finanțare.

Specificarea detaliilor din proiecte: pregătirea planurilor de dezvoltare, realizarea studiilor de fezabilitate detaliate, dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea programului și pregătirea planului de dezvoltare general și implementarea se referă la stabilirea orarului pentru implementarea programului de dezvoltare, precizarea nevoilor de natură financiară și derularea programului general de dezvoltare. Ultimele două etape se realizează în faza implementării strategiei de dezvoltare.

Principiile care au stat la baza PPS au fost următoarele:

1. Durabilitate – condiții mai bune de trai pentru populația săracă precum și un minimum de condiții necesare pentru un trai decent și pentru sănătatea și bunăstarea tuturor;
2. Competitivitate – permite dezvoltarea economiei proprii în context regional, național și chiar internațional, promovarea unui sector privat productiv și competitiv;
3. Sprijin financiar – putere financiară care să faciliteze accesul la o varietate de surse financiare pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare.
4. O buna administrare – reacția eficientă și efectivă la problemele comunității prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civilă.
5. Validitate științifică – procesul trebuie să respecte cerințele tehnice ale planificării strategice;
6. Implicarea comunității – procesul trebuie să fie deschis tuturor celor interesați din comunitate;
7. Transparență și obiectivitate – procesul trebuie să fie transparent și să reflecte interesele comunității ca întreg;
8. Coerență și continuitate – construcția documentului de planificare nu înseamnă finalizarea procesului strategic; acest document trebuie să rămână deschis ideilor și completărilor viitoare.

Pentru a da roade, însă, planificarea strategică trebuie însoțită de promovarea, la nivelul administrației publice, a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să profite de oportunitățile apărute în beneficiul comunității.

Obiectivele urmărite de această strategie de dezvoltare locală sunt:

1. să direcționeze comunitatea spre dezvoltare economică cu scopul de a crea mai multe locuri de muncă;

2. să dezvolte un proces comun de organizare pentru a stabili prioritățile comunității, strategia și acțiunile sale;
3. să sprijine autoritățile publice locale în prezentarea strategiilor financiare și de investiții;
4. să determine eficientizarea managementului.

Elaborarea strategiei de dezvoltare locală și micro-regională reprezintă unul din pașii cei mai importanți care susțin procesele de dezvoltare locală și micro-regională. În esență, acest tip de strategie clarifică pe termen mediu și lung care sunt direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunității. Strategiile de dezvoltare locală sunt caracterizate de cel puțin șapte trăsături care le recomandă managerilor de la nivel local responsabili cu acest domeniu.

Cele șapte caracteristici ale strategiilor sunt următoarele: imagine asupra viitorului, creativitate, flexibilitate, activitate, create pentru acțiune, orientare spre schimbare, orientare spre un câștig durabil. Prin prima caracteristică se înțelege că strategia este elaborată având în vedere viitorul regiunii pentru care aceasta este destinată. Astfel, strategia este parte a gândirii pe termen lung asupra viitorului regiunii în cauză. Creativitatea vizează faptul că prin intermediul strategiei sunt prezentate alternativele, posibilele scenarii de dezvoltare gândite astfel încât să se ia în considerare cât mai mult din potențialul de dezvoltare al regiunii. Caracterul flexibil al strategiilor de dezvoltare locală vine în sprijinul faptului că acestea avantajează sisteme care se adaptează în permanență condițiilor externe și modificării situației interne. O strategie nu reacționează doar la schimbări, prin faptul că ia în considerare influențele diferiților factori interni și/sau externi ai regiunii țintă, dar conține și elemente proactive, construind posibile planuri și programe ce urmează a fi aplicate pentru diferite situații ce ar apare pe parcurs.

Principiul acțiunii care stă la baza unei strategii de dezvoltare se datorează faptului că ea este compusă din programe, a căror aplicare implică acțiune concretă direcționată spre îmbunătățirea situației regiunii țintă.

Orientarea spre schimbare reiese din faptul că strategiile urmăresc elaborarea unui pachet de programe care, odată implementate, să ducă la schimbare pe plan social, la o mai bună valorificare a potențialului local, precum și orientarea activităților de dezvoltare în concordanță cu procesele înregistrate pe plan local.

O ultimă caracteristică ar fi aceea că scopul planificării strategice este orientat spre atingerea unei dezvoltări durabile. Conceptul „dezvoltare durabilă” a devenit tot mai important în ultimii ani o dată cu evaluările finale realizate pentru multe programe internaționale orientate spre susținerea dezvoltării locale.

Strategia de dezvoltare locala este atât un proces de planificare, cât și un produs care promovează parteneriatul în rândul diferiților actori de pe plan local: 1. administrația publică locală; 2. comunitatea locală; 3. sectorul privat; 4. reprezentanții societății civile, cu scopul de a analiza împreună problemele legate de dezvoltare, de imaginea creată pentru viitor /previziuni de viitor, de mobilizarea resurselor, de elaborarea strategiilor de dezvoltare, a proiectelor, precum și de implementarea, monitorizarea și evaluarea acestora.

Realizarea strategiei de dezvoltare locală are la bază răspunsurile la 4 întrebări fundamentale:

1. Unde ne situăm în acest moment?
2. Unde ne-ar plăcea să ajungem?
3. Ce probleme trebuie să ridicăm și cum ajungem la acel nivel?
4. Cum trebuie să acționăm pentru a atinge acel nivel?

Piața Libertății cu sediul Consiliului Județeană

(foto: Méder-Mednyánszky Judit Emese)

3. CADRUL STRATEGIC NAȚIONAL, REGIONAL, JUDEȚEAN

Elaborarea **strategiei de dezvoltare locală a Municipiului Sfântu Gheorghe** se realizează analizând paralel documentele programatice ale României (POR, POS, PNDR, strategiile de guvernare), cu scopul de a identifica politicile și direcțiile de dezvoltare europene, naționale, județene, microregionale și locale, precum și de a identifica fondurile, programele operaționale, axele, domeniile de intervenție și măsurile disponibile pentru activitățile de dezvoltare din zonă.

3.1 Cadrul strategic la nivel național

Planul Național de Dezvoltare (PND) este instrumentul fundamental prin care România va încerca să recupereze cât mai rapid disparitățile de dezvoltare socio-economică față de Uniunea Europeană. PND este un concept specific politicii europene de coeziune economică și socială (Cohesion Policy) și reprezintă *documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală, elaborat într-un larg parteneriat, care va orienta și stimula dezvoltarea socio-economică a României în conformitate cu Politica de Coeziune a Uniunii Europene*.¹

În accepțiunea politicii de coeziune, PND reprezintă un **instrument de prioritizare a investițiilor publice pentru dezvoltare**. Rațiunea elaborării PND este aceea de a stabili direcțiile de alocare a fondurilor publice pentru investiții cu impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, din surse interne (buget de stat, bugete locale, etc.) sau externe (fondurile structurale și de coeziune, fonduri UE pentru dezvoltare rurală și pescuit, credite externe, etc.), în scopul diminuării decalajelor de dezvoltare față de Uniunea Europeană și a disparităților interne (ex. urban-rural, regiunea X față de media națională etc.). În ceea ce privește Strategia PND, având în vedere obiectivul global de reducere a decalajelor de dezvoltare față de UE și pornind de la o analiză cuprinzătoare a situației socio-economice actuale, au fost stabilite **șase priorități naționale de dezvoltare**, ce grupează în interior o multitudine de domenii și sub-domenii prioritare:

¹ Planul Național de Dezvoltare 2007-2013

Prioritățile PND pe perioada 2007-2013:

- Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport
- Protejarea și îmbunătățirea calității mediului
- Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative
- Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol
- Diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării

Conform acquis-ului comunitar privind Politica de Coeziune a Uniunii Europene, fiecare Stat Membru elaborează un **Cadru Strategic Național de Referință (CSNR)**, ca document de referință pentru programarea Fondurilor Structurale și de Coeziune.

Acest document servește ca document strategic prin care se stabilesc prioritățile de intervenție ale Fondurilor Structurale și de Coeziune în perioada de referință. CSNR face legătura între prioritățile naționale de dezvoltare, stabilite în Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, și prioritățile la nivel european - Orientările Strategice Comunitare (OSC) privind Coeziunea 2007-2013 și Liniile Directoare Integrate ale UE pentru Creștere Economică și Locuri de Muncă 2005-2008.

Baza pentru elaborarea acestui document strategic de planificare pe termen mediu a Fondurilor Structurale și de Coeziune a constituit-o Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, aprobat de Guvernul României în luna decembrie 2005.

Ca diferență majoră între PND și CSNR, este de menționat că, din punct de vedere al finanțării, CSNR este susținut exclusiv din Fondurile Structurale și de Coeziune și cofinanțarea națională aferentă, în timp ce PND include și alte finanțări (programe de investiții naționale și locale, credite externe, fonduri europene pentru dezvoltare rurală și pescuit, etc.).

Este extrem de important de a sublinia legătura între CSNR și Programele Operaționale (PO). CSNR reprezintă strategia globală de utilizare a Fondurilor Structurale și de Coeziune, iar diversele PO reprezintă instrumentele prin care se realizează diversele prevederi ale CSNR.

Prioritățile CSNR pe perioada 2007-2013:²

² Cadrul Național Strategic de Referință 2007-2013

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești
- Dezvoltarea și folosirea mai eficientă a capitalului uman din România
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate

CSNR se implementează prin Programele Operaționale din cadrul Obiectivelor “Convergență” și “Cooperare Teritorială Europeană”.

Strategia de dezvoltare a Microregiunii Sepsi, microregiune din care face parte și Municipiul Sfântu Gheorghe va contribui și la obiectivele generale și specifice definite în **Planul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2007-2013**.

Obiective generale ale PNDR:³

- Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentar și forestier;
- Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural;
- Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale;
- Implementarea axei LEADER.

Obiective specifice ale PNDR:

- Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentar și forestier;
- Îmbunătățirea competențelor fermierilor și a persoanelor care își desfășoară activitatea în sectoarele agro-alimentar și forestier, care să permită un management mai bun al exploatațiilor agricole și forestiere;
 - Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semisubzistență cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
 - Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și comercializare a produselor agricole și silvice cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
 - Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale;
 - Menținerea și dezvoltarea durabilă a activităților economice care vizează creșterea numărului de locuri de muncă;
 - Dezvoltarea abilităților și stimularea conștientizării actorilor locali cu privire la importanța guvernării locale;

³ Planul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013

- Creșterea atractivității zonelor rurale;
- Demararea și funcționarea inițiativelor de dezvoltare locală (LEADER);
- Promovarea potențialului endogen al teritoriilor;
- Îmbunătățirea guvernancei locale.

Implementarea strategiei de dezvoltare municipală contribuie și la obiectivele definite de Programele Operaționale Sectoriale, după cum urmează:

Obiective specifice ale Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (POS CCE)

- Consolidarea și dezvoltarea durabilă a sectorului productiv;
- Crearea unui mediu favorabil dezvoltării durabile a întreprinderilor;
- Creșterea capacității de cercetare-dezvoltare (C&D), stimularea cooperării între instituții de cercetare-dezvoltare și inovare (CDI) și întreprinderi, precum și creșterea accesului întreprinderilor la CDI;
 - Valorificarea potențialului tehnologiei informației și comunicațiilor și aplicarea acestuia în sectorul public (administrație) și cel privat (întreprinderi, cetățeni);
 - Creșterea eficienței energetice și dezvoltarea durabilă a sistemului energetic, prin promovarea surselor regenerabile de energie

Obiective specifice ale Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU)

- Promovarea calității sistemului de educație și formare profesională inițială și continuă, inclusiv a învățământului superior și a cercetării;
 - Promovarea culturii antreprenoriale și îmbunătățirea calității și productivității muncii;
 - Facilitarea inserției tinerilor și a șomerilor de lungă durată pe piața muncii;
 - Dezvoltarea unei piețe a muncii moderne, flexibile și incluzive;
 - Promovarea (re)inserției pe piața muncii a persoanelor inactive, inclusiv în zonele rurale1;
 - Îmbunătățirea serviciilor publice de ocupare;
 - Facilitarea accesului la educație și pe piața muncii a grupurilor vulnerabile.

Obiective specifice ale Programului Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu)

- Îmbunătățirea calității și a accesului la infrastructura de apă și apă uzată, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015;
- Dezvoltarea sistemelor durabile de management al deșeurilor , prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric în minimum 30 de județe până în 2015;
- Reducerea impactului negativ cauzat de sistemele de încălzire urbană în cele mai poluate localități până în 2015;
- Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea managementului ariilor protejate, inclusiv prin implementarea rețelei Natura 2000;
- Reducerea riscului de producere a dezastrelor naturale cu efect asupra populației, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone până în 2015.
-

Obiectiv specific al Programului Operațional Sectorial de Transport (POS Transport)

- Sprijinirea dezvoltării transportului durabil, prin minimizarea efectelor adverse ale transportului asupra mediului, și îmbunătățirea siguranței traficului și a sănătății umane.

Obiective specifice ale Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Capacității Administrative (POS DCA)

- Obținerea unor îmbunătățiri structurale și de proces ale managementului ciclului de politici publice.
- Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice, cu accentul pus pe procesul de descentralizare

Strategia prezentă aduce aport și la implementarea obiectivelor specifice ale **Programului Operativ Regional (POR)**.

Obiective specifice ale POR:

- Creșterea rolului economic și social al centrelor urbane, prin adoptarea unei abordări policentrice, în vederea stimulării unei dezvoltări mai echilibrate a Regiunilor
- Îmbunătățirea accesibilității Regiunilor și în particular a accesibilității centrelor urbane și a legăturilor cu zonele înconjurătoare
- Creșterea calității infrastructurii sociale a Regiunilor
- Creșterea competitivității Regiunilor ca locații pentru afaceri
- Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea Regiunilor

3.2. Cadrul strategic la nivel regional

Din punct de vedere al dezvoltării regionale, Județul Covasna aparține de Regiunea de Dezvoltare 7 „CENTRU”, împreună cu județele Alba, Brașov, Harghita, Mureș și Sibiu. La inițiativa și cu coordonarea colectivului Agenției pentru Dezvoltare Regională “CENTRU” s-a elaborat **Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru pentru perioada 2007-2013 (PDR)**. PDR reprezintă viziunea actorilor regionali asupra dezvoltării teritoriului celor 6 județe componente, plecând de la nevoia construirii unui echilibru în interiorul regiunii, între zonele sărace și cele mai dezvoltate areale precum și comparativ cu alte regiuni din Europa. La baza întocmirii acestei strategii stau analizele realizate de colectivul Agenției pentru Dezvoltare Regională “CENTRU”.

Obiectivul strategic al PDR pe perioada 2007-2013:

- Crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și interregionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii

Obiective specifice:

- Creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale
- Creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic
- Îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare sociala a grupurilor dezavantajate

- Îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile

Axe prioritate:

- Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale (transport, mediu, utilități publice, infrastructură socială – școli, spitale, infrastructura de comunicații - rețele telefonie, internet etc.)

- Sprijinirea afacerilor
- Dezvoltarea turismului
- Dezvoltare Rurală
- Cercetare, inovare tehnologica si crearea societății informaționale
- Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale
- Dezvoltare urbană durabilă

3.3. Cadrul strategic la nivel județean

La inițiativa Consiliului Județean Covasna în anul 2004 a fost elaborată **Strategia de Dezvoltare al Județului Covasna pe termen mediu (perioada 2004-2015)**. Strategia analizează din diferite moduri de abordare posibilele direcții strategice pe plan județean: mai întâi sunt analizate acele scenarii de dezvoltare care se pot produce spontan, fără implicarea actorilor locali în procesele sociale și economice, în următoarele domenii: demografie și resurse umane, infrastructură, utilizarea resurselor, competitivitatea firmelor, turism, starea mediului; pe urmă sunt creionate acele scenarii care sunt condiționate de implicarea activă a factorilor decizionali. În documentul de programare strategică județeană sunt prezentate 3 posibile scenarii de dezvoltare:

- **Alternativa nr. 1: *Scenariul centrelor de dezvoltare***:⁴ Scopul acestei scenarii este valorificarea maximă a resurselor din județ și atingerea beneficiului maxim în cel mai scurt timp. Prioritatea scenariului este de a gestiona problemele cauzate de restructurarea economiei din județ: rata mare a șomajului, salariile mici, migrarea populației din mediul urban în mediul rural, respectiv din județ în străinătate, veniturile bugetare scăzute, servicii sociale insuficiente, ritmul lent al dezvoltării în general. Conform scenariului s-ar realiza un parc industrial lângă Municipiul Sfântu Gheorghe, al cărui scop este încetinirea migrației populației din oraș, contribuirea la migrarea populației din mediul rural în mediul urban,

⁴ Strategia de Dezvoltare al Județului Covasna pe termen mediu (perioada 2004-2015)

creșterea ocupației în rândul populației active, scăderea șomajului, creșterea potențialul economic al județului Covasna.

- **Alternativa nr. 2: *Scenariul zonelor de dezvoltare*:** Scopul acestui scenariu este realizarea acelor zone de dezvoltare, care prin oportunitățile sale endemice și specific locale pot contribui la crearea condițiilor dezvoltării economice al întregului județ. Implementarea acestui scenariu presupune direcționarea eforturilor și a resurselor financiare către reabilitarea drumurilor care duc spre aceste zone de dezvoltare, înființarea serviciilor municipiulle în comunele aparținând zonelor de dezvoltare, proiectarea zonal-specifică a planurilor urbanistice zonale. Avantajele acestui scenariu: impactul pozitiv al dezvoltării implică un teritoriu mai mare din județ, beneficiul economic este mai mare, valorificarea unor oportunități, care altfel ar rămâne oportunități neutilizate, întreprinderile înființate autohtone au rădăcini mai adânci, valorificarea a mai multor resurse, impactul multiplicator al întreprinderilor noi este mai semnificativ, micșorarea diferențelor dintre localitățile din mediul rural și urban în zonele de dezvoltare.

- **Alternativa nr. 3: *Scenariul dezvoltării rurale*:** Scopul acestui scenariu este gestionarea locală a problemei cele mai acute a județului Covasna, problema agriculturii. Conform documentului strategic, populația rurală are două posibilități: una de a migra la orașe (unde s-ar înființa acele ramuri economice care ar putea ocupa forța de muncă din mediul rural) în cazul implementării scenariului nr. 1, iar cealaltă posibilitate ar fi de a găsi loc de muncă în mediul rural prin crearea ramurilor rurale ale economiei. Sunt prezentate trei posibile ramuri ca și alternative la agricultura tradițională: turismul rural, lărgirea gamei producției agricole, prelucrarea primară a produselor agricole locale. Acest scenariu are următoarele avantaje: asigură dezvoltarea armonioasă a întregului județ, contribuie la migrarea intelectualilor spre zonele rurale, contribuie la prezervarea spiritului rural, asigură dezvoltarea mediului rural, micșorează diferențele de dezvoltare între orașe și sate, întreprinderile autohtone înființate sunt mai stabile, cu rădăcini locale adânci.

În planul de acțiune, care face parte integrantă din strategia de dezvoltare a Municipiului Sfântu Gheorghe vor fi cuprinse sursele de finanțare al proiectelor de dezvoltare, astfel realizând corelația între strategia de dezvoltare locală și programele naționale de finanțare. Astfel, fiecare propunere de proiect care va fi implementat de organele competente va contribui la realizarea obiectivelor definite în documentele programatice ale dezvoltării, respectiv: POR, PNDR, POS.

4. CADRUL NATURAL

Municipiul Sfântu Gheorghe este reședința județului Covasna, se află în centrul țării, la o distanță de 198 km de București, în depresiunea Brașov, pe cele două maluri ale râului Olt, la o altitudine absolută de 520-580 m deasupra nivelului mării.

Suprafața teritoriului administrativ a municipiului este de 7292 ha, se învecinează cu comunele Vâlcele, Belin, Arcuș, Valea Crișului, Ghidfalău, Reci, Ozun, Chichiș și Ilieni.

Localitățile Chilieni și Coșeni formează o unitate administrativă cu centrul de municipiu Sfântu Gheorghe. Satul Chilieni se află la o distanță de 3 km, iar satul Coșeni la 5 km.

4.1. Caracteristicile fizico-geografice

Din punct de vedere geomorfologic zona Sfântu Gheorghe face parte din Carpații Orientali, respectiv Carpații de Curbură și anume din Munții Baraolt, care împreună cu Munții Bodoc și Perșani constituie curbura internă. Geomorfologia este variată, specifică tranziției de la depresiune (depresiunea Brașov-Sfântu Gheorghe) la zona montană. Relieful general se înfățișează sub aspectul unor culmi larg boltice, care coboară spre sud, către Depresiunea Sfântu Gheorghe, străbătută de râul Olt.

Orașul este situat în partea centrală–nordică a marii depresiuni intramontane a Brașovului: depresiunea Sfântu Gheorghe-Câmpul Frumos și ocupă o întinsă terasă de pe dreapta râului Olt, terasă ce face racordul între lunca acestui râu și ultimele prelungiri ale munților Baraolt.

În fond forestier, pâraiele sunt înguste, fără lunci. Configurația terenului este majoritar ondulată, rareori frământată de terenuri cu alunecări și pe platouri. Ca forme de relief avem: versant inferior, mijlociu, superior și platou. Altitudinea variază între 560 m și 1010 m. Înclinarea terenului înregistrează valori care merg de la 5^g pe platouri la peste 35^g pe versanți. Expoziția generală este sudică. Expoziția de detaliu este variată, datorită fragmentării terenului prin rețeaua de văi secundare divers orientate.

4.2. Geologie – Geomorfologie

Teritoriul studiat este situat în regiunea geomorfologică de interferență a Carpaților Orientali cu Carpații Meridionali. Morfologic, bazinul Sfântu Gheorghe face parte din depresiunea intracarpatică a Brașovului și este încadrat la vest de Munții Baraolt, la nord de Munții Bodocului, iar la est de depresiunea Târgu Secuiesc. Aspectul morfologic actual al regiunii este rezultatul evoluției geologice a zonei începând din timpul cutărilor din faza subhercinică. În afara factorilor tectonici, la crearea aspectului morfologic actual al zonei a participat în mare măsură și rețeaua hidrografică a Oltului, al cărui proces de eroziune a accentuat caracterul de depresiune. Afluenții Oltului au cursuri relativ scurte și sunt orientate în general în direcția est-vest. Sub aspect stratigrafic, depozitele acumulate aparțin mezozoicului și paleogen-neogenului (zona flișului, zona vulcanitelor neogene și extremitatea vestică a zonei cristalino-mezozoice, care se suprapun reliefului muntos) și cuaternarului (zona depresiunilor posttectonice Brașov și Întorsura Buzăului). Umplutura bazinului Sfântu Gheorghe este formată din depozite pliocene și cuaternare, o umplutură cu depozite levantin-cuaternare, formate din pietrișuri cu nisipuri argiloase fine și straturi de cărbune peste care se dispun nisipuri și pietrișuri de natura fluvio-torențială. Zona prezintă procese de aluvionare și eroziune laterala pe văi, colmatări pe marginile depresiunii, iar datorită suprafețelor netede și ușor înclinate au loc procese de pluvio-denudare și spălare de suprafață cu formarea unor largi pânze pluvio-deluviale. Pe alocuri, se formează ușoare înmlăștinări, dar de durată scurtă, datorită drenării de către straturile de nisip și pietriș din compoziția solului. În partea vestică a orașului se evidențiază Vârful Örkő (633 m), format din gresii cretacee.

Depozitele pliocene repauzează discordant și transgresiv peste fundamentul cretacic. Din cretacicul inferior, reprezentat de un fliș gresos cu conglomerate în bază sau intercalate la diferite nivele. Acest fliș local este substituit de conglomerate masive cu mari blocuri de calcar alb sau roșcat. Flișul și conglomeratele au fost atribuite aptianului superior prin calcare stratigrafice cu formațiunile care constituie cuvertura pânzei transilvane pe teritoriul munților Perșani. Această pânză este constituită dintr-o gamă variată de depozite: calcare recifale adesea roșcate și având pe alocuri pietrișuri cu elemente de șisturi cristaline, marne nisipoase omogene cu intercalații de breccii constituie din șisturi cristaline. Sedimentele mai recente cuprind formațiuni lacustre, palustre și terestre, care pe lângă stratele de lignit cuprind și resturi de moluște și mamifere. Forțele orogenetice recente cu fazele de ridicări și scufundări

ale depresiunii Braşovului au produs faliera accentuată a substratului geologic, care a contribuit la răspândirea fenomenelor postvulcanice pe teritoriului oraşului.

Din punct de vedere morfologic a oraşului Sfântu Gheorghe, se pot distinge patru zone care se oglindesc şi în condiţiile hidrogeologice şi litologice

Zona terasei din partea stânga a Oltului care cuprinde zona industrială, gara CF şi blocurile de locuinţe din zona Gării. Terenul se prezintă ca o suprafaţa plană aparţinând terasei Oltului situată la cca.15 m deasupra albiei râului Olt. Fruntea acestei terase este abruptă datorită eroziunii în timp, albia Oltului având tendinţa de deplasare spre est datorita afluenţilor de pe partea dreapta. Sub solul vegetal şi umpluturi de 0,50-1,50 m se găsesc prafuri argiloase-nisipoase. În această zonă pânză de apă subterană este la adâncime mare de 11-15 m. În fântânile din zonă apa se găseşte la 14-15 m adâncime. Stratificaţia prezintă o permeabilitate destul de mare, caracterul nisipos al terenului permiţând o infiltraţie optima a apei de precipitaţie.

Zona de luncă din dreapta Oltului prezintă o slabă şi uniformă înclinare dinspre terasă spre albia râului. Are aspectul unei câmpii plane şi o diferenţă de nivel faţă de Olt de 1-2 m. Relieful favorizează acumularea şi stagnarea apelor de precipitaţie, care îmbibă stratele superioare. Din punct de vedere geologic zona este constituită din depozite sedimentare aluvionare de vârstă cuaternară cu sedimente grosiere de pietriş şi nisip, precum şi argiloase-prăfoase dispuse într-o stratificaţie orizontală, încrucişată sau lenticulară. Pentru scoaterea de sub inundabilitatea zonei luncii Oltului s-a realizat un dig protector. Poziţia zonei în imediata apropiere a oraşului a condus la folosirea terenului ca materie prima pentru confecţionarea de cărămizi, gropile fiind umplute ulterior cu material eterogen sau cu apă şi vegetaţie specifică de baltă. Regimul hidrogeologic al zonei este determinat de apropierea râului Olt şi de oscilaţiile nivelului apei după perioadele ploioase-secetoase, care variază foarte mult de la 0,00 m la 4,00 m.

Zona de trecere între lunca Oltului şi terasa aparţine formaţiunii lunca Oltului înălţată prin aluviuni-diluviuni. Aceasta supraînălţare se datorează depozitării materialelor transportate de apele de precipitaţii de pe versanţi şi aluviunile transportate de pâraiele din aceşti versanţi.

Zona de terasă se prezintă ca o suprafaţă cu o pantă domoală orientată în direcţia sud, sud-est şi este cu cca. 22 m mai sus decât restul oraşului. La suprafaţă se găseşte sol vegetal de cca. 0,10-1,00 m grosime. Urmează o alternanţă atât pe orizontală cât şi pe verticală-prafuri argiloase şi argile prăfoase galbene, plastic vârtoase, pe alocuri cu intercalaţii de

nisipuri argiloase cu var pietriș și cu concrețiuni calcaroase. Terenul se încadrează în categoria terenurilor cu contracții mari.

4.3. Hidrologie

Rețeaua hidrografică a municipiului Sfântu-Gheorghe este formată din Râul Olt și afluenții săi din dreapta: pârâul Debren cu un bazin hidrografic de 18 km², pârâul Sâmbrezii cu un bazin hidrografic de 15 km² și pârâul Porumbele cu un bazin hidrografic de 8 km². Tipul de alimentare a apelor este pluvio-nivel cu alimentare subterană moderată. Aceste pâraie care se varsă în Olt au debit variabil și o mare parte din ele au debit sezonier. În cursul anului debitele Oltului și al afluenților săi prezintă oscilații mari strâns legate de cantitatea de precipitații. Astfel debitele cele mai mari se înregistrează primăvara, când cantitățile de precipitații sunt mari și debitele sunt crescute din cauza topirii zăpezii, iar debitele cele mai mici se înregistrează iarna, când cantitățile de precipitații sunt mici și fenomenele de îngheț sunt persistente.

Caracteristica Râului Olt este faptul că în zona depresionară are un curs lent și meanderat, cu maluri joase, ceea ce până nu de mult producea mari inundații în perioadele de topire a zăpezilor sau la ploi intense. Prin realizarea lucrărilor de îndiguire acest fenomen negativ a fost în mare parte înlăturat.

Lacurile naturale nu sunt caracteristice zonei, totuși există două lacuri artificiale de agrement, unul în zona Gării în partea dreapta a râului Olt și cealaltă în zona de agrement spre Șugaș Băi în amonte de localitate, pe pârâul Debren. Lacul spre Șugaș Băi este împărțit în două sectoare, cu suprafața de 4518 mp cu o adâncime medie de 0,7 m și cu suprafața de 6078 mp și adâncime medie de 1 m.

Fenomenele postvulcanice pe teritoriului orașului prezintă numeroase izvoare de ape carbogazoase, dintre care amintim Búdöskút, situat la intrarea în oraș dinspre Vâlcele, fosta Baia Györbiró cu apă sulfuroasă din Valea pârâului Debren, izvorul de pe strada Borvizului, respectiv izvoarele și mofeta din Șugaș Băi.

4.4. Clima

După clasificarea din Geografia României, ediția 1983, teritoriul unității se află în zona climatică temperat continentală, în sectorul de provincie climatică I (cu influențe oceanice), ținutul climatic al munților joase, subținutul climatic ale Munților Bodoc, districtul pădurilor și pajiștilor premontane și montane, cu topoclimatele complexe ale Carpaților de Curbură. Clima rece uscată, așa zisă climă tundra-stepică din pleistocenul superior, (faza glaciară Würm) a fost mai accentuată în depresiunile intramontane ale Carpaților Orientali și în mod deosebit în Depresiunea Brașovului.

Clima este continental-moderată și face parte din etajul topoclimatic colinar, aria topoclimatului de adăpost cu inversiuni de temperatură: cu veri relativ bogate în precipitații și ierni friguroase. Circulația generală a atmosferei este caracterizată prin frecvența curenților de aer temperat-oceanice dinspre vest – mai ales în sezonul cald – și de pătrunderi frecvente de aer temperat-continental dinspre est, nord-est – mai ales în sezonul rece.

Temperatura medie multianuală este de 7,6 C°; media multianuală în luna iulie este de 18o C, iar în luna ianuarie -4,7° C. Temperaturile maxime absolute s-au înregistrat în lunile iulie și august (36,3°C), iar minima absolută în luna ianuarie (-32,0°C). Iernile sunt destul de aspre atât ca intensitate cât și ca durată. Durata medie anuală fără îngheț este de 158 zile. Adâncimea maximă de îngheț este de 1,5 m. Stratul de zăpadă durează în medie 60-100 de zile pe an, în funcție de altitudine și expoziție.

Precipitațiile atmosferice însumează aproximativ 560-600 mm anual, cu valori mai mici în cursul lunilor de februarie 22 mm și mai mari în cursul primăverii și verii (lunile mai-iunie) 737 mm, maxima anuală fiind de 1014 mm, iar minima de 381,9 mm. Numărul de zile cu precipitații este de 150.

Umezeala relativă a aerului este destul de ridicată atingând valori de peste 75%. De la 900-1000 m altitudinal umezeala relativă depășește 80%.

Vântul dominant în județul Covasna este cel din sector vestic, cu probabilitate de 30 % din numărul zilelor de ani, iar în cadrul acestuia direcțiile vest și sud – vest au cea mai mare pondere. În timpul iernii, din sectorul nord, nord-est, devine dominant vântul Nemira, care impune aspect climatic continental de iarnă.

Având în vedere poziția și orientarea Munților Bodocului, vânturile cele mai frecvente sunt cele care bat din sectorul vestic și nord-vestic. Intensitatea medie a vânturilor se situează

în jurul a 2,0 m/s. Numărul zilelor cu cele mai multe vânturi tari ($v > 11$ m/s) este de 18,0, iar cu furtuni ($v > 16$ m/s) de 2,7.

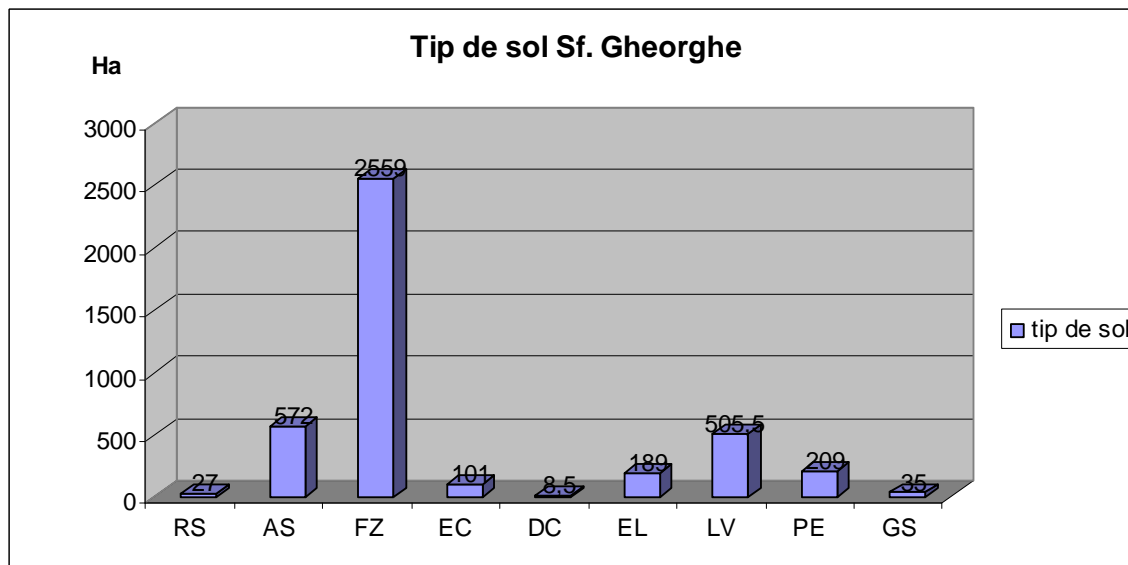
4.5. Soluri

Cea mai mare extindere pe județ o reprezintă solurile brune și argiloiluviale podzolice, aceste soluri le întâlnim în special pe culmile largi și joase, precum și pe versanții slab înclinați ai munților Întorsurii Buzăului, Vrancei, Bodoc și Baraolt. Se caracterizează printr-o aciditate ridicată și cu conținut mare de materie organică. De asemenea aceste soluri se găsesc și pe relieful depresionar unde acoperă în întregime zona piemontană, și o parte din terasele Oltului și Râului Negru, ele fiind caracteristice etajului de pădure în care predomină stejarul, gorunul și uneori în amestec cu fagul. O parte din aceste soluri sunt folosite pentru culturi de cartofi, secară, orz, ovăz, pajiști și fânețe naturale.

În zona pădurilor tipul de sol cu cea mai largă răspândire este solul brun luvic pseudogleizat, urmată de solul brun luvic tipic și solul brun argiloiluvial. Solurile brune argiloiluviale tipice sunt răspândite în pădurile de foioase din regiunea colinară, în special în regiunea de dealuri subcarpatice. Sunt soluri de fertilitate mijlocie spre superioară pentru fiecare tipuri de cultivate. Solurile brun luvice sunt frecvente în regiunile de dealuri și podișuri, în păduri de gorun, gorun cu fag și făgete pure la altitudini de 500-700 m.

În depresiunea Sfântu Gheorghe s-au format soluri slab hidromorfe pe întinse suprafețe. Însușirile fizico-chimice ale acestora prezintă un conținut destul de mare de argilă (18,5-29,8%), care însă, datorită unui conținut favorabil de humus (frecvent peste 4,5%) corelat cu o bună saturație în baze (90,7-96,7%) și o aciditate slabă spre neutră (pH 6,5-7,0) oferă condiții bune și foarte bune dezvoltării producției vegetate.

Partea vestică al municipiul Sfântu Gheorghe este reprezentată de soluri cernoziom, care se întâlnesc în zonele agricole ale municipiului. Aceste soluri se caracterizează printr-un conținut ridicat de humus și de substanțe nutritive, fiind pretabile pentru cultura sfecei de zahăr, cartofi și plante furajere.

RS – regosol; AS – sol aluvial; FZ – sol cernoziomid; EC – sol brun eumezobazic; DC – sol brun acid; EL – sol brun argiloiluvial; LV – sol brun luvic; PE – pelosol; GS – sol gleic.

4.6. Biodiversitate

4.6.1. Flora

Munții Baraolt se încadrează în subregiunea floristică carpatică, provincia sud-est-carpatică, unitate care include și Carpații Orientali și Carpații de Curbură. Sunt acoperiți cu păduri de fag și molid, unele suprafețe cu gorun, golurile și poienile fiind rare.

Covorul vegetal din etajul gorunului prezintă numeroase aspecte distinctive față de cel superior al fagului. Vegetația etajului inferior care se extinde mai ales în partea sudică a masivului și cuprinde porțiunile inferioare ale versanților vestici și sud-vestici, este reprezentată prin gorunete acidofile din asociația *Luzulo-Quercetum petraeae dacicum*. Mari suprafețe ocupate odinioară de gorunete au fost transformate în terenuri agricole, fânețe și pășuni.

Pe pantele înșorite pădurile de gorun de odinioară au fost înlocuite cu tufărișuri xerofile, și cu alte asociații de bordură. Pajiștile formate în urma defrișării gorunetelor (reprezentate de asociațiile *Festuco R.- Brachypodietum*, *agrosio- Ferstucetum rupicolae* și *Bothriochloetum ischaemi*) s-au instalat pe versanții sudici, sud-vestici și vestici din imediata

apropiere a localităților și sunt intens exploatare de secole. Pe alocuri – din cauza dezvoltării proceselor erozionale – apar terenuri degradate.

Dintre speciile rare din flora Munților Baraolt amintim următoarele: *Ophiolossum vulgatum*, *Botrychium multifidum*, *Pinus silvestris*, *Saxifraga aizoon*, *Ribes nigrum*, *Potentilla anglica*, *Cytisus heuffelii*, *Seseli varium*, *Primula leucophylla*, *Pyrola chlorantha*, *Chimaphila umbellata*, *Fraxinus ornus*, *Scorzonera purpurea*, *S. Parviflora*, *Echium russicum*, *Vaeriana tripteris*, *Phyteuma orbicum*, *Malaxis monophyllos*, *Nigrettea rubra*, *Epipogium ophyllum*, *Cypripedium calceolus*, *Allium oleraceum*, *Carex diandra*, *Carex disticha*, *Carex pendula*, *Sphagnum magellanicum*, *Helodium lanatum*.

4.6.2. Fauna

Din fauna prezentă menționăm căpriorul (*Capreolus capreolus*), iepurele de câmp (*Lepus europaeus*), nevăstuica, jderul de copac, dihorul, viezurele, mistrețul (*Sus scrofa*), cerbul comun (*Cervus elaphus*), vulpele, pisica sălbatică (*Felis silvestris*), diverse specii de lilieci, ursul (*Ursus arctos*), lupul (*Canis lupus*), râsul (*Lynx lynx*). În jud. Covasna sunt aproximativ 170.000 ha de păduri, determinând o densitate de 1 urs/240 ha, respectiv 4,1 ursi/10 km². De asemenea, lupul (*Canis lupus*) și râsul (*Lynx lynx*) îmbogățesc prin prezenta lor zona muntoasă. Se estimează că populația de lupi se apropie de cifra de 200 exemplare iar cea de râs de 120. Vânătoarea carnivorelor (urși, lupi, pisici sălbatice, râși) face obiectul unor studii de evaluare speciale iar cotele se stabilesc prin ordin de ministru.

Din punct de vedere avifaunistic în Munții Baraolt se întâlnesc multe specii de pasaj și cuibăritoare: Barza (*Ciconia ciconia*), Barza neagră (*Ciconia Nigra*), Cufundar polar (*Gavia arctica*), Corcodel mic (*Podiceps ruficollis*), Corcodel cu gât negru (*Podiceps nigricollis*), Viespar (*Pernis apivorus*), Uliu porumbar (*Accipiter gentilis*), Uliu păsărar (*Accipiter nisus*), Șorecar comun (*Buteo buteo*), Șorecar încălțat (*Buteo lagopus*), Acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*), Acvilă de munte (*Aquila chrysaetos*), Acvila de câmp (*Aquila heliaca*), Gaie neagră (*Milvus migrans*), Vânturel de seară (*Falco vespertinus*), Vânturel mic (*Falco naumanni*), Șoimul rândunelelor (*Falco subbuteo*), Potârniche (*Perdix perdix*), Prepeliță (*Coturnix coturnix*), Fluierar de mlaștină (*Tringa glareola*), Ghionoaie sură (*Picus canus*), Ghionoaie verde (*Picus viridis*), Ciocănitoare neagră (*Dryocopus martius*), Ciocănitoare pestriță (*Dendrocopos major*), Ciocănitoare de stejar (*Dendrocopos medius*). Ca oaspete permanent de iarnă, menționăm huhurezul de iarnă (*Strix uralensis*).

4.6.3. Păduri

Fondul forestier național cuprinde arboretele situate între altitudinile 550 m și 1010 m, deci ne aflăm în etajul deluros de gorunete, fâgete și goruneto-fâgete și etajul premontan-montan de fâgete. Suprafața totală al fondului forestier național este de 1905 ha, ce reprezintă 26,12 %, din suprafața municipiului. Pădurile municipiului sunt administrate de către Ocolul Silvic Privat Hatod, Ocolul Silvic Privat Zagon și Ocolul Silvic Șugaș, care se află în proprietatea publică a statului, a unităților administrativ-teritoriale, a composesoratelor și a persoanelor fizice.

Tipurile de pădure naturale cele mai reprezentative sunt:

- Fâget montan cu *Festuca altissima*
- Gorunet de coastă cu Graminee și *Luzula luzuloides*
- Goruneto-fâgete cu *Festuca drymeia*
- Goruneto normal cu floră de mull
- Goruneto-fâgete cu *Carex pilosa*.

4.6.4. Arii protejate

În urma aderării României la Uniunea Europeană terenurile forestiere respectiv cele agricole cu habitate pentru specii de floare și faune de importanță comunitară au fost propuse spre includere în rețeaua Natura 2000 – H.G. nr. 1284/2007.

Programul Natura 2000 reprezintă o structură de protejare a naturii, protejare care nu înseamnă „limitări și restricții” în exploatarea terenurilor. Natura 2000 permite atât conservarea cât și dezvoltarea pe mai departe a biodiversității României. Astfel, se observă oportunități în numeroase direcții: de la un turism durabil la o combinație între activitățile agricole și forestiere cu alternativa de protejare a naturii. Scopul Rețelei Natura 2000 este să oprească declinul biodiversității prin conservarea pe termen lung a celor mai valoroase și periclitate specii de interes comunitar european, în habitatele lor naturale.

O parte din suprafața administrativă a orașului Sfântu Gheorghe este inclus în situl Natura 2000 ROSPA 0082 Munții Bodoc-Baraolt, care a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1284 din 24/10/2007 privind declararea ariilor de protecție specială

avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România. 18 % din teritoriul administrativ al municipiului Sfântu Gheorghe se află în cadrul sitului.

Suprafața totală a sitului este de 58.021 ha, din care 58.013 ha se află în județul Covasna. Situl a căpătat regim de protecție, încadrat în categoria de management, ca arie de protecție specială avifaunistică, pe baza identificării a 21 de specii de păsări ocrotite.

Situl cuprinde în întregime Munții Baraolt și parțial Munții Bodoc. Pădurile acoperă cca. 70% din suprafața sitului, în trupuri compacte. Este o zonă relativ izolată datorită accesibilității reduse în zona munților Baraolt. Relieful este caracteristic zonelor de dealuri înalte. Toate pâraiele de pe teritoriul sitului sunt afluenții râului Olt.

Specii de păsări ocrotite care se găsesc în situl Munții Bodoc-Baraolt, enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 79/409/CEE: *Ciconia ciconia*, *Ciconia nigra*, *Aquila pomarina*, *Pernis apivorus*, *Falco vespertinus*, *Bonasa bonasia*, *Crex crex*, *Bubo bubo*, *Strix uralensis*, *Caprimulgus europaeus*, *Alcedo atthis*, *Picus canus*, *Dendrocopos leucotos*, *Dendrocopos medius*, *Dryocopus martius*, *Ficedula albicollis*, *Ficedula parva*, *Lanius minor*, *Lullula arborea*, *Lanius collurio*, *Aythya nyroca*. În situl Munții Bodoc-Baraolt cristelul de câmp (*Crex crex*) este o specie de interes conservativ global. Alte specii importante de faună: *Bombina variegata*, *Triturus cristatus*, *Triturus montandoni*.

Situl nu are structură administrativă sau de custodie și plan de management. Informațiile privind valorile naturale a sitului sunt incomplete, nu sunt amenajate poteci pentru turiști, nu sunt indicatoare sau alte dotări pentru informarea publicului.

La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe, prin Hotărârea Consiliului Județean Covasna nr. 39/2001, privind punerea sub regim provizoriu de ocrotire a bunurilor din patrimoniul natural județean au fost declarat următoarele rezervele naturale:

- Pădurea Milenară Órkő se găsește la vest de municipiul Sfântu Gheorghe, la capătul străzii Váradi József. Pădurea de pini a fost plantată la sfârșitul sec. XIX de primarul municipiului Sfântu Gheorghe, Gödri Ferenc, ca o amintire milenară. Edilul a sperat că peste un timp zona va deveni un apreciat loc de agrement, dar din păcate acum este plin de gunoaie menajere. O parte a pădurii este rezervație de semințe.
- Valea Papkútja se află în partea estică a Munților Baraolt, în imediata apropiere a municipiului Sfântu Gheorghe. De pe drumul județean Sfântu Gheorghe-Vâlcele, la 1 km de oraș, în locul numit „Galickás híd” este confluența pâraului Simeria cu pâraul Papkútja. În valea Papkútja se găsește singura cascădă din jurul orașului Sfântu Gheorghe, poziția sa apropiată de oraș punând-o în pericol. Locul este și un punct

fosilifer important, aici găsiindu-se mărturii ale recifilor din cretacic, calcarele conținând-o faună bogată de coralieri, bivalve, moluște, gastropode etc. Din punct de vedere științific nu au fost încă studiate.

- Ochiul stepă din valea Simeria se află în zona sud estică a munților Baraolt, în imediata apropiere a municipiului Sfântu Gheorghe, formată de pârâul Simeria. Se accesează de pe drumul județean Sfântu Gheorghe-Vâlcele, la 4,5 km de oraș, imediat sub pădure. Este important ca element de stepă, atât floristic cât și faunistic.
- Rezervația geologică din Valea Debren se află în partea sud-estică a Munților Baraolt, în imediata apropiere a municipiului Sfântu Gheorghe, formată de pârâul Debren. În zonă exista o exploatare locală de nisip cu fosile pliocen-pleistocen, locus tipicus pentru *Viviparus debreni*.

Resurse naturale

Băile Șugaș, centrul balnear de interes local se află la 8 km de Sfântu Gheorghe, pe versanții de est ai Munților Baraolt, în valea pârâului Șugaș. Zona turistică se află în preajma vârfului Görgő (1018 m) la înălțimea de 750, înconjurată de păduri de rășinoase și foioase. Băile Șugaș face parte în proiecte mari de infrastructură regională. Proiectul „Drumul Apelor Minerale” este unul extrem de important pentru relansarea turistică a județului și vizează reabilitarea din punct de vedere economic, social și cultural a zonelor bogate în resurse minerale și reincluderea lor în circuitul turistic. Dintre condițiile naturale ale stațiunii evidențiem: apele carbogazoase, mofeta, și microclima subalpină. Înspre Băile Șugaș se găsește izvorul „Gémvár kútja”, cu un conținut sulfuros și PH ridicat. Apele minerale feruginoase-alcaline-carbonatate sau cele ușor sărate-carbogazoase – Erzsébet - Elisabeta, Szemvíz, Jenő - Eugen, etc. – sunt indicate pentru boli circulatorii, ale sistemului nervos și dermatice. Izvorul Elisabeta a fost folosit de sute de ani ca remediu împotriva bolilor hepatice și a găstritelor.

Alte resursă naturală a zonei este lemnul care se exploatează din pădurile din jurul municipiului, materie primă pentru firmele de prelucrarea lemnului și sursă de energie pentru încălzirea locuințelor particulare, mai ieftin la ora actuală decât gazul metan.

Dintre resursele subsolului putem enumera piatra exploatată la cariera Órkő și exploatările de nisip și pietriș de la cariera dintre satele Chilieni și Coșeni.

4.7. Starea mediului

4.7.1. Apa

Rețeaua hidrografică a municipiului Sfântu Gheorghe este formată din Râul Olt și pâraurile principale codificate Debren, Sâmbrezii, Porumbele. Pentru a pune capăt fenomenului de inundații pe raza localității, în anul 1976 au fost executate îndiguiuri pe râul Olt și pe pâraurile Debren și Sâmbrezii, după cum rezultă din tabelul următor:

Construcția hidroteh.	Lungime (km)	Grad de asigurare (%)	Deținător	Anul punerii în funcțiune
Îndiguire râul Olt	10,2	1	S.G.A.	1976
Îndiguire pâraul Debren	9,0	10	S.G.A.	1976
Îndiguiuri pâraul Sâmbrezii	9,7	5	S.G.A.	1976

În anul 2006 a fost definitivată și îndiguirea râului Olt în zona stației de pompare a apei potabile, astfel reducând considerabil pericolul de inundare a zonei străzii Izvorului. Prin decolmatarea pâraului Debren în zona străzii Digului și a pâraului Sîmbrezii în zona străzii Dózsa György a fost redus semnificativ și acest pericol. În municipiul Sfântu Gheorghe se pot produce inundații mai ales pe afluenții care traversează localitatea și afectează gospodăriile aflate în apropiere.

Starea apelor de suprafață și subterane

Clasificarea calității și prelevarea apelor de suprafață, respectiv subterane este urmărită de Administrația Națională “Apele Române” prin unitățile lor teritoriale, în județul Covasna de Direcția Apelor Râmnicu Vâlcea – SGA Sfântu Gheorghe și se efectuează conform Normativului 1146/2002 revizuit în 2004 și HG nr. 100/2002 modificată de HG nr. 662/2005. În județul Covasna măsurătorile monitoring al Râului Olt se efectuează de cele două secțiuni de supraveghere al apelor de suprafață, urmărind indicatorii fitoplancton, microfitobentos și macrozoobentos:

- la secțiunea Micfalău, care este încadrat în clasa II. de calitate, în aval de Micfalău,
- la secțiunea Ilieni, care este încadrat în clasa a II.-a de calitate, în amonte de Ilieni.

Pe baza analizei, Râul Olt nu suferă un proces de poluare la traversarea municipiului. Din punct de vedere biologic buletinele de informare asupra calității apelor de suprafață în bazinul hidrografic al R. Olt (din 2007 conform datelor de la APM Sfântu Gheorghe), rezultă următoarele date:

- poluanți toxici la Micfalău: Fe = 505 µg/l; Zn = 13 µg/l; Mn = 156 µg/l; Cu = 0 µg/l
- poluanți toxici la Ilieni: Fe = 589 µg/l; Zn = 25 µg/l; Mn = 69 µg/l; Cu = 32 µg/l
- regimul oxigenului la Micfalău: Od = 7,48 mg/l; CBO5 = 3,83 mg/l; Cco-Mn = 3,51 mg/l
- regimul oxigenului la Ilieni: Od = 5,66 mg/l; CBO5 = 2,5 mg/l; Cco-Mn = 3,4 mg/l
- alți indicatori la Micfalău: CN = 4 µg/l; fenoli = 4 µg/l; detergent = 80 µg/l
- alți indicatori la Ilieni: CN = 2 µg/l; fenoli = 2 µg/l; detergent = 39 µg/l
- nutrienți la Micfalău: NH4 = 0,026 µg/l; NO2 = 0,01 µg/l; NO3 = 0,046 µg/l
- nutrienți la Ilieni: NH4 = 0,046 µg/l; NO2 = 0,041 µg/l; NO3 = 0,071 µg/l
- regimul de acidifiere la Micfalău: peste pH 7,8
- regimul de acidifiere la Ilieni: pH 8

S-a constatat prin măsurătorile efectuate de către SGA-Sfântu Gheorghe că indicatorii de fosfor, azot, suspensii au depășit valoarea admisă la stația de epurare, din cauza instalației necorespunzătoare și uzată.

Cea mai gravă situație o constituie poluarea adusă de pâraiele Debren și Sâmbrezi datorată deversării de ape impurificate din gospodăriile particulare limitrofe acestor cursuri. Canalizarea menajeră nu cuprinde toate străzile și gospodăriile adiacente, iar canalizarea pluvială este impurificată și cu ape uzate cu deversare în emisar natural. Se adaugă la aceasta neamenajarea acestor pâraie în zona superioară. Zona amenajată nu este nici ea întreținută corespunzător⁵.

Nerezolvarea depozitării nămolului la stația de epurare face ca și nămolul rezidual să fie depozitat în bataluri neimpermeabilizate improprii, limitrofe rampei de gunoi. Alte posibile surse majore de poluare a apelor de suprafață sunt: SC Textila Sfântu Gheorghe , SC Abofarm SA Sfântu Gheorghe, fabricile de pantaloni din raza municipiului.

5. Sursa: Planul de analiză și acoperire a riscurilor pe teritoriul municipiului, aprobat prin Hotărârea Consiliul Local, nr. 118/2008

Starea apelor subterane:

Datorită cursurilor de ape și configurației zonei, pânza freatică este la suprafață favorizând fenomenele de poluare a apei. Accentuăm impactul deosebit de grav adus de rampa de deșeuri menajere a orașului, situată la ieșirea spre Ilieni, într-o zonă cu freaticul la suprafață, în plus rampa nefiind impermeabilă. Altă sursă de poluare pentru apă și sol o constituie lipsa unei rampe industriale de deșeuri la nivelul municipiului. În ansamblu, atât la deșeuri menajere și industriale, se poate vorbi de o depozitare necontrolată a acestora. Mai prezintă o sursă de poluare îngrășămintele chimice și pesticidele folosite cu exces în cultura terenurilor agricole.⁶

Sistemul de alimentare cu apă

Apa potabilă este asigurată în regim centralizat la nivelul întregului Municipiu din puțuri de adâncime medie situate în zona Lunca Oltului în amonte de oraș. Sistemul de alimentare cu apă constă din 48 puțuri forate, cu lungimea de 79.154 m ale rețelei de apă potabilă și stația de tratare a apei, care acoperă cca. 70 % din capacitatea orașului. Apele sunt tratate într-o stație de tratare, cu o capacitate de aproximativ 500 l/s.

Sistemul de canalizare menajere a apei uzate și pluviale

Rețeaua de canalizare existentă acoperă numai cca. 60% necesitatea orașului, în zonele în care lipsesc, apele uzate menajere sunt evacuate în fose septice, o parte ajungând în receptori natuarli, cum ar fi pâraiele Debren și Szemerja. Stația de epurare poate prelua un debit de până la 600l/s, actualmente intrînd în stația cca. 250-300 l/s.

Nerezolvarea depozitării nămolului la stația de epurare face ca și nămolul rezidual să fie depozitat în bataluri neimpermeabilizate improprii, limitrofe rampei de gunoi.⁷

Apele meteorice sunt colectate în canale prin cămine în partea nouă a orașului, iar în partea veche a orașului se scurge în șanțuri, dirijate în cursurile de apă. Canalurile pentru apele pluviale nu sunt întreținute corespunzător și în unele locuri sunt poluate de gospodării.

⁶ Sursa: idem

⁷ Sursa: idem

4.7.2. Solul

Poluarea solului se datorează în principal surselor antropogene: reziduurile lichide și solide, menajere stradale și industriale unde este cazul, precum și utilizării în agricultură a unor substanțe chimice periculoase. Calitatea solului poate fi afectat în zona depozitelor necontrolate ale deșeurilor menajere și a celor asimilabile cu cele menajere.

Solul este afectat semnificativ în zona depozitului menajer al orașului, care va continua funcționarea până în anul 2017, până la punerea în funcțiune a noului depozit menajer județean sau regional cu tehnologie modernă.

57 % din teritoriul administrativ al orașului se află în folosință agricolă – 4206 ha, mai accentuat la Câmpul Frumos, unde se execută o agricultură intensivă.

Suprafața terenurile agricole a municipiului Sfântu Gheorghe sunt așezate după forme de relief:

Suprafață totală agricolă conform OCPI Covasan	Suprafață agricolă cartată pedologic	Din care pe forme de macro-relief				
		Munte (ha)	Deal/podiș (ha)	Câmpie (ha)	Terasă (ha)	Luncă (ha)
4206	4206	30	1324	2242	-	610
100 %	100 %	0,71%	31,47%	53,30%	-	14,50%

Notă: Datele sunt conforme cu situația statistică al OSPA Brașov din anul 2004.

Solul poate fi afectat și în urma activităților agricole a locuitorilor, flora naturală autohtonă fiind înlocuită de plantele agricole cultivate; deseori, din cauza pregătirii profesionale insuficiente a micilor gospodari, se folosesc în mod nerațional pesticide, insecticide, și îngrășăminte chimice. În perioada de toamnă și primăvară fermierii pot afecta solul prin arderea miriștilor și a vegetației ierboase, ce distruge viețuitoarele și refugiiile lor din sol și de pe suprafață, contribuind la poluarea atmosferei și prezentând pericol de incendii.

Impactul antropogen actual are influență considerabilă asupra indicatorilor și fertilității solului, exprimată prin notă relativ scăzută de bonitate a solurilor. Nota medie de bonitate a terenurilor arabile, pășuni, fânețe și livezi sunt în clasa de bonitate a III-a, ce înseamnă că se caracterizează cu 41-60 puncte. Cauzele principale sunt procesele de eroziune precum și cultivarea necorespunzătoare prin arătură cu întoarcerea brazdei, fertilizarea minerală cu doze

mari, monoculturi, aplicarea de tratamente chimice pentru combaterea buruienilor, bolilor și dăunătorilor.

Aspectele deosebit de importante în ceea ce privește impactul activităților din agricultură asupra stării factorilor de mediu se referă la utilizarea îngrășămintelor chimice și a pesticidelor.

Utilizarea excesivă a îngrășămintelor chimice conduce la creșterea semnificativă a nivelului de nutrienți și metale grele în mediul înconjurător. Dintre nutrienți, azotul și fosforul creează cele mai mari probleme. Compușii azotului contribuie la acidifierea solului, aerului și apei, precum și la efectul de seră și la deprecierea stratului de ozon. Deasemenea, pătrunderea unor compuși ai azotului în apele subterane și de suprafață, la anumite concentrații poate să contribuie de asemenea la eutrofizarea apelor de suprafață.

Dejecțiile animaliere, prin conținutul lor de elemente chimice, au un rol important în nutriția plantelor și influențează favorabil calitățile productive ale solului și implicit producția agricolă. Aplicate în cantități excesive, îngrășămintele naturale pot influența negativ unele însușiri ale solului, cum ar fi permeabilitatea și aciditatea.

În baza prevederilor Uniunii Europene, statul membru trebuie să elaboreze și să implementeze un Cod al bunelor practice agricole care să conțină criteriile menționate în anexa Regulamentului (CEE) nr.1782/2003. În caz de nerespectare, ajutoarele vor fi reduse sau chiar suspendate, în funcție de gravitatea, extinderea și repetarea abaterilor. Respectarea bunelor practici prevăzute în Regulamentul nr. 1782/2003, integrat în legislația românească prin Ordinul nr. 134/2006, are prioritate deosebită în cazul gospodăririi terenurilor agricole vulnerabile la procesul de nitrizare, care deja sunt calificate ca atare.

Practicile de menținere a terenurilor în condiții bune agricole și de conservare de mediu, asigură prin măsuri specifice protejarea solului împotriva eroziunii, asigură un minim de acoperire a solului cu vegetație, menține nivelul optim a materiei organice din sol prin rotația culturilor și folosirea miriștii, menține structura echilibrată a solului prin utilizarea de mașini agricole adecvate, asigură nivel minim de întreținere și evită degradarea habitatelor prin limitarea densității șeptelului, reglementează regimul de întreținere și protejare a pajiștilor permanente, contribuie la evitarea instalării vegetației nevalorose pe terenurile agricole.

Starea solului

În agricultură, în vederea realizării unor producții cantitative și calitative superioare, atât marii cât și micii producători agricoli au executat lucrări de fertilizare a terenurilor, utilizând atât îngrășăminte organice cât și chimice.

Conform datelor OCPI, din anul 2004 s-au înregistrat poluări asupra solului din cauza lucrărilor de excavare pe o suprafață de 31,5 ha, produselor reziduale pe o suprafață de 1,5 ha, din depozitare de deșeuri menajere 12,0 ha și caracteristici de acidifiere pe o suprafață de 500 ha. Pe teritoriul municipiului 77 ha terenuri agricole au fost afectate de eroziuni de suprafață și de adâncimi, care au fost produse de cauze naturale. Terenuri cu soluri erodate moderate prin apă se află pe o suprafață de 8,5 ha. În zonă există alunecări de teren pe 26 ha din suprafața agricolă totală la ieșirea din localitate spre municipiul Vâlcele, pe malul stâng al pârâului Sâmbrezii, unde se pot produce alunecări de teren, datorită mai ales a pantei abrupte.

Modul de stabilizare propusă pentru încetarea eroziunilor și a alunecărilor de suprafață se poate realiza prin replantarea cu arbori autohtone specifice zonei.

4.7.3. Aerul

Datorită mărimii județului Covasna precum și a inexistenței industriei poluatoare mare și a centralelor termice mari, se prelevează probe de aer numai în municipiul Sfântu Gheorghe la sediul APM Covasna, care este situată în centrul municipiului. Aici se urmăresc indicatorii PM10, NH₃, NO₂ și SO₂. Emisiile anuale de dioxid de sulf, dioxidul de azot și amoniacul au fost determinate prin colectare de date și calculate prin programul CorinAir. În cursul anului 2007 a fost montată stația de monitorizare a calității aerului de fond regional, la est, față de centrul orașului, lângă stația de tratare a apei. Stația automată de monitorizare a calității aerului funcționează cu raza de efect de 400 km² și se vor urmări și alți indicatori, cum ar fi: CO, O₃, NO_x, COV.

După urmărirea măsurilor, față de anii precedenți se constată o scădere a valorilor indicatorilor de calitate aerului. Aceasta datorându-se în special reducerii proceselor cu impact negativ asupra atmosferei precum și a opririi funcționării centralelor termice de cartier. Totodată, datorită faptului că în municipiul Sfântu Gheorghe s-au reparat principalele artere de ocolire, circulația vehiculelor grele a fost exclus din oraș, a diminuat semnificativ valoarea

PM10. A scăzut frecvența depășirilor de la 45,3% în 2006 la 4,1% în 2007, precum și concentrația medie anuală de la 68,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ în 2006 la 29,57 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ în 2007.

O grupă deosebit de periculoasă a compușilor menționați o prezintă poluanții organici persistenți (POP) care se utilizează în industrie și în agricultură și în unele cazuri, se generează secundar în cadrul unor procese industriale și se pot rezulta în urma procesului de ardere. Principalele consecințe ale acțiunii POP-urilor asupra organismelor omului și animalelor sunt: mărirea riscului de îmbolnăvire de cancer; dezvoltarea anormală, fertilitate scăzută, slăbirea imunității, ce conduce la sporirea îmbolnăvirilor; micșorarea capacităților intelectuale.

Surse de poluare cu POP sunt reprezentate de activități cum sunt:

- arderea combustibilului, lemnului, deșeurilor industriale și spitalicești
- procese termice ale industriei metalurgice
- transportul, depozitele de carburanți și substanțe chimice
- electrotransformatoare
- aplicarea intensivă a pesticidelor

În zona sudică a municipiului Sfântu Gheorghe se află firma S.C. Abofarm S.A., deținând o fermă de creșterea intensivă a păsărilor, cu partea de prelucrare carni de pasăre. În procesul tehnologic, pentru conservare folosește o instalație frigorifică care conține 8 t de amoniac. La firmă nu există posibilitatea producerii în procesul de activitate a unui accident major, deoarece rezervoarele se află dispuse în interiorul stațiilor frigorifice.

Alți mari agenți economici care desfășoară activități ce prezintă pericole de accidente majore sunt din domeniul fabricarea cartoanelor, fabricarea de confecții, fabricarea de pungi și saci din plastic, prelucrarea laptelui. Dintre acestea sunt deosebit de periculoase, care implică substanțe periculoase toxice, corosive, inflamabile și iritante în procesul tehnologic.

O altă problemă importantă privind poluarea aerului reprezintă arderea miriștilor și a vegetației ierboase, în perioadele de primăvară și toamnă, activitate ilegală fără acceptul autorităților de protecția mediului, precum și arderea deșeurilor în raza municipiului.

Limitarea poluării aerului și poluării sonore în urma traficului rutier și în jurul activităților industriale, zootehnice și gospodărești se poate obține prin plantarea de aliniamente de-a lungul șoselelor, crearea de zone verzi în împrejurul și/sau în incinta

unităților industriale, comerciale. Societățile industriale ar putea reduce efectele lor negative asupra mediului prin introducerea unor tehnologii mai curate.

În scopul reducerii poluării atmosferice, este indicat informarea publicului privind programul ministerului mediului „Casa verde”, referitor la înlocuirea surselor de energie tradițională cu cele alternative-regenerabile. România trebuie să încurajeze investițiile în surse alternative de energie, pentru că ponderea energiei electrice produse din surse alternative să ajungă la 33 % până în 2010.

Sursele de energie regenerabilă sunt abundente, larg răspândite, nepoluante și disponibile local. Ele provin direct sau indirect de la soare și cuprind lumina, căldura și vântul. Pot fi folosite pentru producerea directă a căldurii fără nici un proces de conversie sau pot fi convertite în electricitate.

Tehnologiile de energii regenerabile care folosesc direct soarele sunt:

- panouri solare care absorb căldura de la soare pentru a asigura apă caldă; și
- celule fotovoltaice care utilizează lumina solară pentru a produce electricitate

Tehnologiile regenerabile care folosesc indirect soarele cuprind:

- turbinele eoliene care convertesc aerul în mișcare în electricitate. Vântul este mișcarea aerului datorată diferențelor de temperatură cum ar fi temperaturile aerului deasupra uscatului și deasupra mării;
- biomasa, prin culturile care au nevoie de lumina solară pentru a crește și care sunt apoi arse pentru a produce căldură;
- pompele de căldură care concentrează căldura redusă absorbită de aer, sol sau apă în timpul verii pentru a asigura căldura pentru clădiri în timpul iernii.

4.7.4. Gestionarea deșeurilor

Gestionarea deșeurilor cuprinde toate activitățile de colectare, transport, tratare, valorificare și eliminare a acestora. Organizarea activității de colectare, transport și eliminare a deșeurilor menajere, provenite de la gospodăriile oamenilor, a unităților economice și instituțiilor este o obligație a administrațiilor publice locale.

Obiectivele gestionării deșeurilor sunt:

- protejarea sănătății populației;
- protecția mediului înconjurător;
- menținerea curățeniei și crearea unui cadru estetic corespunzătoare a localităților;
- conservarea resurselor naturale, prin intermediul politicilor de reducere a deșeurilor și de reciclare a acestora

Sursa	Amenajări tipice, activități generatoare de deșeuri	Tipuri de deșeuri solide .
Deșeuri solide municipale menajere (DSM)	Locuințe și apartamente	Deșeuri alimentare, hârtie, cartoane, materiale plastice, textile, piele, lemn, sticle, bidoane, aluminiu, alte metale, cenușă , frunze.
DSM provenite de pe străzi din parcuri și grădini	Străzi, parcuri și alte zone de recreere.	Deșeuri stradale, deșeuri din amenajarea peisajului și tăierea copacilor, deșeuri provenite din parcuri și zone de agrement (frunze uscate).
DSM – comerciale	Magazine, restaurante, piețe, clădiri de birouri, hoteluri, service auto etc.	hârtii, cartoane, materiale plastice, lemn, deșeuri alimentare, sticle, metale, ambalaje uzate.
DSM – instituționale	Școli, spitale, instituții de stat, ONG	hârtii, cartoane, materiale plastice, lemn, deșeuri alimentare, sticle, metale, ambalaje uzate.
DSM industriale nepericuloase	Industria ușoară , construcții	hârtii, cartoane, materiale plastice, lemn, deșeuri alimentare, sticle, metale, ambalaje uzate.
Alte deșeuri		
Deșeuri periculoase	Reziduuri din activitățile agricole, industriale	Dejecții solide și lichide, nămol, uleiuri uzate, acumulatori
Deșeuri medicale și veterinare	Circumscripții medicale și veterinare	deșeurile infecțioase, medicamente expirate, chimicale, deșeurile similare din unitățile veterinare, etc.
Deșeuri din construcții și demolări	Noi șantiere de construcții , șantiere de reparații a clădirilor, reabilitarea străzilor, a șoselei naționale.	Moloz, lemn, oțel, beton, ciment, etc.
Alte deșeuri – echipamente casnice, electronice, autovehicule scoase din uz.	Populație, activități economice comerciale, agricole, etc.	Aparate electrice și electronice uzate, aparate electrocasnice, mobilă, autovehicule, utilaje agricole și forestiere, gestionate Conform HG 1223/2005

În municipiul Sfântu Gheorghe serviciul de salubritate a localităților se desfășoară sub coordonarea firmei de specialitate S.C. TEGA S.A. care se ocupă de serviciile publice de salubritate a localităților, incluzând colectarea, transportul și depozitarea deșeurilor solide, cu

excepția celor toxice, periculoase. Proprietarul entității este însuși Municipiul, care a inițiat și înființarea ADI Eco-Sepsi, împreună cu celelalte comune din Microregiune, în a cărei cadru firma de specialitate va deveni operator regional, și se va ocupa de gestionarea deșeurilor pe o rază substanțial mai mare, decât în momentul de față.

Activitatea salubrității constă în:

- curățenia orașului: măturat manual, măturat mecanic, curățat guri canal, ras rigole, adunat deșeuri grosiere, ridicat cadavre animale mici, întreținere coșuri de gunoi stradale, adunat și transportat gunoi stradal, spălat străzi și trotuare, stropit străzi
- lucrări de iarnă: împrăștiat material antiderapant cu mijloace mecanice și manual, curățat zăpadă cu mijloace mecanice, curățat zăpadă și gheață manual, degajat și transport zăpadă
- curățenia de primăvară pe toate terenurile aparținând domeniului public din orașul Sfântu Gheorghe: degajarea obiectelor nefolosibile (transportul gratuit al acestor obiecte într-o perioadă cu durată anunțată în prealabil)

Rampa de deșeuri a orașului Sfântu Gheorghe este amplasată la o distanță de 1,5 km spre sud-est, cu o suprafață ocupată de 7,2 ha. Capacitatea rampei: în medie 120.000 mc/an. Deșeuri acceptate la rampă: deșeuri solide, nepericuloase și inerte, provenite de la populația din oraș și a localităților învecinate precum și de la agenți, instituții din municipiu.

Accentuăm impactul deosebit de grav adus de rampa de deșeuri menajere a orașului, situată la ieșirea spre Ilieni, într-o zonă cu freaticul la suprafață, în plus rampa nefiind impermeabilă.⁸

Deșeurile colectate și transportate la rampă sunt înregistrate la intrare și depozitate în locurile indicate. Pe măsura depunerii, sunt nivelate, selectate (recuperare deșeuri reciclabile, re folosibile), nivelate și tratate (prin tasare). Ulterior, zonele sunt acoperite cu pământ gros cca. 50 cm în scopul evitării autoaprinderii. Levigatul rezultat din procesul de fermentare se colectează într-o groapă, de unde periodic se transportă la stația de epurare. Pe partea nord, nord-est a rampei se află o perdea de protecție (gard viu). Calitatea solului și apele freatice din vecinătatea rampei sunt monitorizate permanent prin analize de laborator de specialitate.

⁸ Sursa: idem

Colectarea și transportarea gunoiului menajer din municipiul Sfântu Gheorghe se realizează în containere de 1,1 mc sau 5 mc în ansamblurile de locuințe în comun și în pubele proprii în cazul locuințelor individuale. Pentru colectarea selectivă a deșeurilor există puncte de colectare selectivă a deșeurilor reciclabile, dotat cu containere speciale pentru PET, hârtie și sticlă cu capacitatea de la 0,34 mc la 4 mc.

Începând cu data de 1 septembrie 2008 S.C. TEGA S.A a deschis în str. Energiei sub nr. 2 centrul de colectare selectivă pentru deșeurile neobișnuite. Containerele sunt marcate cu coduri de identificare și colorate potrivit legislației în vigoare. Containerele sunt destinate următoarelor tipuri de deșeu:

- deșeuri voluminoase (lemn),
- textile (haine purtate, zdreanțe),
- sticlă (toate tipurile de sticlă),
- uleiuri și grăsimi comestibile (excepție – uleiurile uzate folosite la utilaje),
- deșeuri ambalaje metalice (cutii metalice de bere, răcoritoare, conserve, lacuri și vopsele, cutii de spray-uri – produse cosmetice),
- tuburi fluorescente și alte deșeuri cu conținut de mercur (tuburi și becuri).

Colectarea deșeurilor vegetale se face din fața caselor particulare și de lângă locurile de colectare a deșeurilor de pe domeniul public, deșeurile vegetale sunt depozitate periodic - săptămânal.

În activitatea agricolă, comercială și industrială gestionarea deșeurilor cade în sarcina producătorului, operatorului economic, conform HG 856/2002, care impune operatorului economic obligația înregistrării, colectării selective, valorificării, eliminării și depozitării a deșeurilor.

Deșeurile de dejecții animaliere rezultate din ferma de pui sunt stocate în unități și valorificate ca îngrășăminte naturale în agricultură din zonă.

Gestionarea deșeurilor provenite din activitățile medicale umane și veterinare se realizează prin intermediul firmelor specializate în acest domeniu de activitate.

Deșeurile periculoase cu componente reciclabile (baterii, acumulatori și uleiuri uzate) sunt colectată de societățile generatoare prin intermediul SC Remat SA Sfântu Gheorghe și alte firme asemănătoare.

Deocamdată regimul de colectare selectivă a deșeurilor periculoase este incomplet și insuficient propagată în opinia publică, din această cauză deșeurile periculoase sunt eliminate împreună cu deșeurile menajere.

5. CADRUL INFRASTRUCTURAL

5.1. Infrastructura edilitară

Municipiul Sfântu Gheorghe este orașul de reședință a județului Covasna și este format din trei localități: orașul Sfântu Gheorghe și satele Chilieni, respectiv Coșeni. Pe altă parte aparține municipiului și zona turistică de interes local **Șugaș-Băi**, situată la 747 m altitudine, la 8 km vest de oraș. Municipalitatea, prin achizițiile de imobile și prin pregătirea unor proiecte de dezvoltare a infrastructurii de turism a consacrat capital și efort cu scopul aducerii la un nivel mai ridicat a stațiunii. Municipiul participă la proiectul interjudețean “Drumul apelor minerale” cu zona turistică Șugaș-Băi, contractul de finanțare fiind semnat la finele anului 2008, contribuția proprie este de 314.994,98 EUR, iar finanțarea solicitată de 392.048,47 EUR. Au fost înaintate spre a obține finanțare din fondurile structurale încă două proiecte în cadrul Programului Operațional Regional, Domeniul de intervenție 5.2, care vizează reabilitarea infrastructurii stațiunii, valoarea totală a contribuției proprii este de 3.512.367 RON, valoarea finanțării solicitate este de 4.593.581 RON.

Situația terenurilor intravilane

Nr.	Localitate	Teren intravilan (ha) ⁹
1	Sfântu Gheorghe	1209
2	Chilieni	158
3	Coșeni	54
	TOTAL	1421

De la data aprobării ultimului Plan Urbanistic General (1999) au fost introduse în intravilanul localităților încă 77,59 ha , din care 48,33 ha destinate construirii locuințelor, iar 29,26 ha destinate activităților industriale, agroindustriale și de prestări servicii. În momentul de față există mai multe planuri urbanistice zonale în diferite faze de elaborare-aprobare, care vizează introducerea în intravilan mai multor zeci de hectare, cu diferite funcțiuni. Limita intravilanului în direcția sud-nord se va ajunge la limita teritoriului administrativ al orașului pe marginea DJ 112 în sud (în direcția Ilieni) și pe marginea DN 12 în nord (în direcția Arcuș). Zonele noi de locuit vizează partea vestică a orașului, beneficiarii preferând dealurile

⁹ Conform PUG aprobat prin HCL 93/1999

mai înalte, spre pădure, iar zonele destinate industriilor și serviciilor se așează pe cele două maluri ale râului Olt, în afara zonelor inundabile.

Municipiul fiind reședință de județ, este o localitate complexă din punctul de vedere al serviciilor oferite, al traficului etc, astfel s-a ivit necesitatea regândirii funcționalităților centrului orașului. S-a elaborat planul integrat de dezvoltare urbană cu 6 obiective principale, înaintat spre finanțare în cadrul POR. Proiectul se află în etapa evaluării, valoarea contribuției proprii este de 18.459.184 RON, iar finanțarea solicitată este de 34.456.656 RON.

Raportul locuințelor în ultimii ani¹⁰											
Anul	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nr. locuințe	22921	22905	22892	24169	23235	23244	23265	23285	23313	23369	23430

În anul 2007 au fost recepționate 45 de locuințe, terminate din fondurile populației. În cea ce privește măsurile de creștere a confortului termic al locuințelor, prin Programul de acțiuni pe anul 2006 pentru reabilitarea termică a unor clădiri de locuit, aprobat prin OM 1772/2006 s-au demarat lucrări de termoizolare a blocurilor de locuințe din cartierul Gării (străzile Prieteniei, Gării și Armata Română). Astfel nu numai că s-a îmbunătățit confortul locuințelor, dar și cartierul a căpătat un aspect mai estetic. În primul an al programului de termoizolare au fost terminate lucrările la 14 blocuri cu 4 etaje totalizând 410 de locuințe. Aceste îmbunătățiri au avut ca efect ridicarea prețurilor la imobile. Până în prezent s-au terminat lucrările la încă patru blocuri.

Începând cu toamna anului 2008 s-au început lucrările la 4 blocuri destinate închirierii tinerilor cofinanțată de ANL astfel vor fii create 96 de noi locuințe.

Alimentare cu apă potabilă

Lungimea simplă a rețelei de distribuire a apei potabile este de 79,1 km. În anul 2007 a fost acoperită în jur de 80% a orașului cu rețea de apă. Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile este de 45.792 mc/zi, iar anual se distribuie consumatorilor cca. 4.000 mii mc de apă potabilă (cca. 2.500 mii/mc pentru uz casnic). Sursele de apă au un debit însă mult mai mare, decât cantitatea furnizată.

¹⁰ Conform datelor INS

În anul 2007 a început extinderea rețelei de apă potabilă în satele Chilieni și Coșeni, investiția totalizând 16 km de rețea nouă. Proiectul este finanțat prin Programul instituit prin OG 7/2006 și are o valoare de 951.000 RON. Înaintea execuției rețelei de apă, locatarii celor două sate s-au alimentat cu apă potabilă din puțuri proprii.

O altă extindere a sistemului de alimentare cu apă a avut loc în anul 2008, când a fost executată extinderea de rețea de apă spre Câmpul Frumos, astfel furnizarea apei potabile este asigurată în proporție de 95% pentru locuitorii municipiului.

Canalizarea menajeră

În anul 2007, conform datelor furnizate de DJS Covasna, lungimea rețelei de canalizare în municipiu a fost de 74,3 km, iar capacitatea instalațiilor de epurare în anul 2004 a fost de 52.358 mc/zi.

Din anul 2007 s-a început reabilitarea, respectiv extinderea sistemului de canalizare în municipiu. Astfel s-a extins sistemul de canalizare în strada Ghiocilor prin amplasarea conductei principale de canalizare la care urmează să se racordeze străzile adiacente. S-a modernizat rețeaua de utilități în strada Țigaretelui, Puskás Tivadar și Victor Babeș, respectiv a fost schimbată rețeaua de apă potabilă din str. Váradi József și Porumbeilor, iar după finalizarea lucrărilor a fost aplicat un nou covor asfaltic.

Din vara anului 2008 se lucrează la extinderea rețelelor de apă-canal în străzile Dózsa György, Pădurii, Budai Nagy Antal, Bolyai János, iar începând cu primăvara anului 2009 lucrările în străzile Armata Română, Toamnei, Verii și Gyertyánffy Ferenc. Se lucrează la crearea sistemului de canalizare în zona Câmpul Frumos, unde pe parcursul anului 2009 se va construi o stație de pompare pentru apele uzate menajere, și s-a început reabilitarea utilităților din străzile Oltului, Ciucului, 1 Mai etc. Proiectul „*Lucrări prioritare de reabilitare rețele apă potabilă și extindere a rețelelor de canalizare în mun. Sfântu Gheorghe*” este finanțat din fondurile Ministerului Mediului, are o valoare de 9.520.000 RON și cuprinde reabilitarea a 6 km de rețea de apă, 9 km de canalizare menajeră și 1 km de canalizare pluvială.

În cartierul Örkő se dorește realizarea unei rețele de canalizare pluvială din fondurile PHARE, proiectul are o valoare de 200.000 euro, la care se adaugă 22.270 euro contribuție proprie, iar investiția privind realizarea stației de epurare și a platformei de deșeuri s-a estimat la o valoare de 124.920 euro, cu o contribuție de 8.000 euro.

Alimentarea cu energie termică

Lungimea simplă a conductei de distribuție a gazelor naturale este de 72,3 km, cu ajutorul căroră în 2007 s-au distribuit 38.768 mii mc gaze naturale, din care 19.181 mii mc pentru uz casnic. Spațiile din oraș sunt alimentate cu energie termică prin centrale termice proprii pe bază de gaze naturale. Numărul centralelor termice centralizate a scăzut, clădirile centralelor fiind folosite pentru alte scopuri. În anul 2007 s-au distribuit 1340 Gcal de energie termică. Totodată trebuie remarcat faptul că locuitorii caselor private au tendința de a folosi centrale pe bază de combustibil solid, iar locuitorii locuințelor de bloc folosesc exclusiv centrale pe bază de gaze naturale.

Infrastructura de transport

Lungimea străzilor orașenești este de 76 km în municipiu, din care sunt modernizate de 59 km. Din punct de vedere al eficientizării transportului în oraș au avut loc mai multe modificări privind direcția de circulație pe străzi, au fost amplasate semafoare noi, respectiv a fost modificată circulația în 10 străzi unde circulația se desfășoară într-un singur sens.

S-a ivit problema amenajării unui drum de centură și unui drum expres în direcția Brașovului. Proiectul privind realizarea drumului de centură va folosi mai multe porții din drumuri clasificate actualmente județene și comunale, privește mai multe unități administrativ-teritoriale din vecinătate, astfel trebuie considerat ca fiind un proiect de dezvoltare microregională. Un obiectiv real al drumului de centură este de a oferi o perioadă mai scurtă de accesare al aeroportului din Ghimbav din centrul municipiului, decât a celui din Otopeni din mijlocul Bucureștiului.

În anul 2008 s-au amenajat mai multe parcări, respectiv unele existente au fost reabilitate, astfel: 28 în strada Luceafărului, 9 în parcul Saguna, 36 în aleea Scurtă, 22 în spatele magazinului Spar, 47 în perimetrul străzilor Nicolae Iorga și Creangă, 88 lângă sala sporturilor în strada Vânătorilor, 12 lângă piața Gării, 20 pe strada Spitalului.

5.2. Infrastructura de transport

Firma specializată în transportul în masă, aparținând municipiului are în dotare 28 autobuze, care asigură transportul în masă în oraș, respectiv în zonele învecinate de interes local. Parcul de mașini este parțial reînnoit (în ultimul an au fost puse în funcțiune 4 autobuze ecologice), și acest proces se va continua. Rețeaua de transport acoperă tot teritoriul administrativ al municipiului, densitatea curselor este adaptată nevoii de transport a locuitorilor. Mai departe trebuie remarcat faptul că municipiul este un nod de cale ferată pe magistrala 400, astfel prin Sfântu Gheorghe este asigurat transportul cu tren a călătorilor la destinații din țară și din afara țării. Zilnic pleacă din gara Sfântu Gheorghe 35 de trenuri, din care 2 InterCity (Târgu Mureș-Brașov), 2 trenuri rapide (rute internaționale înspre Budapesta), 8 trenuri accelerate, și 21 trenuri personale. Pe magistrala 400 transportul feroviar de persoane și de mărfuri este asigurată de CFR SA, iar pe linia 404 (ruta Sfântu Gheorghe - Brețcu) de SC Regiotrans SRL, aici zilnic circulă 6 trenuri personale.

5.3. Telecomunicații

Din punct de vedere a telecomunicațiilor municipiul se situează pe loc fruntaș pe raza regiunii. Este deservită de oficiile poștale ale Poștei Române, sunt prezente mai multe firme de curierat rapid. Sediul oficiului județean de poștă în curând se va amenaja în fosta clădire al Romtelecom SA, care în prezent se află în stare aproape ruinată chiar în mijlocul orașului. În anul 2005 au fost înregistrate 14.227 abonați la rețeaua fixă de telefonie. Furnizorii de telefonie mobilă au o acoperire totală asupra teritoriului municipiului. Accesul de internet este neîngrădit, prin furnizorii de servicii internet locale și naționale.

5.4. Spații verzi și zone de agrement

Spațiul verde din intravilanul fiecărei localități trebuie să fie minim 20 mp/locuitor până la sfârșitul anului 2010 și minim 26 mp/locuitor până la decembrie 2013.

Localități	Suprafata spații verzi (ha)	Cimitir (hHa)	Teren de sport (ha)	Zone de agrement (ha)	Spatii libere (ha)	Total (ha)
<i>Sfântu Gheorghe</i>	0,95	7,55	9,32	2,74	20,34	40,9
<i>Coșeni</i>	0,25	0,88	1,30	-	-	2,43
<i>Chilieni</i>	3,00	0,97	1,76	-	-	5,73
Total	4,2	9,4	12,38	2,74	20,34	49,06

Se constată că la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe în prezent suprafața spațiilor verzi nu este suficientă (490 600 mp), în aceste cifre sunt incluse și suprafețele cimitirelor precum și a terenurilor de sport, realizând astfel 7,32 mp/locuitor.

La nivelul municipiului este necesară dezvoltarea și îmbunătățirea spațiilor verzi, înființarea lor în zona unităților industriale, a locuințelor și a centrului de municipiu, pentru că existența unui parc sau a unei grădini provoacă o stare de relaxare și de confort, contribuie la îmbunătățirea aerului și a mediului nostru de viață.

În momentul de față a o firmă de specialitate a fost contractată de Municipiul Sfântu Gheorghe pentru a efectua calculul spațiilor verzi în oraș și va constata dacă procentajul acestora corespunde cerințelor Ministerului Mediului.

Actualmente sunt în faza de execuție 2 mari lucrări, chiar în centrul orașului. Proiectul „Amenajare spații verzi în P-ța Mihai Viteazu” vizează lucrările de schimbare a conductelor de apă, canalizare, s-a instalat un sistem de drenaj care a dezafectat subsolul mai multor clădiri din vecinătatea pieței de influența dăunătoare a apelor din sol, au fost instalate conducte noi de apă-canal și linii de electricitate. Primăria recent a depus o cerere de finanțare la AFM pentru amenajarea Pieței Mihai Viteazul, care se află în fază de evaluare, valoarea contribuției proprii fiind de 299.930 RON, iar finanțarea solicitată de 1.500.000 RON.

Proiectul „Amenajări peisagistice pentru reabilitarea parcului central” vizează instalarea conductelor de apă-canal, respectiv liniilor de electricitate care deserveșc sistemul de iluminat s-au construit trotuare noi, iar cele vechi au fost reabilite, au fost plantate plante

noi și s-au început lucrările pentru amenajarea unui lac. Valoarea cofinanțării primite de la AFM este de 550.000 RON.

Sunt amenajate 86 de locuri de joacă în oraș, din care cinci au fost reabilitate în anul 2008, 4 pe raza orașului și unul în satul Coșeni. În planurile municipalității figurează reabilitarea mai multor locuri de joacă în viitorul apropiat.

Există planuri pentru transformarea stadionului de vară, care momentan este într-o stare de degradare avansată, ea va fi folosită în timp de iarnă pentru patinaj în aer liber (așa cum s-a folosit și în iarna anilor 2007-2008 și 2008-2009), iar pe timpul verii se va putea folosi pentru diverse sporturi.

5.5. Infrastructura de turism

Infrastructura de turism

Cu toate că relieful și microclima din județul Covasna, patrimoniul natural și construit, programele culturale și gastronomia Municipiului Sfântu Gheorghe oferă atracții și posibilități de practicare pentru mai multe forme de turism, reședința de județ nu este definită ca destinație turistică.

Valoarea și importanța economică a serviciilor turistice și conexe din Municipiul Sfântu Gheorghe nu se poate calcula din cauza lipsei datelor necesare. Majoritatea unităților de primire turistică din municipiu nu trimit datele spre Direcția Județeană de Statistică (DJS) Covasna, din acest motiv este imposibil de calculat rata de ocupare reală a unităților de primire turistică. De asemenea nu deținem date reale nici despre durata de ședere a turiștilor în municipiu, în consecință nu se poate stabili media înnoptărilor/persoană. Totuși, pentru a primi o imagine despre gradul de ocupare al unităților de primire turistică din municipiu, pe baza datelor primite de la DJS Covasna vă prezentăm următoarele date și concluzii:

Tipul unității de cazare	Nr. unități	Nr. locuri	Nr. locuri-zile/an	Nr. sosiri	Nr. înnoptări	Grad de ocupare (%)
Hotel	4	251	91705	14138	26519	29
Vilă turistică	1	18	6570	622	962	15
Pensiune turistică	5	75	23196	1861	4022	17
TOTAL	10	344	121471	16621	31503	26

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișa localității Sfântu Gheorghe, 2007

Conform datelor de la DJS Covasna gradul de ocupare al unităților de primire turistică a fost sub 30% în anul 2007. Trebuie remarcat faptul că gradul de ocupare al locurilor din hoteluri este aproape de două ori mai mare decât al locurilor din vile și pensiuni. Aceasta se explică prin funcția de reședință de județ al municipiului, unde își au sediul și activitatea majoră o serie de instituții publice descentralizate și deconcentrate, numeroase bănci, firme mai mari, programe profesionale pentru actorii din sfera publică și privată din județ și din țară, precum și o serie de programe culturale de anvergură. Media înnoptărilor/persoană este de 1,9 înnoptări. Există o mică abatere de la valoarea medie, în cazul hotelurilor media este de 1,87, iar în cazul pensiunilor de 2,16 înnoptări/persoană. Se constată că cazarea în hotelurile de obicei se restrânge la o zi (oaspeții hotelurilor vin de obicei la un anumit program cu o durată de 1 sau 2 zile), însă în pensiuni durata de ședere a turiștilor este puțin mai lungă.

Evoluția ciclului sezonier în județul Covasna, judecând după numărul înnoptărilor, arată o preferință clară a turiștilor pentru lunile de vară, când se înregistrează peste 42% din totalul înnoptărilor înregistrate în județ. Nu avem date oficiale despre unitățile turistice din municipiu, dar conform specialiștilor din domeniul turismului și prestatorilor de servicii turistice ciclul sezonier arată tendințe aproape identice și în Sfântu Gheorghe. Perioada de vârf a activității turistice se conturează de la mijlocul lunii iulie până la sfârșitul lunii august. De la sfârșitul lunii august se poate observa o scădere drastică a înnoptărilor, care ating valoarea minimă în luna ianuarie. Deocamdată nu se remarcă nici măcar o tendință de redresare în luna decembrie care, datorită minivacanței de sărbători, ar putea reprezenta un al doilea vârf al anului, în privința gradului de ocupare al unităților de primire turistică.

Trebuie remarcată divergența dintre datele statistice și datele culese de la diferite furnizori de servicii turistice din municipiu. Astfel, conform datelor neoficiale, în anul 2008, baza materială a turismului din Municipiul Sfântu Gheorghe cuprindea 22 unități de cazare, din care 16 pensiuni turistice pe raza municipiului Sfântu Gheorghe (2 în zona turistică Șugaș-Băi), 5 hoteluri și 1 unitate de cazare aparținând Consiliului Județean Covasna. Comparând datele de la cele două surse rezultă o abatere semnificativă, numărul unităților de cazare fiind cu două ori mai mare în realitate decât în statisticile oficiale.

În centrul orașului se află Hotelul Bodoc cu zece etaje. Clădirea în starea actuală este inutilizabilă pentru servicii turistice. Din anul 2003 hotelul face parte din patrimoniul Societății Comerciale de Turism și Agrement (SCTA) "Oltul" SA Sfântu Gheorghe. În 2003 reprezentantul firmei a declarat că va investi 5-6 milioane euro pentru reabilitarea și

modernizarea clădirii, în scopul reclasificării hotelului de la 2 la 5 stele. După 3 ani s-au început lucrările de consolidare a hotelului. Proiectul prevedea reabilitarea și modernizarea hotelului, construirea unei noi unități de alimentație publică și a unui centru de agrement cu piscină în locul fostului restaurant, care a fost demolat. În ultimii ani investitorul nu a mai continuat lucrările de consolidare a hotelului, în prezent clădirea prezintă o imagine urâtă în centrul orașului. Recent proprietarul hotelului a prezentat o ofertă de vânzare a hotelului către Municipiul Sfântu Gheorghe.

Problemele cele mai importante în domeniul turismului sunt: insuficiența produselor turistice complexe, lipsurile infrastructurii turistice și conexe, numărul scăzut al locurilor de cazare de calitate superioară raportat la posibilitățile unei reședințe de județ, limitata ofertă a produselor turistice de calitate. Infrastructura slab dezvoltată are un impact negativ asupra sectorului turistic, micșorând atractivitatea sectorului. În prezent un număr mare de pensiuni turistice din Municipiul Sfântu Gheorghe se confruntă cu lipsa personalului calificat și vorbitor al minimum unei limbi de circulație europeană.

La analiza turismului, ca o ramură cu potențial economic în Municipiul Sfântu Gheorghe, trebuie luat în calcul cheltuielile turiștilor. În prezent nu sunt date oficiale disponibile despre cheltuiala efectuată de un turist în medie pe o perioadă medie de ședere, dar se poate declara că exploatarea atracțiilor turistice existente în municipiu și în zonă rămâne mult în urmă față de posibilitățile acestuia, al cărui motiv principal este lipsa condițiilor de bază pentru valorificarea calitativă și diversificată a atracțiilor. Au fost create doar puține pachete de produse turistice, care ar oferi diferite produse combinate după valoarea culturală sau naturală și importanța lor, din acest motiv cheltuielile turiștilor de regulă se limitează la cheltuielile de cazare și masă, precum și la cumpărarea unor produse tradiționale, sau la cumpărarea câtorva bilete de intrare în Muzeul Național Secuiesc din Sfântu Gheorghe. Excepții se fac în cazul programelor special create pentru atragerea sutelor sau a miilor de oameni din județul Covasna și din județele învecinate în Municipiul Sfântu Gheorghe.

Formele de turism din Municipiul Sfântu Gheorghe sunt: turismul balnear, turismul cultural, turismul activ și turismul de afaceri și conferințe.

1. Turismul balnear

Stațiunile balneare în general sunt cele care atrag cei mai mulți turiști. Turismul balnear este probabil forma de turism cu cea mai mare tradiție din județul Covasna, începuturile acestuia datându-se din secolul al XVIII-lea. Lângă complexul balnear din orașul Covasna, de importanță internațională, în județul Covasna sunt câteva mici stațiuni balneare care se află într-o stare de degradare avansată, și prezintă o atracție turistică redusă chiar în comparație cu anul 1990.

În teritoriul-administrativ al Municipiului Sfântu Gheorghe, la 8 km de oraș, se află zona turistică Șugaș-Băi, situată la 747 m altitudine. În stațiunea din inima Munților Baraolt există băi și mofete indicate pentru boli cardiace și boli ale aparatului circulator. Stațiunea fiind situată în zonă montană oferă posibilități de practicare a schiului funcționând și o instalație de transport pe cablu pentru schiori. Stațiunea este locul favorit nu numai pentru locuitorii municipiului, ci și pentru populația, în special tineretul din zonă. Stațiunea poate fi accesată ușor din Sfântu Gheorghe pe drumul județean DJ121C cu autoturismul, sau cu curse regulate de autobuze spre stațiune din orașul reședință de județ, atât pe timp de vară, cât și iarnă.

Mica stațiune balneoclimaterică este căutată de turiști pe timp de vară pentru aerul foarte bun din zonă și pentru oportunitățile de drumeții. Lângă microclima specială din Șugaș-Băi, stațiunea mai este favorizată în special de către populația din Sfântu Gheorghe și pentru bazinul de ape minerală și pentru mofetă. La Șugaș-Băi se găsește izvorul Elisabeta, folosit de sute de ani ca remediu împotriva bolilor hepatice și a gastritelor. Traseele turistice sunt marcate, un indicator instalat lângă izvorul Elisabeta indică traseele: cele marcate cu puncte galbene și roșii spre Sfântu Gheorghe, cele marcate cu triunghi albastre spre Arcuș. Vârful cel mai înalt al Munții Baraoltului – Culmea Görgő (1017 m) - poate fi accesat printr-unul din traseele turistice din Șugaș-Băi, de unde se poate ajunge și în localitatea Vâlcele (prin Creasta-Bodoș), sau în localitatea Belin (prin izvorul Gyertyános).

Pârția de schi este atracția principală a stațiunii pe timp de iarnă. Pârția a fost construită din fonduri nerambursabile prin Programul PHARE. Pârția este încadrată în categoria de dificultate medie, are ascensor și este iluminată.

Primăria municipiului Sfântu Gheorghe a elaborat mai multe proiecte de dezvoltare cu scopul reabilitării zonei turistice Șugaș-Băi. Primul proiect se desfășoară prin intermediul

MDLPL, în cadrul Programului Operațional Regional, și se referă la mai multe lucrări de infrastructură și dezvoltare a zonei turistice Șugaș-Băi. Suma de care beneficiază autoritățile locale în primă fază se ridică la 400 de mii de lei, fondurile fiind alocate pentru elaborarea studiilor de fezabilitate, proiectelor tehnice și a detaliilor de execuție. Proiectul de reabilitare a stațiunii cuprinde modernizarea drumului de acces în stațiune, a stației de epurare, iluminatul public și realizarea de parcări și alei.

În anul 2008 autoritățile locale din municipiul Sfântu Gheorghe au elaborat un alt proiect privind reabilitarea zonei turistice Șugaș-Băi, prin care se dorește ca locația să devină mai atractivă din punct de vedere turistic. Proiectul „Reabilitarea infrastructurii în zona turistică Șugaș-Băi din Sfântu Gheorghe” are două componente. Primul component vizează dezvoltarea infrastructurii de turism de utilitate publică-privată, care intră sub incidența ajutorului de stat, realizarea sau reabilitarea a șase obiective: reabilitarea actualei pârtii de schi, amenajarea unei pârtii noi de schi, instalații de zăpadă artificială, teren de minigolf, teren de sport și teren pentru sporturi extreme. Valoarea totală a componentei de utilități publice-privat este estimată la peste 7,5 milioane de lei. Al doilea component, cea care se referă la dezvoltarea infrastructurii de turism de utilitate publică, care nu intră sub incidența ajutorului de stat, presupune reabilitarea bazinelor de apă minerală și reabilitatea corpului de supraveghere și salvamont, valoarea totală a componentei de utilități publice fiind estimată la 2,3 milioane de lei.

În ciuda faptului că zona turistică Șugaș-Băi este căutată pentru efectele curative ale apelor sale minerale și ale mofetei, cât și pentru pârtia de schi, locația nu dispune încă de suficiente locuri de cazare și are o capacitate redusă de a asigura serviciile și programele turistice necesare. În această stațiune nu au mai fost realizate lucrări de amploare de reabilitare în ultimii 20 de ani. Intenția autorităților locale este de a atrage în Șugaș-Băi cât mai mulți turiști, în special tineri, atât pe timp de vară, când oferta va fi diversificată cu obiectivele incluse în prima componentă a proiectului, cât și iarna, când cele două pârtii de schi vor fi atracția principală.

Stațiunea este cuprinsă și în proiectul „Drumul Apelor Minerale”, prin intermediul cărora se vor reface toate izvoarele de apă minerală din Șugaș-Băi și din Sfântu-Gheorghe: izvoarele Erzsébet, Jenő, Szemvív sau Szemmosó, apa minerală Alsó-borvív, Veres Samu, fântâna Görgökert. În afară de reamenajarea izvoarelor de apă minerală proiectul mai include realizarea de pavilioane de ape minerale, reabilitarea bazului existent, reabilitarea stației de epurare, a iluminatului exterior și a dotărilor urbane.

Proiectul „Drumul Apelor Minerale“, finanțat prin Programul PHARE 2004-2006 Proiecte de infrastructură regională, este un proiect important pentru relansarea turistică a județului Covasna, care vizează reabilitarea din punct de vedere economic, social și cultural a zonelor bogate în resurse minerale și reincluderea lor în circuitul turistic. „Drumul Apelor Minerale“ va trece prin localități cu potențial balnear din județul Covasna, cum sunt Șugaș-Băi, Vâlcele, Belin, Baraolt, Bățanii Mari și Bixad, iar pe teritoriul județului Harghita va parcurge distanța dintre Valea Homorodului până la Remetea. La ora actuală, mai puțin de trei sferturi din izvoarele de apă minerală din județul Covasna sunt valorificate. În stațiunea Vâlcele există un izvor de apă minerală cu cel mai mare conținut de magneziu din Europa, iar la Șugaș-Băi se găsește izvorul Elisabeta, folosit de sute de ani ca remediu împotriva bolilor hepatice și a gastritelor.

Proiectul se structurează pe 2 loturi, lotul 1 al lucrărilor se referă la investițiile din județul Covasna, având o valoare de 5.461.295,84 Euro, fără TVA și presupune execuția următoarelor obiective în localitățile Baraolt, Belin, Bodoc, Bretcu, Vâlcele, Sfântu Gheorghe și Bixad: clădiri băi, pavilioane odihnă, pavilioane ape minerale, platforme; reamenajări izvoare, amenajare alimentări cu apă, stații de epurare; iluminat exterior și dotări urbane.

Municipiul Sfântu-Gheorghe a cumpărat recent mai multe imobile în zona turistică Șugaș-Băi. În urma privatizării cu mai bine de 5 ani către Societatea Comercială de Turism și Agrement (SCTA) "Oltul" SA Sfântu Gheorghe, imobilele au ajuns în proprietate privată, urmând ca din anul 2009 Municipiul Sfântu Gheorghe să achiziționeze terenul și clădirile importante ale stațiunii. Imobilele includ aproximativ 4.000 m² de teren, un restaurant și o bază de tratament. Achiziționarea imobilelor a fost impetuos necesară pentru pregătirea proiectelor de dezvoltare în această zonă a stațiunii.

În urma implementării proiectelor autoritățile locale din Municipiul Sfântu Gheorghe așteaptă ca și rezultat la creșterea numărului de turiști (atât din țară cât și din străinătate) și a timpului de cazare a acestora, ceea ce va conduce la dezvoltarea serviciilor turistice și conexe, și la creșterea directă a numărului de locuri de muncă în sectorul turistic. Deasemenea se are în vedere creșterea protecției sanitare și a mediului înconjurător.

2. Turismul cultural

Turismul cultural are condițiile necesare practicării acestei forme de turism în Municipiul Sfântu Gheorghe, unde au fost identificate un număr mare de obiective care pot fi

valorificate din punct de vedere a turismului cultural. Din punctul de vedere al comunității este importantă valorificarea potențialului turistic, păstrarea și punerea în valoare a identității vizuale, a valorilor arhitecturale, istorice.

Formele de cultură din municipiu reprezintă o motivație semnificativă pentru numeroși vizitatori. Monumentele arhitecturale și religioase, din care multe reprezintă încă vestigii culturale, reprezintă puncte majore de atracție. Numărul mare de castele și conace din zonă, Muzeul Național Secuiesc, locurile natale și casele memoriale ale unor personalități de marcă ale culturii și istoriei maghiare și universale din județ reprezintă obiectivul numeroaselor călătorii de grup sau individuale având ca destinație județul Covasna și implicit Municipiul Sfântu Gheorghe. De aceea este imperios necesară întreținerea și restaurarea acestora pentru primirea vizitatorilor. Artele vizuale, fie că se află în muzee sau în galerii, necesită sprijin similar pentru prezentare. În afară de restaurarea monumentelor este necesară îmbunătățirea facilităților de primire a turiștilor, precum și asigurarea de puncte de vânzare și de alimentație în locuri corespunzătoare.

Obiectivele turistice culturale din județul Covasna atrag anual, dar aproape exclusiv în perioada de vară, mii de vizitatori, în special din Ungaria. Însă, durata de sejur a acestui tip de turism este foarte scurt, deseori doar de o zi, fără înnoptări, în consecință impactul său economic este minim. Evenimentele culturale și de folclor din zonă prezintă un potențial semnificativ pentru dezvoltarea turismului, fapt ce poate reprezenta un avantaj pentru asigurarea unei funcționări durabile și pentru a le păstra pentru generațiile viitoare. În municipiul Sfântu Gheorghe au loc numeroase evenimente culturale locale, județene și regionale de calitate, prestate de formații de renume. *Bienala Internațională de Teatru Reflex, Festivalul Atelier, Zilele Sfântu Gheorghe* – sunt doar câteva dintre programele culturale de anvergură, care atrag anual sute de turiști în municipiu. Însă trebuie îmbunătățite semnificativ atât publicitatea cât și modul de rezervare a biletelor. Este necesară crearea de puncte centralizate și computerizate de vânzare a biletelor pentru spectacole, de preferință cu opțiuni de rezervare prin internet. Există deficiențe în asigurarea promovării la timp a numeroaselor evenimente pentru a permite organizarea și promovarea de circuite. În acest sens este necesară o colectare și transmitere mai bună a informațiilor legate de astfel de evenimente.

3. Turismul activ

În județul Covasna turismul activ este prezent prin oportunitățile de excursii și drumeții, vânat, pescuit, călărie și ciclism. Județul Covasna din punct de vedere geografic este unul dintre județele montane ale țării. Totuși, înălțimile medii ale munților din acest ținut fiind mici (altitudinea maximă a județului este la 1777 m), cu puține goluri alpine și zone stâncoase, atractivitatea sa pentru montaniarzi este scăzută. Pentru iubitorii de excursii și drumeții există trasee turistice marcate, frecventate des de turiști din zonă. Din Municipiul Sfântu Gheorghe pornește traseul turistic „Strada Primăverii – Örkő – Șugaș-Băi – Görgő (1017 m) – Vâlcele” (inclusiv cartierul Ciucului din Sfântu Gheorghe), marcată cu punct roșu. Durata drumeției este de 1 zi.

Vedere din Șugaș-Băi, cu Pensiunea Görgő (www.gorgo.ro)

Există o cerere spre formele de turism ca sporturile de iarnă, care sunt foarte la modă în România în ultimii ani. Datorită inexistenței pârtiilor de schi dotate în mod adecvat în județ, iubitorii de schi preferă pârtiile de schi din stațiunile Predeal și Poiana. Odată cu reabilitarea pârtiei de schi existentă la Șugaș-Băi și construirea unei noi pârtii de schi, precum și achiziționarea instalației de zăpadă artificială se poate preconiza redirecționarea unui număr considerabil de pasionați ai sporturilor de iarnă spre Șugaș-Băi. Această stațiune fiind mult mai aproape de locuitorii din județ, în special potențialilor consumatori din municipiul Sfântu Gheorghe, se poate prognoștiza cucerirea unui număr semnificativ de oameni care vor

încerca, vor învăța și se vor îndrăgosti de aceste sporturi. Aici trebuie atrasă atenția pedagogilor și al părinților spre instruirea generațiilor de copii și tineri la practicarea sporturilor de iarnă.

Începând din anii '90 a crescut dorința oamenilor de a trăi în mod sănătos și paralel cu aceasta au devenit mai conștienți de problemele mediului. Parțial din aceste motive ciclismul este din ce în ce mai popular atât în municipiu, cât și în țară sau în altă parte a Europei. În Microregiunea Sepsi încă nu sunt construite piste pentru cicliști, cu toate că există o idee pentru construirea pistei pe lângă malul Râului Olt. Această pistă ar străbate aproape tot teritoriul microregiunii. În prezent cicliștii utilizează drumurile publice rutiere, care însă poartă în sine multe pericole pentru cei care preferă bicicleta în loc de autoturism. Ciclismul, ca și în celelalte părți ale Europei, probabil ar atrage mai mulți turiști în zonă, dar atât din punctul de vedere al sănătății populației cât și din considerente de mediu, ar trebui luate inițiative operative în vederea oferirii oportunităților de practicare ale acestui sport pentru locuitorii municipiului.

Deocamdată în municipiu sunt câteva piste pentru bicicliști, dar încă nu s-a format un traseu complet, piste limitându-se la porțiunile de străzi reabilite recent. În acest sens trebuie remarcate inițiativele autorităților locale ale municipiului, care se referă la amenajarea pistelor de biciclete în fiecare stradă reabilitată începând cu anul 2008. Deasemenea, după realizarea rețelei de apă spre Câmpul Frumos și spre Biroul Vamal Sfântu Gheorghe, se va amenaja piste pentru ciclism deasupra conductelor îngropate.

4. Turismul de afaceri și conferințe

În Municipiul Sfântu Gheorghe sunt puține unități turistice axate pe turismul de afaceri. Activitățile de turism de afaceri sunt sporadice și se concentrează pe perioada conferințelor organizate, cel mai des de sectorul guvernamental. Turismul de conferințe are o prezență mai semnificativă în Microregiunea Sepsi. Cu toate că unitățile turistice care sunt amenajate și instalate pentru primirea și organizarea conferințelor (Centrul de Conferințe al Fundației Diaconice și a Tineretului Creștin - KIDA din comuna Ilieni, și Centrul de Studii Europene din Arcuș aparținător de Consiliul Județean Covasna) nu se situează în teritoriul administrativ al municipiului, se remarcă o influență asupra înnoptărilor din unitățile de cazare din municipiu, asupra solicitării serviciilor de masă și asupra participării la diferite programe din municipiu de către participanții conferințelor.

Circuite turistice

În județul Covasna nu sunt create circuite turistice, însă pentru a atrage grupuri de turiști se propune realizarea de circuite turistice cu o imagine specifică și cu o gamă largă de obiective și servicii turistice. Pentru a putea crea un circuit, există o serie de cerințe care trebuie luate în considerare: una sau mai multe „porți” pentru ușurarea accesului în regiune, existența unui număr de orașe – centre turistice cu legături rutiere sau feroviare bune între acestea, o mare varietate de puncte de atracție turistică, de destinații pentru plimbare, activități în fiecare oraș și structuri de cazare de diferite nivele de calitate, locuri de vizitare, tururi, activități și excursii în apropierea orașelor turistice, facilități de cazare în zona rurală din apropierea orașelor turistice¹¹. Trebuie remarcat faptul că circuitele turistice trebuie să includă cât mai multe oportunități și nu să reprezinte o gamă redusă de opțiuni. Aceste destinații pot fi de asemenea marcate în teren prin folosirea de indicatoare turistice maro folosind un logo de circuit. Un circuit turistic de mică amploare cu denumirea *Turul castelelor, conacelor și a edificiilor ecleziastice din Microregiunea Sepsi* se află în faza de pregătire, scopul circuitului fiind valorificarea potențialului turistic prin introducerea în circuitul turistic a moștenirii culturale, arhitecturale locale.

În prezent problema cea mai mare a turismului din municipiu și din județul Covasna este staționarea prea scurtă a turiștilor în zonă. Datorită lipsei de pachete turistice complexe, timpul de ședere al turiștilor este de doar 1-3 zile. Proprietarii și administratorii pensiunilor oferă și propun turiștilor doar cele mai apropiate obiective turistice, din acest motiv după câteva zile turiștii nu mai sunt „servite” de zonă. Circuitele turistice ar putea contribui în mare măsură la îmbunătățirea atractivității județului, și implicit al Municipiului Sfântu Gheorghe, dar în acest sens trebuie coordonate ofertele turistice dintr-o regiune mult mai întinsă, care cuprinde măcar județul Covasna, Harghita, Mureș, Brașov și Sibiu.

În afară de infrastructura fizică al turismului, care trebuie dezvoltat și ea la rândul ei, trebuie create sau dezvoltate structurile de informare pentru potențialii turiști despre ofertele turistice. În acest sens, în cooperare cu autoritățile locale și furnizorii de servicii turistice, birourile de turism trebuie să prezinte ofertele într-un format atractiv pe internet și în format imprimat, împreună cu hărțile aferente. În prezent sunt două unități de promovare a valorilor turistice din municipiu. Asociația pentru Dezvoltarea Turismului din Județul Covasna, înființată în anul 2008 de către Consiliul Județean Covasna și Consiliul Local al Municipiului

¹¹ Master Plan pentru Dezvoltare Turism Național 2007-2026

Sfântu Gheorghe, cu scopul coordonării proiectelor turistice și promovării intereselor în domeniul turistic al județului Covasna. Asociația participă la târguri de turism naționale și internaționale, unde promovează ofertele turistice din județ, organizează evenimente turistice de nivel județean, de ex. *Festivalul apelor minerale „Aquarius”*. În cadrul Primăriei Municipiului Sfântu Gheorghe funcționează Biroul de Informare Turistică „Infotour”, de unde se poate primi informații despre ofertele turistice din județ, dar și din țară și străinătate în patru limbi (maghiară, română, engleză și germană). Printre serviciile biroului în afară de informare turistică (cazare, masă, circulație, programe culturale și sportive, obiective turistice) se numără următoarele: rezervări de cazare, ghidare turistică, traducere, propunere de programe.

6. CADRUL ISTORIC

ISTORICUL ORAȘULUI ȘI PATRIMONIUL CULTURAL CONSTRUIT

Fiind cel mai mare oraș din județul Covasna (astăzi este reședința județului), a fost și în trecut cea mai importantă localitate din cele Trei Scaune. Astăzi orașul mai sunt arondate încă două localități din apropiere, și anume: Coșeni și Chilieni.

6.1. Sfântu Gheorghe (Sepsiszentgyörgy)

Fiind cea mai importantă localitate a celor Trei Scaune, astăzi reședință de județ, adăpostind cele mai importante instituții de administrație, de judecată și de cultură, este și așezarea care din punct de vedere istoric este cea mai bine reprezentată și documentată în literatura de specialitate.

Prima sa atestare documentară apare în registrele decimatorilor papali, unde în 1332 apare sub forma de: „Michael sacerdos de *S[ancto] Georgio* solv[it] 15 ban[ales] ant[iquos].“ Suma plătită de plebanul din 1332 dovedește că localitatea avea deja o populație numeroasă, cu o plebanie, cu un venit mai bogat - în Secuime doar câteva localități plăteau o asemenea sumă. Rangul de oraș de câmp (*oppidum*) mult probabil a fost obținut la jumătatea secolului al 15-lea, fiindcă într-un document din 1461 deja apare cu această denumire (*in oppido Zenth Gewrg*). Regele Ludovic al II-lea de mai multe ori întărește privilegiul de oraș al localității, acest rang fiind confirmat și de alți domnitori din perioada ulterioară, de multe ori privilegiile sale fiind înlărgite (dreptul de a ține târguri; că într-un an doar o singură dată sunt obligați să plătească nevoile conducătorilor scaunului). Orașul avea conducerea sa proprie, consiliul organizându-se din judele și notarul orașului, aceștia mai fiind ajutați de 10 senatori. Este cunoscută și sigiliul orașului din 1509, cu următoarea inscripție: „Es[t] mia Cristus sp[es]. / Sigi[l]lum oppidi Sepsi Sz.-György A[nn]o 1509.” În registrul de impozite din 1567 este înregistrat cu 63 de gospodării impozabile. Pe baza lustrei din 1614 știm că din populația orașului 12,5% aparținea nobilimii, cea mai importantă familie fiind acela cu numele Daczó. Ariile locuite în primele secole ale existenței orașului au fost teritoriile între biserică

reformată fortificată și pârâul Debren. Biserica fortificată oferea e refugiu în caz de primejdie pentru locuitori, aceasta însă a fost asediată și ocupată de trupele turco-tătare care au invadat Transilvania în 1658, și câteva sute de oameni dintre cei rămași între ziduri au fost înrobiți.

Sub domnia împărătesei Maria Terezia, când au fost formate noile trupe de grăniceri secui, orașul Sfântu Gheorghe a devenit unul dintre cele mai importante sedii ale companiilor militare secuiești. Mult probabil, cea mai cunoscută perioadă a istoriei orașului este timpul revoluției de la 1848-49. Putem spune că această mișcare de libertate și luptele de autoapărare din această perioadă au fost de cele mai multe ori ținta cercetării de istorie. Cea de-a doua jumătate a secolului al 19-lea a fost perioada de înflorire a orașului atât pe plan economic, cât și pe plan cultural. În anii `50 a secolului au fost construite fabrici de băuturi alcoolice, János Wellenreiter a fondat prima fabrică de bere din cele Trei Scaune. Instituțiile publice au început să se contureze cât mai marcant, între 1851–1853 a fost construit și un spital orășenesc; izraeliții așezați în oraș au dat un nou elan comerțului și a industriei mici, în anul 1879 și-a început activitatea și o fabrică de textile. O importantă realizare pentru evoluția orașului a fost construirea căii ferate Brașov-Târgu Secuiesc, prin care și orașul Sfântu Gheorghe a fost încadrat în circulația feroviară. Fabrica de tutun a fost fondată în 1899, iar tot în acest an au fost începute lucrările de canalizare a orașului. Din 1908 s-a început și furnizarea energiei electrice. O întâmplare de gen administrativ a avut loc în anul 1880, când satul Simeria, care la acest timp era deja partea structurală a orașului, s-a unit cu Sfântu Gheorghe.

În anii 1830 în oraș deja funcționa așa numitul *cazinou*, instituție care avea o mare importanță în viața culturală a orașului. Casa de baluri oferea loc și pentru producții teatrale, în 1836 deja exista și o trupă de actori condusă de Dávid Kilyéni. Din anii 1860 o clădire etajată în piața orașului, așa numita sală H. Schwarzenberg K. era locul acestor activități, care o perioadă adăpostea și conducerea orașului, astăzi este teatru. Teatrul devenea instituția stabilă a orașului din anul 1899, iar din 1948 orașul își are și propria trupă de actori (Teatrul Tamási Áron), din 1984 și-a început activitatea și o trupă românească, numită Andrei Mureșanu. Primul cinematograful a fost deschis în anul 1912.

Prima tipografie permanentă a orașului și-a început activitatea în anul 1874. Presa își are originile tot din această perioadă, din 1874 aici apare ziarul *Nemere*, care s-a mutat aici din Brașov. Din 1883 apare urmașul acestuia, între 1906–1944 sub numele de *Székely Nemzet*. Acestea au fost tipărite de Tipografia Jókai (ca și alte publicații) din 1882. La începutul

secolului `20, din 1902 apare și ziarul *Háromszéki Híradó*, care era tipărit de o altă tipografie apărută între timp, și anume cel cu numele Kossuth.

Istoria educației din oraș este atestată documentar deja din secolul al 17-lea. Până în 1859 a existat doar educație generală, iar în acest an și-a început activitatea primul subgimnaziu în clădirile bisericii reformate fortificate, din 1869 au început și construcțiile unei școli de studii medii noi, această școală fiind denumită *Colegiul Székely Mikó*, datorită faptului, că contele Imre Mikó a lăsat prin testamentul său 60000 de forinți pentru scopurile acesteia. Ridicarea clădirii existente și astăzi a fost finalizată în anul 1893. Din 1874 a început și educația instituțională a fetelor, din 1892 își începe activitatea o școală de educatoare, care în 1911 se mută în clădirea școlii de pedagogie pentru fete, astăzi adăpostind Liceul Mihai Viteazul.

Marea majoritate a clădirilor instituțiilor publice (*Casa sfatului, Spitalul Ferenc József, Bazarul*, care astăzi adăpostește și Galeria de Artă Jenő Gyárfás, *Casa Comitatului*) au fost construite în această perioadă. O clădire foarte importantă pentru viața culturală și științifică a întregii Secuimi, *Muzeul Național Secuiesc* (fondat în 1875) a fost construită între anii 1912–1913.

Fiind orașul cel mai important din scaunul Seps, dar și din cele Trei Scaune, în de-a lungul secolelor a dat foarte multe personalități importante vieții publice și culturale ale Secuimii, aici fiind centrul educațional și centrul științific ale celor Trei Scaune, o sumedenie de nume mari, cercetători științifici și-au desfășurat activitatea în acest oraș. Dintre aceștia câteva se odihnesc în cimitirul reformat al orașului: judele primar, apoi primarul orașului **Bálint Császár** (1826–1892), membrii familiei Gödri, ca **Ferenc Gödri senior** (1788–1871), protopopul care a studiat în Europa, a avut un rol important și în luptele de autoapărare din 1849, **Ferenc Gödri cel tânăr** (1862–1913), primarul renumit al orașului, personaj important în paleta vieții culturale și sociale, sau fiul său, tot cu numele **Ferenc** (1890–1975), pictor renumit, profesor al colegiului Székely Mikó. Pictorul **Jenő Gyárfás** (1857–1925), scriitoarea **Berta Zathureczky** (1855–1924), filologul **Endre Várkonyi** (1857–1894), erau personaje proeminente ale vieții culturale orășene, așa cum a fost și istoricul **István Domján** (1862–1902) sau preotul poet **József Sinka** (1913–1988). În cimitirul public pe lângă biserica reformată este înmormântat și renumitul arheolog, **Ferenc László** (1872–1925), conducătorul Muzeului Național Secuiesc, botanicul **Sándor Kovács** (1928–1984), dar și artistul plastic apreciat, **Imre Baász** (1941–1991).

Patrimoniul construit

Fiind vorba despre cea mai importantă localitate al județului, și patrimoniul construit este pe măsură, oglindit și de *Lista monumentelor istorice* din județul Covasna publicată în 2004. În comparație cu celelalte localități din microregiune Sfântu Gheorghe are cele mai multe situri arheologice: pe punctul denumit „**Cetatea Cocostârcului (Gémvár)**” avem de a face cu o așezare fortificată din epoca eneolitică, tot în acest loc au fost găsite și urmele unei așezări fortificate din epoca bronzului. Din epoca bronzului mai avem o așezare în punctul denumit „**Avasalja**”. Situl arheologic cu numele „**Eprestető**” ascunde o așezare daco-romană din secolele 3-4, dar aici a fost găsit și o necropolă de incinerare din epoca Laténe. Din perioada migrațiilor aici au fost găsite și urmele unor grupe de gepizi și goți, dar și niște urme ale unei populații slave. Punctul denumit „**Bedeháza**” conține mai multe urme din epoci diferite, astfel avem de a face cu o așezare din neoliticul timpuriu și din epoca bronzului, dar s-au găsit urme și din Laténe și a fost semnalizat și o așezare din evul mediu timpuriu, datat la secolul 12. Tot din evul mediu timpuriu (sec. 10–12.) sunt datate rămășițele unei așezări situate pe Strada **Várgödre (Templomdomb)**. Pe cele două situri amintite mai sus au fost găsite și urmele populației maghiare, datate la secolele 11-12. În Simeria au fost găsite chiar câteva urme ale sciților.

Biserica reformată fortificată (foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

Patrimoniul construit, grupările de monumente istorice existente se compun mai ales din clădiri construite în secolul al 19-lea, începutul secolului 20. Din epocile anterioare cele mai renumite monumente se găsesc în **ansamblul bisericii reformate fortificate**, clădirea bisericii fiind datată la secolul 14, fiind transformată în jurul anului 1547 și în 1803, după marele cutremur din 1802. Păstrează urme ale unor picturi murale exterioare datate la secolul al 14-lea, sanctuarul păstrează încă bolta distribuită prin nervuri din perioada goticului târziu, s-a păstrat și chenarul intrării din sud, arătând forme renascentiste, de asemenea în această perioadă (1602) a fost cioplit din piatră și monumentul funerar al unui membru al familiei Daczó. Din acest ansamblu mai trebuie să amintim capela funerară din 1968, construită după planurile arhitectului Károly Kós; așa numita fostă școală germană, azi sala confesională a bisericii reformate, datată din 1786. Turnul clopotniță este datat la anul 1761, cu transformări în anul 1829, iar zidul de incintă oval cu un bastion cu cinci laturi datat din secolul al 15-lea și 16-lea a fost renovat în anul 1977 și 1983.

O importantă parte structurală din punctul de vedere al patrimoniului construit este **centrul istoric al orașului** unde un întreg ansamblu de clădiri beneficiază de protejare. Și anume partea structurală conturată de următoarele hotare: la nord-est de strada Vojkán, la est de strada Erege și strada Șoimului, la sud de strada Váradi József, la vest de strada Cânepii și strada Irinyi János și la nord de strada Borvíz. Un alt **ansamblu urban** ocrotit este delimitat de strada Bisericii în nord, de strada Ciucului și Oltului în est, de strada Gróf Mikó Imre și strada Spitalului în sud și de strada Kossuth Lajos și strada Gábor Áron în vest. În afară de aceste ansamble, „**Cartierul Simeria Veche**” este partea structurală ocrotită și de lege, care în nord este caracterizată de strada Pădurii și strada Dózsa György, în est de strada Budai Nagy Antal, în sud de strada József Attila.

Casa cu arcade (foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

Dintre clădirile publice mai importante trebuie menționat **casa cu arcade (Lábasház)**, construită în jurul anilor 1820–1821 într-o manieră clasicistă, foarte simplă, la vremuri fiind sediul companiei militare de husari secui, **Bazarul** construit între anii 1867-1869, fiind extins la sfârșitul secolului 20, astăzi la etaj adăpostind galeria de artă, având fațadele simple cu goluri închise în semicerc la parter și dreptunghiular în etaj, accentuată cu un mic turn de ceas. **Gimnaziul reformat de fete**, așa numita „Kicsi Mikó” a fost construit în 1926-27 după planurile renumitului arhitectului Károly Kós, fiind renovat și puțin modificat în anii 1951-52. Alte clădiri proiectate de Károly Kós sunt: **casa Keresztes** (1916), **casa Csulak** (1924), **Spitalul public al comitatului** (clădirea veche și casa funerară construită între 1926-38), **Școala publică reformată** (1930). Cea mai importantă realizare artistică a acestui arhitect din Sfântu Gheorghe este ansamblul **Muzeului Național Secuiesc**, ridicată în anii 1911-1912. **Spitalul Ferenc József** a fost ridicat în anii 1851-1853, clădirea **Colegiului Székely Mikó** a fost construită în anii 1870-77, după planurile lui Gusztáv Zofahl, fiind extinsă în 1890-92, arhitecții însărcinați fiind Ignác Alpár și Kálmán Parádi.

Casa Gyulai (foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

Dintre casele, putem spune chiar palatele de oraș construite în prima jumătate a secolului al 19-lea merită amintită **casa Pünkösdi (1839)**, iar la sfârșitul secolului al 19-lea, începutul secolului 20 au mai fost construite casa Flórián Bogdán, **casa Horváth** realizată după planurile arhitectului Toroczkai Wigand Ede în 1914, **casa Fogolyán și vechiul sanatoriu** au fost construite în 1889, respectiv 1936. **Casa Nagy György și casa Bene** au fost ridicate tot la începutul secolului 20, ca și **palatul Beör**. O clădire foarte importantă și impozantă este **casa Gyulai**, construită în stilul art nouveau probabil în primii ani ai secolului 20. Clădiri publice importante din această perioadă sunt primăria de astăzi a orașului, **fosta**

„**Bérpalota**” (1896-1897) vechea **casă de economii** „**Háromszék**”, **hotelul „Hungária”** (1907), Școala generală de stat (1906), **fosta Școală Normală de Fete**, azi Colegiul Național "Mihai Viteazul" proiectată de Zsigmond Herczegh și construită în anii 1906-1908. Fostul sediu al scaunelor, astăzi biblioteca județeană de asemenea a fost construită în 1832, fiind transformată în anii 1897 și 1902. Dintre monumentele industriei orașului trebuie să menționăm clădirea **abatorului vechi** (1906-1907), ansamblul **fabricii de tutun** (1902-1910), prima **fabrică de textile** (1892-1907).

Între monumentele ecleziastice incluse în listele oficiale figurează **biserica ortodoxă „Sfântu Gheorghe”** a cărui turn a fost construit în anul 1810, iar nava bisericii în 1872 și fosta școală confesională ortodoxă, construită în 1893. **Biserica catolică „Sfântul Iosif”** în piața Libertății a fost construită între anii 1896-1902, în locul unei biserici care a fost ridicată în 1832-1834 (în secolul al 18-lea aici exista o biserică din lemn). **Biserica reformată din Simeria** a fost ridicată în anii 1855-1856.

Biserica catolică „Sfântul Iosif” (foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

Pe teritoriul fostei localități Simeria există câteva clădiri de locuit care ne amintesc de lumea curiilor din satele celor Trei Scaune, de pildă **casa Serestéj** care a fost construită în 1794 (modificată ulterior), sau **conacul Bora Benedek**, construită în secolul al 19-lea, iar **curia Nagy-Bogáts** se prezintă ca și o clădire mai sofisticată, cu fațadele ornate și cu un turn de colț poligonal, care are și o mică lanternă. Casa de locuit a fost construită în 1904.

Lista alcătuită de specialiștii din instituțiile de protecția monumentelor cu obiectivele propuse pentru a fi luate sub protejare din Sfântu Gheorghe conțin mai multe clădiri (dintre cele neamintite până acum: casa pictorului Jenő Gyárfás, fostul hotel Téglás) și mai multe

monumente comemorative aflate în locuri publice (monumentul eroilor revoluției de la 1848, bustul lui Kelemen Mikes sau al lui Mihály Lázár), de asemenea mai multe cimitire (cel evreiesc, reformat, cimitirul eroilor germani sau al eroilor austro-ungari din primul război mondial). Aceste liste periodice trebuie să fie revizuite și de specialiștii de protecția monumentelor și de cei însărcinați de primăria orașului cu chestiuni culturale, toate acestea în concordanță și cu cercetarea acestui patrimoniu, care poate să scoată la iveală și noi locuri, monumente care merită să fie marcate.

6.2. Chilieni (Kilyén)

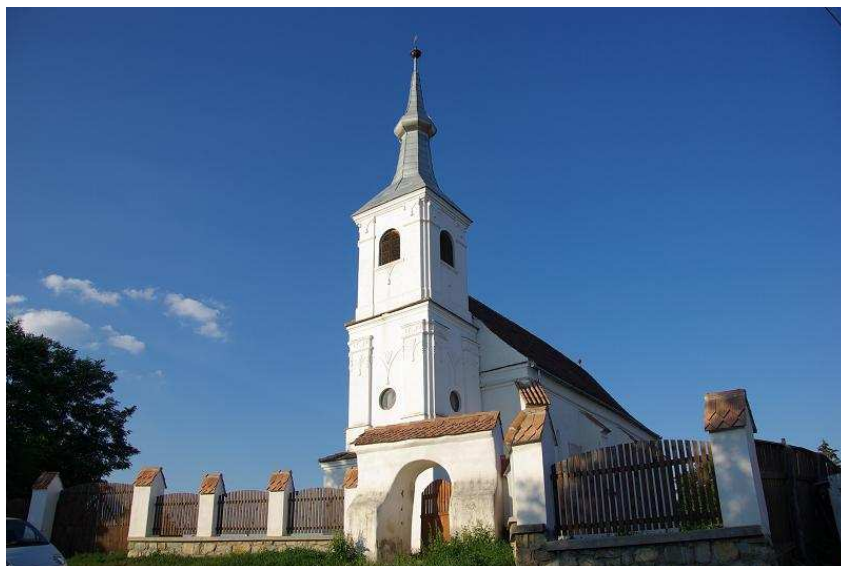
Localitatea situată la sud de orașul Sfântu Gheorghe, astăzi arondată municipiului întâia oară este menționată în scris de registrul decimatorilor papali din 1332, sub forma de *Kylien*, iar registrul de impozite din 1567 înregistrează în această localitate 22 de gospodării, forma scrisă apărută aici fiind *Kyllyen*. Conform lustrii efectuate în 1614 marea majoritate a locuitorilor din sat aparținea păturii de secui liber. Cercetarea științifică o cunoaște mai ales datorită picturilor murale apărute în zidurile bisericii unitariene și a unor clădiri de locuit cu elemente din secolele anterioare (18-19.). Dintre personajele ilustre care au avut legături cu acest sat putem să amintim pe membrii **familiei Székely**, care în secolul al 16-lea au primit ca donație niște porțiuni din această localitate, și au utilizat întotdeauna predicatul de „kilyéni” (din Chilieni), însă ei foarte probabil erau originari din Sfântu Gheorghe. În Chilieni s-au născut **György Székely** și **Gergely Székely** (1822-1897), ofițeri superiori în revoluția de la 1848-49.

Patrimoniul construit

În *Lista monumentelor istorice* din județul Covasna localitatea Chilieni apare cu trei înregistrări: biserica unitariană și reformată, respectiv **conacul Székely-Pótsa**. Lista propusă cu monumentele istorice pentru a fi luate în evidențele oficiale mai conține o așezare din epoca medievală timpurie pe malul stâng al Oltului, pe casa Czakó, construită în 1813, conacul Szilágyi cu anexele gospodărești (din secolele 18-19.) și vechiul cimitir reformat.

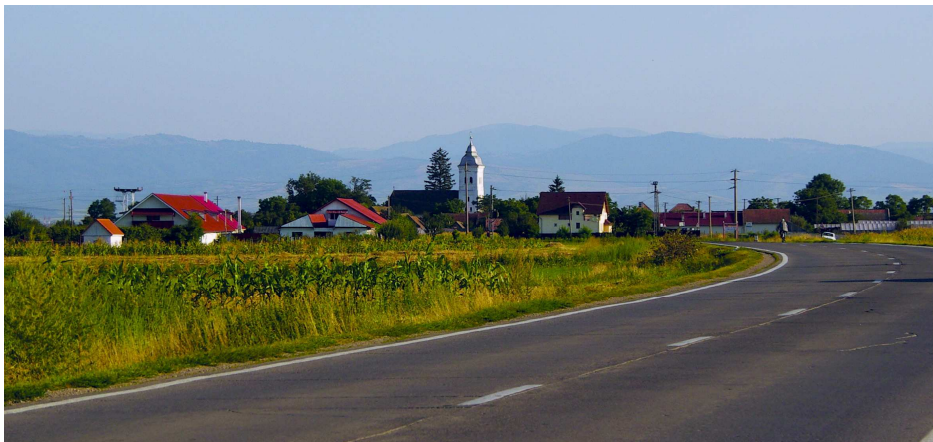
Biserica cea mai veche a localității fără îndoială este cea a **unitarienilor**, foarte probabil biserica romanică a satului a fost schimbată cu unul gotic în secolul al 15-lea. Cutremurul din 1977 a scos la iveală picturile murale, și cu ocazia cercetării de parament au mai apărut câteva

elemente gotice. Picturile murale din interiorul bisericii au fost descoperite mai întâi de József Huszka la sfârșitul secolului al 19-lea, după aceea au fost acoperite din nou de tencuială. Cutremurul amintit a făcut posibilă din nou cercetarea și redescoperirea lor, cu ocazia acestora au apărut și picturi în zidurile exterioare a clădirii, a fost descoperit și portalul de gotic târziu din 1497, de asemenea chenarul sacristiei tot din această perioadă și rămășițele unor ferestre gotice. Pe zidul nordic se desfășoară *Legenda Sfântului Ladislau*, pe cel sudic sunt pictate *Chinurile lui Hristos*, rămase doar sumar, o *Madonă*, iar pe zidul exterior se află *Nunta din Cana*. **Biserica reformată** a fost construită în anul 1615, cercetarea presupune și o reconstruire ulterioară care ar fi datată pe inscripția cu data de 1728 pe baza chenarului de renaștere târzie a intrării principale. În cutremurul din 1802 bolta bisericii unitariene a căzut, iar biserica reformată a suferit doar daune minore, doar turnul „*nu mai este bun de nimic*”.

Biserica unitariană din Chilieni (foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

Clădirile laice, casele de locuit sunt reprezentate mai ales de **conacul Székely-Pótsa**, situat lângă biserica unitariană. Este vorba despre o clădire cu mai multe faze de construcție, foarte probabil primele faze ale sale datează din secolul al 18-lea, iar porticul cu frontonul triunghiular sprijinit de stâlpi patrulatere cu capiteluri ionice se pare că a fost construit în secolul al 19-lea. Lista cu daunele produse de cutremurul din 1802 amintește și că casa „*domnului Mihály Székely a suferit pierderi, în zidurile casei de locuit au apărut crăpături*” și anexele gospodărești au fost ruinate. Clădirea astăzi este în proprietatea municipiului Sfântu Gheorghe.

6.3. Coșeni (Szotyor)

Intrarea în localitatea Coșeni (foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

Cealaltă localitate anexată orașului Sfântu Gheorghe se află la sud de Chilieni, aproape de Ozun și Ilieni. Cercetarea nu știe foarte multe lucruri despre așezare, prima atestare documentare apare destul de târziu, în 1448 în forma de *Zwotor*. Este vorba despre un cioplitor de piatră căruia Iancu de Hunedoara donează o porțiune din venitul unei mori din Hărman pentru construirea cetăților din Teiuș și Coșeni. Însă urmele acestei presupuse cetăți încă nu au fost găsite, Orbán Balázs a încercat teoria că această „cetate” de fapt ar fi fost o biserică cumva fortificată. În registrul de impozite din 1567 apare sub forma de *Zotijor* cu 33 de gospodării.

Dintre personalitățile mai mari născute în sat îl menționăm pe unul dintre conducătorii militari ai revoluției de la 1848, pe **Elek Nagy** (1799-1872), aici s-a născut și **Károly Nagy** (1821-1897), personalitate importantă a muzicii reformate, și **Gergely Nagy** (1843-1906), cercetător al preistoriei, care în 1860 după ce a reușit să părăsească țara, s-a încorporat în legiunea maghiară în Nola.

Patrimoniul construit

Lista monumentelor istorice din județul Covasna nu menționează nici o clădire, nici un monument din această localitate, însă lista propusă din Coșeni are un singur obiectiv, și anume **conacul Nagy**. Clădirea apare cu niște forme simple de factură clasicizantă cu un portic care este sprijinit de stâlpi patrulate cu ornamente foarte simple la capiteluri. Clădirea a fost construită de inginerul constructor **János Nagy**, foarte probabil în a doua jumătate a secolului al 19-lea. Mama sa, soția lui Tamás Nagy **Terézia Vajna** este cunoscută de

cercetătorii revoluției de la 1848-49 ca o persoană activă și foarte dedicată mișcării de libertate, după înfrângerea revoluționarilor ea a luat parte semnificativă în ascunderea lor, pentru acest lucru chiar a fost închis un an și jumătate în Sibiu. Dintre fii săi **János** a devenit și deputatul circumscripției electorale Ilieni, iar juristul **Károly Nagy** a fost cel care i-a primit ca musafiri în curia lui pe scriitorii Mór Jókai (1884) și Kálmán Mikszáth (1887), deputații circumscripției electorale Ilieni.

Biserica reformată a satului a fost foarte mult afectată de cutremurul din 1802, relatarea despre aceste daune ne spune că „zidurile bisericii s-au îndepărtat unul de celălalt, turnul s-a ruinat definitiv, acoperișul a fost deja luat.”

Poarta bisericii reformate fortificate din Sfântu Gheorghe

(foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

6.4. VALORIFICAREA RESURSELOR CULTURALE ȘI ISTORICE

Fiind vorba despre un oraș, orașul cel mai mare din județul Covasna, de asemenea chestiunile de protejarea patrimoniului construit prind un volum mult mai mare decât în cazul celorlaltor municipalități din microregiune. Însă și din instituții de cultură, chiar științifice se pare că orașul deține din belșug. Nu sunt lipsuri nici din inițierea unor programe de gen cultural sau științific, fie că acestea vin din partea unor instituții publice (Muzeul Național Secuiesc, Centrul Cultural al județului, Biblioteca Județeană sau Orășenească, instituțiile de învățământ etc.) sau chiar din partea unor ONG-uri. Ceea ce s-ar putea să fie îmbunătățit -

inițierea activităților poate veni din partea orașului -: moderarea cercetării științifice și diseminarea informațiilor, ținând cont de unele teritorii cu lipsuri.

Prioritățile în cercetarea patrimoniul construit

- înființarea unei baze de date pe plan orășenesc care să conțină descrieri morfologice amănunțite și documentația fotografică, releveele clădirilor care conform specialiștilor merită acest lucru (cercetarea în acest fel a arhitecturii orașului de obicei scoate la iveală multe valori istorice care pot fi folosite pe plan local, având în vedere situația importantă a orașului și pe plan județean)

- această bază de date poate fi (chiar trebuie) folosit în rezolvarea problemelor urbanistice apărute (apărarea imaginii și a structurilor specifice ale acestor spații, cum se pot îmbina structurile vechi cu așteptările moderne)

- cu ajutorul specialiștilor ar trebui întocmite mai întâi studii redactate cu metode științifice (analize morfologice, cercetări arhivistice, de parament sau arheologice), din care în urmă vor rezulta și publicații scrise într-o manieră prin care aceste informații pot fi accesibile și înțelese atât de localnici cât și de alți interesanți (vizitatori, turiști, elevi, studenți)

- autoritățile locale ar trebui să aibă în vizor aceste probleme, și chiar să inițieze aceste activități de cercetare și de diseminare a informațiilor obținute, pe măsura posibilităților să sprijine material acestea (implicarea ONG-urilor poate să aibă un efect benefic în acest sens)

Fostul Hotel Hungária, azi sediul poștei
(foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

Valorificarea patrimoniului construit

Valorificarea patrimoniului construit de multe ori implică foarte multe probleme de factură judiciară sau financiară, care de obicei se rezolvă foarte greu, și în mult timp. Însă cu o strategie bine pusă la punct aceste clădiri pot fi folosite și în scopuri publice locale, o metodă prin care autoritățile locale pot influența soarta acestor clădiri este (re)intrarea în posesia acestora. În cazul clădirilor monumente, care necesită metode de reabilitare, restaurare mai speciale, mai scumpe, ajutorul orașului este o metodă prin care se pot păstra elementele valoroase de natură istorică, și prin aceste metode se poate efectua și un control mai riguros asupra executării acestor lucrări.

- menținerea și sprijinirea activităților aflate deja în derulare, identificarea unor noi nevoi care ar putea implica și chestiuni de patrimoniu cultural sau construit
- folosirea activităților ONG-urilor sau altor instituții și în scopuri locale, prin coordonarea programelor desfășurate (organizarea unor dezbateri, conferințe, chiar evenimente culturale (și) cu caracter local sau regional)
- identificarea unor clădiri cu caractere specifice din punctul de vedere al patrimoniului construit și găsirea unor funcții pentru ele, care în primul rând ar ajuta la reabilitarea acestora (turism, sedii ale unor instituții)
- încurajarea proprietarilor la reabilitarea clădirilor cu caracter de monument istoric prin acordarea anumitor beneficii (scutirea de impozite, sprijinirea lucrărilor de restaurare în faza de proiectare ori în execuție, prin consultanță, în conformitate cu cadrul legal)
- implicarea ONG-urilor în asemenea activități
- în materie de patrimoniu construit trebuie menținută o relație bună stabilită pe o comunicație eficientă cu instituțiile de protejare și cu instituțiile științifice, sau dacă e cazul cu persoane specializate pentru garantarea unei activități de documentare și executare impecabile
- orașul poate să aloce din bugetul său local o sumă în mod regulat pentru activități de cercetare, de cunoaștere a istoriei unor clădiri (aici fiind foarte importante criteriile de selecție ale persoanelor sau instituțiilor care vor fi însărcinați cu aceste activități), fie ele ecleziastice sau laice, activitate care întotdeauna trebuie urmată de o publicație chiar în mai multe limbi, împreună cu un material documentar arhivabil

Alte problematici și propuneri referitoare la viața culturală și chestiuni de istorie locală

- Datele istorice despre localități sau despre anumite monumente istorice de cele mai multe ori pot fi găsite foarte greu, fiindcă sunt ascunse în publicații greu accesibile, adeseori ne întâlnim cu date greșite; multe informații nici nu au fost descoperite încă
- Inițierea unor activități de cercetare pe plan local prin implicarea specialiștilor și a instituțiilor științifice din oraș, ca prin urmare să fie obținute lucrări de istorie locală cât mai impecabile – comisia culturală a consiliului local trebuie să identifice aceste lipsuri, și cu ajutorul instituțiilor specializate să dea o structură bine gândită cercetării de istorie locală, să nu rămână pe poziție de așteptare
 - Ar fi benefic, de exemplu, dacă cercetarea de istorie ar viza și instituțiile orașului din trecut, cum ar fi consiliul orașului sau instituțiile economice (breslele), cu un accent mai mare pus pe publicarea de izvoare documentare
 - Ar fi valoroasă o publicație de gen enciclopedic cu personalitățile orașului, precum și alcătuirea unei liste cu funcționarii orașului de-a lungul secolelor (care implică o cercetare lungă, și necesită abilități speciale de cercetător)
- Spiritul local este foarte mult întărit de cunoașterea de către localnici a valorilor istorice locale, a personalităților oarecum legate de o comunitate, de aceea activitățile de cercetare trebuie prezentate și comunității locale prin organizarea unor prelegeri, prin editarea unor publicații, chiar a unor cărți în acest sens
- Instituțiile de învățământ ar trebui și ele implicate într-o oarecare măsură, prin organizarea unor activități didactice cu caracter local, pentru a sensibiliza și copiii, studenții asupra valorilor istorice, asupra patrimoniului construit local
- Un curs opțional de istorie, cultură, patrimoniu local sau mai degrabă regional la instituțiile de învățământ superior ar avea cu siguranță un efect benefic

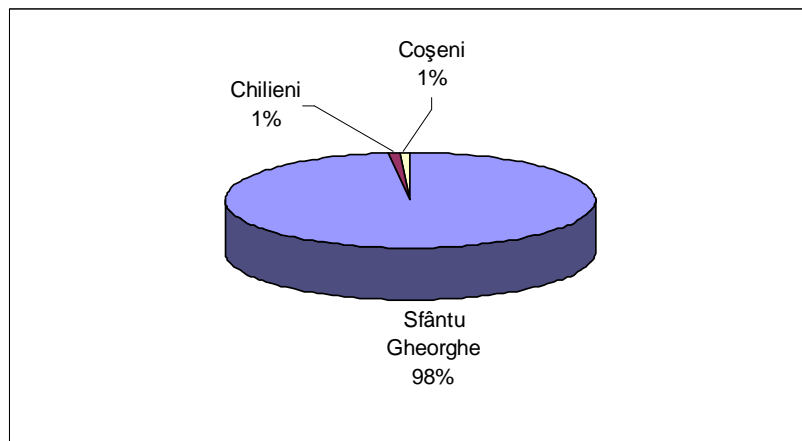
Casa Serestěj (foto: Wegroszta László)

7. CADRUL SOCIAL

7.1. Demografie

În Municipiul Sfântu Gheorghe conform datelor statistice¹² în anul 2002 au locuit un număr de 63363 persoane. 98% din populația orașului locuiește în Sfântu Gheorghe, iar 2% în satele arondate orașului: 1% în Chilieni, 1% în Coșeni.

Populația localităților componente Municipiului Sfântu Gheorghe raportat la numărul total al locuitorilor municipiului în anul 2002

Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna

În anul 2002 populația României era 21.794.793 de locuitori, populația Regiunii Centru era 2.546.639 de persoane, populația Județului Covasna 225.742 de persoane, iar populația Microregiunii Sepsî era de 79.934 de persoane. Populația orașului Sfântu Gheorghe reprezintă 0,29% din populația țării, 2,48% din populația Regiunii Centru, 28,06% a județului Covasna, 79,26% din microregiunea Sepsî.

Populația României în 1990 a fost de 23,2 milioane de locuitori, scăzând la 21,7 milioane de locuitori la anul 2005, rezultând o scădere de -6,79 %. În regiunea Centru populația a scăzut cu -10,99 % de la 2.843 mii la 2.530 mii locuitori, iar în județul Covasna scăderea a fost sub media țării, adică de -5,8 %, de la 237.669 locuitori la 223.886 locuitori.

¹² Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007

Evoluția populației între anii 1990-2005 în România, Regiunea Centru și Județul Covasna

	1990	2005	2005 față de 1990	
			diferența în nr. pers.	diferența în %
România	23.200.000	21.623.849	-1.576.151	-6,79%
Regiunea Centru	2.843.000	2.530.486	-312.514	-10,99%
Județul Covasna	237.669	223.886	-13.783	-5,80%

Sursa: INS , Anuarul Statistic 2004, 2005, 2006;

Analizând evoluția populației într-o perioadă mai scurtă, între anii 2002-2005, constatăm o scădere a populației atât la nivelul țării, cât și a Regiunii Centru, a Județului Covasna și a Microregiunii Sepsi. Această tendință și în orașul Sfântu Gheorghe este negativă, scăderea fiind -1,49%.

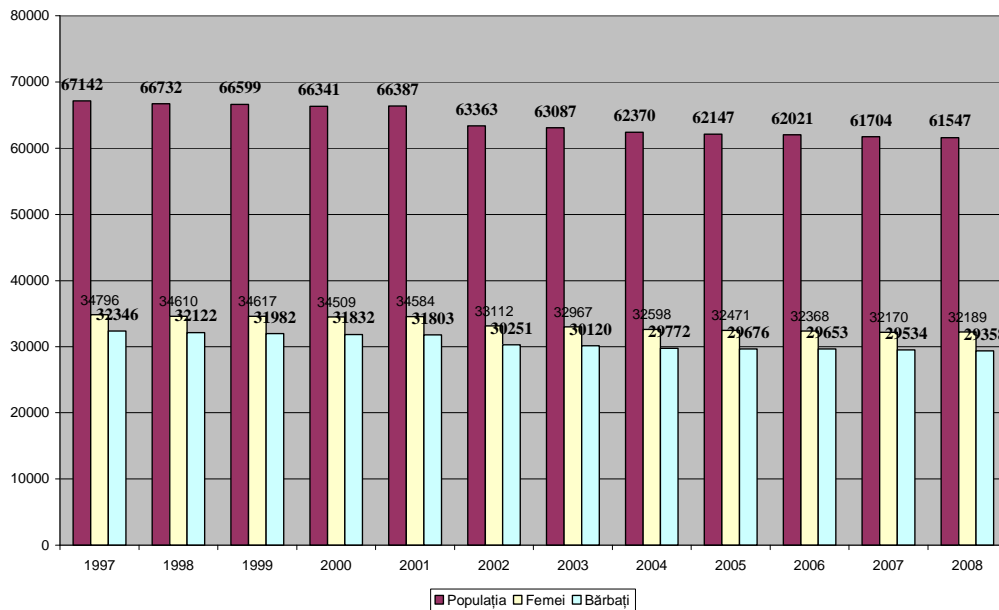
Evoluția populației între anii 2002-2005 în România, Regiunea Centru, Județul Covasna, Microregiunea Sepsi și Municipiul Sfântu Gheorghe

					2005 față de 2002	
	2002	2003	2004	2005	diferența în nr. pers.	diferența în %
România	21794793	21733556	21673328	21623849	-170944	-0,78%
Regiunea Centru	2546639	2545271	2539160	2530486	-16153	-0,63%
Județul Covasna	225724	224922	223878	223886	-1838	-0,81%
Microregiunea Sepsi	79934	79629	78979	78773	-1161	-1,45%
Sfântu Gheorghe	63363	63087	62370	62147	-1216	-1,92%

Sursa: INS , Anuarul Statistic 2004, 2005, 2006

În perioada 1997-2008 constatăm scăderea lentă a populației, această scădere în perioada respectivă fiind 8,33%. În general ponderea femeilor în populația totală a țării este mai ridicată, aceasta arată o ușoară creștere în 2002 fiind 51,2 % pe țara, 51,0 în regiune și 50,7 % în județ. În Municipiul Sfântu Gheorghe ponderea femeilor în 2008 era 52,29% față de bărbați, această tendință fiind constantă în ultimii zece ani.

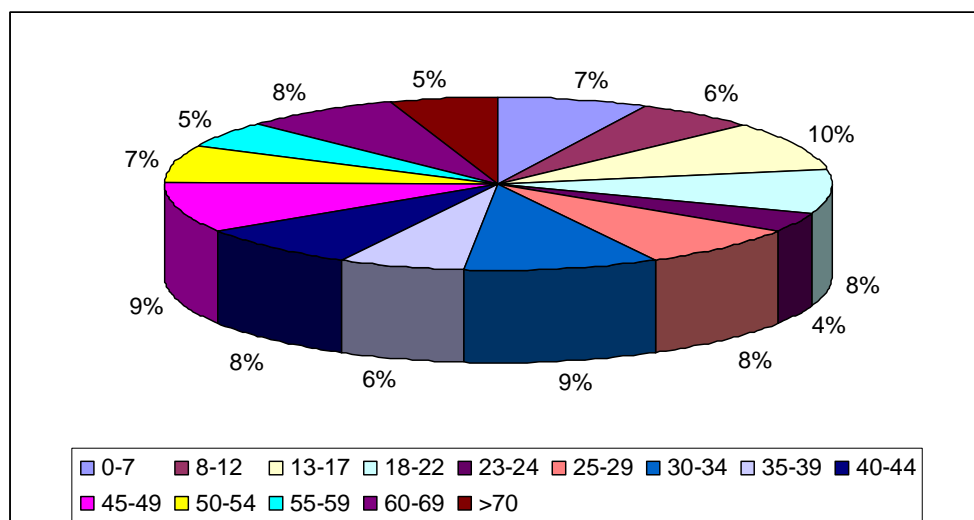
Evoluția populației și a sexelor în Municipiul Sfântu Gheorghe între anii 1997-2008

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

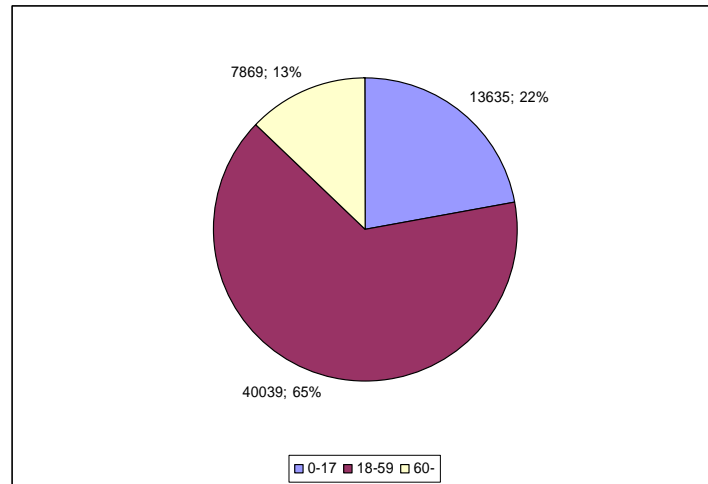
Analizând grupele de vârstă constatăm că cea mai mare pondere în populația orașului o are populația activă între 18-59 de ani, sunt prezenți în 65%. Populația inactivă vârstele între 0-17, și peste 60 de ani sunt prezenți în 22% respectiv 13%.

Populația Municipiul Sfântu Gheorghe după categorii de vârstă în anul 2002

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

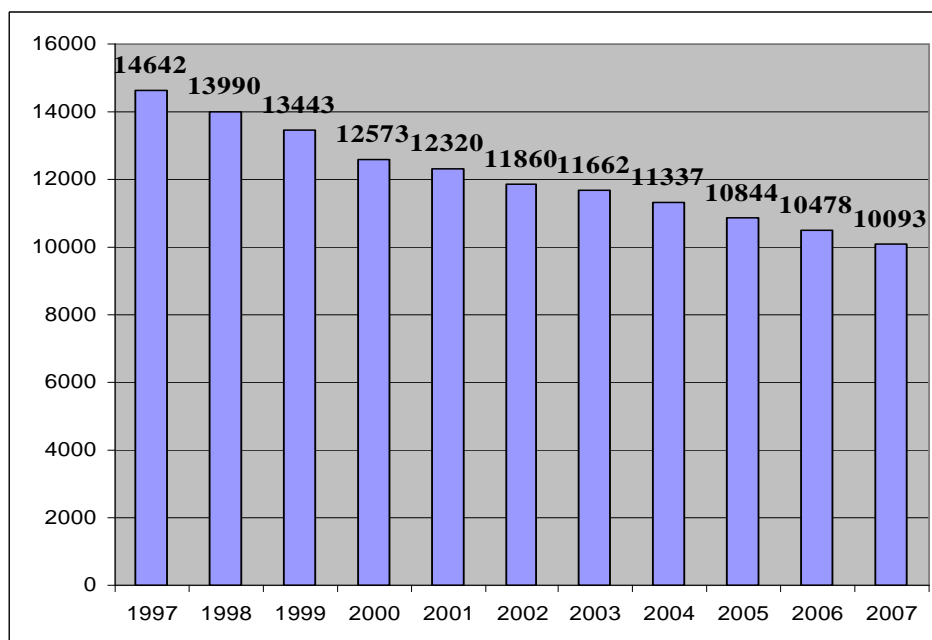
Populația Municipiul Sfântu Gheorghe după categorii de vârstă în anul 2002

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

Numărul copiilor din municipiu în perioada 1997-2007 arată o scădere constantă. În 1997 erau înscriși în sistemul educațional 14.642 de copii, în anul 2007 numărul lor era 10.093, cu 4549, adică cu 31,06% mai puțini.

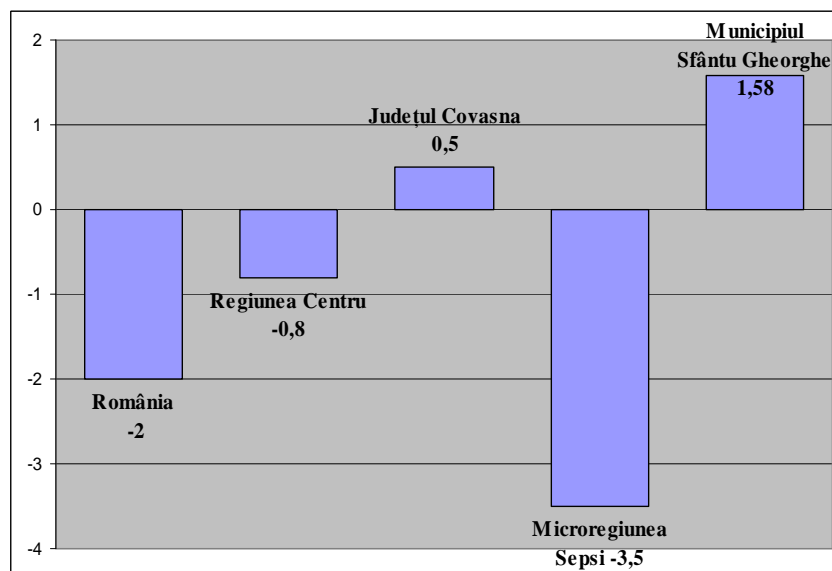
Evoluția copiilor înscriși în sistemul educațional în Municipiul Sfântu Gheorghe între anii 1997-2007

Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna

Scăderea numărului populației și restructurarea demografică pe grupe de vârstă este în strânsă relație cu mișcarea naturală, respectiv sporul natural al populației, și cu tendințele migrațiilor externe și interne. Natalitatea¹³ a scăzut la nivelul țării de la 13,6 la 10,0‰, în regiune de la 13,0 la 10,5, iar în județ de la 14,5 la 11,8‰. Mortalitatea¹⁴ a crescut la nivelul țării de la 10,6 la 11,9‰, în regiune e la 9,7 la 11,2‰, iar în județ de la 10,2 la 11,2‰. Sporul natural este de asemenea în scădere, ajungând la valori negative, cu excepția județului, care și-a păstrat indicele de natalitate peste media regiunii și a țării.

Indicele sporului natural în România, Regiunea Centru, Județul Covasna, Microregiunea Sepsi, și Municipiul Sfântu Gheorghe

Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna

Indicele sporului natural a scăzut de la +2,9 ‰ la -2,0 ‰ în țara, de la +3,3 ‰ la -0,8‰ în regiune și de la +4,3 ‰ la +0,5 ‰ în județ. Sporul natural în Microregiunea Sepsi este -3,5‰, iar în Municipiul Sfântu Gheorghe în ultimii zece ani era pozitivă, în medie de 1,58‰.

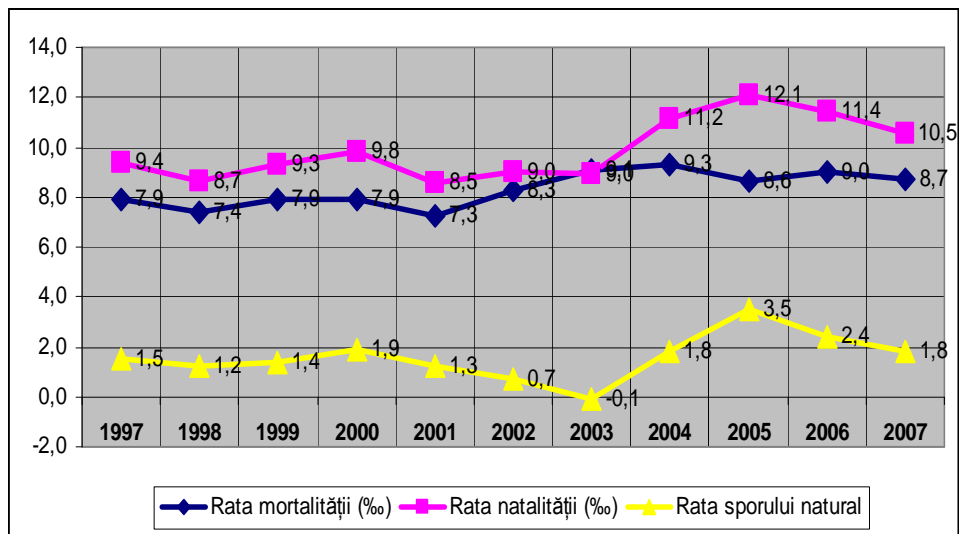
Rata sporului natural în Municipiul Sfântu Gheorghe în perioada 1997-2007

Anul	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Rata mortalității (%)	7,9	7,4	7,9	7,9	7,3	8,3	9,1	9,3	8,6	9,0	8,7
Rata natalității (%)	9,4	8,7	9,3	9,8	8,5	9,0	9,0	11,2	12,1	11,4	10,5
Rata sporului natural	1,5	1,2	1,4	1,9	1,3	0,7	-0,1	1,8	3,5	2,4	1,8

¹³ Rata de natalitate reprezintă numărul de născuți-vii dintr-un an raportat la populația medie din anul respectiv și se exprimă în număr de născuți-vii la 1000 locuitori.

¹⁴ Rata de mortalitate reprezintă numărul persoanelor decedate dintr-un an raportat la populația medie din anul respectiv și se exprimă în număr de decese la 1000 locuitori.

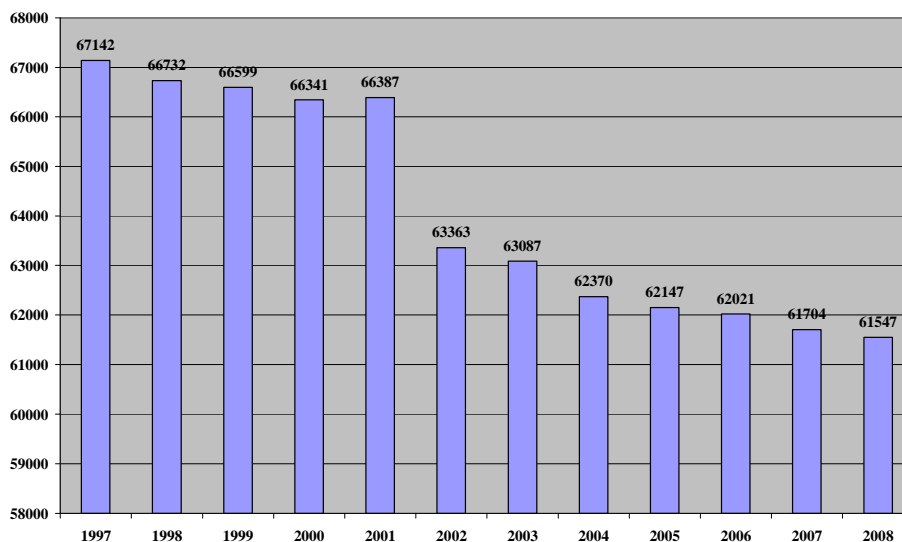
Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna

Rata sporului natural în Municipiul Sfântu Gheorghe în perioada 1997-2007

Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna

Nivelul sporului natural era cea mai înaltă în anul 2005, 3,5‰.

În perioada 1997-2008 se constată o scădere de 4549 de persoane 8,33% a populației. În anul 1997 populația orașului era 67.142 de persoane iar în anul 2008 61.547 de persoane.

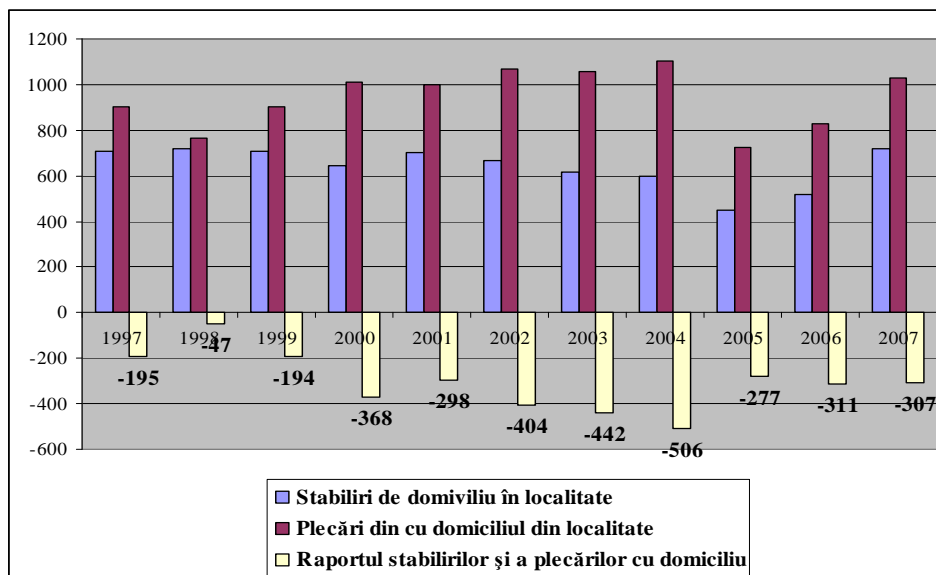
Populația stabilă în Municipiul Sfântu Gheorghe între 1997-2008

Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna

Această scădere nu rezultă din rata sporului natural, care era cu excepția anului 2003 în mod continuu pozitivă în această perioadă. Raportul stabilirilor și a plecărilor cu domiciliu este variabil, media perioadei anilor 1997-2007 fiind pozitivă în favoarea plecărilor cu domiciliu

din municipiu. În perioada 1997-2007 s-au efectuat 7032 de stabiliri de domiciliu și 10.381 plecări cu domiciliu, diferența acestora fiind 3349.

Raportul stabilirilor și a plecărilor cu domiciliu în Municipiul Sfântu Gheorghe în perioada 1997-2007

Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna

Analizând toți parametrii de evoluție a populației municipiului Sfântu Gheorghe reiese faptul că populația municipiului este în scădere în ultimii zece ani. Această scădere nu este cauzată de rata sporului natural, ci de rata negativă a stabilirilor de domiciliu în municipiu. În populație în cea mai mare număr este prezentă populația activă. Ponderea femeilor este mai mare față de bărbați (52,29%). Numărul copiilor înscriși în sistemul de educație scade brusc în ultimii zece ani (31,%)

7.2. Învățământ

Sistemul de educație din punct de vedere organizațională și curriculară este centralizat. Florian Colceag¹⁵ într-un studiu¹⁶ vorbește despre crize din perspectiva dezvoltării durabile: **criza organizării sistemului de educație, criza informației și a curriculei, criza abandonului sau neintegrării școlare, criza respectului față de drepturile civice și a responsabilităților civice, criza integrării pe piața muncii și a performării în domeniile**

¹⁵ Președinte Edu-Gate, Președinte Irsca Gifted Education

¹⁶ Strategia de reformă în educație în viziunea dezvoltării durabile

de activitate, criza politicilor educaționale, și consideră că pentru o educație durabilă este nevoie de rezolvarea acestor crize.

Pe plan județean, microregional și municipal întâlnim aceeași dificultăți și probleme ca și pe plan național.

Sfârșitul secolului XX. a găsit învățământul românesc nepregătit pentru a face față schimbării, incapabil să stabilească corelații suficiente de exacte și flexibile între palierele educaționale și cererea de noi calificări și competențe din economie. Trecerea la o economie de tip concurențial a impus restructurarea profundă a economiei și a societății românești, ceea ce are implicații directe pe piața forței de muncă, piață care cunoaște dezechilibre și ajustări succesive de mari proporții, generate de mutațiile structurale din economia românească. Manifestarea acestor fenomene a impus regândirea sistemului educațional din perspectiva adaptării competențelor și specializărilor la reperele noului tip de economie și societate, inclusiv reconsiderarea rolului educației în ce privește impactul economic al acesteia.

Sistemul de educație nu este organizat pentru a răspunde specific la nevoile de instruire ale copiilor, tinerilor, adulților pe direcțiile lor de interes și conform cu capacitățile cognitive și cu abilitățile naturale ale acestora. De asemenea sistemul educativ nu este organizat spre a răspunde la nevoile actuale și de perspectiva a pieței forței de munca.

Curricula este suprateoretizată și neaplicativă, plină de termeni de specialitate neadecvați vârstei, neinteresantă și orientată spre trecut, proiectată ne-creativ și permițând evaluarea prin reproducere directă fără participarea motivată de interesul pentru cunoaștere a elevilor. De asemenea curricula permite numai procedeul de predare prin expunere interzicând procedee precum feedback-ul, dezbateră, învățarea prin descoperire, învățarea prin experimentare directă și alte procedee mult mai eficiente.

Rolul educației este de a dezvolta abilități, caractere etice și morale și de a da un set de cunoștințe practice bazate pe fundamente teoretice solide. Sistemul actual bazat pe instruire în special teoretică și cu aplicabilitate practică redusă nu are formată și latura educativă. Aceasta latură trebuie să devină prioritară în viitor. Neglijarea acestor aspecte și proiectarea unei curricule departe de problemele cotidiene sau de viitor nu ajută nimănui. O curricula completă de la grădiniță la facultate acoperă o perioadă de viață de 20 de ani, adică aproape o treime din vârsta medie și aproape jumătate la fel de mult cât viața productivă.

Dacă în urma parcurgerii unei curricule nu s-a ajuns la dezvoltarea de abilități și cunoștințe care să permită absolvenților să performeze pe piața muncii, să aibă o evoluție

socială de succes și să rezolve crizele din perioada maturității, atunci acea curriculă nu și-a îndeplinit rolul.

Proiectarea unei curricule trebuie să fie un proces adaptativ și perfecționist permanent. Nu putem proiecta viitorul de peste 20 de ani, căci suntem martorii evoluției extrem de rapide și pe direcții impredictibile din ultimii 20 de ani. Putem însă orienta către surse de date și pe trasee individualizate de instruire pe direcțiile de motivație a utilizatorului. Acest demers plecat de la managementul crizelor va asigura în mod continuu atât motivația, succesul social, caracteristicile etice și morale, cât și gestionarea eficientă a problemelor curente prin creșterea respectului față de datoriile civice, drepturile civice și responsabilitățile civice.

Aceste direcții bazate pe respect, etică, morală, competență, responsabilitate și calitate/valoare vor fi coloana vertebrală comportamentală atât în relațiile dintre profesori, elevi, părinți, comunitate, cultură, țară, cât și în relațiile comportamentale pe piața muncii sau în relațiile cu mediul natural și cel social.

Colegiul Székely Mikó (foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

În Municipiul Sfântu Gheorghe sunt în total 37 de instituții de educație: 10 licee teoretice și grupuri școlare, o școală generală postliceală, 9 școli generale, 17 de grădinițe. Pe lângă aceste instituții de învățământ preuniversitară funcționează extensiunea Universității Babeș Bolyai. Activitatea acestor instituții (exclusiv nivelul universitar, care este coordonat de Universitatea Babeș-Bolyai Cluj Napoca) este coordonat de Inspectoratul Școlar al Județului Covasna, și este ajutat de Casa Corpului Didactic, Clubul Sportiv Școlar, Palatul Copiilor Sfântu Gheorghe.

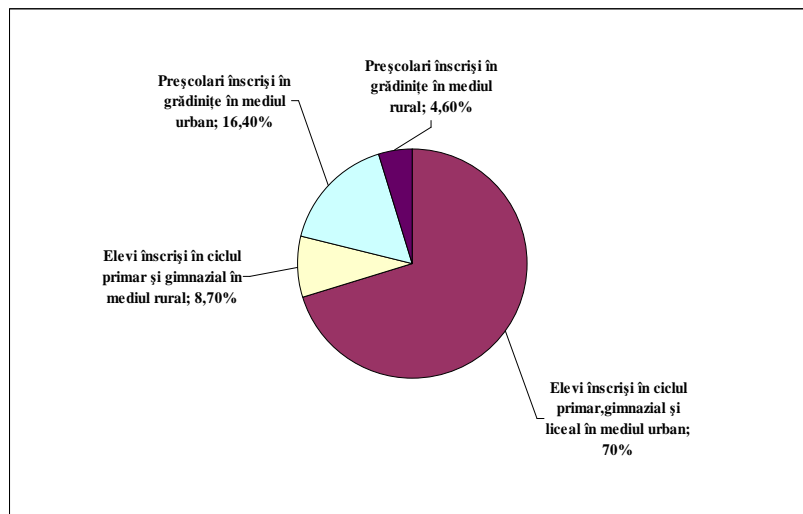
Numărul total al preșcolărilor din municipiu este de 2334 de copii, numărul elevilor înscriși în unitățile de învățământ la nivelul primar, gimnazial și liceal este de 10001.

Unitățile de învățământ în Municipiul Sfântu Gheorghe în anul școlar 2008-2009

Nr.crt.	Denumirea unității	Nr. copii
1	Grupul Școlar Agricol și de Industrie Alimentară "Gámán János" Sfântu Gheorghe	308
2	Grupul Școlar "Constantin Brâncuși" Sfântu Gheorghe	663
3	Grupul Școlar Ec.-Adm. "Berde Áron" Sfântu Gheorghe	726
4	Grupul Școlar "Kós Károly" Sfântu Gheorghe	758
5	Grupul Școlar "Puskás Tivadar" Sfântu Gheorghe	622
6	Liceul Teoretic "Székely Mikó" Sfântu Gheorghe	1266
7	Liceul Teologic Reformat Sfântu Gheorghe	297
8	Liceul Teoretic "Mikes Kelemen" Sfântu Gheorghe	1222
9	Colegiul Național "Mihai Viteazul" Sfântu Gheorghe	1063
10	Școala Generală Postliceală Sanitară Sfântu Gheorghe	135
11	Școala Generală cu clasele I-VIII. "Gödrö Ferenc" Sfântu Gheorghe	356
12	Școala Generală cu clasele I-VIII. "Váradi József" Sfântu Gheorghe	909
13	Școala Generală cu clasele I-VIII. "Nicolae Colan" Sfântu Gheorghe	302
14	Școala Generală cu clasele I-VIII. "Ady Endre" Sfântu Gheorghe	355
15	Grădinița cu Program Normal Chilieni	32
16	Grădinița cu Program Normal Coșeni	22
17	Grădinița cu Program Normal I.A.S. Sfântu Gheorghe	27
18	Școala Generală cu cl. I-IV. I.A.S Sfântu Gheorghe	17
19	Școala Generală cu cl. I-IV. Chilieni	32
20	Liceul de Artă "Plugor Sándor" Sfântu Gheorghe	522
21	Școala Generală cu cl. I-VIII. "Néri Szent Fülöp" Sfântu Gheorghe	325
22	Grădinița cu Program Normal "Néri Szent Fülöp" Sfântu Gheorghe	91
23	Școala Generală Specială Sfântu Gheorghe	123
24	Grădinița cu Program Prelungit "Pinocchio" Sfântu Gheorghe	160
25	Grădinița cu Program Normal Nr. 8 "Cenușăreasa" Sfântu Gheorghe	136
26	Grădinița cu Program Prelungit "Benedek Elek" Sfântu Gheorghe	224
27	Grădinița cu Program Normal Nr. 3 Sfântu Gheorghe	58
28	Grădinița cu Program Prelungit "Csipike" Sfântu Gheorghe	234
29	Grădinița cu Program Normal Nr. 4 Sfântu Gheorghe	81
30	Grădinița cu Program Prelungit "Gulliver" Sfântu Gheorghe	307
31	Grădinița cu Program Normal Nr. 5 Sfântu Gheorghe	56
32	Grădinița cu Program Prelungit "Árvácska" Sfântu Gheorghe	239
33	Grădinița cu Program Prelungit "Körösi Csoma Sándor" Sfântu Gheorghe	84
34	Grădinița cu Program Prelungit "Hófehérke" Sfântu Gheorghe	287
35	Grădinița cu Program Normal Nr. 7 Sfântu Gheorghe	30
36	Grădinița cu Program Prelungit "Napsugár" Sfântu Gheorghe	174
37	Grădinița cu Program Normal Nr. 6 Sfântu Gheorghe	92
	TOTAL:	12335

În anul școlar 2008-2009, 70,30% a elevilor înscriși în unitățile de învățământ din Microregiunea Sepsi își continuă studiile în unitățile de învățământ din Sfântu Gheorghe. 8,70% a elevilor învață în ciclul primar și gimnazial în mediu rural. Din numărul total a copiilor înscriși în sistemul de învățământ din microregiune 21% este ponderea preșcolarilor, 16,40% frecventând unitățile din mediul urban, iar 4,60% în mediu rural.

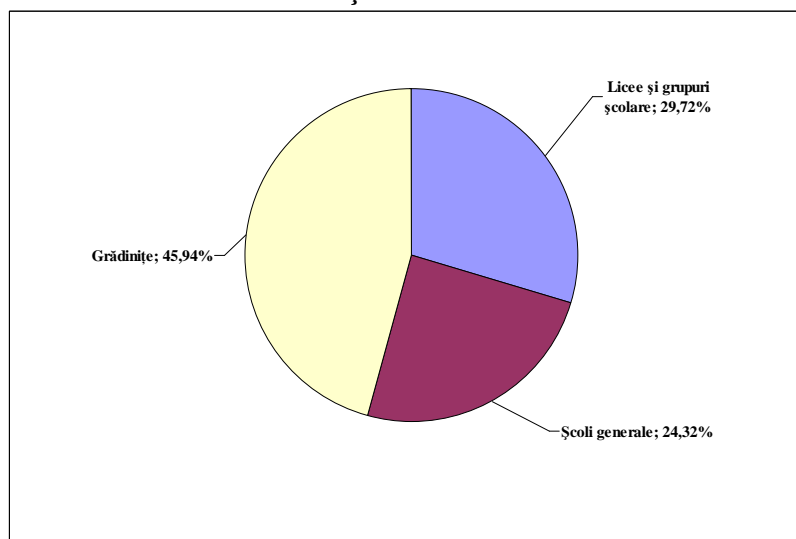
Structura populației de elevi înscriși în unitățile de învățământ din Microregiunea Sepsi în anul școlar 2008-2009

Sursa: Baza de date a Inspectoratului Școlar Județean

Din unitățile de învățământ a municipiului 45,94% (17) sunt grădinițele, 24,32% (9) sunt școlile generale, iar 29,72% (11) liceele, grupurile școlare, școala postliceală.

Structura unităților de învățământ în Municipiul Sfântu Gheorghe în anul școlar 2008-2009

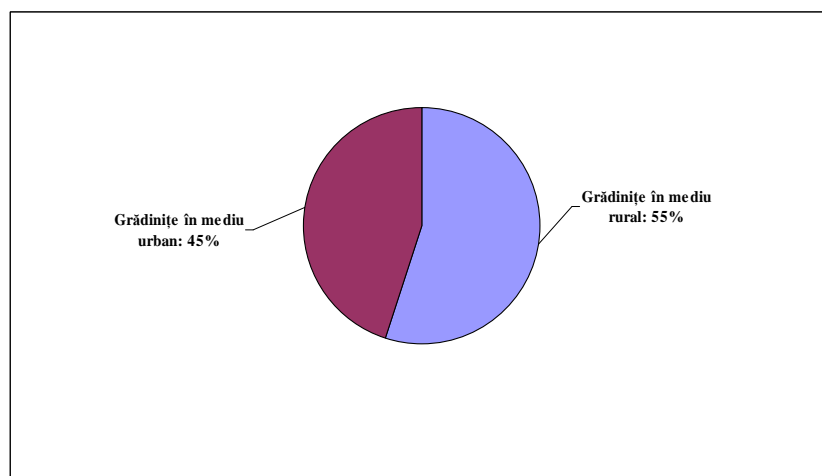
Sursa: Baza de date a Inspectoratului Școlar Județean

45% a grădinițelor microregiunii se află în Sfântu Gheorghe, în aceste instituții este înscris 78,13% a preșcolarilor, iar 55 % în mediu rural, aceste instituții frecventează 21,86% a preșcolarilor.

Grupul Școlar „Kós Károly”
(foto: zolikoszta, www.panoramio.com)

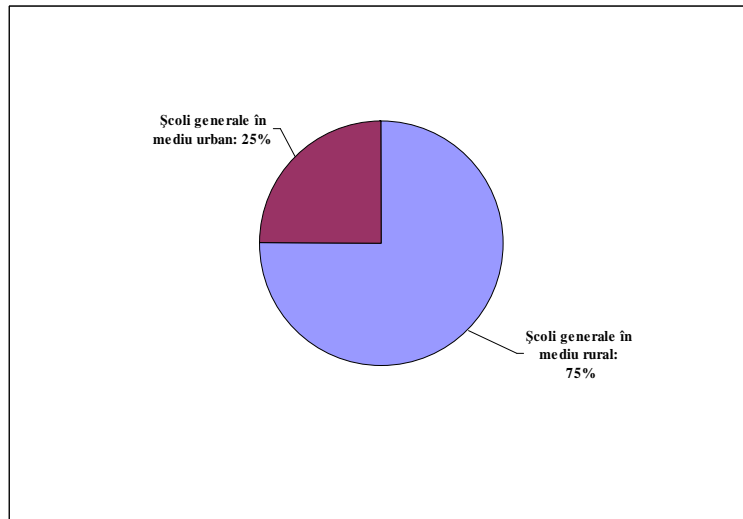
**Structura teritorială a grădinițelor în Microregiunea Sepsî
în anul școlar 2008-2009**

Sursa: Baza de date a Inspectoratului Școlar Județean

25% a școlilor generale se află în Sfântu Gheorghe, în aceste instituții este înscris 66,16% a elevilor, iar 75% în mediu rural, aceste instituții frecventează 33,83% a elevilor.

Structura teritorială a școlilor generale în Microregiunea Sepsi în anul școlar 2008-2009

Sursa: Baza de date a Inspectoratului Școlar Județean

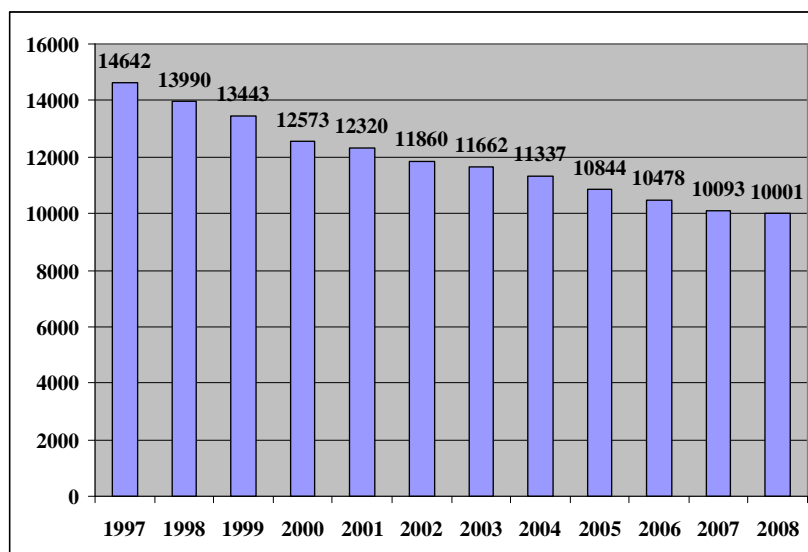
Evoluția efectivelor de elevi în instituțiile școlare a municipiului în perioada 1997-2008

Localitate	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Mun. Sfântu Gheorghe	14642	13990	13443	12573	12320	11860	11662	11337	10844	10478	10093	10001

Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007, ISJ Covasna pentru anul școlar 2008-2009

Numărul elevilor de la an la an. În perioada 1997-2008 a scăzut cu 31, %. Această tendință de scădere se manifestă și în comunele microregiunii.

Evoluția numărului de elevi în Municipiul Sfântu Gheorghe în perioada 1997-2008

Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007, ISJ Covasna pentru anul școlar 2008-2009

În grupurile școlare formarea profesională are loc în următoarele domenii de specializare: sudură, prelucrare prin așchiere, programare prin calculator, lăcătușerie, reparații radio-TV, electrotehnică, reparații mașini și aparate de uz casnic, electronică, mecanic auto, tinichigiu-vopsitor auto; industria textilă și confecții, prelucrarea lemnului, construcții și lucrări publice; lucrător în alimentație, lucrător în hoteluri, lucrător în comerț, lucrător în estetica și igiena corpului omenesc; bucătar, ospătar, lucrător hotelier, comerciant-vânzător mărfuri alimentare, comerciant-vânzător mărfuri nealimentare, frizer-coafor-manichiurist-pedichiurist; tehnician în activități economice, tehnician în administrație, tehnician în achiziții și contractări, tehnician în turism, tehnician în gastronomie, organizator banqueting, tehnician în activități de comerț, coafor-stilist.

Extensiunea Universitară funcționează cu următoarele Facultăți și specializări:

Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor

Domeniul Administrarea Afacerilor:

Specializarea Economia Comerțului, Turismului și Serviciilor

Specializarea Economia firmei

Domeniul Economie:

Specializarea Economie agroalimentară

Domeniul Management:

Specializarea Management

Facultatea de Știința Mediului

Domeniul Ingineria mediului:

Specializarea Ingineria sistemelor biotehnice și ecologice

Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării

Domeniul Științe Administrative:

Specializarea Administrație publică

Facultatea de Biologie și Geologie

Specializarea Biotehnologie industrială

În cadrul **Facultății de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor și a Facultății de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării** începând cu anul universitar 2008-2009 a început programele de masterat.

În aceste facultăți în 2007 au studiat 1174 de studenți.

La toate nivelele a învățământului preuniversitar efectivele școlare au suferit reduceri însemnate. Cea mai lentă dinamică s-a produs la nivelul învățământului primar și gimnazial, în principal datorită faptului că reprezintă singura formă de învățământ obligatoriu. În învățământul primar și gimnazial, scăderea efectivelor școlare a avut loc atât din cauza reducerii populației de vârstă școlară pentru această treaptă a sistemului educațional, dar și scăderii gradului de cuprindere în învățământul obligatoriu.

În paralel cu această tendință pe nivel național și pe plan municipal se remarcă explozia învățământului superior, susținută de extinderea puternică a învățământului superior public. Corespunzător acestei dinamici, gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară cuprinsă între 19și 23 ani a crescut, de la 8% în 1989/1990, la 24% în 1996/1997, ajungând la 36,4% în 2001/2002, în special la populația feminină – 39,6%. De asemenea, aplicarea aceluiași indicator la populația de vârstă școlară cuprinsă între 15-18 ani semnalează o reducere importantă, de la 90,7% în 1989/1990 la 59,7% în 1995/1996, urmând apoi o creștere la 73,9% în 2001/2002.¹⁷

Formarea profesională a adulților

Multe instituții și organizații au diferite programe, și cursuri acreditate în domeniul instruirii adulților. În tabelul de mai jos sunt prezentate entitățile implicate în formarea adulților.

Nr.crt.	Denumire furnizor	Forma de organizație	Denumire program	Tip program
1	S.C. Continental Trans Com	S.R.L.	bucătar	calificare
2	S.C. Infobroker	S.R.L.	agent imobiliar (broker imobiliar)	specializare
3	S.C. Continental Trans Com	S.R.L.	frizer-coafor-manichiurist-pedichiurist	calificare
4	S.C. Alex & Co	S.A	tâmplar universal	calificare
5	Corporatiunea Micilor Mesteșugari	asociație	brutar	calificare
6	Grupul Școlar "Kós Károly"	instituție	tâmplar universal	calificare
7	Grupul Școlar "Kós Károly"	instituție	confeționer produse textile	calificare
8	Grupul Școlar "Puskas Tivadar"	instituție	tehnician electronist	calificare
9	Grupul Școlar Economic-Administrativ	instituție publică	bucătar	calificare
10	Grupul Școlar Economic-Administrativ	instituție publică	ospătar (chelner), vânzător în unități de alimentație	calificare
11	S.C. Eurocenter Amöba	S.R.L.	competențe cheie comune - comunicare în limba engleză	perfectiune
12	S.C. Computer Fans	S.R.L.	operator introducere, validare și prelucrare date	calificare
13	S.C. Continental Trans Com	S.R.L.	administrator pensiune turistică	calificare

¹⁷ INS

14	S.C. Infobroker	S.R.L.	asistent manager	specializare
15	S.C. Afacov Consulting Group	S.R.L.	mașinist la mașini mobile pentru transporturi interioare	calificare
16	S.C. Afacov Consulting Group	S.R.L.	drujbist	calificare
17	S.C. Eurocenter Amöba	S.R.L.	contabil	specializare
18	S.C. Afacov Consulting Group	S.R.L.	inspector (referent) resurse umane	specializare
19	Fundația LAM	fundație	lucrător în gospodărie agroturistică	calificare
20	S.C. Afacov Consulting Group	S.R.L.	dulgher-tâmplar-parchetar	calificare
21	S.C. Eurocenter Amöba	S.R.L.	administrator pensiune turistică	calificare
22	S.C. Continental Trans Com	S.R.L.	cofetar	calificare
23	S.C. Continental Trans Com	S.R.L.	lucrător în structuri pentru construcții	calificare
24	S.C. M Simcomcoop	cooperativă	comerciant-vânzător mărfuri alimentare	calificare
25	S.C. Servicii și Comert Metal Cage	S.R.L.	îngrijitoare copii	calificare
26	S.C. Eurocenter Amöba	S.R.L.	tâmplar universal	calificare
27	S.C. Eurocenter Amöba	S.R.L.	dulgher-tâmplar-parchetar	calificare
28	Societatea de Cruce Roșie Română, Filiala Covasna	O.N.G.	îngrijitoare bătrâni la domiciliu	calificare
29	S.C. Multilingua	S.R.L.	competențe comune: comunicare în limba engleză	perfectionare
30	S.C. Continental Transcom	S.R.L.	lucrător în creșterea animalelor	calificare
31	S.C. Bóbita	S.R.L.	îngrijitoare bătrâni la domiciliu	calificare
32	S.C. Comunicard	S.R.L.	frizer-coafor-manichiurist-pedichiurist	calificare
33	S.C. Fontium S.R.L.	S.R.L.	formator	inițiere
34	S.C. Afacov Consulting Group	S.R.L.	comerciant-vânzător mărfuri alimentare	calificare
35	S.C. Icon	S.R.L.	agent pază și ordine	calificare
36	S.C. Afacov Consulting Group	S.R.L.	operator introducere, validare și prelucrare date	calificare
37	S.C. EUNET Consulting S.R.L.	S.R.L.	asistent social nivel mediu	specializare
38	S.C. Steps S.R.L.	S.R.L.	asistent personal al persoanei cu handicap grav	inițiere
39	S.C. Continental Transcom	S.R.L.	ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	calificare
40	S.C. Continental Transcom	S.R.L.	comerciant-vânzător mărfuri alimentare	calificare
41	Corporațiunea Micilor Meseriași	asociație	lucrător poligraf	calificare
42	S.C. Afacov Consulting Group	S.R.L.	zidar, pietrar, tencuitor	calificare
43	S.C. EUNET Consulting S.R.L.	S.R.L.	zidar, pietrar, tencuitor	calificare
44	Asociația Familia Kolping	asociație	operator introducere, validare și prelucrare date	calificare
45	S.C. Fontium S.R.L.	S.R.L.	manager resurse umane	perfectionare
46	S.C. Fontium S.R.L.	S.R.L.	asistent relații publice și comunicare (studii medii)	perfectionare
47	Asociația Familia Kolping	asociație	contabil	specializare
48	Fundația LAM	fundație	lucrător în cultura plantelor	calificare
49	Fundația LAM	fundație	lucrător în creșterea animalelor	calificare
50	S.C. Eurocenter Amöba	S.R.L.	operator introducere, validare și prelucrare date	calificare

Sursa: www.cnfpa.ro

Integrarea absolvenților pe piața muncii este una dintre problemele majore ale educației. Normele europene prevăd necesitatea acestei integrări la maximum patru luni de la absolvire. Acest lucru este în momentul actual imposibil, deoarece cunoștințele și abilitățile formate în sistemul educativ nu corelează aproape de loc cu nevoile pieței muncii și datorită faptului că piața muncii nu și-a definit încă nevoile de educație din cauza slabei competitivități pe care o

are. Pe de altă parte diplomele obținute în sistemul educativ deseori nu au acoperire valorică prin cunoștințe specifice, astfel încât dau rezultate false asupra cunoștințelor și abilităților formate, chiar dacă cererea și oferta se întâlnesc.

Din acest motiv demersurile ce trebuie făcute pentru o optimizare a integrării și performării pe piața muncii vizează ambele domenii, educația și piața muncii.

Prezența acestor programe de formare de calificare, de specializare, de perfecționare pentru adulți este un răspuns din partea de educație la problema prezentată mai sus, totodată subliniază faptul că piața cererii forței de muncă nu este în concordanță cu piața ofertei forței de muncă, aceasta fiind nevoită să redirecționeze populația adulților. Dar faptul că există aceste programe de calificare, redirecționare arată că echilibrarea celor două piețe se află într-o dinamică permanentă, astfel răspunzând nevoilor actuale ale pieței forței de muncă.

Parcul Erzsébet din centrul orașului
(foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

7.3. Sănătate

Sistemul de sănătate din România este de tip asigurări sociale și are ca scop asigurarea accesului echitabil și nediscriminatoriu la un pachet de servicii de bază pentru asigurați. În consecință, accesibilitatea la serviciile medicale constituie o preocupare continuă la nivelul Ministerului Sănătății Publice

Accesibilitatea la servicii de îngrijire medicală este determinată de convergența dintre oferta și cererea de astfel de servicii, sau, altfel spus, disponibilitatea reală a facilităților de îngrijiri comparativ cu cererea bazată pe nevoia reală pentru sănătate. Disparitățile în accesul

la îngrijiri apar din cel puțin patru motive: etnice sau rasiale; economice, aici incluzând costurile directe suportate de populație (co-plăți, costuri legate de tratamente și spitalizare) precum și cele indirecte (cost transport, timp de așteptare); așezare geografică inadecvată a facilităților de îngrijiri; calitatea inegală a serviciilor de același tip.

În Microregiunea Sepsî îngrijirea medicală este accesibilă populației. În fiecare comună sunt cabinete medicale familiale dotate, serviciile de sănătate sunt asigurate de medici și de personal mediu sanitar, sunt farmacii.¹⁸ Dar cazurile de urgențe, și de spitalizare sunt rezolvate în Spitalul Județean din Sfântu Gheorghe, care dispune de 711 de paturi, și își desfășoară activitate în diferite puncte de lucru: Centrul de sănătate Întorsura Buzăului, Policlinica Balneara Covasna, Dispensarul TBC Sfântu Gheorghe, Secția Psihiatrie adulți, Compartimentul Psihiatrie Pediatrică, Laboratorul de Sănătate mintală. În municipiul Sfântu Gheorghe funcționează 17 farmacii, 29 cabinete medicale familiare

Spitalul - clădirea fiind periclitată de un eventual cutremur mai puternic - participă la un program de reabilitare structurală. În municipiu își au sediul desfășoară activitatea Fundația Izabella, Fundația Caritas, Fundația Creștină Diakonia, care sunt organizații non-profit, și își desfășoară activitatea în tot județul Covasna. Aceste ONG-uri acordă ajutor persoanelor cu probleme de sănătate și sociale, fără deosebire de sex, vârstă, religie sau naționalitate. În decursul anilor s-au format domeniile de activitate ale fundației: îngrijirea vârstnicilor și a persoanelor bolnave și a persoanelor cu dizabilități locomotorii; dezvoltare comunitară; programe sociale și de educație pentru copii.

Spitalul Județean de Urgență "Dr. Fogolyán Kristóf"

¹⁸ Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007

7.4. Organizațiile civile

Societatea modernă se structurează prin trei componente: componenta economică, componenta politică (instituțiile fundamentale ale statului), componenta societății civile, sectorul non-profit, care legitimează, amendează sau completează celelalte două componente. Componenta politică este prezentă în microregiune prin instituțiile administrative teritoriale și locale (7 primării comunale și una municipală). Toate aceste instituții au condiții de funcționare corespunzătoare.

Strategia pe termen mediu a României ia în considerare și aspectele sociale în perspectiva complementarității acestora pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare economică. Creșterea economică pentru atingerea standardelor europene, susținerea unui mediu de afaceri competitiv, implementarea politicilor active pe piața muncii - sunt osmotic legate de dezvoltarea socială, iar societatea civilă este considerată ca având un rol crucial.

Modelul democrației europene este unul al cooperării, care se fundamentează necesar pe participarea tuturor actorilor comunitari. Ca reflectare perfectă în practică a principiilor democrației participative, autorități, instituții, media și ale sectorului non-guvernamental, persoane și instituții educaționale promovează, implementează, dezvoltă și susțin împreună programe, proiecte sau intervenții la nivel macro- și micro-social, legitimate de aceleași valori ale noii Europe: toleranță, pluralism valoric, egalitate, participare publică, civism etc. Comunitățile se nasc sau se definesc, se regăsesc sau se dezvoltă continuu într-un spațiu largit european, indefinit mozaicat, unde criteriile identitare se ancorează în spații istorice, realități economice, structuri culturale și idealuri în schimbare.

Din ce în ce mai des, la nivel european, național sau local, este subliniat rolul activ pe care ONG-urile trebuie să-l joace în calitatea lor de coordonator sau promotor al dezvoltării comunităților în care își desfășoară activitatea.

Societatea civilă este reprezentată de instituțiile și organizațiile sociale și civice care constituie temelia unei democrații funcționale. Organizațiile societății civile se implică în luarea deciziilor privind dezvoltarea socială sau a deciziilor de interes public. "Societatea civilă este o noțiune care descrie forme asociative de tip apolitic și care nu sunt părți ale unei instituții fundamentale a statului sau ale sectorului de afaceri. Astfel, organizațiile neguvernamentale - asociații sau fundații, sindicatele, uniunile patronale sunt actori ai societății civile, care intervin pe lângă factorii de decizie, pe lângă instituțiile statului de drept

pentru a le influența, în sensul apărării drepturilor și intereselor grupurilor de cetățeni pe care îi reprezintă"¹⁹

Societatea civilă se referă la un set de instituții, organizații și conduite situate între stat, afaceri și familie. Aceasta include organizații cum ar fi: organizații nonguvernamentale (ONG-uri), organizații comunitare, asociații profesionale, organizații politice, cluburi civice, sindicate, organizații filantropice, cluburi sociale și sportive, instituții culturale, organizații religioase, mișcări ecologiste etc.

Societatea civilă descrie un întreg sistem de structuri, care permit cetățenilor noi roluri și relații sociale, prin diferite modalități de participare la viața publică.

Dincolo de aspectul instituțional, societatea civilă este formată din cetățeni, care, asociați sub diferite forme, participă la viața publică, influențează politicile, apără și promovează interesele populației.

Organizațiile societății civile sunt, într-un anumit sens, autonome, în raport cu statul, reprezentând o multitudine de centre de putere, un sistem al puterilor non-statale".

O societate democratică reală se construiește în timp îndelungat. Un prim pas însă pentru o democrație funcțională îl reprezintă instituțiile și mecanismele democratice, iar societatea civilă, în acest context, acționează ca mecanism reglator pentru societățile democratice. Societatea democratică presupune existența unor cetățeni activi și responsabili, un sistem politic pluripartid, o economie de piață concurențială și un sector nonprofit puternic. În Municipiul Sfântu Gheorghe ONG-urile au un rol esențial în viața culturală, spirituală și sportivă.

În microregiunea Sepsi numeroase organizații civile (ONG-uri, grupuri informale) desfășoară activități în favoarea societății locale. În zilele noastre societatea civilă a început să devină un sector favorit, putem să spunem că oamenii au început să privească în mod pozitiv acordarea ajutorului pentru nevoiași, dezvoltarea comunității, dezvoltarea tineretului, a învățământului, a mediului înconjurător respectiv păstrarea tradițiilor. Deoarece societatea civilă este alcătuită din organizații non-profit, ea a devenit un pilon esențial pentru societate. Factori, ca de exemplu problemele individului, ale grupurilor și ale societății sunt rezolvate de organizații civile, iar acești factori sunt importante, deoarece așa se formează societatea, adică o rețea de organizații, care este independentă de stat. Acest fapt determină sentimentul de implicare a cetățenilor în viața societății. Astfel dimensiunea, conținutul și numărul membrilor

¹⁹ Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile: www.fdsc.ro

organizațiilor nonguvernamentale ne arată caracteristicile societății, personalitatea oamenilor și nivelul identității civile.

Activitatea organizațiilor din zonă a crescut în ultimul timp, iar tipurile de activitate au adus un dinamism în viața societății microregionale. Sfera civilă poartă în sine atuurile comunității, și dezvoltarea acestor atuuri constituie un șir de procese esențiale. Societatea civilă este în măsură să dezvolte comunitatea locală, contribuie la păstrarea tradițiilor și a culturii locale, putem constata că prin activitatea ONG-urilor comunitățile locale pot face față provocărilor globalizării și să oprească efectele malefice ale acestui proces.

Un rol important în organizarea și coordonarea vieții civile are **Federația Organizațiilor Civile din Județul Covasna (CIVEK)**, care a fost fondat în anul 2007 de către 15 organizații neguvernamentale din județul Covasna. Într-un an s-a dublat numărul membrilor, în prezent sunt înscrși 35 de organizații civile, cele mai importante și reprezentative din județul Covasna. Componenta CIVEK după arii de activitate a ONG-urilor: 15 organizații culturale, 5 organizații sociale, 4 organizații în domeniul tineretului, 3 în domeniul ocrotirea mediului, 2 organizații sportive, 2 organizații educaționale, și 4 organizații din domenii speciale.²⁰

Misiunea organizației este **dezvoltarea sectorului civil din județul Covasna**, prin:

- înființarea unui *Centru de Resurse* pentru organizații civile
- activități de informare
- formare rețelei de organizații civile *CIVNET* pe bază de parteneriat
- asigurare control civic permanent
- reprezentarea oficială a intereselor organizațiilor civile
- inițiere proiecte de legi ce vizează sfera publică
- colaborare cu instituțiile de stat și religioase, precum și cu organele autorităților publice locale²¹
-

Cele mai importante activități ale Federației:

- pornirea rubricii **Jurnalul Civil** în cotidianul “Háromszék”.
- organizarea **Zilei Deschise** a organizațiilor civile din județul Covasna și a campaniei de oferire a impozitului **2%**.

²⁰ *Háromszéki Civil Katalógus*. Sfântu Gheorghe, 2007; *Háromszéki Civil Katalógus*. Sfântu Gheorghe, 2008.

²¹ *ibidem*

- editarea **Catalogului Organizațiilor Civile**
- organizarea **Conferinței Civile** din Sântu Gheorghe
- organizarea cursului pentru organizații civile
- organizarea **Întâlnirilor regionale**
- organizarea evenimentului **Masa Rotundă Civilă**

Majoritatea organizațiilor civile au sediul în municipiul Sfântu Gheorghe (a.), organizațiile civile, și majoritatea lor desfășoară activitatea în orașe, însă în regiunea rurală sunt numeroase organizații informale, care nu au un statut juridic. Considerăm drept grupuri informale, toate grupările de minimum trei persoane, care se reunesc în afara cadrelor instituționale, oficiale, formale pentru a răspunde unei nevoi de exprimare.

7.5. Cultura

*Cultura reprezintă un set de trăsături spirituale, materiale, intelectuale și afective distincte ale unei societăți sau ale unui grup social și cuprinde – pe lângă arte vizuale, muzică, teatru, dans, literatură – și elemente definitorii pentru stilul de viață, sistemul de valori, tradițiile și credința respectivului grup.*²²

La nivel internațional, o tot mai mare atenție este acordată potențialului culturii de a cataliza procesele de dezvoltare. Prin urmare, cultura ocupă un rol extrem de important în planurile de dezvoltare strategică a comunităților din Europa. Urmând modelul european, municipiul Sfântu Gheorghe face primii pași în procesul complex de definire a unei strategii proprii în domeniul culturii. **Scopul** unei astfel de strategii îl reprezintă **consolidarea și dezvoltarea calitativă a actului cultural, astfel încât Municipiul Sfântu Gheorghe să fie recunoscută pe plan regional ca o comunitate care își descoperă și își afirmă constructiv identitatea/personalitatea distinctă, prin participarea la dialogul cultural regional, național și european.**

Comisia Europeană a adoptat în anul 2008 o politică intitulată „**O agendă europeană pentru cultură într-o lume a globalizării**”. Aceasta confirmă rolul central al culturii în procesul integrării europene și propune o agendă culturală pentru Europa și pentru relațiile acesteia cu țările terțe. Adoptarea acesteia vine ca urmare a unui proces consultativ extins, care implică factori de decizie și părți interesate din toată Europa.

²² www.unesco.ro 2002

UE intenționează, implementarea Convenției UNESCO privind protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale și recunoaște nevoia unei strategii europene pentru cultură, deschisă atât diversității europene, cât și pentru întreaga lume. O caracteristică fundamentală a noii politici este propunerea de a introduce un sistem mai bine structurat de cooperare între Statele Membre și instituțiile UE pe probleme culturale. Mecanismul se bazează pe metoda deschisă de coordonare (OMC) care a fost utilizată cu succes pentru structurarea colaborării între Statele Membre și UE în sectorul educației și instruirii, al tineretului și protecției sociale. José Manuel Barroso: „*Cultura și creativitatea fac parte din viața zilnică a cetățenilor. Acestea reprezintă factori importanți pentru dezvoltarea personală, coeziunea socială și creșterea economică. Însă ele înseamnă mult mai mult: reprezintă elementele-nucleu ale unui proiect european bazat pe valori comune și pe un patrimoniu comun – care, în același timp, recunoaște și respectă diversitatea. Strategia de azi în ceea ce privește promovarea înțelegerii interculturale confirmă rolul culturii în cadrul politicilor noastre*”.²³

Noua politică este completată de un Document al Personalului Implicat (Staff Working Paper) care descrie multiplele metode prin care Uniunea Europeană sprijină cultura. Această politică prezintă trei obiective majore ale unei strategii culturale pentru instituțiile europene, statele membre și sectorul cultural și creativ:

1. Promovarea diversității culturale și a dialogului intercultural;
2. Promovarea culturii drept catalizator pentru creativitate, conform Strategiei de la Lisabona;
3. Promovarea culturii ca element vital al relațiilor internaționale ale Uniunii.

Activitatea instituțiilor și ofertele lor culturale pot fi îmbunătățite și apropiate de nevoile culturale ale comunităților prin sistemul Consiliilor Locale. Autoritățile locale și regionale joacă un rol extrem de important pentru dezvoltarea și consolidarea culturii, în special prin intermediul protejării patrimoniului cultural și prin promovarea inovării artistice în regiunile lor respective, ceea ce reprezintă un factor care merită o atenție specială într-o lume în curs de globalizare.

Creatorii, artiștii și instituțiile culturale din Sfântu Gheorghe au un rol decisiv în crearea unei identități culturale, în împărtășirea valorilor comune și în dezvoltarea continuă a comunității, recunoscând în același timp, diversitatea culturală pe plan local, regional și național. Pe de altă parte, creatorii, artiștii și instituțiile culturale din Sfântu Gheorghe au, de

²³ www.ne-mo.org

asemenea, o influență asupra veniturilor economice. Cultura și limba reprezintă motoare ale dezvoltării regionale și contribuie în mod semnificativ la atragerea de noi investiții, întrucât artiștii și instituțiile culturale au un rol decisiv în definirea identității regiunilor și în creșterea atractivității lor, precum și în procesul de integrare în comunitatea europeană. Identitatea culturală este un factor important de integrare și de creștere a coeziunii sociale la nivel regional dar și local.

Clădirea Teatrului Tamási Áron și a Teatrului Andrei Mureșanu
(foto: Bölöni Csaba, www.panoramio.com)

Actorii vieții culturale din Municipiul Sfântu Gheorghe

În municipiul Sfântu Gheorghe culturala este prezentă în viața comunității prin mai multe instituții locale și județene, organizații neguvernamentale, grupuri informale. Instituțiile culturale aflate sub administrarea orașului sunt următoarele: Teatrul Tamási Áron și Teatrul Andrei Mureșanu, Ansamblul de dansuri Háromszék și trupa M-Studio, Casa de Cultură Municipală. În afara acestor instituții pe teritoriul orașului există numeroase instituții culturale datorită faptului că municipiul Sfântu Gheorghe este reședință de județ. **Casa de Cultură a Municipiului Sfântu Gheorghe** are un rol important în viața culturală a orașului. Casa de Cultură municipală oferă spațiu pentru desfășurarea activităților grupelor de amatori: Teatru de amatori Visky Árpád, corul Cantus Firmus, Asociația Artiștilor Plastici Amatori „Gyárfás Jenő” . Dintre evenimentele organizate în cadrul Casei de Cultură municipală trebuie să amintim: casa dansului popular, activități în Pinceklub. Aceste asociații de amatori

completează peisajul cultural, în special prin organizarea de evenimente, spectacole, seminarii.

Instituțiile culturale pot fi delimitate prin caracterul activității desfășurate de acestea: artele spectacolului; artele vizuale; cultura scrisă; patrimoniul cultural mobil; patrimoniul cultural imobil; cultura și civilizația tradițională.

Artele spectacolului

Artele spectacolului în municipiul Sfântu Gheorghe sunt reprezentate de instituțiile subordonate Consiliului Local al municipiului, și instituțiile subordonate Consiliului Județean. Instituțiile subordonate Consiliului Local al municipiului sunt următoarele: Teatrul Tamási Áron (și Teatrul de Păpuși) și Teatrul Andrei Mureșanu, Ansamblul de dansuri Háromszék (și trupa M-Studio).

Artele spectacolului este cel mai vast și reprezentativ domeniu cultural al municipiului Sfântu Gheorghe, atât prin numărul actorilor culturali care-l promovează, cât și prin oferta realizată de acestea.

Viața teatrală se caracterizează printr-un element de unicitate, definit de existența unei populații diferențiate din punct de vedere etnic și care are posibilitatea afirmării identității culturale. Aceasta a dus la apariția și funcționarea a două instituții teatrale: **Teatrul Tamási Áron și Teatrul Andrei Mureșanu**. Teatrul de Păpuși, a treia instituție teatrală, prin oferta lui, vine să satisfacă nevoile culturale ale celui mai tânăr segment de populație, și nu numai. Teatrul maghiar din Sfântu Gheorghe a fost fondat în anul 1948, din anul 1987 în cadrul teatrului au funcționat două trupe, cea maghiară și cea română, care în 1992 s-au separat formând teatrul maghiar *Tamási Áron* și teatrul român *Andrei Mureșanu*. Sala de spectacole are de la 250 la 408 locuri, fixate, iar în cazul spectacolelor de studio se poate aranja un spațiu ambulant de max. 150 de locuri.

În fiecare sezon, cele două teatre organizează festivaluri, precum Festivalul Reflex organizat de Teatrul Tamási Áron, și Festivalul Tamper organizat de Teatrul Andrei Mureșanu, prin ofertele lor prestigioase aduc publicului, și nu numai, cele mai reprezentative spectacole, creând posibilitatea întâlnirii spectatorilor cu mari nume ale scenei dramatice naționale și internaționale.

Planurile autorității publice locale vizează achiziționarea clădirii fostei Cinema Artă, și mutarea Teatrului Andrei Mureșanu în această clădire.

Ansamblul de dansuri Háromszék (și trupa M-Studio) a fost fondat în 1990 în municipiul Sfântu Gheorghe, până în anul 1999 a funcționat din fondurile primite de la statul român, după care a fost subordonat Consiliului Local al municipiului. În primăvara anului curent s-a produs transferarea ansamblului sub tutela Consiliului Județean, prin urmare și situația financiară a instituției s-ar putea îmbunătăți. Dintre activitățile desfășurate de membrii formației trebuie să amintim: cercetarea, conservarea și valorificarea culturii populare, ocrotirea și promovarea valorilor tradiționale locale (folclor, dans-, cântec-, muzică popular) și adaptarea lor pe scenă aceste fără ca acestea să-și piardă valoarea reală. **Trupa M-Studio** a fost fondat în 2005, fiind trupa de teatru a Ansamblului Háromszék, care are sediul la Casa de Cultura a Sindicatelor. Spectacolele de teatru-dans prezentate sunt recitale pline de virtuozitate al actorilor și dansatorilor, care reușesc să spună fără vorbe, numai prin mișcare și dans povestea.

Ansamblul Háromszék (www.hte.ro)

Ansamblul de dansuri „Háromszék” alături de Fundația Lajtha László organizează cu regularitate în fiecare an Festivalul de Cântec și Dans Popular unde se întâlnesc coregrafi și dansatori profesioniști și amatori. În fiecare an este organizat la Comandău tabăra folclorică de vară, unde participă circa 100 de persoane din țară și străinătate dornice să cunoască obiceiurile și tradițiile romilor. Tabăra este organizată de Ansamblul de dansuri „Háromszék”, care a studiat și preluat în repertoriul său cântece și dansuri țigănești.

Artele vizuale, ca formă de expresie specifică, nu au forme organizate instituțional susținute de stat în afara Galeriei de Artă Gyárfás Jenő. Protagonistii acestui domeniu - artiști plastici, sunt organizați în uniuni de creație independente, cu caracter profesionist sau amator,

precum Uniunea Artiștilor Plastici, care din păcate în ultima perioadă nu-și a îndeplinit rolul asumat. Au apărut fundații, organizații neguvernamentale, grupe informale, a căror orientare este focalizată spre artele vizuale: Fundația Etan Datorita, Cameea Club Siculorum, KépVidék, MOA Art., Asociația Artiștilor Plastici Amatori „Gyárfás Jenő”, Asociația Artiștilor Fotografi „Gyulai Ferenc”. Acești reprezentanți ai artelor vizuale din Sfântu Gheorghe organizează cu regularitate expoziții, evenimente culturale, și prin activitatea lor contribuie la promovarea regiunii pe plan național, dar și internațional.

Cultura scrisă

Reședința fostului comitat găzduiește în prezent **Biblioteca Județeană „Bod Péter”**.

Serviciile oferite de instituție sunt prestate prin

- secția de referințe, informații și înscrieri: îndrumarea cititorilor în privința utilizării fondurilor bibliotecii, acces internet gratuit pentru utilizatorii înscriși, consultarea bazelor de date, a CD-ROM-urilor și a altor aplicații și suporturi multimedia,
- secția de împrumut pentru adulți
- sala de lectură: enciclopediile, dicționarele, lexicoanele, edițiile de bază și cărțile într-un singur exemplar pot fi consultate doar în această secție.
- secția de împrumut pentru copii

Biblioteca județeană Bod Péter (foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

Pe lângă serviciile de împrumut și cele caracteristice sălii de lectură pentru copii, biblioteca asigură ocazional supravegherea copiilor mici, 1-2 ore în timpul programului. În

fiecare luni de la ora 16, în cadrul programului Căsuța fermecată, se organizează activități culturale, artistice și recreative pentru copii. Biblioteca asigură serviciul împrumut la domiciliu pentru persoane imobilizate, respectiv cel de împrumut interbibliotecar. În sala festivă a Bibliotecii sunt organizate diferite expoziții, evenimente cu caracter cultural. Se poate afirma că biblioteca are nevoie de investiții majore, ca să corespundă cerințelor europene în ceea ce privește infrastructura sediului.

Structura demografică a localității a determinat existența unei mari diversități în oferta de carte. Din datele analizate a rezultat că lectura publică prezintă o dezvoltare constantă atât din punct de vedere al creșterii ofertei de carte, cât și din punct de vedere al creșterii solicitării de carte. Pe teritoriul orașului se găsesc numeroase magazine de cărți, anticariate, edituri, presa scrisă, ceea ce atestă că cultura scrisă este prezentă, locuitorii municipiului, dar și cei din localitățile învecinate au posibilitate de a accesa aceste fonduri.

Patrimoniul cultural mobil

În municipiul Sfântu Gheorghe există un bogat patrimoniu mobil: Muzeul Național Secuiesc și filialele subordonate, Muzeul Carpaților Răsăriteni.

Muzeul Național Secuiesc (foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

Muzeul Național Secuiesc a fost deschis în 1879. Fondatoarea muzeului era văduva lui Cserey János, Zathureczky Emilia. Clădirea de astăzi a muzeului a fost construită între anii 1912-1913, după proiectul arhitectului Kós Károly. Muzeul, încă de la fondarea sa, este una dintre instituțiile științifice cele mai însemnate ale secuimii, care în prezent are diferite secții (bibliotecă documentară, secția de arheologie și istorie, secția de etnografie, secția de

științe ale naturii). Muzeul are mai multe filiale, precum Muzeul Breslelor din Târgu-Secuiesc, Muzeul Haszmann Pál din Cernat, Muzeul de la Baraolt, Muzeul de la Zăbala și Galeria de Artă Gyárfás Jenő din Sfântu Gheorghe. La etajul Bazarului funcționează **Galeria de Artă** a Muzeului Național Secuiesc cu picturi vechi și de artă modernă. Sediul galeriei inițial a dat loc unei hale pentru comercianți, apoi aici a funcționat Școala Civilă pentru Fete, dar pentru o perioadă scurtă a găzduit și Tribunalul Județean. În sălile galeriei au fost expuse lucrările lui Barabás Miklós, Gyárfás Jenő, Mattis Teutsch János, Bene József și Baász Imre. În incinta muzeului sunt organizate expoziții tematice, conferințe și evenimente culturale.

Muzeul Carpaților Răsăriteni. În perioada 1995-1998, în municipiul Sfântu Gheorghe a funcționat secția, iar apoi filiala Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei, care a constituit baza muzeului. Muzeul Carpaților Răsăriteni a fost înființat la sfârșitul anului 1998. În prezent, muzeul are statut de instituție publică, cu personalitate juridică și se află în subordinea Ministerului Culturii și Cultelor. Muzeul a organizat expoziții tematice, totodată are activitate editorială și de cercetare.

Una dintre problemele majore a acestor instituții este lipsa spațiilor expoziționale și de depozitare, lipsa, sau insuficiența resurselor financiare alocate pentru modernizarea sistemelor de expunere și de conservare, prin urmare acest patrimoniu tinde să rămână puțin cunoscut publicului.

Trebuie amintită lipsa unui parteneriat stabil cu instituțiile educative și cu agențiile de turism, care să ducă la creșterea interesului publicului pentru oferta culturală a acestor instituții. Majoritatea muzeelor și punctelor muzeale din regiune dețin un patrimoniu bogat și interesant, care din păcate nu fac parte dintr-un circuit turistic.

Muzeul Carpaților Răsăriteni (www.noapteamuzeelor.ro)

Patrimoniul cultural imobil

Monumente de arhitectura, monumente de artă plastică, monumente memoriale, ansambluri de arhitectură, ansambluri urbanistice, situri arheologice păstrează memoria și identitatea regiunii. În prezent patrimoniul cultural imobil se află într-un proces accelerat de degradare. Salvare, reabilitarea patrimoniului cultural imobil trebuie să fie o prioritate importantă pentru factorii de decizie locală, și trebuie căutate soluții pentru restaurarea și punerea lor în folosul comunității. Aportul instituțiilor locale dar și a celor județene în protejarea și valorificarea patrimoniului cultural imobil, devine pe zi ce trece tot mai importantă. (Importanța, starea fizică a patrimoniului construit, precum și propunerile de valorificare sunt descrise în capitolul *Cadrul istoric*.)

Cultura și civilizația tradițională

Municipiul Sfântu Gheorgh, dar și zona înconjurătoare este caracterizat de prezența unor importante valori multiculturale, și de tradiții culturale. Transformările sociale, economice și demografice din prezent contribuie la dezinteresul populației față de patrimoniului și oferta culturală tradițională. Importante instituții culturale de profil precum: Centrul de Cultura al Județului Covasna, Casele de Cultură, dar și ONG-uri (ex. Fundația Guzsalyas) și grupurile informale contribuie la cercetarea, conservarea și valorificarea culturii populare din zonă. Mai multe organizații neguvernamentale în ultima perioadă au asumat rolul promovării unor acțiuni de educație sau de cercetare în domeniul culturii. Aceste organizații completează peisajul cultural, în special prin organizarea de evenimente, simpozioane, seminarii, cursuri de formare și acțiuni de educație culturală.

Alături de instituțiile culturale locale și județene menționate mai sus un rol important în viața comunității, în dezvoltarea comunitară au instituțiile de cult, bisericile. Sfântu Gheorgh este într-o situația foarte bună în ceea ce privește numărul cultelor prezente în localitate. Toate bisericile istorice transilvănene au reprezentanțe în localitate, alături de ele și biserica ortodoxă este prezentă. În cadrul bisericilor sau format grupuri informale, organizații neguvernamentale care desfășoară activități culturale, îmbogățind și astfel viața culturală a localității.

Biserica reformată nouă (foto: Méder Mednyánszky Judit Emese)

Prin urmarea a analizei mediului extern sferei culturale a scos la lumină existența unor importante oportunități pentru dezvoltarea unei vieți culturale armonioase. Potențialul economic divers, clima, relieful, rețeaua hidrografică, vegetația, fauna sunt factori care contribuie la definirea regiunii municipiului Sfântu Gheorghe. Pe lângă oportunitățile majore determinate de acești factori, au mai fost identificate și cele conferite de domeniile precum: învățământul, turismul, mas-media. Existența în municipiul Sfântu Gheorghe a importante instituții de învățământ preuniversitar și universitar favorizează accentuarea consumului cultural.

Dezvoltarea turismului intern și internațional poate influența pozitiv promovarea produsului cultural și valorificarea economică a potențialului acestuia. Pe de o parte, existența unei vieți culturale și a unui patrimoniu monumental valoros promovează dezvoltarea turismului cultural, iar pe de altă parte dezvoltarea generală a turismului reprezintă o oportunitate de atragere a consumatorilor culturali externi zonei de referință. Lipsa unui sistem care să integreze în oferta turistică pe cea culturală, insuficiența fondurilor necesare reabilitării monumentelor și ansamblurilor monumentale sunt factori majori care determină slaba punere în valoare a patrimoniului istoric și arhitectural de care dispune municipiul Sfântu Gheorghe. O alta oportunitate importantă pentru diseminarea ofertei culturale este existența la Sfântu Gheorghe a unor mijloace mass-media diversificate și cu acoperire

majoritar regională, precum: presa scrisă, presa vorbită, internetul, care reflectă fenomenul cultural în totalitatea lui. Din păcate, nu în toate cazurile actorii culturali știu să-și construiască o relație solidă cu presa, în special datorită lipsei unor abilități profesionale, a unei strategii de imagine.

7.6. Sport

Sportul este definit în Carta Europeană ca o *„activitate mai mult sau mai puțin organizată de practicare a exercițiilor fizice sub toate aspectele, care provoacă o stare de bine psihofizică, ridică gradul de sănătate al populației, contribuie la ridicarea nivelului calității vieții, are rol de socializare și poate să producă performanțe sportive la diferite niveluri de participare”*.

Toate documentele semnate de miniștrii sportului din țările CE reliefează importanța *„implicării autorităților administrative (administrația locală și centrală) în susținerea activităților sportive, conform legilor și ordonanțelor elaborate în concordanță cu normativele ONU, UNESCO”*. În concluzie, este necesară elaborare a unei strategii pe termen mediu și lung pentru dezvoltarea mișcării sportive în Microregiunea Sepsî.

Activitatea sportivă din Regiunea Centru se află într-un declin puternic după 1990. Numărul de secții sportive a scăzut în perioada 1995-2005 cu 63,6%, numărul de sportivi legitimați cu 72,5%, numărul de antrenori cu 48,2%, iar cel al instructorilor cu 37,5%. Numărul sportivilor legitimați din regiune în anul 2005 era de 14351, cu 11.505 mai puțin decât în anul 2003.²⁴ Datele prezentate mai sus reflectă și situația actuală a activității sportive. În cele mai multe comune, Consiliile Locale declară că doresc o viață sportivă activă, însă de multe ori sunt necesare eforturi mai mari, care de altfel nici nu sunt prea mari: trebuie să pună la dispoziție spații, unde inițiatorii și organizatorii de evenimente sportive pot desfășura activitatea. Consiliile locale pot sluji cu adevărat comunitățile pe care le reprezintă numai printr-o bună colaborare cu toate tipurile de organizații pe care societatea civilă le creează.

În cadrul Consiliului Local funcționează comisia de sport, care selectează proiectele și alocă fonduri pentru organizațiile sportive care au depus proiecte, cereri de finanțare pentru

²⁴ Sursa: Anuarul Statistic al României 2006.

activități sportive, însă nu există un **manager de sport**, ca și în țările occidentale, care are rolul de a coordona activitatea sportivă de pe teritoriul orașului.

Locațiile unde se pot practica activități sportive de pe teritoriul municipiului Sfântu Gheorghe²⁵:

Nr.	Denumirea bazei	Descrierea tehnică a bazei	Proprietar	Anul dobândirii/ construirii	Observații
1.	Stadion Municipal	Teren fotbal – cu tribune, vestiare	Statul român, în adm. CSM	1957	funcțională
		Pistă sintetică atletism		1996	funcțională
		Hotel – cantină		1974	funcțională
		Sala Sporturilor		1973	funcțională
		Teren fotbal de antrenament		1986	funcțională
		Teren handbal - bitum		1975	funcțională
		Sală sport cu 150 locuri, vestiare	Municipiul	2007	funcțională
2.	DSJ	4 terenuri de tenis cu zgură	Statul român, în adm. DSJ	1969	funcțională
		Teren handbal – bitum, sală culturism			
3.	Lic. Teoretic Mikes Kelemen	Sală de Sport 30x18 m, cu tribună și vestiare	Municipiul	1977	funcțională
		3 terenuri de baschet – bitum		1974	funcțională
		Sală de antrenament gimnastică		1990	funcțională
4.	Colegiul Național Mihai Viteazul	Sală de Sport 30x18 m, cu tribuna și vestiare	Municipiul	1974	funcțională
		Teren Handbal - bitum			funcțională
5.	Gr. Șc. Puskás Tivadar	Sală de sport 30x18 m, cu vestiare, Minihotel 20 locuri	Municipiul	1995	funcțională
		Teren handbal, bitum			
6.	Șc. gen. Váradi József	Sală de sport 30x18 m, cu vestiare, Minihotel 15 locuri	Municipiul	1995	funcțională
		Teren handbal, bitum			
7.	Șc. gen. Nicolae Colan	Sală de Sport 38x18 m	Municipiul	2006	funcțională
		2 terenuri handbal bitum		2006	funcțională
8.	Gr. Șc. Kós Károly	Sală de Sport 30x18 m, vestiare	Municipiul		funcțională
		2 terenuri handbal cu bitum			funcțională
		Sală de antrenament lupte			funcțională
9.	Lic. Teoretic Székely Mikó	Sală de sport 30x18 m, vestiare teren handbal, bitum	Municipiul		funcțională
10.	Gr. Șc. Economic	2 terenuri handbal cu bitum, 1 teren volei-bitum, 1 teren baschet, bitum	Municipiul	1993	funcțională
11.	Gr. Șc. Agricol	1 teren handbal, bitum			
12.	Șc. gen. nr. 6.	1 teren handbal bitum, 1 teren volei, bitum	Municipiul		funcțională
13.	Stadion ELECTRO	Teren fotbal gazonat cu tribune, vestiare, sauna	Privat	1984	funcțională
		Teren fotbal cu zgură, teren handbal cu bitum, imprejmuit, cu tribune	Privat	1984	funcțională

²⁵ www.dsjcovasna.nd.ro

14.	Centru de agrement	Piscina 25 m cu 6 culoare, vestiare, sauna	Municipiul	2002	funcțională
		Piscina copii 10x 6 m			funcțională
15.	Ștrand municipal	Bazin de înot 50x25m, bazin copii	Municipiul		funcțională
16.	Sugaș Băi	Pârtie schi , cu schilift		1998	funcțională
17.	Bowling Bobowling	Piste bowling, ridicare automată, etc.	Privat		funcțională
18.	Popicăria KOLCZA	Popicărie cu piste, ridicare automată	Privat		nefuncțional
19.	Patinoar artificial	Patinoar artificial, tribune,vestiare	Privat	1979	nefuncțional
20.	Patinoar artificial	2 patinoare artificiale	Municipiul		funcțională

Direcția pentru Sport a Județului Covasna are sediul în municipiul Sfântu Gheorghe. DSJ Covasna a stabilit o serie de obiective și indicatori de performanță pentru sporirea prestigiului județului pe plan național și internațional prin susținerea ramurilor de sport și stimularea sportivilor de înaltă performanță internațională cât și a celor de interes național practicate în județ. Principalele programe derulate de această structură, direct subordonată Agenției Naționale pentru Sport, sunt *Promovarea sportului de performanță*, (mai ales la nivel de copii și juniori), și *Sportul pentru Toți*

Prin programul *Promovarea sportului de performanță* sunt susținute cluburile sportive. Tot în cadrul acestui program sunt finanțate propunerile de proiecte a cluburilor și organizațiile din domeniul sportiv. Pentru organizarea competițiilor interjudețene și etapele finale ale campionatelor naționale de profil, precum și pentru acordarea de recompense sportivilor la diferite ramuri la care au obținut rezultate notabile la competiții naționale s-au accesat fonduri din fondurile special alocate de Consiliile locale și județene. În anul 2008 DSJ a sprijinit: pregătirea și participare la Jocurile Olimpice de vară, Beijing 2008, Campionate mondiale, Europene și Balcanice în principal la ramuri sportive precum lupte libere-fete, atletism, karate, etc.; activitățile sportive de performanță la nivel județean, în perspectiva promovării la cel mai înalt nivel național: de exemplu Campionatului Național și Cupa României la baschet feminin.²⁶

²⁶Directia Pentru Sport A Județului Covasna.

Programul Sportul pentru Toți se adresează cetățenilor de orice vârstă și urmărește încurajarea practicării de activități fizice și sportive de către mase. Acesta cuprinde două componente: activitățile proprii direcției, și etapele județene ale olimpiadelor naționale.

În evidența DSJ Covasna sunt trecute 25 de organizații sportive fără personalitate juridică, în municipiul Sfântu Gheorghe, și 7 din zona rurală, care desfășoară diferite activități sportive din microregiunea Sepsi: fotbal, atletism, baschet, handbal, tenis, șah, tenis de masă, badminton, înot, etc.

În evidența DSJ Covasna sunt trecute 13 asociații sportive școlare din municipiul Sfântu Gheorghe, și 1 din zona rurală, Asociația Sportivă "Vadas" - Școala cu clasele I-VIII Kálnoky Ludmilla Valea Crișului, care contribuie la activitatea sportivă a microregiunii Sepsi; ele desfășoară diferite activități sportive precum: fotbal, atletism, baschet, handbal, tenis, șah, tenis de masă, etc.

În municipiul Sfântu Gheorghe își au sediul asociațiile sportive județene: Asociația Județeană de Atletism Covasna (compusa din: CSM Sfântu Gheorghe, Liceul teoretic Mikes Kelemen Sfântu Gheorghe, As. Sportiva Gall Lajos Sfântu Gheorghe), Asociația Județeană de Fotbal Covasna, Asociația Județeană Sportul pentru Toți Covasna, Asociația Județeană de Baschet Covasna, și Asociația Județeană de Handbal Covasna.

Cluburile sportive care desfășoară activități pe teritoriul Microregiunii Sepsi aparțin următoarelor două categorii²⁷:

- structuri sportive de drept privat
- structuri sportive de drept public

În cadrul structurilor sportive de drept privat aparțin 14 cluburi sportive care desfășoară diferite activități sportive precum: tenis, tenis de masă, hochei pe gheață, hochei pe iarbă, sporturi ecvestre, motociclism, arte marțiale, fotbal, culturism, lupte libere, atletism, baschet, volei, handbal, înot, schi, paintball etc.

Structurile sportive de drept public din municipiul Sfântu Gheorghe:

1. Clubul Sportiv Municipal: cu secții de atletism, gimnastică, handbal, lupte libere, și gimnastică ritmică. Secții: atletism, gimnastică, handbal, lupte libere și gimnastică ritmică.

²⁷ Idem.

Bază sportivă: stadion (pistă de atletism cu suprafață sintetică, teren de fotbal cu gazon); sala sporturilor „Szabó Kati”.

2. Grupul Școlar Kós Károly: cu secții de baschet, handbal, fotbal, lupte libere, hochei pe gheață, schi alpin

3. Liceul Teoretic Mikes Kelemen: cu secții de atletism, baschet și gimnastică. Bază sportivă: sală de sport cu dimensiunile regulamentare pentru jocul de baschet (200 locuri); sală pentru gimnastică sportivă; sală de forță; teren bitum cu tribună; pistă de atletism;

Clubul Sportiv Școlar recent înființată depistează, selectează, pregătește și promovează elevii din școlile municipiului spre marea performanță, constituind treapta de pornire pentru principalele cluburi sportive din Sfântu Gheorghe.

Pentru petrecerea timpului liber prin mișcare fizică, dar și pentru unele competiții sportive, municipiul Sfântu Gheorghe oferă câteva posibilități, însă insuficiente sub aspectul numărului și al calității acestora.

Dintre evenimentele sportive organizate în municipiul Sfântu Gheorghe trebuie să subliniem Zilele Sportive din Sfântu Gheorghe (organizată cu regularitate de către Consiliul Local, Consiliul Județean, DSJ, DTJ, As. Vinca Minor). Calendarul sportiv este foarte bogat în ceea ce privește evenimentele organizate în municipiul Sfântu Gheorghe, aceasta se datorează și faptului că orașul este și reședință de județ, unde se desfășoară majoritatea evenimentelor sportive organizate de asociațiile, cluburile, instituțiile educaționale, etc., din județul Covasna.

Alternativele pentru revigorarea vieții sportive sunt următoarele proiecte: Baza Sportivă - în prezent se află în faza de proiectare, și va fi situat înspre ieșirea spre Miercurea Ciuc; cele 4 terenuri de tenis; finalizarea lucrărilor piscinei de la școala Nicolae Colan; renovarea bazei sportive cunoscută sub numele de Stadionului de Vară; piste pentru bicicliști; etc.

7.7. Tineret

În ultimii ani am fost martorii schimbărilor socio-economice și politice în Europa și implicit în România. După 1989 s-au făcut pași importanți în fundamentarea unei concepții în domeniul politicilor de tineret, care a apărut chiar și în Programul de guvernare atât în mandatul 2001-2004, 2005-2008 cât și în cel din perioada 2008-2012. În 2000 a fost elaborat un Plan Național de Acțiune pentru Tineret, care a fost revizuit în anii 2003 și 2005, de altfel au apărut legi cu tangență spre tineret: Legea Tinerilor 350/2006, Legea 114/1996 - Legea Locuinței, Legea 195/2001 - Legea Voluntariatului.

Programul de Guvernare 2008-2012 conține și un capitol dedicat tineretului, în capitolul 10 (tineret și sport), obiectivele de guvernare conțin:

1. Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale în segmentul acțiunilor de și pentru tineret, precum și în domeniul sportului.
2. Construcția unui sistem de securitate socială activă pentru tineri.
3. Sprijinirea angajării tinerilor în conformitate cu specializările obținute pentru a stopa exodul forței de muncă tinere și specializate din țară și pentru ocuparea într-un grad cât mai ridicat a forței de muncă tinere.

(sursa: www.e-tineret.ro)

Direcții de acțiune

Tineret

- Elaborarea programului pentru asigurarea unei prime case pentru tineri, în care vor fi implicate autoritățile publice pentru rezolvarea problemei locative a tinerilor.
- Construirea de locuințe sociale pentru tineri pe întreg teritoriul țării, acordate inițial în regim de închiriere.
- Acordarea de facilități pentru tinerii care doresc să își achiziționeze o locuință;
- Acordarea de facilități economice și fiscale pentru companiile care angajează tineri.
- Stimularea tinerilor din mediu rural și din familii cu posibilități reduse.
- Stabilirea de parteneriate strategice împreună cu Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă și cu unitățile de învățământ mediu și superior.

- Realizarea unui parteneriat cu Ministerul Muncii în vederea transformării Centrelor Regionale de Formare Profesională a Adulților (CRFPA) în centre județene cu același specific (CJFPA), cu o mai mare orientare către formarea persoanelor tinere.
- Crearea bazei de date la nivel național cu locurile de muncă disponibile din România.

(sursa: www.e-tineret.ro)

Tineretul are o mare importanță în dezvoltarea socio-economică și culturală durabilă în viața unei localități. Toate localitățile ar trebui să valorifice una dintre cele mai importante resurse: tineretul.

Strategia pentru tineret se dorește a reprezenta un instrument al implementării politicii în domeniu, creând condițiile pentru dezvoltarea capacităților tinerilor, pentru manifestarea lor, ținând seama de faptul că inițiativa și antreprenoriatul sunt premise de bază ale dezvoltării economico-sociale. Strategia națională în domeniul politicii de tineret se bazează atât pe rezultatele evaluării așteptărilor tinerilor, respectiv pe aspecte esențiale rezultate din analiza socio-economică a situației tineretului, cât și pe principalele elemente desprinse din practica europeană în domeniul politicii de tineret, inclusiv cele cuprinse în *aquis*-ul comunitar. În reglementările Europene și cele naționale tinerii sunt considerați categoria cuprinsă între 14 – 35 ani.

Tineretul din Sfântu Gheorghe

Conform Catalogului Civil, editat în anul 2008, Asociațiile de tineret ocupă locul 2 din județ, din punct de vedere al numărului acestora.

Tineretul din orașul Sfântu Gheorghe nu duce lipsă de programe destinate acestei categorii, paleta de ofertă este foarte diversificată, găsim atât programe culturale, de timp liber, cât și programe educative, sportive, seminarii, traininguri. Programele cele mai îndrăgite în rândul tineretului/ elevilor, conform rezultatelor chestionarelor al Asociației Tinerilor Maghiari, sunt: Zilele Tinerilor Covășneni, Cavalerul Sfântu Gheorghe, Week-end-ul artelor, Noaptea Albă, Balul Széchenyi.

Programele destinate tineretului, cum ar fi Zilele Tinerilor Covășneni, Cea mai tinerească Localitate din județul Covasna, Noaptea Albă, Week end-ul artelor etc., par a fi de succes, iar cheful de voluntariat și de organizare a tinerilor este impar. Aceste programe

mobilizează un număr însemnat de tineri atât din oraș cât și din alte localități, și sprijină voluntariatul printre tineri.

Un număr însemnat al asociațiilor de/ pentru tineret și a grupurilor informale de tineret lucrează, organizează programe de tineret. Există asociații care nu aparțin la organizații „umbrelă”. Însă în ultimii 2 ani, au apărut noi asociații și organizații umbrelă de tineret, care au ca scop principal organizarea de programe, educația non-fomală, sprijinirea asociațiilor mai mici.

În 2007 s-a înființat Asociația Studenților Maghiari din Sfântu Gheorghe, care încearcă să atragă studenții care frecventează extensia universitară Babeș-Bolyai din oraș, în programe distractive, programe de timp liber.

Problema asociațiilor din oraș este lipsa de comunicare, lipsa unui calendar de evenimente, dar mai ales lipsa unei strategii comune de tineret. Problema strategiei se pare a se rezolva, asociațiile de tineret au formulat necesitatea unei astfel de strategii județene, care include și strategia locală și au făcut pași spre organizarea elaborării acestuia. Ceea ce ar fi un ajutor însemnat și pentru tinerii din comunele aparținătoare microregiunii Sepsii.

Oferta programelor culturale și de tineret din oraș deservește și tinerimea din microregiune. În microregiune orașul, asociațiile, instituțiile din oraș au un rol foarte important, privind ajutorarea organizațiilor de tineret din mediul rural.

Ajutorul venit din partea instituțiilor are un rol important, tinerii din Sfântu Gheorghe din acest punct de vedere au o situație pozitivă, se bucură de sprijinul acestor instituții.

Instituțiile din oraș: Direcția Județeană pentru Tineret, pune accent pe asociativitatea tinerilor, pe înființarea asociațiilor de tineret din județ. DJT-ul sprijină programele de tineret prin proiecte de finanțare și parteneriate, însă numai asociațiile care au personalitate juridică pot să solicite finanțare. Municipiul a pus accent pe sprijinirea asociațiilor și programelor de tineret atât prin proiecte de finanțare cât și prin resurse umane. Centrul de Cultură al Județului Covasna, sprijină activitățile, programele de tineret, tinerii artiști cu infrastructura instituției, resurse umane cât și material (Zilele Tinerilor Covăsneni, Cea Mai Tinerească Localitate din Județul Covasna).

Tinerii plecați la universități din țară sau în străinătate nu au tendința de a se muta înapoi după licență, mai ales din cauza lipsei locurilor de muncă și a locuințelor. La ameliorarea acestei probleme primarul orașului a găsit o soluție, care pare a da roade: prin programul *Vino acasă!*, oferă terenuri de construire tinerilor căsătoriți care obțin un loc de

muncă în oraș. Atragerea tinerilor proaspăt licențiați din marile orașe oferă o șansă comunității orașului, tineretul are o mare importanță în dezvoltarea socio-economică și culturală durabilă în viața unei localități.

Directții strategice:

Elaborarea unei strategii pentru tineret de lungă durată

Pentru grupa de vârstă de **14-18 ani** prioritare sunt:

Asigurarea condițiilor privind buna derulare a procesului de educație formală

Creșterea accesului la informații din domenii diverse

Sporirea participării civice a tinerilor

Sprijinirea ONG-urilor pentru derularea activităților cu caracter educațional non-formal

Pentru studenți și tinerii **peste 18 ani** problemele strategice includ:

Îmbunătățirea condițiilor de trai – raportat la locuințe

Sprijinirea sporirii accesului la informații

Încurajarea inițiativelor cu caracter antreprenorial în rândul tinerilor

Sprijinirea ONG-urilor în derularea activităților de și pentru tineret

7.8. Rromi

Conștientizarea situației romilor din România este un pas foarte important spre îmbunătățirea situației acestei etnii. În contextul aderării la Uniunea Europeană, în România s – a continuat adoptarea în cadrul legislativ a ordonanțelor de urgență privind îmbunătățirea situației romilor și aplicarea reglementărilor europene în materie de minorități. Prin înființarea Agenției Naționale pentru Romi s-a urmărit eficientizarea strategiei de îmbunătățire a situației romilor, etnie aflată în dificultate din punct de vedere social și economic, confruntată cu o sărăcie severă și reducerea decalajelor de orice natură față de populația majoritară.

Pentru estimarea numărului romilor din țară avem datele de la Recensămintele din 1992 și 2002: recensământul din 1992 identifică peste 409 mii de persoane de etnie romă, numărul acestora a crescut oficial zece ani mai târziu până la 535.250. Totuși, reprezentanți ai romilor consideră că numărul real al acestora depășește 1,5-2 milioane de persoane.

În România după 1989 a apărut o serie de legi, hotărâri guvernamentale și ordonanțe de guvern cu privire la drepturile civile, politice sau sociale ale minorităților etnice. Au fost exprimate prin declarațiile guvernului de după 1990, Hotărârea de Guvern nr. 137/1993 privind organizarea și funcționarea Consiliului pentru Minoritățile Naționale, cu modificările și completările ulterioare, Ordinul nr. 1/1997 privind înființarea birourilor teritoriale în cadrul Departamentului pentru Protecția Minorităților Naționale, Legea nr. 33/1995 pentru ratificarea Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, încheiată la Strassbourg la 1 februarie 1995, Legea învățământului nr. 84 din 1995, republicată în 1999, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 48 din 16 ianuarie 2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, Hotărârea de Guvern nr. 1194/2001 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Hotărârea de Guvern nr. 430, strategia de îmbunătățire a situației romilor, Ordonanța de înființare a CNCD-ului, Legea nr. 14/2003 privind partidele politice, Legea nr. 373 pentru alegerea Camerei Deputaților și Senatului, până la Ordonanța de urgență nr. 78 de înființare a Agenției Naționale pentru Rromi, ORDIN nr. 619 din 14 august 2002 al ministrului sănătății și familiei pentru aprobarea funcționării ocupației de mediator sanitar și a Normelor tehnice privind organizarea, funcționarea și finanțarea activității.

Tot în această direcție, s-au întocmit programe naționale destinate persoanelor de etnia romă, având ca scopuri ameliorarea imaginii de sine a acestora, dezvoltarea unei culturi profesionale de colaborare cu școala, stimularea dialogului intercultural, crearea unor parteneriate active în comunitățile cu populația romă.

Printre toate altele este de amintit și programul „*Deceniul de Incluziune a Rromilor*”, ținând cont de faptul că domeniile de acțiune din acest program sunt sănătatea, educația, ocuparea forței de muncă, fără a neglija alte 3 teme, foarte importante, care se regăsesc sau care trebuie să se regăsească în aceste 4 domenii și anume: discriminarea, inegalitățile dintre sexe și, nu în ultimul rând, sărăcia.

Principalele probleme cu care se confruntă romii din România sunt accesul la un loc de muncă și condițiile de locuit, în timp ce în domeniile educației și sănătății în ultimii ani s-au înregistrat progrese substanțiale (Monitorizare – Cu lupa pe Deceniu, scris de Romaworld, 20 decembrie 2007). Totuși aceste deficiențe continuă să apară la suprafață, dar constatăm că autoritățile locale acordă din ce în ce mai multă atenție acestei probleme.

La nivelul județului Covasna pot fi identificate probleme generale ale romilor, dar și unele speciale care sunt legate de structurile sociale ale județului, de situația lor ”minoritate dublă”.

Comunitatea romilor din Sfântu Gheorghe s-a desprins din 3 familii: Mocsel, Dima și Ruzsa. În mare parte au sosit în al doilea jumătate a secolului XIX-lea și au primit adăpost în cadrul orașului, de unde au fost mutați la periferia orașului după I. război mondial. În anii 1950 un învățător localnic a înființat o școală destinată comunității de romi, dar care a funcționat numai 15 ani după care a fost închisă în anul 1965.

Integrarea romilor în deceniile următoare nu a fost cuprinsă în obiectivele strategiilor locale. După 1990 un preot romano-catolic a acordat mai mare atenție pentru dezvoltarea comunității de romi: a înființat o biserică romano-catolică pentru romi, o mănăstire pentru susținerea lor socială și o școală primară. Activitatea preotului a dat roade mai ales după 1998, când s-a finalizat clădirea actualei școli generale Néri Szent Fülöp.

Până în prezent 6 generații au terminat gimnaziul și circa 65% au continuat studiile în școli profesionale. În momentul de față 14 elevi sunt înscriși în clase profesionale.

Integrarea romilor a fost sprijinită și de alte instituții și ONG-uri: s-a înființat Asociația Romilor Amenkha, care are ca obiectiv principal păstrarea și susținerea tradițiilor culturale ale romilor. În anul 2003 a fost inaugurat Casa Comunitară a Romilor, în care a primit spațiu un cabinet medical, sală de ședință, sală pentru curs artistic dotat cu instrumente muzicale și este în curs dotarea unui cabinet stomatologic.

Romii din această comunitate au însă multe probleme, mai ales pe plan social. Circa 85% nu au ocupație și loc de muncă. Aceștia duc viața de zi cu zi cu greutate permanente, trăind din ajutorul social, ajutorul social pentru copii, munci ocazionale.

În secolele XIX-XX., până la mijlocul secolului trecut, romii din Sfântu Gheorghe au avut ocupații tradiționale, mai ales cărămidari și fierari. În momentul actual nu au aceste meserii. Putem considera că romii din Sfântu Gheorghe nu alcătuiesc o comunitate compactă, chiar dacă nu sunt mari diferențe materiale.

Majoritatea romilor trăiesc într-o comunitate izolată în partea Nord-Vestică a orașului, în cartierul Órkó. Acest cartier este specific pentru comunitățile de romi, localnicii trăiesc în case mici, ridicate din forțe proprii, fără infrastructura necesară, străzi pline de noroi și de praf în timpul verii. Lipsesc chiar și infrastructura de bază, numai o mică parte au fântână, animalele trăiesc deseori sub aceeași acoperiș cu oamenii. Însă din anul 2000 s-a realizat alimentarea cu apă potabilă, s-au instalat robinete pe stradă, drumurile din cartier au

fost pietruite de mai multe ori, iar iluminatul stradal este realizată în mare parte a cartierului. Casele romilor sunt construite pe terenul municipalității.

Această comunitate nu este una omogenă, cca. 25 de familii trăiesc în situații mai bune, ei asigurând traiul prin muncă legală/ilegală în străinătate (Ungaria, Germania, Serbia, Slovenia). Ei însă nu au prestigiul necesar pentru a fi considerați lideri ai comunității. Comunitatea din cartierul Órkő are un așa numit „președinte” ales de majoritatea romilor, care are sarcina de a susține interesele comunității în instituțiile administrației publice locale. Interesele romilor sunt foarte diversificate, astfel nici o acțiune nu poate fi susținută în unanimitate.

Circa 1000 romi trăiesc în celelalte cartiere al orașului, în diferite faze de integrare. Aceștia au însă o situație specială, ei nu sunt acceptați nici de comunitatea romilor din cartierul Órkő, nici de populația majoritară a orașului.

În ultimii ani se pot conturiza modificările intervenite în structura socială și familială a romilor. În anii 90 era obișnuit, ca într-o familie de romi să fi crescuți 6-10 copii. În ultimii 2-3 ani, numărul copiilor s-a redus vizibil împreună cu numărul căsătoriilor premature. Mediul aritmetic al copiilor s-a redus la 3,2. Factori decisivi în acest sens au fost școala și biserica care au intervenit pozitiv în planificarea familiei.

Putem aminti și alte realizări cu efecte pozitive: primăria a asigurat alimentarea cu lemne de foc în timpul iernii familiilor mai sărace, elevii care au continuat studiile au obținut burse sociale, în strategia educativă a școlii au fost introduse mai multe activități cu efecte benefice. Dintre acestea trebuie să amintim programele multiculturale în parteneriat cu alte instituții: tabără multiculturală (vara anului 2008), participare la concursurile județene și naționale, vizite tematice în diferite instituții de învățământ și de administrație publică.

O mare reușită este că majoritatea minorilor frecventează școala și au fost lansate proiecte pentru adulți, de ex. *Șansa a doua*. Fundația Caritas a asigurat un curs special pentru elevii cu rezultate slabe la învățătură cu obiectivul de recuperare școlară (vara și toamna anului 2008). Cei mici au avut șansa de a frecventa grădinița de vară (vara anului 2007-2008). Cu ajutorul Asociației Pro Nobis majoritatea romilor are carte de identitate, eliberarea acestora s-a făcut din granturi obținute.

Romii din Sfântu Gheorghe au însă multe probleme, majoritatea populației de romi, care totalizează cca. 3500 de persoane, nu are loc de muncă, 70% dintre adulți sunt analfabeți și nu au profesie. În general locuiesc în căsuțe mici, majoritatea cu 2-3 încăperi, și din cauza lipsei de profesie nici nu au șanse reale de a fi angajați. În anul 2008 Crucea Roșie a inițiat și

a început desfășurarea a două cursuri profesionale: lucrător în construcții pentru bărbați, și îngrijitor social pentru femei, la care au luat parte cca. 40 de persoane (din Araci și din Sfântu Gheorghe).

În ultimele decenii s-au creat multe prejudecăți față de romi din partea majoritarilor. Această mentalitate creează o atmosferă negativă pentru integrarea romilor, dar lipsește în același timp și cadrul instituțional care ar susține integrarea reală într-o societate modernă. O condiție de bază ar fi și voința hotărâtă a comunității de romi de a lua parte în dezvoltarea Municipiului, de a se integra în societate locală conform cerințelor europene.

Direcții strategice propuse:

- sprijin pentru școlarizarea/ educarea adulților
- sprijin pentru persoane fără loc de muncă prin pregătire vocațională și orientare profesională (ex., organizarea unor cursuri de calificare în diverse domenii, în funcție de cererile de pe piața muncii);
- stimularea accesului la educație prin: elaborarea unui plan și proiecte privind educația de după amiază pentru elevii din ciclul primar și secundar;
- sprijin pentru îmbunătățirea condițiilor de trai
- angajarea unui mediator școlar și sanitar;
- conceperea și implementarea unor programe de informare sanitară, consultanță medicală și planning familial pentru femei;
- elaborarea unei strategii privind îmbunătățirea situației romilor, integrarea lor în societate

Cartierul Órkő (foto: Szász Péter, ithon.transindex.ro)

8. CADRUL ECONOMIC

8.1. Agricultura

8.1.1. Producția vegetală

Exploatațiile agricole

Pe plan național în anul 2002, conform datelor din Recensământul General Agricol, exploatațiile agricole erau organizate astfel: 4.462.221 mii de gospodării individuale cu o suprafață medie a exploatației agricole de 1,73 ha; - 2.261 de societăți/asociații agricole, cu o suprafață agricolă medie de 431 ha; - 6.138 de societăți comerciale, cu o suprafață agricolă medie de 353 ha; - 5.698 unități ale administrației publice, cu o medie a suprafeței agricole de 503 ha; - 87 unități cooperatiste, cu o suprafață medie agricolă de 27 ha; - 8.488 de exploatații agricole de alt tip, cu o suprafață medie de 25 ha. Astfel, în anul 2002, numărul total de exploatații agricole a fost de 4.484.893, din care 4.299.361 exploatații agricole (individuale și unități cu personalitate juridică) au utilizat o suprafață agricolă de 13.930.710 ha, revenind o medie de 3,24 ha/exploatație care a utilizat teren agricol. Suprafața agricolă, ca și suprafața arabilă utilizată reprezintă în medie circa 94% din cea existentă la nivel național. Suprafața agricolă neutilizată reprezenta 330 mii ha în anul 2002²⁸.

În ceea ce privește **structura terenului agricol**, aceasta se caracterizează printr-un grad ridicat de fragmentare. Astfel, în anul 2003 au existat peste 4,47 milioane de gospodării țărănești individuale cu o suprafață medie de 1,7 ha, fapt ce a condus și conduce la imposibilitatea desfășurării unei activități privind organizarea și managementul producției agricole. Fragmentarea excesivă a terenului este considerată un obstacol major pentru progresul tehnologic al agriculturii din România, deoarece deținătorii fermelor de subzistență și semi-subzistență sunt de obicei și cei care lucrează cea mai mare parte a terenului agricol, iar în majoritatea cazurilor, aceștia nu dispun de capacitatea financiară de a investi în utilaje moderne.

Structura terenului agricol în Municipiul Sfântu Gheorghe prezintă condiții favorabile pentru agricultură, în special pentru cultivarea plantelor, datorită reliefului potrivit pentru cultura plantelor în suprafețe mai mari. După modul de folosință structura suprafeței agricole

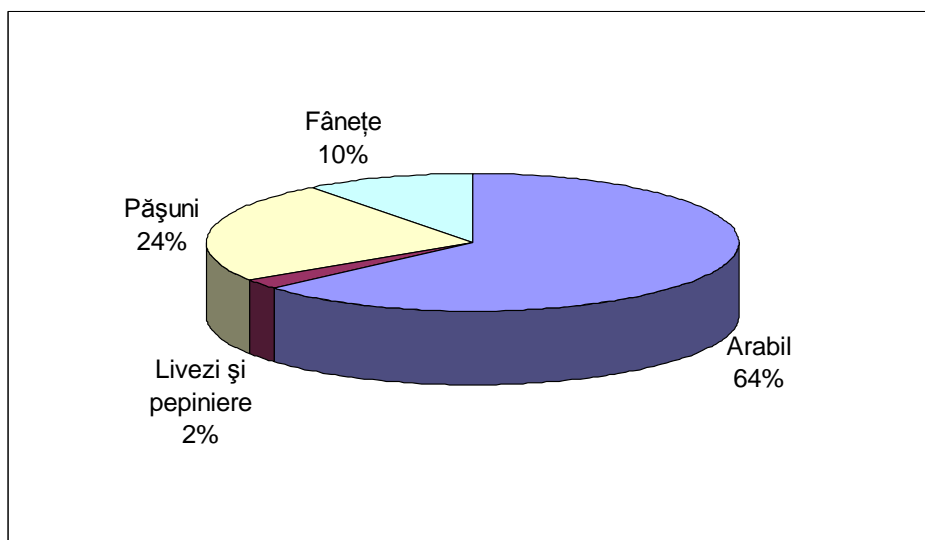
²⁸ Planul Național de Dezvoltare

(4453 ha) se prezintă astfel: arabil 64% (2822 ha), pășuni 24% (1060 ha), fânețe 10% (462 ha), livezi 2% (109 ha).

În Municipiul Sfântu Gheorghe sunt 22 de exploatații agricole care gospodăresc pe suprafețe mai mari de 10 ha. Dintre exploatațiile agricole mai mari există 4 exploatații care gospodăresc pe o suprafață agricolă între 150-300 ha și 4 au suprafețe între 50-150 ha. Lângă exploatațiile cu suprafețe întinse funcționează 14 exploatații cu suprafețe între 10-35 ha, restul exploatațiilor agricole se încadrează în categoria fermelor de semi-subzistență sau subzistență, cultivând suprafețe sub 10 ha. Majoritatea exploatațiilor agricole se ocupă de cultura plantelor, în total sunt 4 exploatații agricole mixte, care se ocupă și de cultura plantelor în suprafețe mai mari și de creșterea mai multor animale. Dintre exploatațiile agricole 4 au în proprietatea lor un efectiv de vaci între 10-40 capete, iar una singură are 1100 de vaci. Două exploatații dețin câte un șeptel de oi între 400-1150 de capete.

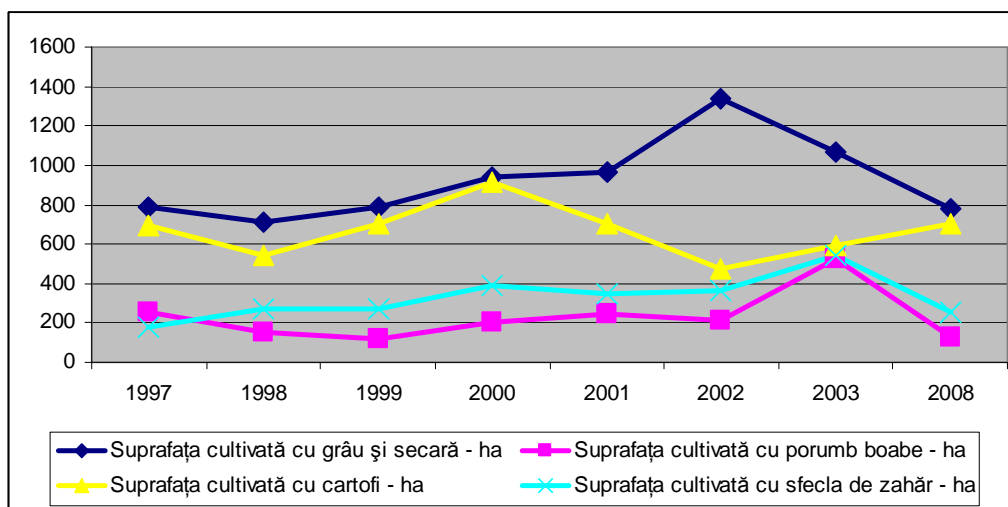
După forma juridică, în Municipiul Sfântu Gheorghe 6 societăți comerciale cu răspundere limitată se ocupă de cultura plantelor în suprafețe între 15-300 ha, o societate comercială se ocupă creșterea animalelor, mai sunt 16 persoane fizice autorizate care se gospodăresc pe suprafețe între 10-135 ha, dintre care 5 se ocupă și de creșterea animalelor.

Suprafața agricolă după modul de folosință în Municipiul Sfântu Gheorghe (2007)

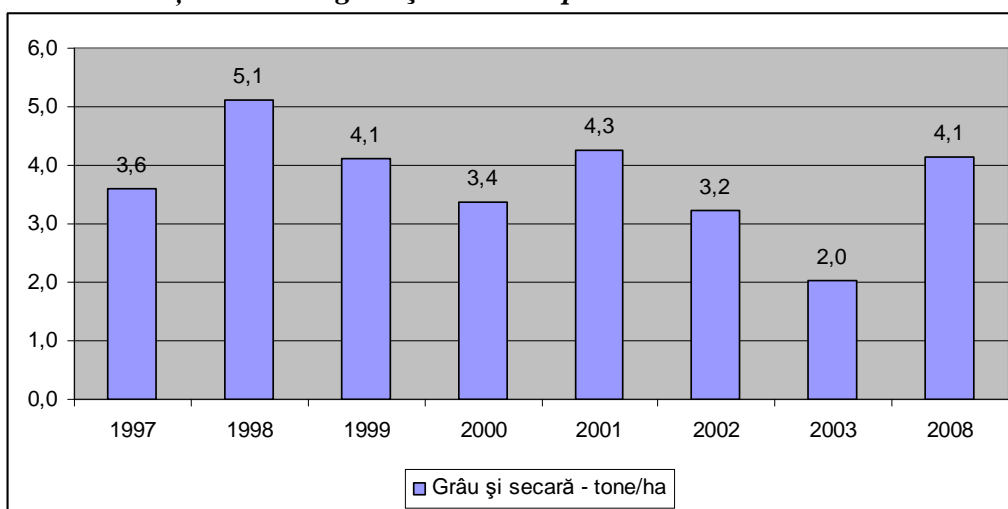
Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișa localității, 2007

În Municipiul Sfântu Gheorghe se constată tendința de constituire a fermelor agricole specializate mai ales la cultura plantelor, cu o mecanizare îmbunătățită, și cu o organizare și utilizare eficientă a resurselor disponibile. Exploatațiile mai mari progresează spre mecanizarea completă a activităților agricole, spre o agricultură profesională.

Suprafața cultivată cu principalele culturi în perioada 1997-2008

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003
Primăria Sfântu Gheorghe

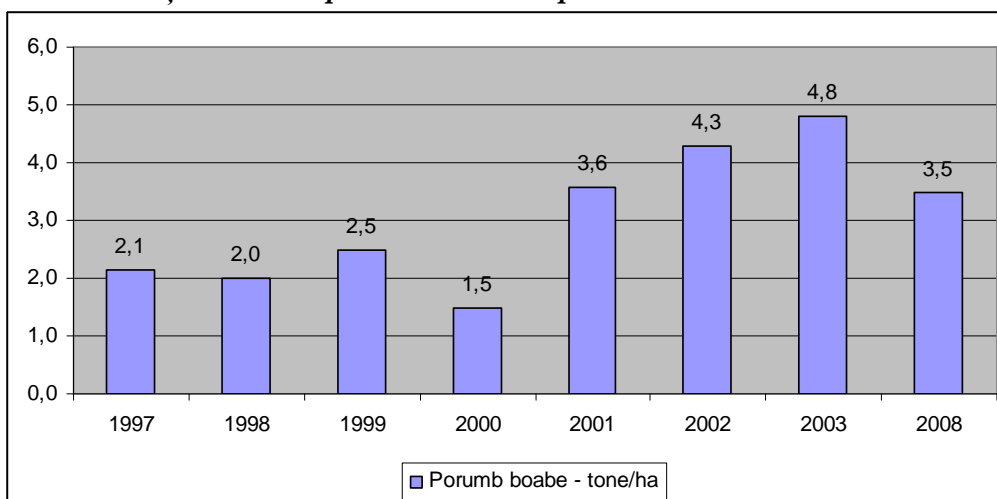
După proporția suprafeței cultivate, se evidențiază dominanța culturilor de grâu și secară (41% în perioada 1997-2008, în medie), urmată de suprafața cultivată cu cartofi (30%), sfecla de zahăr (15%) și porumb boabe (10%). Suprafața cultivată cu legume este de 4% din totalul suprafeței agricole cultivate în Municipiul Sfântu Gheorghe. Legumele sunt cultivate în grădinele gospodăriilor individuale, în special în localitățile arondate Chilieni și Coșeni, unde sunt câțiva legumicultori care se ocupă și de valorificarea legumelor în afară de producție. În Coșeni tradiția legumiculturii exista și înainte de anul 1990, iar în ultimii ani tot mai mulți gospodari se ocupă și de florărit lângă legumicultura, astfel în prezent sunt 10 producători de floare în localitate. Producătorii de legume și floare își valorifică produsele în piețele din Sfântu Gheorghe și din județul Brașov, și în fața porții caselor lor.

Producția medie la grâu și secară în perioada 1997-2008 - tone/ha

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003
Primăria Sfântu Gheorghe

În ultimii zece ani cea mai mare producție a grâului (5,1 tone/ha) a fost înregistrată în anul 1998, iar cea mai mică (2 tone/ha) în anul 2003, când scăderea producției sub nivelul profitabilității s-a datorat secetei, care persista în toate lunile de vară. Grâul este cultura favorită a exploatațiilor agricole din municipiu datorită faptului că cultivarea acestei culturi este relativ ieftină, tot procesul este mecanizat și nu necesită îngrijiri speciale. Exploatațiile agricole mai mari din municipiu folosesc tehnologii moderne, semințele sunt din ce în ce mai bune din punct de vedere calitativ și aduc producții mai mari, care însă sunt influențate anual de factori meteorologici. În zona municipiului producția cea mai mare se înregistrează în Sfântu Gheorghe, unde producția medie ajunge la cantitatea de 4,1 tone/ha în anul 2008. Media atât de ridicată a producțiilor la toate culturile de câmp se datorează existenței hotarului numit Câmpul Frumos, unde solurile fecunde sunt exploatate de către operatori economici dotați cu parcuri de mașini adecvate și pregătiți și din punct de vedere profesional, în tarlale mari.

Producția medie la porumb boabe în perioada 1997-2008 - tone/ha

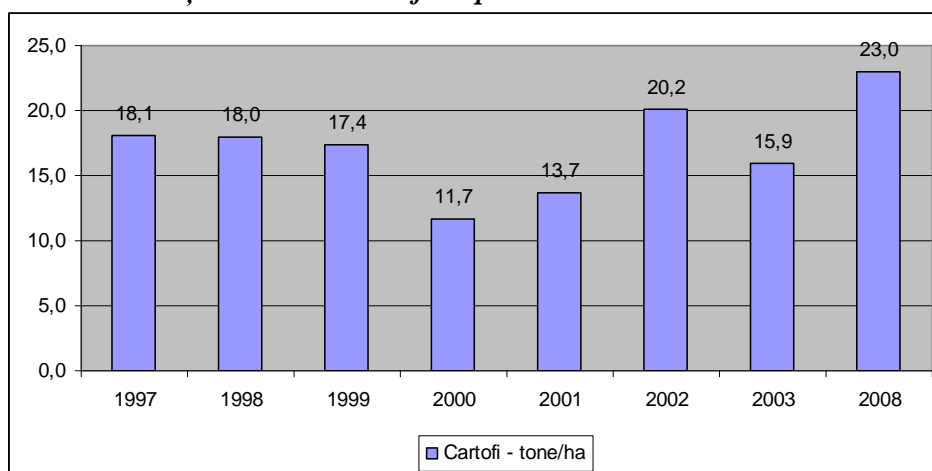

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003
Primăria Sfântu Gheorghe

La producția porumbului boabe se constată o creștere constantă a producției medie începând cu anul 2001. Producția foarte slabă din anul 2000 se datorează secetei devastatoare din lunile de vară. Contrară situației la nivel județean și național din anul 2003, când iarăși persista seceta, în municipiu producția medie ajunge valoarea maximă din perioada analizată, de 4,8 tone/ha datorită alegerii semințelor cele mai adecvate. Tot în același an se înregistrează cea mai mare suprafață cultivată cu porumb boabe din ultimii zece ani. Creșterea producției se datorează pe de o parte îmbunătățirii procesului de cultivare a terenurilor agricole – parcul de tractoare și mașini agricole a fost reînnoită și completată cu mașini speciale –, pe de altă parte utilizării semințelor noi și a îngrășămintelor artificiale, precum și a

reactivelor. Trebuie subliniat că cele din urmă aduc aporturi semnificative la poluarea mediului, în special al solurilor. În ultimii ani în municipiu se remarcă tendința cultivării acestei culturi nu pentru a obține boabele, ci pentru a însiloza porumbul. Silozul de porumb se vinde în special unei ferme din Câmpul Frumos, al cărei activitate principală este creșterea animalelor (1100 de vaci).

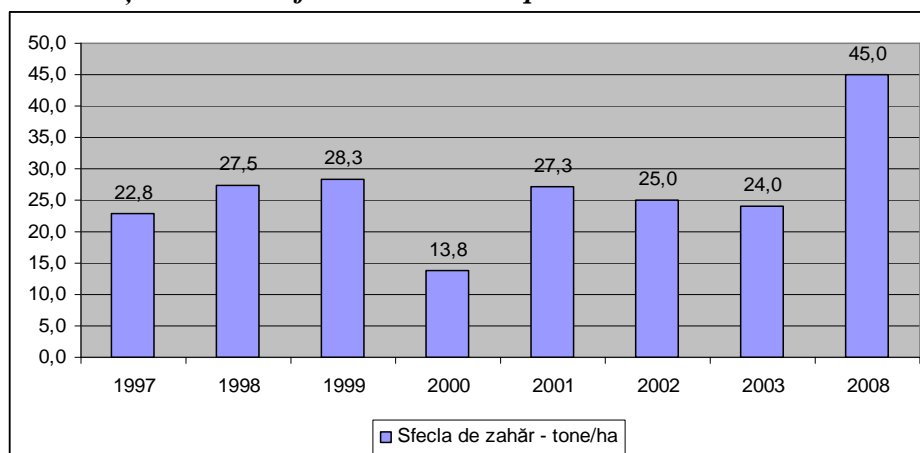
Producția medie la cartofi în perioada 1997-2008 - tone/ha

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003
Primăria Sfântu Gheorghe

În ultimii ani, datorită prețului de vânzare scăzut a cartofului, această cultură preferată în anii anteriori pentru rentabilitatea sa, nu mai aduce veniturile așteptate, chiar dacă producțiile medii în ultimii ani au fost mai mari decât în urmă cu 8-10 ani. Producția medie din anul 2008 a fost cea mai mare din perioada analizată. Din anul 2002 la suprafața cultivată cu cartofi se semnalează o creștere lentă. În anul 2000 din cauza secetei producția culturii de cartofi scade drastic de la 17,4 tone/ha la 11,7 tone/ha, care înseamnă jumătatea producției medii din anul 2008.

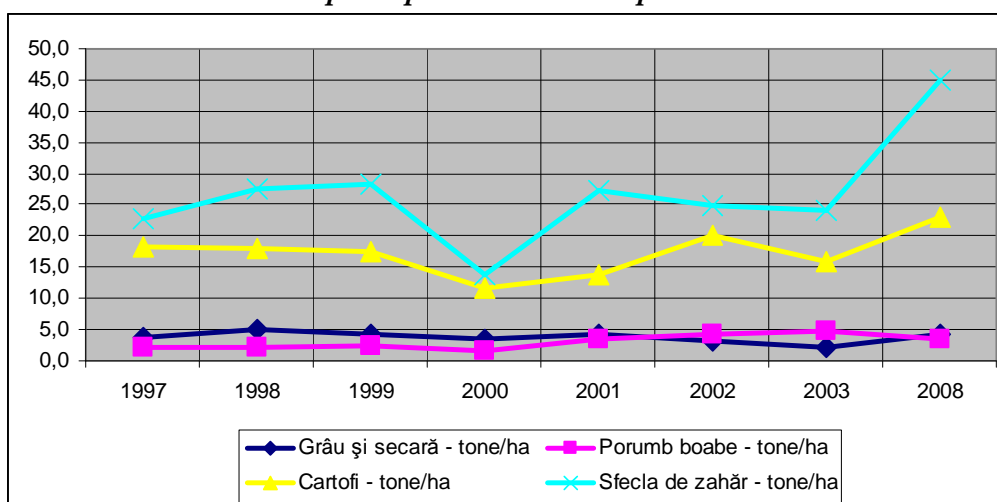
Producția medie la sfecla de zahăr în perioada 1997-2008 - tone/ha

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003
Primăria Sfântu Gheorghe

Punctul de colectare microregională pentru sfecla de zahăr al Fabricii de Zahăr Bod SA, județul Brașov este în localitatea Ozun, la numai 11 km de Sfântu Gheorghe. În anii anteriori cultivarea sfeclei de zahăr a fost încurajată de către fabrica de zahăr, care asigura sămânța necesară, îngrășămintea artificială și se angaja în valorificarea sigură a produsului. Datorită valorificării ușoare și a productivității mari a acestei culturi există tradiția de a cultiva sfecla de zahăr în Municipiul Sfântu Gheorghe. În cazul exploatațiilor agricole de mărimea fermelor cultivarea sfeclei de zahăr este considerată o activitate rentabilă, subvenționată de stat cu o sumă semnificativă pe tone/ha. În anul 2008 în cazul sfeclei de zahăr s-a obținut valoarea maximă din perioada analizată, 45 tone/ha, această producție medie fiind cea mai mare din zona Sfântu Gheorghe. Luând în considerare instabilitatea pieței de valorificare a celorlalte produse agricole, se poate previziona o expansiune în cultivarea sfeclei de zahăr, tocmai din cauza stabilității valorificării acestei culturi. Totuși, în privința acestei culturi există o oarecare incertitudine în perspectiva valorificării, fiindcă piața zahărului, deși foarte bine reglementată în Uniunea Europeană, nu este una dintre cele mai stabile din România.

Productivitatea principalelor culturi în perioada 1997-2008

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003
Primăria Sfântu Gheorghe

Productivitatea principalelor culturi pe plan național și în Municipiul Sfântu Gheorghe (2003)

	Grâu și secară -tone/ha-	Porumb boabe -tone/ha-	Cartofi -tone/ha-	Sfecla de zahăr -tone/ha-
România	1,4	2,9	13,9	16,9
Municipiul Sfântu Gheorghe	2,0	4,8	15,9	24,0

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003
Institutul Național de Statistică, Statistică teritorială, 2006

Puternic influențate de factorii naturali (sol, climă), producțiile medii la hectar variază mult de la un an la altul. Comparativ cu mediile pe țară, în anul 2003, producțiile medii la nivelul Municipiului Sfântu Gheorghe au fost mai mari la toate culturile principale. În cazul porumbului de boabe și a sfeclei de zahăr producțiile medii au atins aproape valoarea dublă față de productivitatea culturilor pe plan național. Luând în considerare că anul 2003 a fost una secetoasă, producțiile medii au fost foarte mici atât la nivelul național, cât și la nivelul municipiului în cazul culturilor de cereale și cartofi, urmând ca în anii următori să crească semnificativ.

8.1.2. Mecanizare

Dotarea cu tractoare și mașini agricole a României este statistic una dintre cele mai slabe din Europa, revenind o încărcătură de cca. 58,6 ha/tractor, în timp ce media europeană este de cca. 13 ha/tractor, iar Germania are cca. 9ha/tractor, Belgia cca. 7ha/tractor și Austria doar cca. 4 ha/tractor (1999). Suprafața medie ce revine unui tractor în Municipiul Sfântu Gheorghe este de 5,4 hectare (2008), în județul Covasna este de 19 hectare (2008), iar în Regiunea Centru este de 33 hectare (2005)²⁹. Datele despre mecanizare în Municipiul Sfântu Gheorghe în comparație cu alte comune al județului Covasna denotă o dotare bună a parcului agricol al municipiului.

După gradul de uzură al tractoarelor și mașinilor agricole 78% din tractoarele și mașinile existente au o vechime de peste 10 ani, mulți dintre ele fiind deja amortizate, iar întreținerea și repararea lor necesită resurse stabile. Ca urmare, încărcătura reală a parcului agricol este mai mare.

²⁹ Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Parcul de tractoare și mașini agricole din Municipiul Sfântu Gheorghe (2008)

Nr	Specificație	Total	autohton	import	> 10 ani
1	Tractoare-total, dc	516	466	50	400
	până la 45 CP inclusiv	116	116	0	100
	de la 46 CP- 60 CP	0	0	0	0
	de la 61 CP- 80 CP	376	350	26	300
	de la 81 CP- 120 CP	24	0	24	0
	peste 120 CP	0	0	0	0
2	Motocultoare	0	0	0	0
3	Combine paioase	9	2	7	2
4	Pluguri	133	123	10	123
5	Mașini pt amendamente	12	10	2	10
6	Mașini împrăștiat gunoi	7	7	0	7
7	Grapa cu discuri	64	54	10	50
8	Tavalugi	20	20	0	20
9	Nivelatoare	2	2	0	2
10	Combinatoare	9	5	4	5
11	Semănătoare de paioase	28	20	8	18
12	Semănătoare de prășitoare	8	6	2	4
13	Mașini de plantat cartofi	15	2	13	2
14	Cultivatoare	27	20	7	15
15	Sape rotative	0	0	0	0
16	Mașini de erbicidat	15	12	3	4
17	Combină autoprop furaje	6	3	3	2
18	Vindrovere	2	0	2	2
19	Cositori	14	10	4	10
20	Greblă mecanică	0	0	0	0
21	Presă balotat	11	9	2	8
22	Mașină scos recolte cartofi	21	13	8	10
23	Mașină scos sfeclă de zahăr	0	0	0	0
24	Dislocatoare	10	10	0	10
25	Remorci cisternă	10	7	3	5
26	Remorci de transport	356	346	10	300
27	Încărcător hidraulic	3	1	2	1
28	Instalații de irigat	5	3	2	0

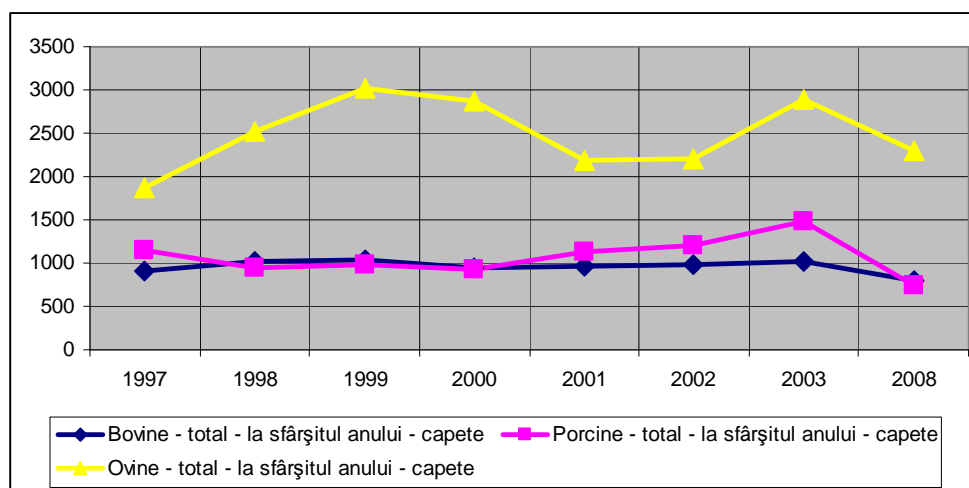
Sursa: Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna

După datele recente de la Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna (DADR) se evidențiază o dotare excepțională a parcului de tractoare din Sfântu Gheorghe. După origine, conform datelor de la DADR Covasna, 89% din parcul de tractoare și mașini agricole este de origine autohtonă. Trebuie reamărcat faptul că cele 50 de tractoare provenite din străinătate au capacități mari, între 61-120 CP, achiziționate mai ales de către exploatațiile agricole specializate în cultura plantelor. Aproape la toate tractoare din municipiu ajunge o remorcă de transport, celelalte mașini agricole sunt într-un număr mai redus față de numărul mare al tractoarelor și remorcilor.

8.1.3. Producția animală

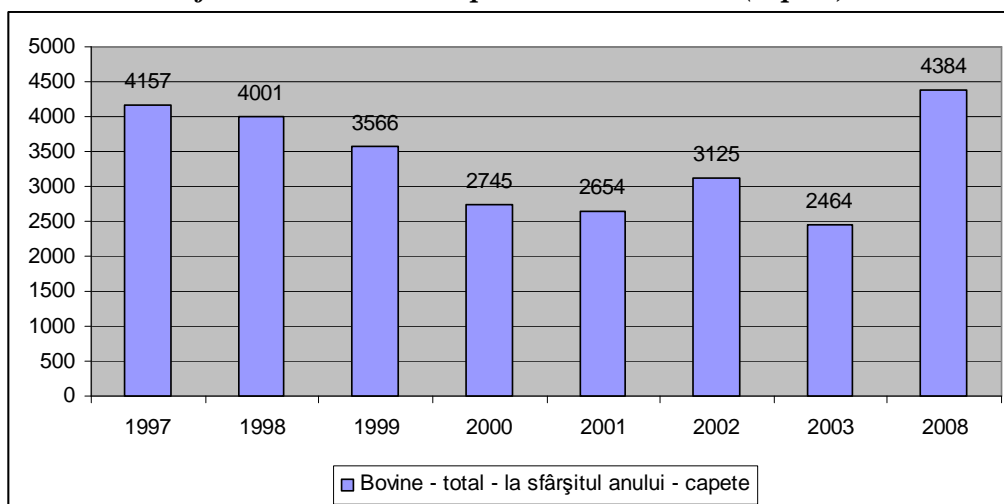
Sectorul zootehnic constituie una din cele mai dificile probleme ale agriculturii românești actuale. România s-a confruntat cu o scădere a efectivelor de animale și păsări după anul 1990, tendință care s-a menținut și în perioada 1997-2008.

Evoluția efectivului zootehnic

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007
Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna

Numărul de animale ce revin la 100 ha teren (suprafața arabilă + pășuni și fânețe) în Municipiul Sfântu Gheorghe în anul 2008 este de 100 bovine (20 la nivel național) și 159 ovine (53,2 la nivelul întregii țări). La 100 ha teren arabil revin 53 porcine, față de 70,3 la nivel național. Municipiul Sfântu Gheorghe fiind o municipalitate urbană deține de o suprafață agricolă redusă, la nivelul unei comune mijlocii după mărimea suprafeței agricole din județul Covasna, dar în teritoriul său funcționează mai multe exploatații agricole cu efectiv de animale mai însemnate. Din acest motiv încărcarea terenurilor agricole cu animale este mult peste încărcarea la nivelul național.

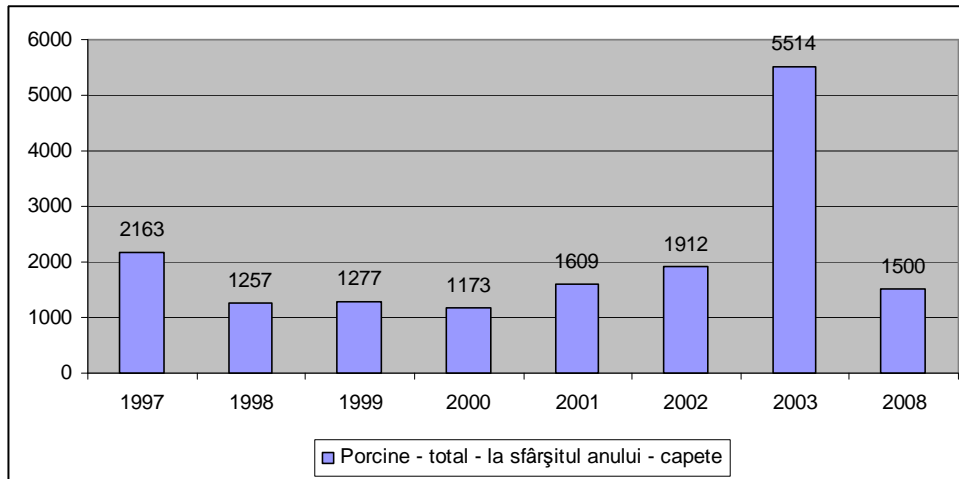
Efectivul de bovine în perioada 1997-2008 (capete)

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007
Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna

În Municipiul Sfântu Gheorghe după scăderi masive a efectivului de bovine în perioada 2000-2003, numărul bovinelor s-a restabilit până în anul 2008. Creșterea numărului de bovine din ultimii ani se datorează dezvoltării exploatațiilor agricole specializate pe creșterea animalelor. Unele exploatații au implementat proiecte de dezvoltare (modernizarea grajdurilor pentru animale, achiziționarea de noi mașini agricole) din fonduri europene. O treime din efectivul de bovine aparține gospodăriilor populației din municipiu, în special în gospodării aflate în cele două localități rurale arondate, Chilieni și Coșeni.

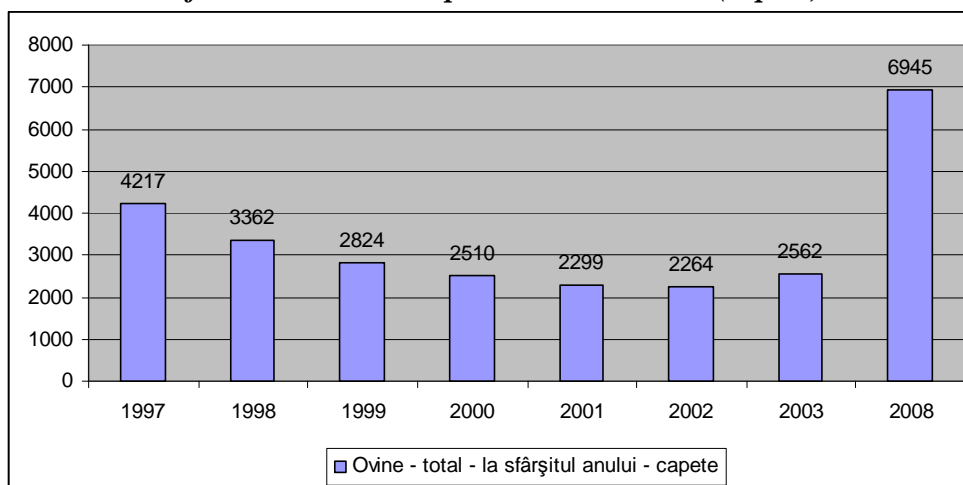
La nivelul municipiului există 4 exploatații agricole cu un efectiv între 10-40 de vaci, și o societate comercială cu un efectiv de animale de 1100 de vaci. Societatea se ocupă doar de creșterea animalelor, cantitatea totală de furaje necesare alimentării animalelor fiind achiziționată de la producătorii din zonă.

Trebuie subliniat faptul că de la sfârșitul anilor '90 tot mai mulți producători și fermieri participă la diferite cursuri de formare profesională, seminarii, programe informative, prezentări de produse și mașini agricole, ale căror rezultate se manifestă și prin productivitatea diferitelor culturi, precum și prin producția diferitelor produse animaliere. Paralel cu îmbunătățirea speciilor de vaci din punct de vedere genetic s-au impus și criteriile profesionale în alimentarea animalelor la majoritatea exploatațiilor agricole de capacitate mai mare, factori ce influențează în mod decisiv cantitatea și calitatea laptelui de vacă. Lângă aceste rezultate se evidențiază îmbunătățiri atât în organizarea activităților din cadrul exploatațiilor agricole, cât și în profitabilitatea producției agricole.

Efectivul de porcine în perioada 1997-2008 (capete)

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007
Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna

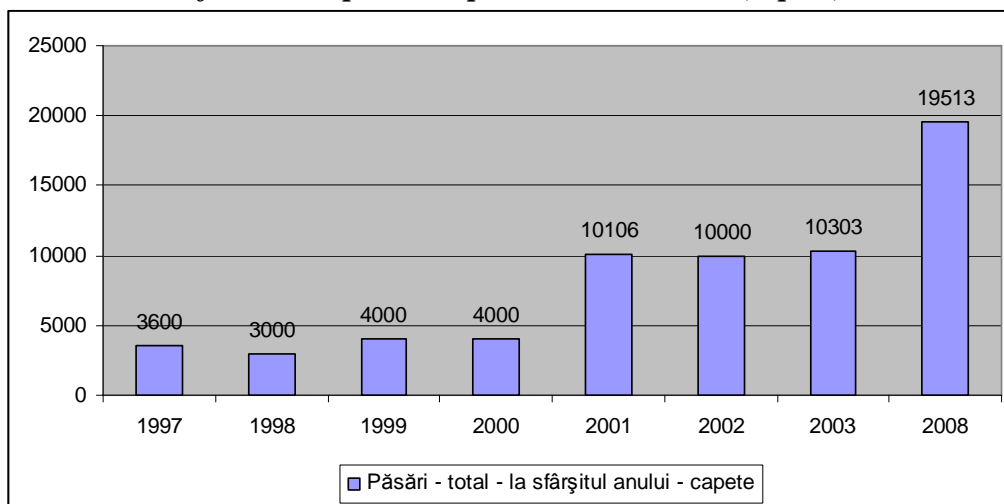
Creșterea efectivului de porcine din anii 2001, 2002 și 2003 se înregistrează mai ales la nivelul exploatațiilor agricole, care se ocupă de creșterea porcinelor, creșterile și scăderile numărului de porcine fiind influențată în mod decisiv de posibilitățile de valorificare a porcinelor și de rentabilitatea creșterii acestei specii. În cursul unui singur an aproape s-a triplat numărul porcinelor din municipiu, dar efectivul de porcine din anul 2003 nu s-a menținut, înregistrând o scădere de 73% până la sfârșitul anului 2008. În prezent nici în gospodăriile individuale din cele două sate arondate nu se mai ocupă cu creșterea a mai multor porcine pentru uz zilnic de alimentație. Reducerea considerabilă a numărului de porcine are la bază mai multe cauze: prețul scăzut al animalelor din ultima perioadă, apariția de epidemii în rândul porcinelor, dezinteresul tinerei generații de a mai crește animale în satele arondate, restricția circulației animalelor și a târgurilor de comercializare al acestora, situațiile frecvente de carantină.

Efectivul de ovine în perioada 1997-2008 (capete)

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007
Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna

În cazul ovinelor se constată o creștere de 271% în cursul ultimelor 5 ani. Creșterea numărului de ovine se datorează suprafeței întinse de pășuni (1060 ha, 24% din totalul suprafeței agricole al Municipiului Sfântu Gheorghe) și a posibilităților stabile de valorificare a produselor speciale de ovine – carnea și brânzeturile – în piețele alimentare din Sfântu Gheorghe și Municipiul Brașov. Creșterea numărului de ovine se datorează și lipsei de epidemii la această specie. Datorită prețului scăzut de valorificare a lânii, acest produs nu reprezintă o valoare semnificativă pentru crescătorii de ovine. Valorificarea lânii se produce prin agenți comerciali care cumpără lâna la un preț foarte redus, apoi revind colecțiilor mai mari, produsul ajungând în final la fabricile de textile din țară.

Efectivul de păsări în perioada 1997-2008 (capete)

*Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007
Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna*

La analiza efectivului de păsări trebuie separate păsările din gospodăriile populației de păsările crescute la ferme de păsări. În urma reorganizării întreprinderilor avicole de stat s-a înființat Societatea Comercială "Avicola" Covasna - S.A. și Societatea Comercială "Covasnacomb" - S.A. Sfântu Gheorghe, societăți comerciale cu capital integral de stat, care în urma fuzionării activau în domeniile avute anterioare, respectiv creșterea păsărilor, industrializarea cărnii de pasăre, și comercializarea cărnii de pasăre și a ouălor. În prezent, creșterea industrială a păsărilor se desfășoară în cadrul firmei ABOMixt SA. La ferma avicolă se înregistrează o creștere a efectivului cu mai mult de 5000 de păsări în anul 2001, numărul de păsări dublându-se față de anul 2000. Odată cu apariția și scandalurile conexe bolii infecțioase gripei denumită gripă aviară în România în anul 2005, efectivul de păsări s-a redus brusc și semnificativ. După trecerea epidemiilor, scandalurilor și restricțiilor aferente, creșterea păsărilor pentru valorificare în piața alimentară românească este din nou rentabilă

pentru fermele avicole, asta fiind demonstrată de efectivul fermelor avicole ce prezintă creșteri continue în anii ulteriori scandalurilor gripei aviare. Ferma așezată în partea sudică a municipiului reprezintă însă o problemă de mediu: emanațiile de mirosuri neplăcute, provenite din dejecțiile solide și lichide, precum și de la abatorul de păsări afectează în mod negativ nu numai confortul de trai al locuitorilor din zonă, dar și confortul celor care trec prin zonă cu autoturisme.

8.2. Silvicultura

Suprafața fondului forestier. La nivelul anului 2003, fondul forestier național ocupa o suprafață de 6.368 mii ha, din care 6.221 mii ha acoperite efectiv cu păduri. Restul de 147 mii ha reprezintă terenuri destinate împăduririi, terenuri care servesc nevoilor de cultură, producție ori administrație silvică, terenuri neproductive etc. incluse în amenajamentele silvice, în condițiile legii. România se situează pe locul 12 în rândul țărilor europene în ceea ce privește suprafața pădurilor. Ponderea pădurilor în suprafața totală a țării este de 26,1%, față de media europeană de cca. 32%. Suprafața de pădure pe cap de locuitor de 0,28 ha în România este, de asemenea, sub media europeană de 0,30 ha³⁰. La nivel de regiuni de dezvoltare, având 36,4% din suprafața acoperită cu păduri, Regiunea Centru posedă un mare potențial silvic, constituind una din principalele zone de aprovizionare cu lemn din țară³¹.

Situația fondului forestier în raport cu natura proprietății. Ca urmare a modificărilor survenite în urma restituirii drepturilor de proprietate asupra pădurilor, structura fondului forestier a cunoscut o modificare accentuată prin scăderea suprafețelor aflate în proprietatea publică a statului. Astfel, în Municipiul Sfântu Gheorghe suprafața totală a fondului forestier național este de 1905 ha, iar fondul forestier privat de 1800,91 ha. Pădurile aflate în proprietate publică sunt administrate de Ocolul Silvic Sfântu Gheorghe, iar cele aflate în proprietate privată de Ocolul Silvic Privat Zagon, cu sediul în localitatea Zagon, și Ocolul Silvic Privat Hatod, cu sediul în localitatea Bățanii Mari.

Din fondul forestier privat din Sfântu Gheorghe, municipiul are cea mai extinsă suprafață de pădure, de 1233,45 ha. Composesoratele din municipiu au în proprietatea lor o suprafață totală de 388,81 ha de pădure. Biserica reformată din Municipiul Sfântu Gheorghe deține o suprafață de 178,65 ha de pădure, împărțit între 5 parohii (parohiile I, II, III din

³⁰ Planul Național de Dezvoltare

³¹ Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Sfântu Gheorghe, Parohia Reformată Chilieni și Parohia Reformată Coșeni) și Protopopiatul Sfântu Gheorghe.

Fondul forestier privat după proprietari și administratorul terenurilor (2008)

Nr. crt.	Proprietar	Fond forestier -total- ha	Ocolul Silvic
1.	Municipiul Sfântu Gheorghe	1233,45	Ocolul Silvic Privat Hatod
2.	Composesoratul "Nagyárnyék" Chilieni	58,88	Ocolul Silvic Privat Hatod
3.	Composesoratul Unificat "Szemerja és Görgő"	329,93	Ocolul Silvic Privat Hatod
4.	Parohia Reformată Coșeni	27,90	Ocolul Silvic Privat Zagon
5.	Protopopiatul Reformat Sfântu Gheorghe	30,00	Ocolul Silvic Privat Zagon
6.	Parohia Reformată Sfântu Gheorghe III	30,00	Ocolul Silvic Privat Zagon
7.	Parohia Reformată Chilieni	16,67	Ocolul Silvic Privat Zagon
8.	Parohia Reformată Chilieni	13,33	Ocolul Silvic Privat Hatod
9.	Parohia Reformată Coșeni	2,10	Ocolul Silvic Privat Hatod
10.	Parohia Reformată Sfântu Gheorghe I.	29,80	Ocolul Silvic Privat Hatod
11.	Parohia Reformată Sfântu Gheorghe II.	28,85	Ocolul Silvic Privat Hatod
Total		1800,91	

*Sursa: Ocolul Silvic Privat Hatod
Ocolul Silvic Privat Zagon*

În pădurile din Municipiul Sfântu Gheorghe se efectuează tăierile principale, secundare (rărituri) și tăierile de igienă conform amenajamentelor silvice. Aceste activități sunt contractate firmelor de exploatare forestieră, proprietarii pădurilor private nu dețin mașini și echipamente specifice lucrărilor de exploatare forestieră. Din aceste tăieri se obține un venit scăzut, care în mod general acoperă doar cheltuielile de pază a suprafețelor de păduri și pășuni și cheltuielile cu amenajamente silvice. Unele păduri din teritoriul administrativ al municipiului pot fi exploatare, altele sunt păduri tinere, de 35-45 ani (pădurile administrate de Ocolul Silvic Privat Zagon), în cazul cărora exploatarea sunt interzise.

Repartiția pădurilor pe grupe funcționale. În raport cu funcțiile ecologice, economice și sociale pe care le îndeplinesc, pădurile sunt împărțite în două grupe funcționale: grupa I – păduri cu funcții speciale de protecție, reprezentând 45% din totalul pădurilor private și grupa a II-a – păduri cu funcții de producție și protecție, reprezentând 55% în Municipiul Sfântu Gheorghe. Recoltările de masă lemnoasă se fac, prioritar, din pădurile încadrate în grupa a II-a; în pădurile încadrate în grupa I, asemenea recoltări sunt admise numai în anumite categorii

funcționale și numai cu restricții privind natura și intensitatea tăierilor. Din totalul suprafeței de pădure 84,20% este acoperită cu specii foioase (40% fag, 40% stejar, 18% diverse tari, 2% diverse moi), iar restul de 15,80% cu specii rășinoase (70% molid, 8% brad, 22% alte rășinoase).

8.3. Întreprinderile

Situația întreprinderilor la nivelul țării

Analizând situația unităților economice pe plan național se constată, că dezvoltarea afacerilor în România prezintă diferențieri semnificative între regiuni. În anul 2005 a existat un număr de 450.666 de agenți economici³², din care majoritatea erau microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii (IMM), reprezentând 99,56% din totalul întreprinderilor. În ceea ce privește densitatea acestora, la nivel național erau în medie de 20,75 IMM/1000 de locuitori (aproape de 3 ori mai mică decât media europeană³³), iar în spațiul rural media acestora era de 6,4 IMM/1000 de locuitori. Referitor la situația întreprinzătorilor privați numărul acestora în 2005 pe nivelul țării era de 381.468, din care asociațiile familiale au reprezentat 38,54% (147.024 de unități), iar procentul persoanelor independente era 61,46% (234.444 de unități)³⁴. Din aceste date reiese, că în anul 2005 au existat în România 832.134 de agenți economici (IMM-uri, asociații familiale și persoane independente) a căror densitate la nivelul țării era 38,48 de agenți economici/1.000 de locuitori.

Conform Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 dezvoltarea antreprenorială este slab reprezentată în zonele rurale, care este efectul resurselor materiale limitate, al educației deficitare, al nivelului scăzut al utilităților precum și al fenomenului de migrație temporară masivă spre urban sau peste hotare. Analiza micro-întreprinderilor din zonele rurale evidențiază capacitatea relativ redusă a acestora de a răspunde exigențelor referitoare la furnizarea locurilor de muncă pentru populația din mediul rural. În ceea ce privește domeniul de activitate ai acestora 52,36% (21.316 micro-întreprinderi) din totalul

³² Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al României, 2006. Acest număr nu include asociațiile familiale (AF) și persoanele independente (PFA);

³³ Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 (*Versiunea consolidată 08 februarie 2008*), pg. 42;

³⁴ Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al României, 2006;

micro-întreprinderilor³⁵ din mediul rural (40.714 micro-întreprinderi) desfășoară activități de comerț..

Explicația acestei puternice orientări către comerț rezidă în resursele scăzute, perioada mai scurtă pentru recuperarea investițiilor, lipsa de capacități și abilități. Astfel, apare ca necesitate obiectivul de sprijinire a micro-întreprinderilor din alte domenii, care pot avea un impact mult mai pozitiv la nivelul economiei rurale. Pentru aceasta, există o discrepanță în ceea ce privește abilitățile, care trebuie acoperită prin formare profesională și o serie de alte măsuri cum ar fi sprijin pentru activități economice, formarea și îndrumarea întreprinzătorilor. Unul dintre grupurile țintă specifice este acela al lucrătorilor agricoli cu un nivel scăzut de educație. Este nevoie de formare într-o serie de domenii, de la tehnologie și afaceri până la probleme de interes general, cum ar fi mediul, sănătatea și siguranța ocupațională.

În prezent, conform datelor ONRC din 2007, există un număr de 145.609 de persoane fizice autorizate (PFA) și 39.433 asociații familiale autorizate (AF) care desfășoară activități economice în mediul rural și se constituie, de asemenea, ca micro-întreprinderi (conform Legii nr. 346/2004). Deși numărul acestora este relativ ridicat, deținând o pondere de aproximativ 70% din totalul agenților economici din mediul rural identificați ca microîntreprinderi, cifra de afaceri a PFA-urilor și AF-urilor este foarte scăzută, ceea ce explică capacitatea financiară redusă a acestora.³⁶

Situația unităților economice în Regiunea Centru

Analizând situația afacerilor din Regiunea Centru putem constata, că numărul unităților active din **industrie, construcții, comerț și alte servicii** a ajuns la 54.854³⁷ la sfârșitul anului 2005, reprezentând 12,67% din totalul înregistrat la nivel național. Majoritatea acestor unități sunt microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii (IMM), reprezentând 99,43% din totalul unităților economice. Referitor la densitatea acestora, la nivelul Regiunii Centru erau în medie 21,55 de IMM-uri/1.000 de locuitor, ceea ce se situează peste media națională.

În ceea ce privește ponderea unităților active pe diferite sectoare de activități, se poate observa, că cel mai important sector după numărul unităților economice este sectorul

³⁵ Aceste date nu include numărul persoanelor fizice autorizate și al asociațiilor familiale.

³⁶ Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 (*Versiunea consolidată 08 februarie 2008*), pg. 42;

³⁷ Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al României, 2006.

activităților de comerț, reprezentând 41,68%, iar cel mai mic număr de unități se regăsește în în sectorul energetic (0,22%), în industria extractivă (0,22%) și în învățământ (0,38%).

Analiza situației întreprinderilor în Județul Covasna

După analiza datelor statistice referitoare la numărul societăților comerciale din județul Covasna putem constata, că numărul acestora în anul 2006 s-a ridicat la 4.237³⁸, din care majoritatea erau microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, reprezentând 99,60% din totalul întreprinderilor. În ceea ce privește densitatea acestora, în anul 2006 erau în medie 18,86 de IMM/1.000 de locuitori, ceea ce se situează atât sub media națională, cât și sub media regională. Pe lângă societățile comerciale în 2006 au existat în județ 3.627 de întreprinzători privați, din care 32,95% erau asociații familiale (numărul acestora fiind de 1.195), iar 67,05% erau persoane independente (2.432).

Analiza situației afacerilor în Municipiul Sfântu Gheorghe

Analiza situației economice a Municipiului Sfântu Gheorghe am realizat-o pe baza datelor statistice furnizate de Primăria Municipiului, de Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Covasna, de Direcția Județeană de Statistică Covasna și de Inspectoratul Teritorial de Muncă Covasna.

Pe parcursul analizei situației economice a Municipiului Sfântu Gheorghe am examinat acele domenii de activitate, în care unitățile economice din oraș își desfășoară activitatea, respectiv acele ramuri, din care lipsesc agenții economici, sau unde numărul acestora este scăzut. Pe lângă acestea am inventariat acele mijloace și măsuri, prin intermediul cărora este sprijinită activitatea unităților economice locale, am analizat direcțiile către care progresează viața economică și am stabilit măsuri, prin realizarea cărora s-ar putea fi îmbunătățit viața antreprenorială locală.

Structura economiei locale

După colectarea și analiza datelor privind numărul și domeniile de activitate ale întreprinderilor existente în Municipiul Sfântu Gheorghe putem constata, că în Municipiul

³⁸ Direcția Județeană de Statistică Covasna, 2007.

Sfântu Gheorghe există 3.219 de societăți comerciale, a căror densitate este în medie 52 de societăți comerciale/1.000 locuitori³⁹, care se situează atât peste media națională, cât și cea înregistrată la nivelul regiunii centru, sau al județului Covasna. Pe lângă acestea în municipiu funcționează 1.237 de întreprinzători individuali⁴⁰ (asociații familiale și persoane fizice autorizate), astfel numărul total al întreprinderilor se ridică la 4.456.

Împărțirea societăților comerciale după domeniul de activitate arată în felul următor⁴¹:

Nr. crt.	Domeniul de activitate	Nr. societăților comerciale	Procent (%)
1.	Agricultură, silvicultură și pescuit	50	1.55
2.	Industria extractivă	6	0.19
3.	Industria prelucrătoare	395	12.27
4.	Energie electrica, termică, gaze si apa	4	0.12
5.	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	9	0.28
6.	Construcții	378	11.74
7.	Comerț	1.199	37.25
8.	Hoteluri și restaurante	158	4.91
9.	Transport și depozitare	229	7.11
10.	Informații și comunicații	51	1.58
11.	Intermedieri financiare și asigurări	41	1.27
12.	Tranzacții imobiliare	58	1.80
13.	Activități profesionale, științifice și tehnice	211	6.55
14.	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	287	8.92
15.	Învățământ	23	0.71
16.	Sănătate și asistență socială	33	1.03
17.	Activități de spectacole, culturale si recreative	33	1.03
18.	Alte activități de servicii	54	1.68
TOTAL		3.219	100

Sursă: Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Covasna

Conform datelor obținute în economia Municipiului Sfântu Gheorghe cel mai important domeniu de activitate, în care se concentrează majoritatea societăților comerciale este **comerțul**, care reprezintă 37.25% din totalul societăților înregistrate. Acest sector este

³⁹ Conform calculelor efectuate pe baza datelor statistice furnizate de Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Covasna și de Direcția Județeană de Statistică Covasna;

⁴⁰ Sursă: Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe.

⁴¹ Sursă: Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Covasna;

urmată de **industria prelucrătoare**, reprezentând 12,27% în economia orașului și de **construcții**, cu un procent de 11,74%.

Ponderea ridicată a **comerțului** în economia municipiului poate fi explicată de resursele scăzute necesare pentru înființarea unei unități comerciale și de perioada relativ scurtă de recuperare a investițiilor, respectiv de lipsa de capacități și abilități. În acest domeniu majoritatea societăților comerciale se ocupă de **comerțul cu amănuntul**, reprezentând 49,54% în acest sector, 35,95% sunt **comercianți cu ridicata**, iar 14,51% se ocupă de vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor și de comerțul cu amănuntul al carburanților pentru autovehicule. În municipiul Sfântu Gheorghe putem regăsi pe lângă unitățile comerciale autohtone și comercianți en-gros internaționale și naționale, ca de exemplu: Billa, Profi, Plus, Penny Market, Trident, Spar etc.

În **industria prelucrătoare** își desfășoară activitatea 12,27% a societăților comerciale, a căror distribuție pe domenii de activitate este prezentată în tabelul următor:

Nr. crt.	Domeniul de activitate	Nr. societăților comerciale	Procent (%)
1.	Industria alimentară și a băuturilor	80	20,25
2.	Fabricarea produselor din tutun	1	0,25
3.	Fabricarea produselor textile	14	3,55
4.	Fabricarea articolelor de încălțăminte	24	6,08
5.	Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	10	2,53
6.	Tăbăcirea și finisarea pieilor	1	0,25
7.	Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	61	15,44
8.	Industria celulozei, hârtiei, cartonului și a articolelor din hârtie și carton	9	2,28
9.	Edituri, poligrafie și reproducerea pe suporti înregistrării	29	7,34
10.	Industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale	6	1,52
11.	Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	20	5,06
12.	Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	23	5,82
13.	Industria metalurgică	1	0,25
14.	Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal	32	8,10
15.	Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente	3	0,76
16.	Industria de echipamente electrice și optice	12	3,04
17.	Industria mijloacelor de transport	5	1,27
18.	Fabricarea de mobilă și alte activități industriale	59	14,94
19.	Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	5	1,27
TOTAL		395	100

Sursă: Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Covasna

Din tabelul de mai sus putem constata, că împotriva ponderii scăzute a domeniului agriculturii și a pescuitului în economia orașului, în industria prelucrătoare cele mai multe societăți comerciale își desfășoară activitatea în **industria alimentară și a băuturilor**, reprezentând 20,25% în sector. Din acest fapt putem concluziona, că ramura prelucrătoare influențează pozitiv economia comunelor vecine și are un rol important în valorificarea produselor agricole ale acestora. Industria alimentară și a băuturilor este urmată de **industria de prelucrare a lemnului (cu excepția mobilei) și de fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite**, cu un procent de 15,44% și de **fabricarea de mobilă și alte activități industriale**, care reprezintă 14,94% în domeniul. Din tabelul de mai sus putem constata, că în economia Municipiului Sfântu Gheorghe **industria lemnului** ocupă un rol important, reprezentând în total aproximativ 30,38% în industria prelucrătoare și 3,73% în totalul societăților comerciale. Întrucât ponderea silviculturii este scăzută în economia orașului, putem concluziona, că unitățile din industria lemnului își achiziționează materia primă din alte localități, influențând pozitiv economia acestora, ceea ce confirmă cele menționate anterior. În acest domeniu o parte a agenților economici sunt unite în cadrul **Asociației Lemnarilor din județul Covasna – Ko-Fa**, fondat în anul 2005 la propunerea a 11 membrii fondatori. Asociația, ca organizație profesională, funcționează în cadrul **Asociației Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii din Județul Covasna – ASIMCOV**, având **scopul** unirea firmelor și întreprinzătorilor din domeniul prelucrării lemnului, reprezentarea intereselor comune și sprijinirea activității lor prin serviciile acordate.

Conform datelor statistice în ultimii ani domeniul **construcțiilor** a înregistrat o dezvoltare semnificativă pe nivelul țării, reprezentând 7,01% în anul 2005 în economia României și 47,72% în anul 2006 în județului Covasna. Asemănător și în viața economică a Municipiului Sfântu Gheorghe ocupă un rol important acest domeniu, care reprezintă 11,74% din totalul societăților comerciale, ocupând locul al treilea în economia orașului.

Analizând celelalte sectoare ale economiei orașului putem constata, că și domeniile hotelurilor și al restaurantelor, ale transporturilor și ale altor servicii sunt dezvoltate. De asemenea și sectorul bancar este dezvoltat, în municipiu putem regăsi sucursalele celor mai renumite bănci și organizații financiare pe plan național, care contribuie la dezvoltarea agenților economici. Sectorul primar, adică agricultura, silvicultura, pescuitul și industria extractivă este mai puțin dezvoltat, reprezentând 1,74% din totalul societăților comerciale.

După analiza vieții economice a Municipiului Sfântu Gheorghe putem afirma, că economia orașului este bine dezvoltată, structura sectorială a acesteia prezintă o situație

sănătoasă, în care societățile comerciale funcționează preponderent în **sectorul terțiar**, care este urmată de **sectorul secundar**, unde putem regăsi diversitatea domeniilor de activitate, iar **sectorul primar** reprezintă o pondere foarte scăzută în economia orașului, sector care este de obicei nedorit pentru dezvoltarea urbană.

În ceea ce privește dezvoltarea în viitor a economiei Municipiului Sfântu Gheorghe conducerea locală trebuie să se inițieze măsuri, prin care va promova atragerea de noi investitori de mare dimensiune, în primul rând în industria prelucrătoare și prin care va crea un mediu favorabil dezvoltării economice a orașului.

Printre planurile viitoare putem enumera **parcul agroindustrial**, care urmează a fi realizată pe marginea orașului, pe lângă drumul DN13E după modelul parcului agroindustrial „Mórákert TÉSZ” din Ungaria, care funcționează de zece ani în orașul Mórahalom. Obiectivul general al acestui proiect este promovarea valorificării produselor agricole – legume și fructe – pentru producătorii din județul Covasna.

Pe lângă acest parc agroindustrial, există mai multe inițiative și colaborări aflate în diferite faze de realizare în domeniul introducerii în intravilan ale unor terenuri agricole cu scopul de a oferi suprafețe noi pentru realizarea și dezvoltarea afacerilor. Unele dintre aceste inițiative, chiar dacă nu se desfășoară pe teritoriul administrativ al municipiului, sunt adresate dezvoltării economiei microregionale. În această privință trebuie să menționăm investițiile în parcurile industriale de la Ghidfalău, Reci și Arcuș.

În cadrul unei alte măsuri conducerea municipiului intenționează să promoveze atragerea de investitori noi, care asigură locuri de muncă, prin **oferirea acestora de terenuri cu titlu gratuit**. În vederea realizării acestui scop va fi creat un fond de promovare a investițiilor, din care consiliul local intenționează să cumpără terenuri. Terenurile, dotate cu infrastructura de bază și cu utilitățile publice, vor fi oferite unor întreprinderi noi, care va crea noi locuri de muncă.

O altă inițiativă care se leagă și de domeniul afacerilor o constituie reînnoirea **planului urbanistic general al orașului** (în faza realizării), în care vor fi indicate zonele destinate pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor, separat pentru zone funcționale precum industria prelucrătoare, zona pentru prestări servicii etc..

Infrastructura pentru inițierea și dezvoltarea mediului de afaceri

Cu scopul sprijinirii activității întreprinderilor din Municipiul Sfântu Gheorghe au fost constituite diferite organizații și instituții, dintre care cele mai importante sunt următoarele:

1. Asociația Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii Covasna - ASIMCOV

Organizația, care își desfășoară activitatea pe plan județean, s-a înființat în 1996 cu 21 de membrii, având ca obiectiv principal dezvoltarea economică a regiunii. În prezent numărul membrilor înscriși în asociație a ajuns la 220 de membrii. **Scopul** asociației se constituie din următoarele:

- Reprezentarea intereselor la forurile oficiale, sprijinirea întreprinzătorilor mici și mijlocii din regiune;
- Concentrarea forțelor locale, în vederea dezvoltării economice a județului Covasna;
- Participare la dezvoltarea regională, colaborând cu autoritățile publice locale, cu organizații civile în acest scop.

Domenii de activități ale membrilor:

Construcții, prelucrarea lemnului, informatică, comerț, construcții de mașini, diferite prestări servicii (reparații, servicii sanitare, auto service, foto, contabilitate), mass-media, industria hotelieră, tipografii, publicitate, îmbuteliere și desfacere de apă minerală, industria laptelui, ambalaje din carton ondulat, agricultura.⁴²

În cadrul asociației funcționează alte organizații, divizate pe domenii de activitate (industria lemnului, turism etc).

2. Incubatorul de afaceri din municipiul Sfântu Gheorghe

Incubatorul de afaceri a fost relizată în cadrul **Programului național de înființare de incubatoare de afaceri** și a fost deschisă în luna septembrie 2006, având scopul principal dezvoltarea sectorului IMM prin încurajarea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, respectiv a start-up-urilor. Autoritățile contractante în cadrul programului sunt următoarele:

- ***Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie (ANIMMC)***, în calitate de agenție de execuție;

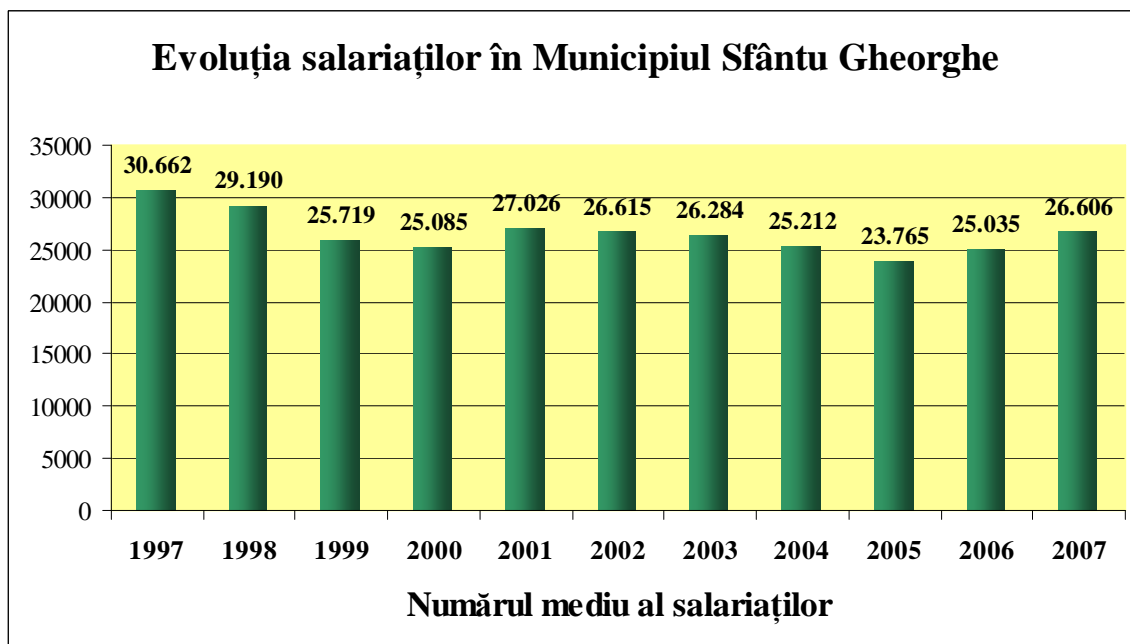
⁴² Sursă: www.asimcov.ro;

- *Programul Națiunilor Unite Pentru Dezvoltare (PNUD)*, în calitate de agenție de implementare;
- *Consiliul Județean Covasna*, în calitate de autoritate contractantă;
- *Consiliul Local al Municipiului Sfântu Gheorghe*, în calitate de partener.

În clădirea incubatorului putem regăsi spații pentru desfășurarea activităților firmelor (23 de nuclee de incubare), spații de depozitare, magazine închise, birouri pentru diferitele servicii oferite de incubatorul de afaceri, sală de ședințe și o sală expozițională. În cadrul incubatorului de afaceri funcționează 20 de întreprinderi, care au acces la utilitățile necesare funcționării acestora (energie electrică, telefon, internet, energie termică, pază, grupuri sanitare moderne și locuri de parcare) și la diferite servicii. Pentru utilitățile și serviciile asigurate, unităților incubate sunt oferite diferite facilități, care constă în reducerea tarifelor.

Analiza forței de muncă locală

În analiza vieții economice a municipiului este importantă examinarea situației forței de muncă locală. Conform datelor statistice oferite de **Direcția Județeană de Statistică Covasna** în perioada 1997 – 2007 numărul salariaților în Municipiul Sfântu Gheorghe s-a modificat în felul următor:

Sursă: Direcția Județeană de Statistică Covasna.

Din acest grafic putem constata, că evoluția pieței forței de muncă în perioadă analizată a înregistrat schimbări esențiale, arătând în perioadele 1997 – 2000 și 2001 – 2005

scăderi sensibile. Însă în ultimii ani, începând din anul 2005 putem observa îmbunătățirea situației forței de muncă, numărul mediu al persoanelor salariate înregistrat în anul 2007 fiind cu 2.841 mai mare față de cel înregistrat în anul 2005, ceea ce reprezintă o creștere de 11,95%.

Dacă raportăm numărul mediu al salariaților la populația totală putem constata, că în anul 2007 la o persoană ocupată a venit 1,32 de persoane întreținute, care reprezintă un nivel corespunzător, însă analiza acestuia este posibilă pe nivel macroeconomic.

Referitor la **numărul locurilor de muncă**, înființate în domeniul economic, putem constata din datele oferite de Inspectoratul Teritorial de Muncă Covasna, că în acest sector sunt angajate în total 19.325 de persoane, care reprezintă aproximativ 70% din totalul salariaților.

9. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT⁴³ este o metodă eficientă, utilizată în cazul planificării strategice pentru identificarea potențialelor, a priorităților și pentru crearea unei viziuni comune de realizare a strategiei de dezvoltare. De fapt analiza SWOT trebuie să dea răspunsul la întrebarea „Unde suntem?”, aceasta implicând analiza mediului intern al municipiului și a mediului extern general și specific.

Metoda analizei SWOT scoate în evidență elementele de potențial intern și extern al municipiului. Punctele forte și slabe sunt elemente interne, de orice natură, în primul rând de resurse, care pot contribui decisiv la realizarea dezvoltărilor propuse în strategie. O dezvoltare se poate realiza numai sprijinindu-se pe anumite elemente care sunt punctele forte și se poate compromite din cauza unor puncte slabe. Din multitudinea de elemente externe existente la un moment dat și identificate, cele care pot influența efectele unor acțiuni formează oportunități, șanse, ocazii și respectiv amenințări, riscuri, pericole.

Punctele forte ale municipiului sunt caracteristici sau competențe distinctive pe care aceasta le posedă la un nivel superior în comparație cu alte localități, îndeosebi concurente, ceea ce îi asigură un anumit avantaj în fața lor.

Punctele slabe ale municipiului sunt caracteristici ale acestuia care îi determină un nivel de performanță inferior față de celelalte localități.

Oportunitățile reprezintă factori de mediu externi pozitivi pentru municipiu, șanse oferite de mediu municipiului, pentru a-și stabili o nouă strategie sau a-și reconsidera strategia existentă în scopul exploatarii profitabile a oportunităților apărute.

Amenințările sunt factori de mediu externi negativi pentru municipiu, situații sau evenimente care pot afecta nefavorabil, în măsură semnificativă, capacitatea municipiului de a-și realiza integral obiectivele stabilite, determinând reducerea performanțelor ei.

9.1. PUNCTE FORTE

Poziționarea municipiului

- municipiul are toate funcțiile administrative ale unei reședințe de județ

⁴³ SWOT reprezintă acronimul pentru cuvintele englezești „Strengths” (Forțe, Puncte forte), „Weaknesses” (Slăbiciuni, Puncte slabe), „Opportunities” (Oportunități, Șanse) și „Threats” (Amenințări)

- funcția de centru economic al județului
- funcția de centru cultural al județului
- funcția de centru educațional al județului
- funcția de centru informațional al județului (mass-media)
- concentrația unor servicii publice
- apropierea de Municipiul Brașov, centru economic (neoficial) al regiunii
- prin gara CFR pe magistrala 400, municipiul se integrează în rețeaua de căi ferate europene, atât privind transporturile feroviare de mărfuri cât și cele de persoane

Economie

- numărul întreprinderilor este ridicat, densitatea lor se situează atât peste media națională, cât și peste cea județeană
- prezența unor întreprinderi mari din industria de prelucrare
- extinderea sectorului terțier
- apariția întreprinderilor cu tehnologii avansate
- prezența masivă a sectorului bancar cu gama completă de produse bancare
- existența a mai multor supermarket-uri
- prezența activă a organizațiilor și instituțiilor care au ca scop dezvoltarea întreprinderilor: ASIMCOV, Camera de Comerț și Industrie Covasna
- existența incubatorului de afaceri cu servicii oferite întreprinderilor
- activitățile profesionale, științifice și tehnice se concentrează în reședința de județ (6% din numărul total al firmelor active din municipiu)
- ponderea firmelor de construcții (12% din numărul total al firmelor active din municipiu), dintre care cele mai mari din județ își au sediul în municipiu
- rolul important al industriei lemnului în municipiu, reprezentând în total 30% din industria prelucrătoare
- concentrarea firmelor de comercializare a autovehiculelor în municipiu (din sectorul comerțului 15% dintre firmele se ocupă cu vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor, și de comerțul cu amănuntul al carburanților pentru autovehicule)
- autoritățile locale își manifestă o atitudine pozitivă față de dezvoltarea întreprinderilor existente și atragerea de noi investitori

- municipiul dispune de terenuri, care pot fi oferite investitorilor, contribuind astfel la atragerea acestora
- în municipiu funcționează mai multe firme de consultanță, care asigură asistență de specialitate în dezvoltare a întreprinderilor, dar și pentru autorități publice din microregiune și din județ, în procesul de elaborare a proiectelor și întocmire a cererilor de finanțare, contribuind astfel la atragerea finanțărilor asigurate de programele Uniunii Europene și ale Guvernului României
- clima și solul municipiului permite cultivarea culturilor de cereale (grâu, secară, orz, ovăz) și a plantelor industriale (cartof, sfeclă de zahăr)
- valorificarea sfeclei de zahăr este stabilă datorită centrului de colectare a sfeclei de zahăr a Fabricii de Zahăr Bod SA, situat în localitatea Ozun, la 10 km de Municipiul Sfântu Gheorghe
- productivitate mare la culturile de sfecla de zahăr, cartofi și cereale
- dotarea adecvată cu tractoare și utilaje agricole a exploatațiilor agricole cu suprafețe între 10-300 ha
- prezența fabricilor de prelucrare a cărnii și laptelui (centru microregional de prelucrare a cărnii și laptelui)
- tradiții de legumicultură în localitățile arondate municipiului – Chilieni și Coșeni
- reducere de 50% din taxa de piață pentru producătorii locali în piețele din municipiu
- apariția unităților de primire turistice cu servicii de cazare și masă de calitate și servicii specializate pentru turiști: ghidare turistică, organizare programe culturale, recreative, rezervare bilete etc.
- patrimoniul construit bogat în situri arheologice și monumente istorice
- patrimoniu natural bogat: situl Natura 2000 Munții Bodoc-Baraolt - arie de protecție specială avifaunistică, 18% din teritoriul administrativ
- existența altor arii protejate: Valea Papkútja, Ochiul stepă din Valea Simeria, Rezervația geologică din Valea Debren
- zona turistică Șugaș-Băi - băi și mofete indicate pentru boli cardiace și boli ale aparatului circulator
- existența unor izvoare cu valori terapeutice – ex. izvorul Elisabeta din Șugaș-Băi, folosit ca remediu împotriva bolilor hepatice și a gastritelor
- posibilități de practicare a schiului în Șugaș-Băi

- funcționarea Muzeului Național Secuiesc, un important obiectiv turistic al Județului Covasna și al întregului Ținut Secuiesc - colecții de arheologie, de istorie și de etnografie, colecții paleontologice de mamifere pliocene și cuaternare din Europa Centrală și de Est, una din cele mai mari colecții de ciuperci din România, colecția de fluturi „Diószeghy” cu peste 23.000 exemplare, bibliotecă specializată (colecții de carte veche, arhiva presei de epocă și alte colecții speciale), expoziții permanente și ocazionale de valoare
- funcționarea **Galeriei de Artă „Gyárfás Jenő”**
- programe culturale de anvergură – ex. Bienala Internațională de Teatru Reflex, Festivalul Atelier, Zilele Sfântu Gheorghe
- serviciile extinse al Biroului de Informare Turistică „Infotour” din cadrul Primăriei Municipiului Sfântu Gheorghe
- creșterea forței de muncă cu calificare superioară
- existența extensiilor universitare al Universității Babeș-Bolyai, precum și al furnizorilor de formare în municipiu

Infrastructura, serviciile publice și mediul

- acces rutier și feroviar ușor din toate zonele țării
- măsuri pentru siguranța și fluiditatea circulației (semafoare, străzi cu sens unic în centrul municipiului)
- construirea locuințelor din fondurile populației este în creștere, tendința de construire a caselor de locuit în zone periferice, mai liniștite și cu poluare scăzută al municipiului
- reabilitarea termică la 18 blocuri din municipiu (cartierul Gării), îmbunătățirea confortului locuințelor prin lucrările de termoizolare și îmbunătățirea imaginii cartierului
- construirea blocurilor pentru tineri cofinanțate de ANL; demararea lucrărilor la 4 blocuri noi (96 locuințe) destinate tinerilor, cofinanțate de ANL
- alimentarea cu apă a locuințelor din municipiu este asigurată în proporție de 95%
- canalizarea menajară și pluvială funcționabilă în cele mai multe străzi ale municipiului, există mai multe lucrări și proiecte în curs privind completarea canalizării menajere și pluviale din municipiu

- rețeaua de transport în masă acoperă tot teritoriul administrativ al municipiului, densitatea curselor este adaptată nevoii de transport a locuitorilor, parcul de mașini este în curs de reînnoire
- parcări reabilitate și parcări noi amenajate în ultimul an
- buna funcționare a serviciului public de salubritate (colectarea, transportul și depozitarea deșeurilor solide, salubritate stradală) în cadrul SC TEGA SA
- existența punctelor și a insulelor de colectare selectivă a deșeurilor reciclabile
- servicii de telecomunicație complete în municipiu
- servicii poștale complete
- prezența a mai multor firme de curierat rapid
- furnizorii de telefonie mobilă au o acoperire totală asupra teritoriului municipiului
- accesul de internet este neîngrădit prin furnizorii de servicii internet locale și naționale
- terenuri de joacă construite sau reabilitate în ultimii ani
- reabilitarea parcului central în curs de finalizare
- centru educațional al județului Covasna cu multe instituții școlare teoretice și practice
- școli reabilitate, modernizate, ateliere, laboratoare și biblioteci școlare dotate în ultimii ani
- personal didactic calificat la disciplinele de învățământ
- prezența extensiilor universitare în municipiu
- campusul universitar aflat în faza de construire
- sistem sanitar complet, de la cabinete medicale familiale până la spitalul județean
- sector privat dezvoltat și diversificat în domeniul sănătății
- activarea multor medici de specialitate cu renume
- servicii sociale în parteneriat cu ONG-uri specializate
- programe sociale pentru grupuri defavorizate
- gama largă a instituțiilor culturale cu renume
- noua sală de sport
- posibilități de practicare a sporturilor pentru populație, posibilități de recreere
- capacitatea de accesare a fondurilor europene și guvernamentale de către autoritățile locale este în creștere

Resurse sociale

- imigrarea tinerilor și a forței de muncă calificate din mediul rural al județului Covasna

- creșterea forței de muncă calificată
- creșterea absolvirii cursurilor de formare, calificare, recalificare a forței de muncă în rândul persoanelor cu vârsta între 25-40 ani
- creșterea cunoștințelor de limbi străine în rândul tinerilor
- identitate locală puternică în rândul locuitorilor autohtoni
- prezența activă a unui număr mare de ONG-uri, apariția tendinței implementării proiectelor în sistem PPP
- inițiative valoroase venite din partea ONG-urilor
- creșterea capacității de absorbție a fondurilor publice și private de către sectorul ONG
- prezența activă a asociațiilor de/pentru tineret, proiecte comunitare implementate
- întreprinzători implicați în viața comunitară
- asociații sportive active

9.2. PUNCTE SLABE

Poziționarea municipiului

- funcții restrânse, incomplete în privința încadrării în sistemul de dezvoltare regională – distanță mare față de Alba Iulia, centru oficial al regiunii de dezvoltare 7 Centru
- colaborare microregională și județeană sub posibilitățile reale
- accesul greu al municipiului din toate direcțiile din cauza infrastructurii de circulație inadecvată, lipsa drumurilor de expres
- lipsa unei centuri de ocolire a municipiului

Economie

- slaba prezență a industriei prelucrătoare (12%)
- lipsa capitalului în rândul întreprinderilor mici și mijlocii
- productivitatea și competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii este scăzută în multe domenii
- preponderența activităților de comerț în rândul firmelor din municipiu (37%)
- calitatea serviciilor în comerț deseori nu este adecvată
- numărul scăzut al unităților economice din sectorul productiv
- lipsa totală a parcurilor industriale/logistice/științifice în teritoriul administrativ al municipiului

- terenuri și clădiri industriale neutilizate
- rata accesării fondurilor europene pentru dezvoltarea activității firmelor din rândul IMM-urilor este relativ scăzută din cauza lipsei informațiilor, a lipsei fondurilor necesare pentru contribuția proprie, din cauza incapacității și din lipsa asumării riscului
- majoritatea tehnologiilor utilizate în industrie sunt depășite, aplicarea tehnologiilor moderne este greoaie
- lipsa activităților și a infrastructurii de cercetare-dezvoltare
- slaba exploatare a resurselor umane de înaltă calificare în activitățile de cercetare-dezvoltare
- insuficiența sectorului IT, lipsa activităților adecvate
- insuficiența adaptării învățământului din municipiu la cererile din piața forței de muncă, în special în domeniile în care se preconizează creșteri în viitor
- oferta forței de muncă nu este diversificată conform cerințelor, rata forței de muncă calificată este scăzută, se poate surprinde fenomenul adaptării întârziate la cursurile de calificare și perfecționare
- rata scăzută al sectorului terțier în ocupația forței de muncă
- absolvenți cu diplome de licență fără loc de muncă
- lipsa locurilor de muncă pentru anumite categorii sociale (tineri, persoane cu dizabilități)
- migrarea forței de muncă calificată în străinătate sau în municipiul Brașov
- salarii mici, salariul mediu pe municipiu mai scăzut decât salariul mediu pe economie
- valorificarea dificilă a produselor agrare
- inexistența unei rețele de valorificare a produselor agrare
- lipsa grupurilor de producători, fermierii își desfășoară activitatea agrară individual
- lipsa coordonării intereselor în rândul producătorilor de legume și flori, rezultând situații de dezavantaj în piețele de valorificare
- zona turistică Șugaș-Băi în stare degradată, cu infrastructură neadecvată
- starea degradată al Hotelului Bodoc din centrul municipiului, decalajul lucrărilor de reabilitare
- lipsa de diversificare a serviciilor turistice, care să permită o activitate turistică pe perioada întregului an
- preponderența turismului de tranzit

- durata scurtă de ședere al turiștilor în unitățile de primire turistică din municipiu
- lipsa unor itinerarii turistice tematice care să valorifice potențialul cultural și natural
- lipsa coordonării ofertelor turistice din municipiu cu ofertele din regiune
- rata scăzută al cunoașterii limbilor străine de circulație europeană în unitățile de primire turistică, forța de muncă slab calificată în turism
- ineficiența bazei de date a evenimentelor culturale, gastronomice și sportive care să permită o promovare eficientă a evenimentelor pentru turiști (interni și străini)
- activitatea de marketing al municipiului este slab dezvoltată
- colaborare redusă a sectorului public-privat pe probleme de marketing

Infrastructura, serviciile publice și mediul

- rețeaua de alimentare cu apă și canalizare menajeră și pluvială necesită reabilitări și extinderi
- funcționarea necorespunzătoare a stației de epurare a apelor uzate
- poluarea apelor de suprafață, a apelor freatice și a solului din cauza lipsei rețelei de canalizare (situația cartierului Órkő, dar nu numai) sau din cauza stării degradate
- poluarea aerului primăvara și toamna din cauza arderii miriștilor și a vegetației ierboase, cu urmări de distrugere a viețuitoarelor din sol și de pe suprafață
- poluarea aerului din municipiu din cauza circulației aglomerate
- rata crescută a poluării fonice în centrul municipiului
- lipsa rețelei de informații și de comunicare a datelor privind starea mediului înconjurător în atenția publicului larg
- conștientizare superficială și inadecvată a populației în domeniul protecției mediului
- circulație foarte aglomerată în municipiu, datorită concentrării instituțiilor județene în reședința de județ, și a circulației de tranzit
- insuficiența locurilor de parcare pentru autovehicule, în special în centrul municipiului
- lipsa traseelor-pistelor pentru deplasări cu biciclete
- starea inadecvată a trotuarelor în străzile din cartiere
- străzi nereabilitate în cartiere
- parcul de mașini în transportul de masă parțial încă învechită
- blocuri de locuințe insuficient izolate termic și fonic
- lipsa locuințelor pentru tineri
- lipsa locuințelor sociale

- blocurile "nefamiliste" în stare de degradare
- lipsa unui centru de reabilitare pentru bolnavii cu dependențe
- lipsa serviciului de adăpost în timpul nopții pentru persoane fără adăpost
- rețeaua de iluminat public nemodernizat (lipsa becurilor economice) în mai multe străzi
- inexistența punctelor de internet wireless pentru publicul larg
- numărul mare al terenurilor de joacă degradate
- lipsa învățământului universitar în industria hotelieră și a restaurantelor, în domeniul prelucrării lemnului, deși aceste ramuri sunt destul de importante în economia locală
- învățământul profesional nu este coordonat cu învățământul universitar
- lipsa spațiilor adecvate (săli de studii, laboratoare, biblioteci) pentru activitățile extensiilor universitare
- rata scăzută a profesorilor universitari
- lipsa locuințelor de serviciu pentru tinerii intelectuali (profesori, doctori, ingineri, actori...) la început de carieră
- lipsa unui serviciu de ambulanță performant (de tip SMURD) care să transporte bolnavii la centrul medical din Târgu Mureș în cel mai scurt timp și cu asistență de înaltă specializare
- policlinica și unele compartimente ale spitalului județean trebuie reabilitate
- cariera de medic de familie nu este atractivă pentru doctorii la început de carieră
- policlinica aparține de Ministerul Sănătății, din acest motiv Municipiul Sfântu Gheorghe nu poate să investească în reabilitarea ei
- spații verzi insuficiente și parțial amenajate și dotate cu mobilier urban
- unele monumente istorice sunt într-o stare degradată, la fel și centrul istoric al orașului
- lipsa resurselor financiare necesare protejării patrimoniului cultural
- abandonarea arhitecturii tradiționale la unele clădiri, reabilitarea clădirii cu caracter de monument neglijând standardele profesionale

Resurse sociale

- trend demografic negativ
- scăderea populației
- insuficiența parteneriatelor public-privat viabile și durabile

- pasivitatea membrilor comunității în problemele de interes comunitar, lipsa spiritului civic
- societăți civile fără bugete stabile
- lipsa contribuției proprii necesare cofinanțării programelor ONG-urilor, rezultând slaba capacitate de absorbție a fondurilor europene
- scăderea drastică a numărului copiilor înscriși în sistemul educațional (mai puțin cu cca. 5000 de copii (30%) într-o perioadă de zece ani)
- scăderea prestigiului calificării profesionale
- creșterea tinerilor fără calificare, absolvenți ai liceelor teoretice

9.3. OPORTUNITĂȚI

Poziționarea municipiului

- întărirea funcției de pol de dezvoltare al microregiunii, contrabalansarea impactului negativ al Municipiului Brașov
- eficientizarea colaborării microregionale și județene
- datorită unor inițiative deja existente, reședința de județ poate candida cu succes la funcția de centru pentru viitoarea regiune de dezvoltare Ținutul Secuiesc
- construirea centurii de ocolire și a drumurilor de expres va ușura accesul municipiului și va fluidiza circulația regională de tranzit
- prin realizarea Autostrăzii Transilvania, la o distanță de 40 de km, municipiul poate să se integreze mult mai ușor în circuitul transporturilor rutiere de marfă și de persoane europene
- existența aeroportului din Târgu Mureș
- construirea aeroportului din Brașov (Ghimbav), apropierea municipiului Sfântu Gheorghe de locația aeroportului

Economie

- programele de finanțare ale Uniunii Europene și ale Guvernului Român pentru înființarea și dezvoltarea IMM-urilor în zonele urbane
- dezvoltarea infrastructurii economice prin realizarea parcurilor industriale, centrelor logistice, reabilitarea siturilor industriale abandonate, întărirea și diversificarea

serviciilor incubatorului de afaceri, sprijinirea colaborărilor și crearea rețelelor în diferite domenii economice, inițiate de antreprenori individuali, de municipalitate, sau în cadrul unor PPP-uri

- reducerea ratei șomajului prin realizarea parcului industrial, parcului agroindustrial, atragerea investitorilor
- stabilirea capitalului investițional străin prin acordarea de facilități
- ofertele instituțiilor financiar-bancare pot să imprime un ritm accelerat de dezvoltare a municipiului, prin acordare de facilități întreprinderilor
- înființarea centrului de valorificare și prelucrare a produselor agrare locale în municipiul Sfântu Gheorghe, cartierul Câmpul Frumos
- înființare grupurilor de producători
- condiții naturale favorabile pentru participarea la plăți agro-mediu
- dezvoltarea agriculturii bio
- creșterea cererii pentru produse agrare bio în rândul consumatorilor
- apariția fondurilor accesibile pentru restructurarea agriculturii
- exploatarea mai eficientă a resurselor din punct de vedere cantitativ (mai multe resurse exploatare) și calitativ (producerea de produse cu valoare adăugată mai mare)
- interesul existent al investitorilor față de oportunitățile din municipiul Sfântu Gheorghe: înființare parcuri de locuit, zone de agrement, supermarket-uri
- programele AJOFM pentru încurajarea dezvoltării IMM-urilor prin oferirea de subvenții privind angajarea tinerilor absolvenți, șomerilor înregistrați și persoanelor peste 45 de ani
- organizarea cursurilor de calificare, recalificare și de specializare, în scopul pregătirii și adaptării la condițiile cerute de piața forței de muncă
- extinderea învățământului universitar, introducerea noilor specializări în domenii de științe avansate (informatică, inginerie) în extensiile universitare din municipiu poate conduce la dezvoltarea economiei
- sprijinirea activității de cercetare-dezvoltare, aplicarea eficientă de know-how
- stimularea inovației
- schimbările legislative favorabile pentru întreprinderi din municipiu
- coordonarea învățământului profesional cu cerințele de pe piața forței de muncă
- intensificarea activității de marketing prin biroul *image* al orașului, precum și al județului Covasna poate contribui la dezvoltarea turismului și la creșterea numărului

turiștilor și a vizitatorilor

- valorificarea produselor locale
- crearea și valorificarea circuitelor turistice tematice: culturale și naturale
- potențial de dezvoltare a unor parteneriate între administrația publică locală, producătorii locali, unități de primire turistice și ONG-uri locale în scopul dezvoltării și diversificării turismului
- creșterea cerințelor pentru turism balnear
- creșterea cererii pe plan internațional pentru formele alternative ale turismului: ecoturism, turism cultural, turism sportiv etc.
- programe de finanțare a investițiilor în turism (POR)

Infrastructura, serviciile publice și mediul

- programe de finanțare europene pentru reabilitarea infrastructurii, reabilitarea integrată a centrului municipiului, programe sociale, reabilitarea monumentelor istorice prin extinderea funcțiilor existente sau înzestrarea lor cu noi funcții, reabilitarea bazei sportive, bazei de învățământ, extinderea infrastructurii de recreație)
- programe de finanțare din fondurile guvernamentale (ex. reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare, blocuri ANL pentru tineri, izolarea termică și fonică a blocurilor de locuințe, amenajarea terenurilor de joacă și a spațiilor verzi)
- utilizarea resurselor energetice regenerabile (ex. programul Casa Verde, propagarea producției de salcii energetice)
- posibilități de finanțare a proiectelor de mediu
- legislație severă în domeniul mediului

Resurse sociale

- identificarea de noi resurse de finanțare, folosirea mai eficientă a celor deja existente
- rechemarea/restabilirea populației emigrate prin acordare de facilități (ex. locuințe de serviciu, programul „*Vino acasă!*”)
- stimularea angajării în acceptarea copiilor prin acordarea de facilități și îmbunătățirea sistemului social
- dezvoltarea parteneriatelor între actorii locali: administrația publică locală, ONG-uri culturale, grupuri informale, biserici, IMM-uri

- existența parteneriatelor de înfrățire între Municipiul Sfântu Gheorghe și localități din Ungaria (Alsónána, Cegléd, Ferencváros, Kiskunhalas, Sárpilis, Veszprém), din Slovacia (Királyhelmec), din Serbia (Kanizsa), din Rusia (Novosibirsk) și din Izrael (Givatayyim), existența parteneriatelor oficiale cu localități din Ungaria (Balatonszentgyörgy, Kecskemét) și Sfântu Gheorghe – Delta Dunării,

9.4. AMENINȚĂRI

Poziționarea municipiului

- apropierea de Municipiul Brașov este de două tășuri: expansiunea economico-financiară a Brașovului amenință cu „colonizarea” Municipiului Sfântu Gheorghe, precum și a microregiunii
- decalarea construirii centurii de ocolire și a drumurilor de expres

Economie

- cerințele riguroase de asigurare a calității pot reprezenta obstacole pentru întreprinzătorii locali în dezvoltarea afacerilor
- lipsa experienței în derularea proiectelor finanțate din fonduri europene poate cauza rezilierea contractelor de finanțare
- restrângerea posibilităților de valorificare a produselor
- scăderea sau stagnarea cererilor pentru accesarea serviciilor publice datorită slăbirii profitabilității întreprinderilor și scăderii nivelului de trai al populației
- situații de concurență în privința valorificării produselor, în special prin stabilirea în municipiu al întreprinderilor de prelucrare
- globalizarea produselor și a comerțului (prin stabilirea noilor super- și hipermarketuri în municipiu) poate să elimine unitățile de comerț cu amănuntul locale
- lipsa politicilor specifice de promovare și valorificare a produselor locale
- prin înființarea parcurilor de locuințe și a zonei industriale terenurile agricole vor fi din ce în ce mai mici și din ce în ce mai scumpe, imposibil de achiziționat pentru producție agrară
- subvențiile mai mari, acordate agricultorilor din alte țări ale Uniunii Europene pot influența negativ valorificarea produselor agricole locale
- încălzirea globală, amenințare în special pentru agricultură

- exploatarea nerațională a resurselor neregenerabile sau greu de regenerat (păduri, fânețe, arabile)
- criza financiar-economică globală
- garanții suplimentare cerute de bănci în cazul reînnoirii liniilor de credit poate influența în mod negativ dezvoltarea întreprinderilor
- lipsa fondurilor pentru infrastructură sau decalarea programelor de finanțare poate cauza întârzierea investițiilor în afaceri
- lipsa cunoștinței de limbi străine de către forța de muncă locală poate să reprezintă un obstacol în calea stabilirii întreprinderilor străine în municipiu
- migrarea populației active
- accentuarea lipsei forței de muncă calificată
- creșterea diferenței între cererea și oferta pieței forței de muncă
- migrarea întreprinderilor mari de confecție de tip „lohn” în țările mai puțin dezvoltate, încercând astfel să reducă costurile de personal, rezultând creșterea ratei șomajului, scăderea veniturilor municipiului
- schimbări dezavantajoase pentru afaceri în legislația națională și europeană
- cursul valutar, deprecierea leului afectează întreprinderile care desfășoară activități de export, precum și investițiile finanțate din fonduri europene la un curs stabilit
- posibilitatea ca unitățile industriale să nu se integreze în imaginea municipiului, respectiv să producă efecte negative asupra mediului
- insuficienta exploatare a oportunităților acordate turismului prin programe naționale și europene
- zona turistică Șugaș-Băi va pierde valoarea terapeutică
- scăderea cererii pentru servicii turistice cauzată de criza financiar-economică globală

Infrastructura, serviciile publice și mediul

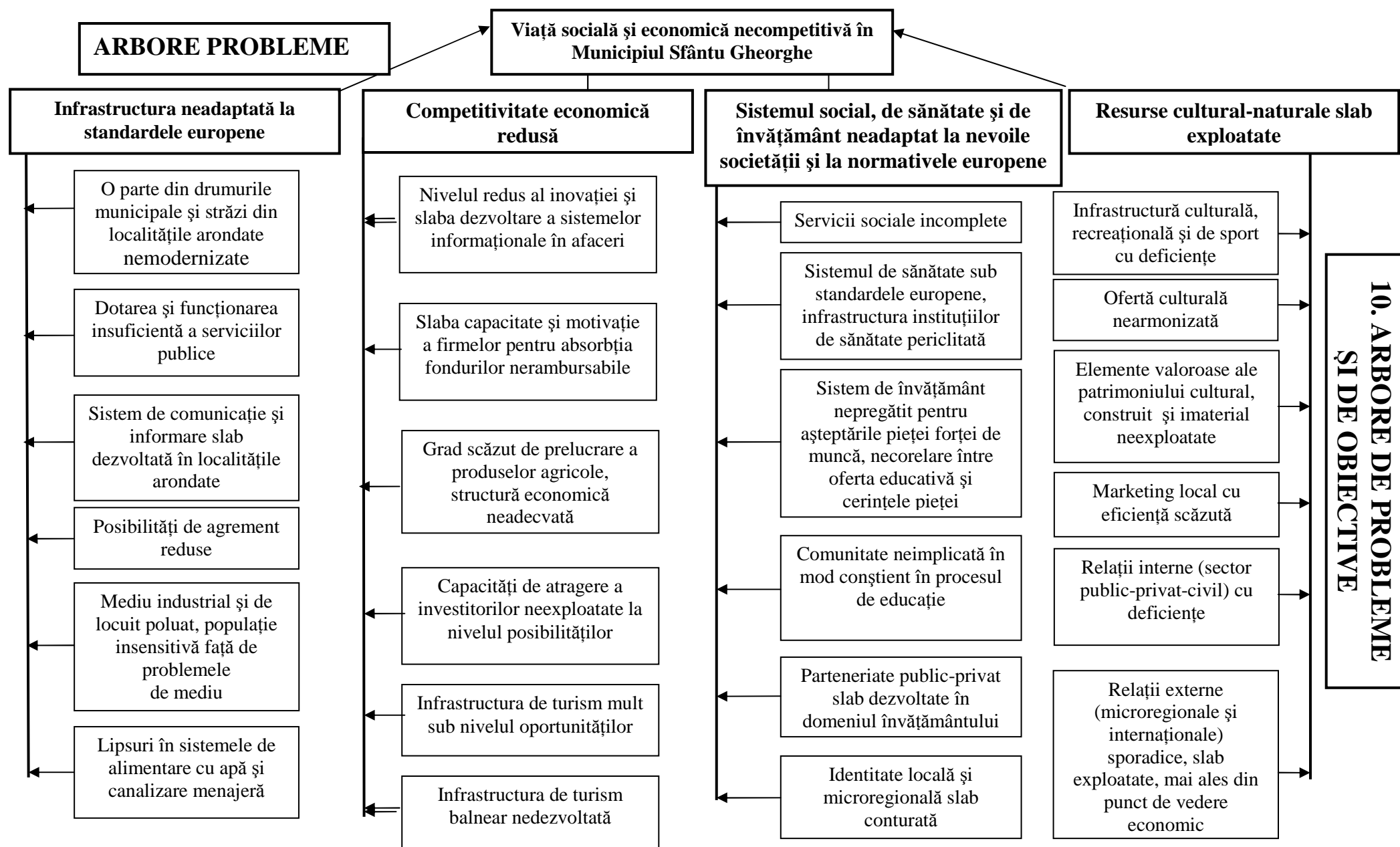
- pericolul extinderii incendiilor în urma arderii miriștilor, distrugerea habitatelor de viețuitoare terestre
- degradarea terenurilor agricole
- intensificarea poluării aerului în urma activităților economice dăunătoare pentru mediu
- lipsa fondurilor necesare inițierii și/sau finalizării unor lucrări de infrastructură
- decalarea programelor de reabilitare a infrastructurii
- creșterea excesivă a numărului de autovehicule în municipiu, rezultând poluări

semnificative și probleme majore în circulație

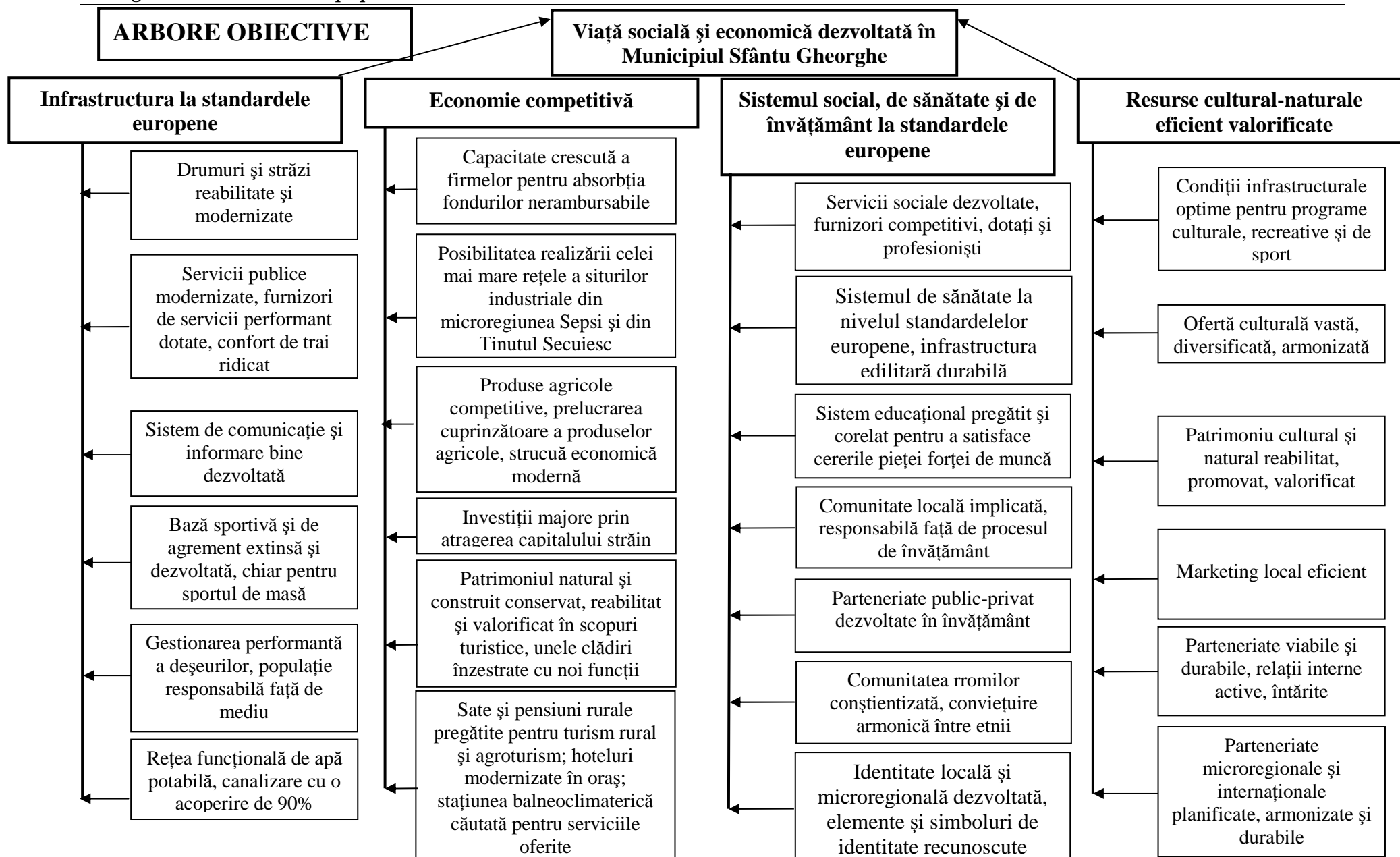
- sistemul de învățământ și cel sanitar va fi finanțat insuficient din bugetul de stat, iar municipiul nu va avea fondurile necesare pentru menținerea acestor sisteme

Mediul social

- migrarea tinerilor și a forței de muncă cu calificare superioară
- sărăcirea populației
- efectul negativ al posturilor comerciale de televiziune asupra indivizilor și asupra comunității
- conflicte sociale și etnice
- răspândirea comportamentului deviant
- răspândirea infecțiilor în rândul populației

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

11. VIZIUNE DE VIITOR

Municipiul Sfântu Gheorghe va fi un oraș atractiv, prosper, un centru microregional și pol de dezvoltare, al cărui servicii asigură condiții de trai decente, la un nivel înalt, pentru locuitorii săi și pentru locuitorii microregiunii, al cărui mediu economic asigură competitivitatea sustenabilă a orașului, unde prin reabilitarea și valorificarea patrimoniului construit și natural se întărește identitatea locală și atractivitatea orașului, văzută din prisma vizitatorilor.

Sediul Primăriei și al Consiliului Local

12. OBIECTIVUL STRATEGIC GENERAL, DIRECȚII DE DEZVOLTARE, OBIECTIVE SPECIFICE, MĂSURI ȘI PROIECTE

OBIECTIV STRATEGIC GENERAL

Îmbunătățirea condițiilor de trai și a calității vieții pentru populația municipiului, a condițiilor economice, sociale și de mediu prin sprijinirea competitivității, viabilității, sustenabilității și întărirea coeziunii.

OBIECTIVE SPECIFICE PE TERMEN MEDIU

Pentru a atinge obiectivul strategic general s-au identificat următoarele patru obiective specifice:

Obiectiv specific 1: *Municipiul Sfântu Gheorghe să fie un oraș sănătos, plăcut pentru a trăi, a munci, a studia, un loc atractiv pentru a se stabili.*

Atingerea acestui scop presupune:

- *Crearea unui mediu plăcut:*
 - prin reabilitarea infrastructurii comunale, izolarea termică a blocurilor de locuințe, reorganizarea parcărilor de autovehicule, realizarea de noi spații de parcare se va crește nivelul de confort al populației din cartiere
 - prin construirea de noi blocuri ANL, implementarea programului „*Vino acasă!*” pentru atragerea tinerilor, realizarea de locuințe sociale, construirea reglementată a parcurilor de locuit se va crește atractivitatea orașului pentru locuitori și pentru cei interesați în a se stabili în Municipiul Sfântu Gheorghe
 - se va crește suprafața spațiilor verzi amenajate, și se vor extinde posibilitățile de recreere pentru copii și adulți
 - prin implementarea planului integrat de dezvoltare urbană, centrul orașului va deveni atractiv atât pentru locuitorii orașului, cât și pentru vizitatorii și turiștii sosiți în oraș

- *Asigurarea structurii viabile a orașului:*
 - prin repartizarea anumitor funcții comerciale și de prestări servicii în cartiere se va îmbunătăți deservirea populației cartierelor și se va diminua înghesuirea pietonilor și al traficului din centrul orașului
 - prin realizarea centurii de ocolire – astfel, prin redirecționarea traficului de tranzit -, prin reorganizarea traficului de autovehicule în centrul orașului, și stimularea alegerii tipurilor alternative de circulație – transport în masă, circulație cu bicicletă – se va ameliora accesibilitatea unor cartiere, diminuarea traficului intens în centrul orașului și accentuarea circulației de pietoni în centrul orașului
 - prin implementarea Planului Urbanistic General actualizat se va realiza reglementarea și normalizarea funcțiilor municipale – delimitarea zonelor locuite și industriale

- *Realizarea de spații comunitare atractive, pline de viață:*
 - satisfacerea eficientă a necesităților locuitorilor și facilitarea fluidizării relațiilor sociale prin concentrarea serviciilor de administrație publică locală, a serviciilor culturale, educative, financiare, comerciale în centrul orașului, unde accesul persoanelor la programele culturale și recreative este asigurat tuturor categoriilor sociale

Obiectiv specific 2: Municipiul Sfântu Gheorghe să fie atractiv pentru investitori, pentru oamenii de afaceri, pentru forța de muncă dornică de a se angaja, precum și pentru turiști.

Atingerea acestui scop presupune:

- *Crearea structurii moderne a economiei locale:*
 - dezvoltarea și întărirea IMM-urilor, extinderea posibilităților de piață a întreprinderilor mijlocii și mari prin modernizarea tehnologiilor existente și introducerea de noi tehnologii avansate
 - înființarea sau atragerea firmelor care sunt atractivi pentru forța de muncă de înaltă calificare, în special în sectorul IT
 - stimularea activităților de cercetare-dezvoltare și utilizarea rezultatelor cercetărilor de către firmele locale
 - înființarea unui centru comercial și de prestare de servicii în fiecare cartier al municipiului pentru satisfacerea nevoilor populației locale

- creșterea ponderii sectorului terțier
- crearea clusterelor sectoriale în scopul eficientizării activităților și a costurilor
- *Echilibrarea pieței forței de muncă:*
 - coordonarea sistemului de învățământ cu cererea de pe piața forței de muncă
 - prin dezvoltarea învățământului profesional și a formării pentru adulți se va asigura forța de muncă necesară pentru firmele din municipiu, prin promovarea ofertei forței de muncă va crește atractivitatea economică a municipiului
 - sprijinirea stabilirii firmelor cu necesități mai mare de capital uman în scopul asigurării locurilor de muncă pentru forța de muncă înalt calificată
 - asigurarea participării la piața forței de muncă pentru toate categoriile de vârstă din cadrul populației active
 - asigurarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități prin crearea de locuri de muncă amenajate, protejate
- *Valorificarea potențialului turistic:*
 - prin reabilitarea patrimoniului cultural și conservarea patrimoniului natural, precum și prin reabilitarea obiectivelor turistice și dezvoltarea infrastructurii turistice se va crește numărul turiștilor sosiți în Municipiul Sfântu Gheorghe, se va crește durata medie de ședere al turiștilor, și cheltuielile efectuate în municipiu prin solicitarea unor servicii, în special cele oferite pentru turiști

Obiectiv specific 3: Municipiul Sfântu Gheorghe să fie un oraș optim pentru a studia, pentru a aparține de o comunitate deschisă, primitoare.

Atingerea acestui scop presupune:

- *Crearea unei baze de resurse umane competitive:*
 - prin dezvoltarea infrastructurii de învățământ și a structurii de formare se vor asigura condițiile pentru învățământul de calitate, orientat pe piață,
 - prin facilitarea învățării pe tot parcursul vieții se va rezulta flexibilitatea și adaptarea forței de muncă la schimbările frecvente din mediul economic și social

- *Întărirea societății deschise, primitive:*
 - prin dezvoltarea infrastructurii sociale și îmbunătățirea și accesibilitatea serviciilor sociale se va facilita integrarea grupurilor vulnerabile, dezavantajate, a persoanelor cu risc sau cu dizabilități în structurile pieței forței de muncă
 - prin activitățile de informare și dezvoltare a relațiilor interetnice a ONG-urilor și instituțiilor publice de specialitate se vor diminua prejudecățile față de grupurile dezavantajate, populația va fi mai conștientă și responsabilă față de starea de sănătate a locuitorilor municipiului

- *Întărirea identității locale:*
 - prin realizarea de programe culturale, festivaluri, simpozioane, forumuri și altor activități deschise publicului larg se va facilita înființarea relațiilor sociale, familiarizarea cu valorile municipiului, rezultând o identitate locală puternică

Obiectiv specific 4: Municipiul Sfântu Gheorghe să fie un oraș într-o armonie calmă cu mediul înconjurător și cu parteneri microregionali și județene

Atingerea acestui scop presupune:

- *Protecția mediului:*
 - prin redirecționarea traficului de tranzit pe centura de ocolire a municipiului, precum și reabilitarea și eficientizarea infrastructurii municipale, și asigurarea condițiilor moderne de tehnologie micșorează încărcarea mediului
 - prin asigurarea alimentării cu apă a tuturor locuințelor din municipiu și racordarea lor la rețeaua de canalizare se va micșora gradul de poluare a apelor de suprafață, a apelor freatice și a solului
 - prin campaniile de informare și conștientizare și crearea condițiilor pentru asigurarea unui management performant al deșeurilor, și organizarea colectării selective a deșeurilor se va îmbunătăți responsabilitatea populației față de mediu
 - prin utilizarea tehnologiilor moderne economice și a resurselor energetice regenerabile se vor reduce costurile populației și a firmelor

- *Crearea relațiilor strânse cu partenerii din microregiune:*
 - prin construirea centurii de ocolire a Municipiului Sfântu Gheorghe, îmbunătățirea infrastructurii rutiere se va asigura accesul la funcțiile municipale pentru locuitorii microregiunii
 - prin implementarea Strategiei de Dezvoltare a Microregiunii Sepsi pe perioada 2008-2018 și extinderea structurilor microregionale se vor întări relațiile microregionale, unde Municipiul va avea rolul de coordonator microregional prin întărirea funcțiilor de centru microregional și devenirea municipiului ca pol de dezvoltare

Luând în considerare schimbările petrecute în ultimii ani în diferite sectoare, în scopul armonizării dezvoltărilor din Municipiul Sfântu Gheorghe se relevă importanța elaborării următoarelor documente:

- Plan Urbanistic General, actualizat
- Regulament Local de Urbanism, actualizat
- Plan de Gestionare al Imobilelor (evaluarea patrimoniului imobil al municipiului, analizarea posibilităților și sarcinilor de cumpărare, renovare, reabilitare, valorificare, înzestrare cu funcții a terenurilor și imobilelor aflate în proprietatea publică și privată a municipiului în scopul atingerii obiectivelor de dezvoltare identificate)
- Strategia de Dezvoltare Economică a Municipiului Sfântu Gheorghe, actualizată
- Strategia de Dezvoltare Turistică a Municipiului Sfântu Gheorghe
- Strategia de Dezvoltare a Învățământului din Municipiul Sfântu Gheorghe
- Strategia de Dezvoltare Culturală a Municipiului Sfântu Gheorghe
- Strategia de Tineret a Municipiului Sfântu Gheorghe
- Strategia de Sport a Municipiului Sfântu Gheorghe
- Strategia de Dezvoltare Socială a Municipiului Sfântu Gheorghe

În urma analizării necesităților și posibilităților municipiului s-au identificat 4 axe prioritare cu măsurile și proiectele aferente:

AXA PRIORITARĂ NR. 1: Reabilitarea municipiului

Axa prioritară nr. 1 are în vedere reabilitarea municipiului din punct de vedere al infrastructurii de servicii publice, infrastructurii de circulație, precum și reabilitarea patrimoniului construit și natural. Investițiile realizate în cadrul acestei priorități contribuie la dezvoltarea durabilă al municipiului din punct de vedere al mediului, dezvoltarea sustenabilă a economiei și dezvoltarea comunitară a municipiului.

Măsuri:***1.1. Dezvoltarea infrastructurii municipale***

- Extinderea și reabilitarea rețelei de alimentare cu apă
- Extinderea și reabilitarea rețelei de canalizare și modernizarea stației de epurare
- Extinderea rețelei de gaz metan
- Eficientizarea sistemelor de încălzire a locuințelor, utilizarea surselor de energie regenerabile
- Modernizarea iluminatului public, schimbarea becurilor în becuri economice, realizarea iluminatului decorativ al tuturor clădirilor și monumentelor reprezentative
- Asigurarea gestionării performante al deșeurilor

1.2. Dezvoltarea infrastructurii de circulație

- Redirecționarea traficului de tranzit prin construirea centurii de ocolire a municipiului
- Îmbunătățirea accesibilității municipiului prin realizarea drumurilor expres spre Miercurea Ciuc și Brașov
- Modernizarea străzilor din municipiu
- Raționalizarea circulației autovehiculelor din municipiu prin reglementări în special în centrul orașului și eficientizarea sistemului de parcare
- Reamenajarea stațiilor de autobuz, instalarea cabinelor de așteptare cu panouri de reclamă și informare
- Dezvoltarea condițiilor de circulație pentru pietoni prin reabilitarea trotuarelor
- Dezvoltarea metodelor alternative de circulație prin dezvoltarea transportului de masă și realizarea pistelor pentru bicicliști

1.3 Reabilitarea patrimoniului natural și construit

- Reabilitarea centrului orașului prin reabilitarea clădirilor aflate pe lista oficială a monumentelor, a clădirilor cu caracter de monument, realizarea străzilor de plimbare cu așezarea cablurilor subterane, instalarea elementelor decorative, amenajarea parcului central, amenajarea altor spații comunitare, întărirea funcțiilor culturale și turistice
- Dezvoltarea cartierelor prin construirea blocurilor pentru tineri (din fonduri ANL), realizarea locuințelor sociale, reabilitarea termică a blocurilor de locuințe, mansardarea caselor de locuit, amenajarea spațiilor comunitare, pregătirea de noi cartiere de locuit
- Dezvoltarea spațiilor verzi prin reamenajarea spațiilor verzi existente, amenajarea de spații verzi noi, amenajarea sau reabilitarea terenurilor de joacă și sport

AXA PRIORITARĂ NR. 2: Dezvoltarea economiei locale

Axa prioritară nr. 2 are în vedere dezvoltarea competitivității economiei municipiului, creșterea condițiilor de infrastructură pentru afaceri, investiții publice care contribuie la atragerea investitorilor, măsuri și intervenții care vin în sprijinul dezvoltării turismului. Investițiile realizate în cadrul Axei prioritare nr. 2 contribuie la creșterea calității vieții populației din municipiu prin realizarea infrastructurii industriale și de afaceri și asigurarea locurilor de muncă cu remunerații decente, îmbunătățirea imaginii și atractivității municipiului, prin dezvoltarea turismului și a serviciilor.

Măsuri:**2.1. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri**

- Dezvoltarea infrastructurii industriale prin delimitarea zonelor industriale de zonele de locuit din municipiu, înființarea parcurilor industriale pe teritoriul municipiului, îmbunătățirea infrastructurii de bază a municipiului
- Dezvoltarea sectorului serviciilor
- Înființarea locurilor de muncă prin atragerea investitorilor, dezvoltarea firmelor locale, înființarea locurilor de muncă protejate pentru persoane cu dizabilități
- Introducerea sistemelor de sprijinire a firmelor pentru a se stabili în municipiu prin scutiri/reduceri de impozite, proiecte dezvoltate în sistem PPP

- Promovarea economiei locale prin organizarea promovării firmelor locale, a produselor speciale din Sfântu Gheorghe și din microregiune, precum și a celor din Ținutul Secuiesc, implementarea unui sistem de marketing împreună cu sectorul privat

2.2. Dezvoltarea agriculturii

- Promovarea produselor locale prin asigurarea prezenței la târgurile de produse, realizarea unui marketing eficient
- Sprijinirea valorificării produselor agrare prin realizarea parcului agroindustrial din Municipiul Sfântu Gheorghe, cartierul Câmpul Frumos

2.3. Dezvoltarea turismului

- Dezvoltarea infrastructurii turistice prin reabilitarea zonei turistice Șugaș-Băi, reabilitarea patrimoniului construit, crearea itinerariilor culturale, conectarea la circuite turistice de nivel regional, dezvoltarea turismului de afaceri și conferințe, dezvoltarea infrastructurii de recreație și sport
- Dezvoltarea programelor turistice prin coordonarea ofertelor turistice, crearea pachetelor turistice, organizarea evenimentelor cu valoare turistică, dezvoltarea marketingului municipiului
- Dezvoltarea rețelelor de informare și promovare turistică prin elaborarea materialelor informative, participarea la târguri turistice naționale și internaționale, conectarea la alte rețele turistice în scopul promovării și valorificării valorilor din municipiu

AXA PRIORITARĂ NR. 3: Dezvoltarea infrastructurii umane

În asigurarea competitivității economiei locale un factor important reprezintă cantitatea și calitatea resursei umane din municipiu. Instituțiile de învățământ, instituțiile sanitare și sociale sunt acele spații unde se realizează relațiile sociale primare, din acest motiv trebuie focusat la funcția lor de dezvoltare comunitară și de formare a identității locale, care stă la baza coeziunii sociale.

Măsuri***3.1. Dezvoltarea învățământului***

- dezvoltarea învățământului școlar și preșcolar prin reabilitarea și modernizarea clădirilor de învățământ, dezvoltarea infrastructurii și a personalului creșelor și a grădinițelor cu program prelungit, introducerea programelor școlare și a metodelor pedagogice alternative în învățământ
- dezvoltarea învățământului liceal și profesional prin reabilitarea clădirilor, atragerea cadrelor didactice specializate, corelarea formării profesionale cu cerințele de pe piața forței de muncă, dotarea laboratoarelor și atelierelor
- dezvoltarea învățământului universitar prin încurajarea stabilirii cadrelor didactice universitare, asigurarea locuințelor de serviciu pentru cadrele didactice universitare, înființarea campusului universitar, dotarea universităților, extinderea specializărilor universitare
- dezvoltarea formării profesionale prin extinderea programelor de calificare, recalificare și formare profesională
- crearea și dezvoltarea colaborării între instituțiile școlare, organizațiile profesionale, furnizorii de servicii de formare profesională, unitățile economice și administrația publică locală din Municipiul Sfântu Gheorghe în scopul corelării ofertei și cererii de pe piața forței de muncă

3.2. Dezvoltarea rețelei sanitare și sociale

- Extinderea asigurării serviciilor sociale prin înființarea adăposturilor de noapte pentru persoane fără adăpost, a cantinei sociale, a căminelor sociale, a centrelor de zi, înființarea centrului de reabilitare pentru bolnavii cu dependențe
- Dezvoltarea serviciului de ambulanță
- Derularea programelor pentru integrarea rromilor în piața forței de muncă
- Prevenirea situațiilor de risc social prin organizarea de campanii și acțiuni de educare și conștientizare a populației dezavantajate în domeniile sanitare și sociale
- Asigurarea securității publice prin colaborare cu poliția, extinderea și organizarea eficientă a pazei comunitare

3.3. Dezvoltarea infrastructurii culturale, sportive, recreaționale

- Dezvoltarea infrastructurii culturale prin amenajarea sălii de studio la teatru, reabilitarea cinematografului Artă, reabilitarea căminelor culturale, asigurarea sediilor pentru organizațiile civile
- Extinderea ofertei culturale prin amenajarea spațiilor comunitare adecvate pentru programe culturale, organizare programe și evenimente locale și de anvergură regională
- Extinderea posibilităților de recreație și sport prin reabilitarea bazei de sport, dezvoltarea bazinului de înot, amenajarea zonelor de agrement pentru sporturi tradiționale și extreme
- Implicarea populației locale în programe culturale și sportive în scopul prevenirii atitudinii deviate și dezvoltarea coeziunii sociale

3.4. Eficientizarea funcționării Primăriei Municipiului Sfântu Gheorghe

- Simplificarea gestiunii problemelor
- Introducerea sistemului de e-guvernare în relații cu publicul și anumite compartimente ale Primăriei
- Introducerea sistemului de management al calității în funcționarea Primăriei
- Îmbunătățirea imaginii APL, fluidizarea și întărirea comunicației cu mediul extern
- Crearea unei rețele de specialiști din diferite domenii de activitate care să sprijină implementarea ideilor și a planurilor, proiectelor concrete, prin consultări periodice, în vederea dezvoltării Municipiului Sfântu Gheorghe

AXA PRIORITARĂ NR. 4: Dezvoltarea relațiilor externe

Crearea structurilor de cooperare teritorială asigură relația bună a municipiului cu celelalte entități partenere. Din această cooperare rezultă avantaje reciproce părților, și valorificarea resurselor economice, sociale, naturale și culturale se vor multiplica prin multitudinea rezultatelor obținute.

Parteneriatele din Microregiunea Sepsî se află încă în stadiul de început la nivelul instituțiilor, unităților economice, ONG-urilor, deși teritoriul este destul de omogen din punct de vedere geografic, istoric, cultural și economic. Până în prezent însă nu s-au format structurile de colaborare și de dezvoltare a teritoriului în microregiune. În acest sens, trebuie înființat sistemul de colaborare a actorilor din Microregiune, bazat pe parteneriat. Acest sistem

contribuie la exploatarea posibilităților de dezvoltare a Microregiunii Sepsî, precum și la utilizarea mai eficientă a resurselor umane, infrastructurale și naturale.

Măsuri:

4.1. Dezvoltarea funcției de centru microregional și centru pentru viitoarea regiune de dezvoltare Ținutul Secuiesc

- Dezvoltarea municipiului ca centru microregional. Microregiunea Sepsî trebuie să aibă un centru care coordonează activitățile de dezvoltare a microregiunii. Municipiul Sfântu Gheorghe deja este centrul administrativ al microregiunii cu instituțiile județene administrative, financiare, școlare, culturale, sanitare și economice, având toate funcțiile administrative ale unei reședințe de județ. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Sepsî (ADI) este organizația coordonatoare a dezvoltărilor microregionale. În acest sens, trebuie dezvoltat structura operativă a asociației, cu specialiști din diferite domenii ale dezvoltărilor microregionale. ADI-ul va iniția și va implementa proiectele comune microregionale.
- Dezvoltarea Municipiului ca centru pentru viitoarea regiune de dezvoltare Ținutul Secuiesc. Municipiul, cu o economie bazată în primul rând pe o structură a IMM-urilor, cu instituții și actori culturali de renume, cu o rețea de învățământ în limba maternă maghiară plină de rezultate excepționale, cu extensia universitară a Universității Babeș-Bolyai, cu o populație maghiară majoritară de 75%, cu proiecte de finanțare de mare valoare elaborate și aflate în curs de realizare sau în faza de evaluare, poate să candideze cu șanse mari la funcția de centru regional pentru viitoarea regiune de dezvoltare Ținutul Secuiesc

4.2. Dezvoltarea relațiilor externe

- Dezvoltarea și valorificarea relațiilor externe cu orașele înfrățite: localități din Ungaria (Alsónána, Cegléd, Ferencváros, Kiskunhalas, Sárpilis, Veszprém), din Slovacia (Királyhelmeç), din Serbia (Kanizsa), din Rusia (Novosibirsk) și din Izrael (Givatayim), și orașe partenere cu localități din Ungaria (Balatonszentgyörgy, Kecskemét) și Sfântu Gheorghe – Delta Dunării
- Dezvoltarea de proiecte și participarea la implementarea proiectelor internaționale de dezvoltare

13. PLAN DE ACȚIUNE LOCALĂ

AXA PRIORITARĂ 1: Reabilitarea municipiului

Măsura 1.1.: Dezvoltarea infrastructurii municipale

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Extinderea și reabilitarea rețelei de alimentare cu apă	- Dezvoltarea directă a infrastructurii municipale - Dezvoltarea indirectă a economiei - Asigurarea unei surse de apă potabilă controlată și monitorizată către populația	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Consiliul Județean Covasna - operator regional	- Buget local - Buget de stat - Ministerul Mediului - POS MEDIU - operator regional	2010-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe - operator regional
2.	Lucrări prioritare de reabilitare a rețelei de apă potabilă și extinderea rețelelor de canalizare în Municipiul Sfântu Gheorghe	- Dezvoltarea infrastructurii municipale - Dezvoltarea economiei - Asigurarea unei surse de apă potabilă controlată și monitorizată către populația	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat - Ministerul Mediului	2008-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe - operator regional
3.	Realizarea rețelei de apă potabilă în localitățile Chilieni-Coșeni	- Dezvoltarea infrastructurii de bază - Dezvoltarea	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat - Ministerul Dezvoltării	2008-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
		economiei - Asigurarea unei surse de apă potabilă controlată și monitorizată către populația			Regionale și Locuinței - POS MEDIU - operator regional		
4.	Extinderea și reabilitarea rețelei de canalizare și modernizarea stației de epurare	- Dezvoltarea infrastructurii municipale - Dezvoltarea economiei - Asigurarea unei surse de apă potabilă controlată și monitorizată către populația	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Consiliul Județean Covasna - operator regional	- Buget local - Buget de stat - Ministerul Mediului - POS MEDIU - operator regional	2008-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe - operator regional
5.	Extinderea rețelei de gaz metan	- Dezvoltarea infrastructurii municipale - Dezvoltarea economiei	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
6.	Eficiențizarea sistemelor de încălzire a locuințelor	- Protecția mediului - Reducerea costurilor de energie electrică și termică - Stimularea utilizării surselor regenerabile	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- asociații de locatari	- Buget local - Buget de stat - Ministerul Mediului - fonduri private	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
7.	Dezvoltarea capacităților de producție energie electrică și termică din surse regenerabile	- Protecția mediului - Reducerea costurilor de energie electrică și termică - Stimularea utilizării surselor regenerabile	- Municipiul Sfântu Gheorghe - operatori economici - persoane fizice		- Buget local - Buget de stat - Ministerul Mediului - fonduri private	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
8.	Modernizarea rețelei de iluminat public cu becuri economice	- Eficientizarea iluminatului public - Protecția mediului	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Bugetul local	2009-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe
9.	Realizarea iluminatului decorativ a tuturor clădirilor și monumentelor reprezentative	- Îmbunătățirea imaginii localității - Conștientizarea și promovarea valorilor istorice-culturale locale	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Instituții de cult	- Buget local - Bugetul cultelor	2010-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
10.	Gestionarea performantă a deșeurilor	- Protecția mediului - Schimbarea mentalității, stimularea reciclării deșeurilor	Municipiul Sfântu Gheorghe	- SC TEGA SA	- Buget local - Ministerul Mediului - AFM - POS MEDIU	2009-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe - Agenția pentru Protecția Mediului Covasna
11.	Program de educație ecologică al populației din Municipiul Sfântu Gheorghe	- Protecția mediului - Schimbarea mentalității, stimularea reciclării deșeurilor	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Instituții școlare - ONG-uri locale - Agenția pentru Protecția Mediului Covasna - SC TEGA SA	- Buget local - Ministerul Mediului - AFM	2009-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe - APM Covasna - ONG-uri locale - Instituții școlare
12.	Îmbunătățirea dotării serviciului public de gospodărire comunală	- Îmbunătățirea serviciilor publice locale - Asigurarea drumurilor curate în scopul prevenirii accidentelor și îmbunătățirii imaginii localităților	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe

*Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018**Măsura 1.2.: Dezvoltarea infrastructurii de circulație*

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Construirea centurii de ocolire a municipiului	- Diminuarea traficului de tranzit în oraș	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget de stat - POR	2010-2014	- Primăria Sfântu Gheorghe
2.	Modernizarea străzilor orașenești și a celor sătești	- Asigurarea fluidității circulației cu autovehicule în interiorul orașului și a satelor arondate - Îmbunătățirea imaginii orașului	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Bugetul județului - Buget de stat	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
3.	Reamenajarea spațiilor de parcare auto vechi, amenajarea spațiilor de parcare auto noi în teritoriul municipiului	- Îmbunătățirea infrastructurii de circulație - Diminuarea înghesuirii autovehiculelor în centrul orașului - Crearea unui sistem de parcare rațional, controlat - Protecția spațiilor verzi	Municipiul Sfântu Gheorghe	- firme private în sistem PPP	- Buget local	2009-2010	Primăria Sfântu Gheorghe
4.	Reamenajarea stațiilor de autobuz, instalarea cabinelor de așteptare cu panouri de reclamă și informare, crearea unui sistem de	- Îmbunătățirea serviciilor publice locale - Creșterea confortului populației - Creșterea calității	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local	2010-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	informare călători eficient	serviciilor de informare a călătorilor - Îmbunătățirea imaginii orașului					
5.	Îmbunătățirea dotării serviciului public de transport în masă cu autobuze noi	- Îmbunătățirea serviciilor publice locale - Creșterea confortului populației - Eficientizarea costurilor	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - POR	2010-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe
6..	Reabilitarea trotuarelor, eliminarea obstacolelor prin construirea rampelor pentru persoane cu dizabilități	- Îmbunătățirea circulației pentru pietoni - Protecția pietonilor - Asigurarea circulației fără obstacole pentru persoane vârstnice, mame cu cărucioare, persoane cu dizabilități	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat - Bugetul județului - POR	2009-2018	Primăria Sfântu Gheorghe
7.	Amenajarea pistelor pentru bicicliști, amenajarea spațiilor pentru depozitarea bicicletelor în parcare aferentă instituțiilor publice, înființarea serviciului de închiriere biciclete	- Îmbunătățirea circulației pentru bicicliști - Protecția bicicliștilor - Protecția mediului - Atragerea turiștilor - Promovarea metodelor alternative de circulație	Municipiul Sfântu Gheorghe	- firmă privată	- Buget local - Buget de stat - Bugetul județului - POR - surse private	2009-2018	Primăria Sfântu Gheorghe

*Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018**Măsura 1.3.: Reabilitarea patrimoniului natural și construit*

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Actualizarea Planului Urbanistic General al Municipiului Sfântu Gheorghe	- Realizarea unui oraș funcțional și estetic - Îmbinarea structurilor vechi cu așteptările moderne - Apărarea imaginii specifice orașului	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local	2009-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe
2.	Elaborarea Planului de Gestionare a Imobilelor	- Evaluarea și valorificarea patrimoniului imobil	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local	2009	- Primăria Sfântu Gheorghe
3.	Reabilitarea centrului orașului: „Planul integrat de dezvoltare urbană a municipiului Sfântu Gheorghe” cu 6 obiective	- Crearea unui centru municipal atractiv - Reabilitarea patrimoniului construit - Amenajarea spațiilor comunitare - Dezvoltarea turismului	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat - POR	2009-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
4.	Reabilitarea monumentelor și a patrimoniului construit	- Valorificarea patrimoniului construit - Înzestrarea cu noi funcții a monumentelor reabilite - Introducerea	Municipiul Sfântu Gheorghe	Instituții de cult	- Buget local - Bugetul județului - Buget de stat - POR	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
		monumentelor în circuitul turistic					
5.	Reabilitarea Căminului Zathureczky Berta din municipiul Sfântu Gheorghe	- Reabilitarea și valorificarea patrimoniului construit	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - POR	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
6.	Construirea blocurilor pentru tineri	- Asigurarea condițiilor de locuit pentru tineri	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Fonduri ANL	2008-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe
7.	Înființare locuințe sociale	- Asigurarea condițiilor de locuit pentru persoane dezavantajate	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat prin ANL	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
8.	Mansardarea caselor de locuit private și a blocurilor de locuințe	- Asigurarea condițiilor de locuit pentru populația	Municipiul Sfântu Gheorghe	Asociații de locatari Persoane fizice	- Buget local - Buget de stat	2009-2015	- Primăria Sfântu Gheorghe
9.	Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe	- Creșterea nivelului de confort al locuințelor - Reducerea costurilor de încălzire - Îmbunătățirea izolării termice al blocurilor de locuințe	Municipiul Sfântu Gheorghe	Asociații de locatari	- Buget local - Buget de stat	2008-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
10.	Pregătirea de noi cartiere de locuit	- Asigurarea infrastructurii de bază pentru cartierul de locuit	Municipiul Sfântu Gheorghe	Firme private în sistem PPP	- Buget local - Buget de stat - surse private	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
		- Extinderea zonei de locuit					
11.	Amenajarea spațiilor verzi în cartiere	- Crearea spațiilor comunitare pentru facilitarea relațiilor sociale - Extinderea spațiilor verzi amenajate	Municipiul Sfântu Gheorghe	ONG-uri Firme private Asociații de locatari	- Buget local - Bugetul județului - surse private - fundații	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
12.	Amenajare spații verzi P-ța Mihai Viteazu, Municipiul Sfântu Gheorghe	- Amenajarea centrului orașului - Crearea spațiilor comunitare pentru facilitarea relațiilor sociale	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat - Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
13.	Amenajări peisagistice pentru reabilitarea parcului central, Municipiul Sfântu Gheorghe	- Amenajarea centrului orașului - Crearea spațiilor comunitare pentru facilitarea relațiilor sociale	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat - Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	2007-2009	- Primăria Sfântu Gheorghe
14.	Amenajarea terenurilor de joacă	- Diversificarea fertei recreaționale pentru copii - Asigurarea condițiilor optime de joacă pentru copii	Municipiul Sfântu Gheorghe	ONG-uri Firme private Asociații de locatari	- Buget local - Bugetul județului - Buget de stat - surse private - fundații	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe

*Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018***AXA PRIORITARĂ 2: Dezvoltarea economiei locale***Măsura 2.1.: Dezvoltarea infrastructurii de afaceri*

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Actualizarea Strategiei de Dezvoltare Economică a Municipiului Sfântu Gheorghe	- Identificarea posibilităților și oportunităților de dezvoltare a economiei locale	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Asociația Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii Covasna - ASIMCOV	- Buget local - Surse private	2010	- Primăria Sfântu Gheorghe
2.	Crearea unei baze de date cu facilități disponibile pentru investitori	- Dezvoltarea economiei locale - Stimularea investițiilor - Atragerea de noi investitori	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Firme private	- Buget local	2009-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe
2.	Realizarea materialelor de promovare despre oportunitățile oferite investitorilor	- Promovarea facilităților oferite de Municipiul Sfântu Gheorghe - Atragerea de noi investitori	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Asociația Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii Covasna - ASIMCOV - Firme private	- Buget local - Surse private	2010	- Primăria Sfântu Gheorghe
4.	Informarea și consultanța întreprinzătorilor locali în domeniul proiectelor de finanțare	- Dezvoltarea competitivității economiei locale - Creșterea capacității de accesare a fondurilor nerambursabile de către IMM-uri din Municipiul Sfântu Gheorghe	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Asociația Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii Covasna - ASIMCOV - Firme de consultanță în afaceri și management	- Buget local - POS CCE	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
4.	Asigurarea infrastructurii de bază a zonelor industriale	- Atragerea de noi investitori - Realizarea parcurilor și zonelor industriale	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Firme private (în sistem PPP)	- Buget local - Buget de stat - Surse private - POR	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
5.	Înființarea parcurilor și a zonelor industriale	- Dezvoltarea economiei locale - Stimularea investițiilor - Atragerea de noi investitori - Asigurarea de noi locuri de muncă	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Firme private (în sistem PPP)	- Buget local - Buget de stat - Surse private - POR	2010-2016	- Primăria Sfântu Gheorghe
6.	Înființarea centrelor logistice	- Dezvoltarea economiei locale - Stimularea investițiilor - Atragerea de noi investitori - Asigurarea de noi locuri de muncă pentru populație	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Firme private (în sistem PPP)	- Buget local - Buget de stat - Surse private - POR	2010-2014	- Primăria Sfântu Gheorghe
7.	Încurajarea instalării întreprinderilor în municipiu prin sprijinirea activităților de cercetare-dezvoltare	- Dezvoltarea economiei locale - Stimularea investițiilor - Atragerea de noi investitori - Asigurarea de noi locuri de muncă pentru forța de muncă de înaltă calificare	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
8.	Promovarea firmelor și produselor locale	- Dezvoltarea economiei locale - Sprijinirea competitivității firmelor și produselor locale	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Firme private	- Buget local - Buget de stat - Surse private - POR	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe

Măsura 2.2.: Dezvoltarea agriculturii

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Informare și consultanță pentru agricultori, unități economice de exploatare agricolă și de prelucrare a produselor agricole în domeniul finanțării	- Îmbunătățirea situației gospodăriilor individuale și exploatațiilor agricole - Creșterea accesului la finanțări nerambursabile	Municipiul Sfântu Gheorghe	-Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna	-Buget local -Buget de stat	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
2.	Promovarea produselor agrare locale	- Creșterea competitivității produselor locale - Sprijinirea valorificării produselor agrare locale - Sprijinirea poziționării producătorilor agrari locale	Municipiul Sfântu Gheorghe	-Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna	-Buget local	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
3.	Realizarea parcului agroindustrial în cartierul Câmpul Frumos	- Sprijinirea valorificării produselor agrare locale	Consiliul Județean Covasna	- Municipiul Sfântu Gheorghe - Mórakert TЭСZ - GTZ (Germania)	- Buget local - Surse private	2009-2010	- Consiliul Județean Covasna - Primăria Sfântu Gheorghe

Măsura 2.3.: Dezvoltarea turismului

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Reabilitarea infrastructurii în zona turistică Șugaș-Băi, utilități publice	- Îmbunătățirea infrastructurii turistice în zona turistică Șugaș-Băi - Diversificarea ofertei turistice din municipiu	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat - POR	2010-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
2.	Reabilitarea infrastructurii în zona turistică Șugaș-Băi, utilități publice-private	- Îmbunătățirea infrastructurii turistice în zona turistică Șugaș-Băi - Diversificarea ofertei turistice din municipiu	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat - POR	2010-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
3.	Drumul Apelor Minerale – A borvizek útja – Sfântu Gheorghe, Șugaș-Băi	- Îmbunătățirea infrastructurii turistice în zona turistică Șugaș-Băi - Valorificarea resurselor naturale	Municipiul Sfântu Gheorghe	Consiliul Județean Covasna	- Buget local - Buget de stat - Program PHARE	2008-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
		- Diversificarea ofertei turistice din municipiu					
4.	Crearea itinerariilor culturale	- Diversificarea ofertei turistice	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Asociația pentru Dezvoltarea Turismului din Județul Covasna - Centrul de Cultură al Județului Covasna	- Buget local - POR - Bugetul județului - Buget de stat	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
5.	Instruirea personalului ocupat în turism	- Creșterea calității și competitivității serviciilor turistice	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Furnizori de servicii turistice - Furnizori de servicii de formare profesională - AJOFM Covasna	- Buget local - Surse private - POS DRU	2010-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
6.	Valorificarea produselor meșteșugărești tradiționale locale	- Menținerea în funcțiune sau reamenajarea atelierelor și valorificarea lor în circuitul turistic - Promovarea valorilor locale tradiționale	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Centrul de Cultură al Județului Covasna - Firme private	- Buget local - Fundația Culturală Europeană: Making Collaboration Work - Programul Europa pentru Cetățeni 2007 – 2013	2010-2015	- Primăria Sfântu Gheorghe - Centrul de Cultură al Județului Covasna
7.	Extinderea și marcarea traseelor turistice	- Dezvoltarea turismului activ	Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale	- Buget local - POR	2010-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
8.	Elaborarea și publicarea unor broșuri despre patrimoniul construit și natural din municipiu	- Promovarea valorilor istorice, culturale și naturale	Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna	- Buget local - Fundații din țară și străinătate - Bugetul județului	2010-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
9.	Întocmirea și promovarea unui pachet turistic din municipiu	- Coordonarea activităților și serviciilor turistice - Participarea cu materiale informative la târguri și expoziții turistice în scopul creșterii interesului față de valorile și serviciile turistice	Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Furnizorii de servicii turistice	- Buget local - Surse private	2010-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
10.	Realizarea și instalarea marcajelor turistice identice în municipiu	- Îmbunătățirea imaginii localității - Promovarea valorilor istorice și culturale locale - Informarea turiștilor	Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale	- Buget local - POR	2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
11.	Elaborarea și implementarea unui marketing municipal eficient	- Promovarea municipiului - Sprijinirea proceselor de dezvoltare - Atragerea investitorilor străini	Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Instituții de cult - Instituții școlare	- Buget local - POR	2010-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe
12.	Extinderea serviciilor de informare turistică	- Diversificarea serviciilor de informare a turiștilor	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Asociația pentru Dezvoltarea Turismului din	- Buget local - Bugetul județului - POR	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
				Județul Covasna			
13.	Realizarea de evenimente turistice de anvergură	- Diversificarea ofertei turistice - Atragerea turiștilor	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Asociația pentru Dezvoltarea Turismului din Județul Covasna - Casa de Cultură al Municipiului Sfântu Gheorghe - Centrul de Cultură al județului Covasna - ONG-uri culturale și de tineret	- Buget local - Bugetul județului - Buget de stat - Fundații din țară și străinătate	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
14.	Crearea bazei de date a patrimoniului construit: descrieri morfologice, documentația fotografică, releveele clădirilor	- Protecția patrimoniului construit - Rezolvarea problemelor urbanistice, apărarea imaginii și a structurilor specifice ale acestor spații - Îmbinarea structurilor vechi cu așteptările moderne	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna	- Buget local - Buget de stat - Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European (SEE) - Fondul pentru ONG-uri	2010-2014	- Primăria Sfântu Gheorghe - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna
15.	Sprijinirea activităților de cercetare în scopul publicării lucrărilor de istorie locală	- Promovarea istoriei locale	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna	- Buget local - Bugetul județului - Fundații din țară și străinătate - Surse private	2011-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
							a Județului Covasna
16.	Elaborarea studiilor științifice (analize morfologice, cercetări arhivistice, de parament sau arheologice) despre patrimoniul construit, editarea publicațiilor	- Protecția patrimoniului construit - Dezvoltarea turismului	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Fundații din țară și străinătate - Surse private - Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European (SEE) - Fondul pentru ONG-uri	2012-2014	- Primăria Sfântu Gheorghe
17.	Informarea, conștientizarea și consultanța proprietarilor de clădiri aflate pe listele oficiale ale monumentelor istorice sau cu caracter de monument istoric asupra importanței reabilitării clădirilor respective cu păstrarea specificului acestuia	- Protecția patrimoniului construit - Apărarea imaginii și a structurilor specifice localității	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna	- Buget local - Buget de stat	2009-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna
18.	Organizarea prelegerilor și seminariilor despre valorile istorice locale în scopul întăririi identității locale	- Promovarea valorilor istorice locale - Întărirea identității locale	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna	- Buget local	2009-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
19.	Organizarea de tururi culturale în Municipiul Sfântu Gheorghe (patrimoniul construit, meșteșugari populari, produse locale)	- Diversificarea ofertei turistice din Municipiul Sfântu Gheorghe - Promovarea valorilor locale	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Centrul de Cultură al Județului Covasna - Meșteșugari populari - ONG-uri locale - Grupuri informale - Firme private	- Buget local - Bugetul județului - Fundații din țară și străinătate - POR	2010-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe - Centrul de Cultură al Județului Covasna
20.	Îmbogățirea paginii web cu datele privind oferta cultural-istorică a Municipiului Sfântu Gheorghe în scopul sprijinirii turismului cultural	- Dezvoltarea turismului - Promovarea valorilor culturale și istorice - Dezvoltarea marketingului Municipiului	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Firme private	- Buget local - Surse private	2009-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe - ONG-uri locale
21.	Cercetarea tradițiilor locale, editarea unei broșuri cu fotografii despre tradițiile neexistente și încă existente	- Păstrarea și promovarea tradițiilor locale	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Grupuri informale	- Buget local - Fundații din țară și străinătate - Surse private	2010-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
22.	Organizarea zilelor meșteșugarilor populari cu prezentări ale procesului meșteșugărești	- Dezvoltarea turismului - Promovarea produselor locale meșteșugărești	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Meșteșugari populari - Grupuri informale - Firme private	- Buget local - Fundații din țară și străinătate - Surse private	2010-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe

AXA PRIORITARĂ 3: Dezvoltarea infrastructurii umane**Măsura 3.1.: Dezvoltarea învățământului**

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Reabilitarea și dotarea creșelor și a grădinițelor	- Asigurarea condițiilor optime, la standarde europene pentru desfășurarea activităților de educație preșcolară	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat	2009-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe
2.	Reabilitarea clădirilor și a instalațiilor aferente învățământului școlar	- Asigurarea condițiilor optime, la standarde europene pentru desfășurarea activităților de învățământ școlar	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat	2009-2014	- Primăria Sfântu Gheorghe
3.	Reabilitarea, modernizarea și extinderea clădirilor Liceului Teoretic Székely Mikó din Municipiul Sfântu Gheorghe	- Asigurarea condițiilor optime, la standarde europene pentru desfășurarea activităților de învățământ școlar	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat - POR	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
4.	Reabilitarea, consolidarea integrală a corpului A din complexul de clădiri a Liceului Teoretic Mikes Kelemen din Municipiul Sfântu Gheorghe	- Asigurarea condițiilor optime, la standarde europene pentru desfășurarea activităților de învățământ școlar	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat - POR	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
5.	Extinderea clădirilor în vederea modernizării atelierelor școlare și a	- Asigurarea condițiilor optime, la standarde europene pentru	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat - POR	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	laboratoarelor șla Grupul școlar Puskás Tivadar din Municipiul Sfântu Gheorghe	desfășurarea activităților de învățământ școlar					
6.	Modernizarea curților, spațiilor verzi, terenurilor de joacă aferente unităților școlare	- Îmbunătățirea condițiilor de sport, recreere și educație sportivă pentru copii	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Firme private locale	- Buget local - Buget de stat - Surse private	2009-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
7.	Reabilitarea și modernizarea sălilor și al terenurilor de sport aferente unităților școlare	- Îmbunătățirea condițiilor de sport și educație sportivă pentru copii	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat	2009-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe
8.	Dotarea școlilor din muncipiu cu laboratoare profesionale și materiale didactice performante	- Creșterea calității învățământului - Asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activității de învățământ	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Inspectoratul Școlar Județean Covasna	- Buget local - Buget de stat	2010-2014	- Primăria Sfântu Gheorghe
9.	Completarea și modernizarea bazei materiale a bibliotecilor școlare, dezvoltarea bibliotecii în centru de informare și documentare	- Extinderea serviciilor bibliotecare	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Inspectoratul Școlar Județean Covasna	- Buget local - Buget de stat	2010-2014	- Primăria Sfântu Gheorghe
10.	Introducerea metodelor moderne de biblioteconomie, în special sistemul electronic de evidență	- Creșterea calității serviciilor bibliotecare - Eficientizarea activităților de evidență a obiectelor de inventar din	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe -

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	în toate școlile din municipiu	biblioteca școlară					
11.	Asigurarea unui cadru participativ școală-familie prin programe extracurriculare	- Îmbunătățirea relațiilor școală-părinți - Creșterea implicării părinților în activități organizate de școală	- unitățile școlare din Municipiul Sfântu Gheorghe	- Municipiul Sfântu Gheorghe - Părinți - ONG-uri locale	- Buget local - Surse private - Fundații	2009-2018	- Unitățile școlare
12.	Organizarea de activități extracurriculare, comune, pentru promovarea multiculturalității	- Promovarea dialogului intercultural - Cunoașterea reciprocă a culturii și a tradițiilor etniilor conviețuitoare din municipiu	- unitățile școlare din Municipiul Sfântu Gheorghe	- Municipiul Sfântu Gheorghe - ONG-uri locale	- Buget local - Buget de stat	2010-2011	- Unitățile școlare
13.	Introducerea programelor școlare și metodelor pedagogice alternative în învățământ	- Creșterea calității învățământului - Creșterea abilităților și deprinderilor copiilor	- unitățile școlare din Municipiul Sfântu Gheorghe	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Buget local - Buget de stat	2010-2014	- Unitățile școlare
14.	Realizarea asistenței sociale de tip „after school” în școlile primare din Municipiul Sfântu Gheorghe	- Extinderea serviciilor de învățământ în Municipiul Sfântu Gheorghe - Creșterea performanței școlare a copiilor	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri constituite pentru sprijinirea elevilor și creșterea performanței lor	- Buget local - Buget de stat - POS DRU	2010-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe
15.	Stimularea cadrelor didactice prin asigurarea posibilității de instruire, perfecționare, participarea la schimburi de experiență în cadrul programelor naționale	- Atragerea și menținerea cadrelor didactice calificate în municipiu - Îmbunătățirea calității învățământului	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- unitățile școlare - Casa Corpului Didactic	- Buget local - Buget de stat - Programele: LEONARDO, SOCRATES, GRUNDTVIG - POS DRU	2010-2018	- unitățile școlare

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	și internaționale						
16.	Alocarea de resurse de formare managerială pentru profesorii care ocupă funcții de conducere	- Creșterea eficienței activității manageriale în instituții școlare	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
17.	Pregătirea profesorilor diriginți pentru a fi capabili să asigure servicii de orientare școlară și profesională, precum și consiliere pentru elevi și părinți	- Îmbunătățirea calității învățământului - Menținerea copiilor din municipiu în învățământul Municipiului Sfântu Gheorghe	- Unitățile școlare din Municipiul Sfântu Gheorghe	- Casa Corpului Didactic	- Buget local - Buget de stat	2009-2018	- unitățile școlare
18.	Stimularea tinerilor cu potențial prin asigurarea accesului acestora la programe de instruire, concursuri în localități îndepărtate sau în străinătate	- Creșterea performanțelor școlare și profesionale a tinerilor - Sprijinirea și asistența talentelor	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Unitățile școlare - Firme private	- Buget local - Buget de stat - Surse private	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe - unitățile școlare
19.	Constituirea unui fond de premiere sau de bursă pentru tinerii cu potențial în performanțe școlare	- Încurajarea și stimularea tinerilor talente în continuarea studiilor și carierelor lor profesionale	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Fundații - Firme private	- Buget local - Buget de stat - sistem public-privat-partnership (PPP)	2010-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
21.	Dezvoltarea învățământului profesional prin asigurarea dotării atelierelor speciale	- Creșterea calității învățământului - Asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activității de învățământ profesional	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Inspectoratul Școlar Județean Covasna	- Buget local - Buget de stat	2010-2014	- Primăria Sfântu Gheorghe
22.	Finalizarea campusului	- Asigurarea condițiilor	- Ministerul	- Municipiul	- Buget local	2007-2011	- MECT

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	universitar	optime pentru desfășurarea activității de învățământ profesional	Educației, Cercetării și Inovării	Sfântu Gheorghe	- Buget de stat		- Primăria Sfântu Gheorghe
23.	Extinderea ofertei educaționale universitare din Sfântu Gheorghe prin introducerea de noi specializări, eventual noi extensii universitare	- Diversificarea ofertei educaționale - atragerea investitorilor în domeniul IT - întărirea capacităților de cercetare-dezvoltare	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Universitatea Babeș-Bolyai - Universitatea Sapiientia EMTE	- Buget local - Buget de stat	2010-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
24.	Corelarea ofertei furnizorilor de servicii de formare cu cererea de pe piața forței de muncă	- Identificarea cererilor de pe piața forței de muncă - Stimularea planificării carierei - îmbunătățirea posibilităților furnizorilor de servicii - întărirea colaborărilor între actorii economici, furnizorii de servicii de formare și instituții de învățământ	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Furnizorii de servicii de formare - Firme private	- Buget local	2009-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe
25.	Formarea persoanelor cu dizabilități în scopul integrării pe piața forței de muncă	- Sprijinirea integrării persoanelor cu dizabilități pe piața forței de muncă	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- AJOFM Covasna - Furnizorii de servicii de formare - ONG-uri sociale cu servicii acreditate	- Buget local - POS DRU - Fundații	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
26.	Dezvoltarea formării	- Promovarea învățării pe	- Furnizorii de	- Firme private	- Buget local	2009-2018	- Primăria

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	pentru adulți	tot parcursul vieții (LLL) - extinderea cunoștințelor profesionale pentru populația activă - Diversificarea ofertei de calificare, recalificare pentru integrarea persoanelor pe piața forței de muncă	servicii de formare	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- POS DRU		Sfântu Gheorghe

Măsura 3.2.: Dezvoltarea rețelei sanitare și sociale

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Înființarea adăposturilor de noapte	- Asigurarea serviciilor sociale pentru grupurile dezavantajate	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri sociale	- Buget local - Buget de stat - POR	2010-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
2.	Înființarea cantinei sociale	- Asigurarea serviciilor sociale pentru grupurile dezavantajate - Asigurarea mesei calde o dată pe zi	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri sociale - culte religioase	- Buget local - Buget de stat - Fundații - POR	2010-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
3.	Înființarea căminului social și a centrului de zi	- Asigurarea serviciilor sociale pentru grupurile dezavantajate - Organizarea activităților și programelor în scopul integrării în societate și pe piața forței de muncă a persoanelor vulnerabile	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri sociale - culte religioase	- Buget local - Buget de stat - Fundații - POR	2010-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe
4.	Înființarea centrului de	- Asigurarea serviciilor	- Municipiul	- ONG-uri	- Buget local	2011-2012	- Primăria

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	reabilitare pentru bolnavii cu dependențe	sociale pentru grupurile dezavantajate - Sprijinirea persoanelor cu dependențe grave pentru a se vindeca	Sfântu Gheorghe	sociale	- Bugetul județului - Buget de stat - Fundații - POR		Sfântu Gheorghe
5.	Amenajarea zonelor de recreație și agrement pentru persoanele cu dizabilități	- Asigurarea spațiilor comunitare amenajate corespunzător pentru recreerea persoanelor cu dizabilități - Asigurarea spațiilor pentru facilitarea relațiilor sociale, comunitare pentru persoanele cu dizabilități	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri sociale	- Buget local - Buget de stat - Fundații - Surse private - POR	2010-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
6.	Dezvoltarea serviciului de ambulanță	- Îmbunătățirea infrastructurii serviciului de ambulanță - Micșorarea timpului de transport a bolnavului și îmbunătățirea asistenței medicale în timpul activității ambulatoarie	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Consiliul Județean Covasna	- Buget local - Buget de stat - Bugetul Județului POR	2010-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
7.	Extinderea serviciului social de îngrijire și asistență la domiciliu a persoanelor vârstnice și a celor cu dizabilități locomotorii	- Asigurarea serviciilor sociale și sanitare pentru grupurile dezavantajate	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Fundația Creștină Diakónia	- Bugetul local - Bugetul județului - Surse private - Fundații	2010-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
8.	Sprijinirea	- Extinderea serviciilor	Municipiul	- Instituții de cult	- Bugetul local	2009-2018	- Primăria

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	programelor caritative ale instituțiilor de cult pentru ajutorarea populației cu venituri foarte mici sau fără venituri și a persoanelor cu nevoi speciale	sociale în Municipiul Sfântu Gheorghe	Sfântu Gheorghe		- Surse private		Sfântu Gheorghe
9.	Integrarea rromilor în piața forței de muncă	- Sprijinirea integrării grupurilor dezavantajate în piața forței de muncă	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă Covasna	- Bugetul local - Bugetul județului - Surse private	2010-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
10.	Organizare campanii și acțiuni de educare și conștientizare a populației dezavantajate în domeniul sanitar și social	- Înlărgirea cunoștințelor populației dezavantajate - Prevenirea bolilor, păstrarea sănătății	Municipiul Sfântu Gheorghe	- Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Covasna - Medici de familie	- Bugetul local - Bugetul județului - Bugetul statului	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
11.	„Dezvoltarea integrată a comunității rromice din zona Örkő din Municipiul Sfântu Gheorghe”	- Sprijinirea integrării și alinierii comunității rromice - Creșterea calității vieții comunității rromice	Municipiul Sfântu Gheorghe		- Bugetul local - FRDS PIP	2009-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe

Măsura 3.3.: Dezvoltarea infrastructurii culturale, sportive, recreaționale

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	„Amenajare Sală Studio la teatrul din Sfântu Gheorghe”	- Asigurarea infrastructurii culturale	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat	2008-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe
2.	Reabilitarea caselor de cultură	- Asigurarea infrastructurii necesare manifestărilor culturale - Asigurarea unui loc pentru întâlnirile și programele comunitare și recreative ale tinerilor	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Buget de stat	2009-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe
3.	Coordonarea și promovarea ofertei culturale din Municipiu	- Prezentarea ofertei culturale într-un sistem unitar - Dezvoltarea turismului cultural și de evenimente	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Casa de Cultură - Centrul de Cultură al Județului Covasna	- Buget local - Bugetul județului - Buget de stat - Surse private - AFCN	2009-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe - Casa de Cultură
4.	Sprijinirea asociațiilor și a grupurilor informale de tineret în accesarea programelor comunitare	- Creșterea ratei de accesare a fondurilor nerambursabile - Sprijinirea organizațiilor civile în derularea programelor de anvergură	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri culturale - ONG-uri de tineret	- Buget local	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe - ONG-uri locale
5.	Organizarea concursului de proiecte locale	- Creșterea cunoștințelor de elaborare și managementul proiectelor în cadrul ONG-urilor locale - Sprijinirea organizațiilor civile în derularea programelor locale	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe
6.	Revitalizarea activității	- Creșterea	- Municipiul	- Centrul de	- Buget local	2010-2012	- Primăria

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	căminelor de cultură prin asigurarea participării la cursuri de formare a coordonatorilor de programe culturale	profesionalismului în organizarea programelor culturale - Îmbogățirea paletelor de programe culturale	Sfântu Gheorghe	Cultură al Județului Covasna			Sfântu Gheorghe
7.	Organizare training și tabere pentru grupuri de tineret	- Menținerea tinerilor - Creșterea capacităților de comunicare a tinerilor - Creșterea implicării tinerilor în programe comunitare	- ONG-uri de tineret - Grupuri informale de tineret	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Buget local - Bugetul județului - Buget de stat (Ministerul Tineretului și Sportului) - Programul Youth in Action 2007 – 2013 - Fundații din țară și străinătate	2010-2011	- ONG-uri de tineret - Primăria Sfântu Gheorghe
8.	Srijinirea schimburilor de tineret cu organizații din străinătate și a voluntariatului în rândul tinerilor	- Încurajarea și promovarea voluntariatului în rândul tinerilor - Creșterea implicării tinerilor în programe comunitare - Creșterea responsabilității tinerilor	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri de tineret - Grupuri informale - Firme private	- Buget local - Fundații din țară și străinătate - Surse private - Programul Youth in Action 2007 – 2013	2010-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe - ONG-uri de tineret
9	Elaborarea Strategiei de Tineret al Municipiului Sfântu Gheorghe	- Identificarea posibilităților de dezvoltare în domeniul tineretului	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri de tineret - Grupuri informale	- Buget local - Fundații din țară și străinătate	2010	- Primăria Sfântu Gheorghe - ONG-uri de tineret
10.	Elaborarea Strategiei	- Identificarea	- Municipiul	- Instituții de	- Buget local	2010	- Primăria

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	de Cultură al Municipiului Sfântu Gheorghe	posibilităților de dezvoltare în domeniul culturii	Sfântu Gheorghe	cultură - ONG-uri culturale	- Fundații din țară și străinătate		Sfântu Gheorghe - Instituții de cultură
11.	Amenajarea și dotarea spațiilor comunitare, asigurarea sediilor pentru organizații neguvernamentale culturale și grupuri informale din municipiu	- Asigurarea condițiilor optime pentru programe culturale, recreative - Sprijinirea implicării cetățenilor și a grupurilor în viața comunității	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Grupuri informale	- Bugetul local - Bugetul statului - Fundații - Surse private	2009-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
12.	Amenajarea zonelor de agrement potrivite pentru organizarea programelor recreative și culturale	- Asigurarea spațiilor comunitare amenajate corespunzător pentru organizarea evenimentelor culturale, sportive, recreative - Sprijinirea programelor comunitare - Menținerea tinerilor în Municipiul Sfântu Gheorghe	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Grupuri informale - Surse private	- Bugetul local - Bugetul statului - Fundații - Surse private	2009-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe
13.	Extinderea posibilităților de practicare a sporturilor, diversificarea ramurilor sportive practicate în	- Promovarea educației sportive și a modului de viață sănătos - Menținerea tinerilor în Municipiul Sfântu Gheorghe	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Grupuri informale - Fime private (în sistem PPP)	- Bugetul local - Bugetul statului - Fundații - Surse private	2009-2015	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	municipiu						
14.	Modernizarea ștrandului	Asigurarea spațiilor comunitare amenajate corespunzător pentru recreere	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Fime private (în sistem PPP)	- Bugetul local - Bugetul statului - Surse private	2010-2012	- Primăria Sfântu Gheorghe

Măsura 3.4.: Eficientizarea funcționării Primăriei Municipiului Sfântu Gheorghe

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Servicii administrative de gestiune și informație electronică comunitară la nivelul Primăriei Municipiului Sfântu Gheorghe	- Modernizarea și eficientizarea relațiilor cu publicul al APL - Facilitarea accesului populației la servicii ale APL	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor	2009-2010	- Primăria Sfântu Gheorghe
2.	Introducerea sistemului de management al calității în funcționarea APL	- Asigurarea serviciilor publice la o calitate înaltă în cadrul Primăriei Sfântu Gheorghe	- Municipiul Sfântu Gheorghe		- Buget local - PO DCA	2011-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe
3.	Îmbunătățirea imaginii APL, întărirea comunicației cu mediul extern	- Creșterea încrederii populației în APL - Creșterea responsabilității populației față de probleme comunitare	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale	- Buget local	2009-2011	- Primăria Sfântu Gheorghe
4.	Dezvoltarea parteneriatelor între APL, ONG-uri și cultele religioase	- Creșterea durabilității dezvoltărilor rezultate din programe de colaborare între APL, ONG-uri și	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- ONG-uri locale - Culte religioase din municipiu	- Buget local	2010-2013	- Primăria Sfântu Gheorghe - ONG-uri

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
		cultele religioase					locale

AXA PRIORITARĂ 4: Dezvoltarea relațiilor externe*Măsura 4.1.: Dezvoltarea funcției de centru microregional și centru pentru viitoarea regiune de dezvoltare Ținutul Secuiesc*

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Inițierea și participarea la proiecte de dezvoltare microregională în colaborare cu celelalte comune aparținătoare Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Sepsi și Municipiul Sfântu Gheorghe	- Dezvoltarea parteneriatelor microregionale - Întărirea coeziunii microregionale - Creșterea competitivității Microregiunii Sepsi	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Sepsi - Comunele aparținătoare Microregiunii Sepsi și Municipiul Sfântu Gheorghe	- Buget local - Bugetul județului - Buget de stat - PO DCA - POR	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe - Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Sepsi

Măsura 4.2.: Dezvoltarea relațiilor externe

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Organizarea de schimburi și programe comune în colaborare cu organizații și instituții din	- Dezvoltarea parteneriatelor între Municipiul Sfântu Gheorghe și orașele înfrățite	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- orașele înfrățite	- Buget local - Bugetul orașelor înfrățite - Programul Europa pentru	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	localitățile înfrățite cu Municipiul Sfântu Gheorghe	- Schimburi de know-how între instituțiile, ONG-urile și firmele din localitățile înfrățite			Cetățeni 2007 – 2013		
2.	Participarea la proiect internaționale de dezvoltare	- Schimburi de know-how	- Municipiul Sfântu Gheorghe	- părți partenere în proiect	- Buget local	2009-2018	- Primăria Sfântu Gheorghe

Clădirea reabilitată a Bazarului, astăzi sediul Galeriei de Artă Gyárfás Jenő

(foto: Méder-Mednyánszky Judit Emese)

14. IMPLEMENTAREA, MONITORIZARE ȘI ACTUALIZAREA STRATEGIEI

Implementarea strategiei se referă la modul în care strategia se traduce în acțiuni concrete. Implementarea strategiei de dezvoltare a Municipiului Sfântu Gheorghe și implicit a planului de acțiune se face cu participarea tuturor actorilor din zonă din sectorul guvernamental, privat și neguvernamental, de fapt cu participarea tuturor celor interesați din comunitatea locală.

Pentru a urmări eficiența obiectivelor stabilite în cadrul strategiei de dezvoltare locală este nevoie de o monitorizare permanentă și de evaluare a rezultatelor activităților întreprinse. Procesul de monitorizare are la bază pe de o parte evaluarea indicatorilor, a proiectelor realizate, a rezultatelor obținute, pe de altă parte acțiunile ce trebuie pornite în vederea obținerii rezultatelor dorite în termen mediu și lung.

Rolul monitorizării este de a permite supravegherea implementării strategiei oferind posibilitatea pentru:

- revizuirea periodică a planificării strategice
- actualizarea și corectarea termenilor avuți în vedere la momentul planificării
- anticiparea eventualelor probleme prin efectuarea de corecții și ajustări

Întrucât documentul strategic este conceput pe o perioadă de zece ani, obiectivele stabilite vor fi atinse treptat, în funcție de priorități, pe baza unui plan de acțiune întocmit și revizuit anual.

Evaluarea documentului strategic se va face prin intermediul unor indicatori, iar monitorizarea prin întocmirea de rapoarte trimestriale și anuale. Membrii Consiliului Local vor primi informații periodice sub formă de rapoarte despre stadiul implementării proiectelor identificate și atingerea obiectivelor stabilite. Aceste rapoarte se vor întocmi de către personalul de specialitate al primarului.

În raport se va preciza stadiul în care se află diversele acțiuni programate pentru perioada pentru care se face raportarea, problemele și piedicile întâmpinate, revizuirea acțiunilor în cazul în care este necesară și timpul estimat până la îndeplinirea acțiunilor. Pe baza rapoartelor trimestriale, la sfârșitul anului managementul operativ al municipiului va întocmi un raport anual privind planul de acțiune.

În funcție de rezultatele evaluării și monitorizării și în acord cu modificările legislative, Strategia de Dezvoltare a Municipiului Sfântu Gheorghe poate fi revizuit oricând va deveni necesar.